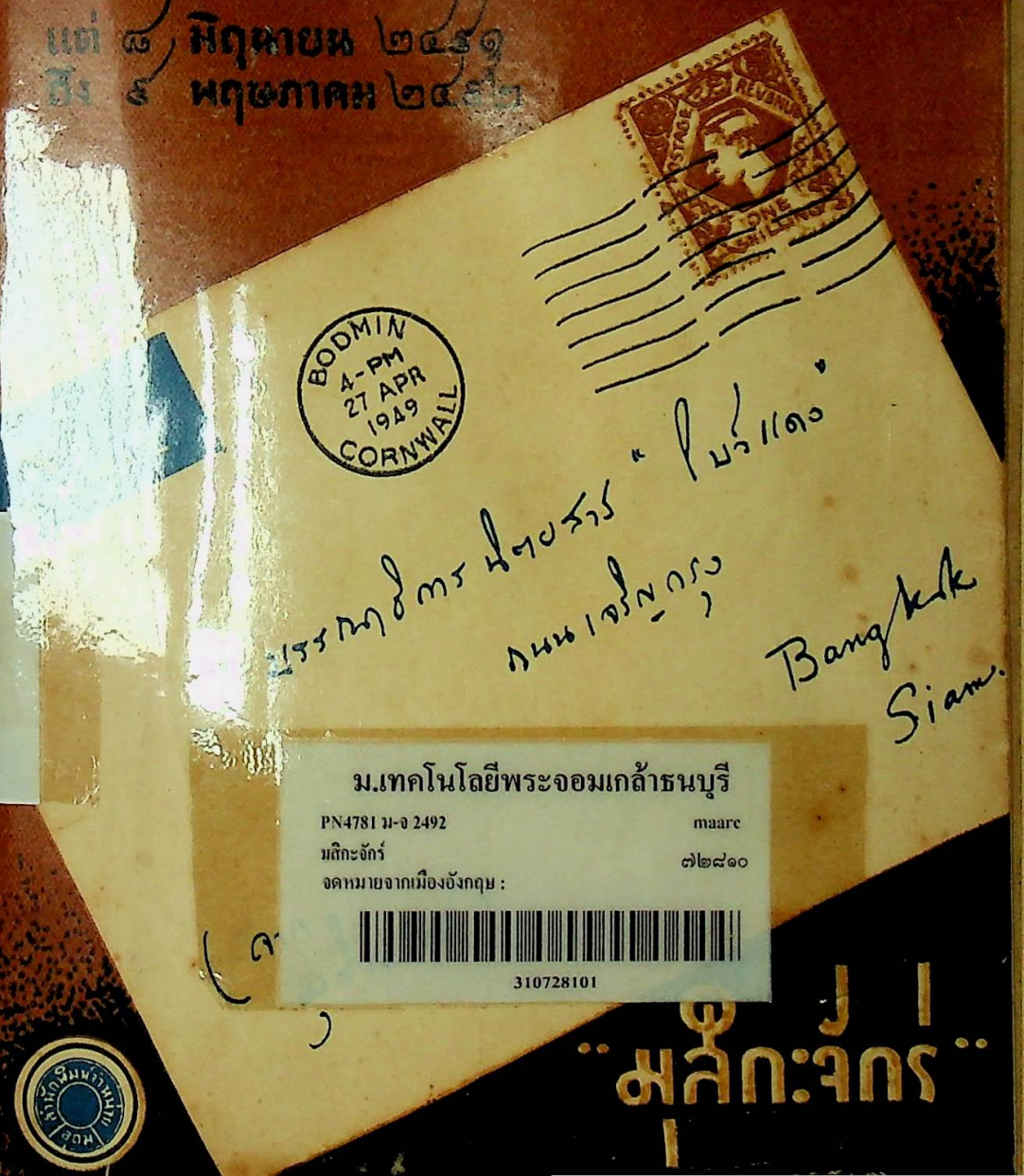
จดหมายจากเมืองอังกฤษ

แต่ ๔ มิถุนายน ๒๔๙๑
ถึง ๕ พฤษภาคม ๒๔๙๒

ม.เทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
PN4781 ม-จ 2492 maarc
มสิกะจักร์ ๗๒๘๑๐
จดหมายจากเมืองอังกฤษ :
310728101

มสิกะจักร์

จดหมายจากเมืองอังกฤษ
แต่ ๗ มิถุนายน ๒๔๙๑
ถึง ๙ พฤษภาคม ๒๔๙๑
BODMIN
4 PM
27 APR
1949
CORNWALL
BY AIR MAIL
Bangkok
Siam

๗๖๔๑๐ - ๓๐มค๕๑
J 2810

จดหมายจากเมืองอังกฤษ

● มุสิกะจักร์ ●

แต่ ๘ มิถุนายน ๒๔๔๑
ถึง ๔ พฤษภาคม ๒๔๔๒

พิมพ์เป็นครั้งแรก
ลำดับที่ ๒๖๒
เมื่อ ๓๐ ตุลาคม ๒๔๔๒

พิมพ์ที่โรงพิมพ์ อุดม
ใกล้ ป. ณ. บ้อมปราบ ถนนเจริญกรุง พระนคร
นางประหยัด ชาตบุตร ผู้พิมพ์และผู้โฆษณา ๒๔๔๒

ปกแข็งธรรมดา ๑๓.๐๐ บาท
ปกอ่อน ๑๑.๐๐ บาท

สำนักหอสมุด
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

คำนำ

ชุด 'จดหมายจากเมืองอังกฤษ' ที่รวบรวมพิมพ์ขึ้นไว้ในหนังสือเล่มนี้ นับเป็นลำดับ ๒ รองจากชุดแรกซึ่งสำนักพิมพ์แห่งเดียวกันนี้ได้รวบรวมพิมพ์ออกจำหน่ายเมื่อเดือนกรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๙๑ ซึ่งการไขข่าวได้เริ่มต้นโดยฉะบับวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๔๙๐ และสิ้นสุดลงเพียงฉะบับวันที่ ๒๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๙๑ อันนับเป็นการรวมข่าวจากเมืองอังกฤษชิ้นแรกไว้ในเล่มเดียวกัน.

หนังสือเล่มนี้จึงนับว่าติดต่อนอเนื่องกันกับเล่มต้นที่ได้พิมพ์จำหน่ายไปแล้ว โดยเริ่มรวบรวมแต่ฉะบับวันที่ ๘ มิถุนายน ๒๔๙๑ เป็นต้นไป จนถึงฉะบับวันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๔๙๒ นับเป็นรอยบยที่ ๒ ของการไขข่าวนี้เป็นต้นมา.

หนังสือรวมจดหมายชุดแรกได้รับการต้อนรับจากประชาชนคนอ่านและการวิจารณ์ของ บรรดาหนังสือพิมพ์ด้วยดี เป็นกำลังใจ ให้ทั้งผู้ไขข่าว และสำนักพิมพ์ที่จะรวบรวมขึ้นไว้เป็นรูปเล่ม เพื่อแก่การศึกษาความเคลื่อน

เลย จึงขออธิบายอย่างสั้น ๆ ว่า การได้เรื่องบางอย่างมา ทางภายในนั้น ถ้าเป็นเรื่องเกี่ยวกับการเมืองหรือข่าวทั่วไป ก็อาจจะเล่าเปิดเผยได้ แต่ถ้าได้เรื่องมาจากภายในอันเกี่ยวกับครอบครัว ซึ่งเป็นเรื่องส่วนตัวแล้ว ถึงแม้ครอบครัวนั้นจะเป็นครอบครัวที่คนโดยมากเอาใจใส่ก็ตาม แต่ถ้าจะเอาเรื่องส่วนตัวของเขามาเปิดเผย เมื่อทางครอบครัวเขายังไม่อยากให้ผู้ใดทราย ก็จะเป็นการเสียมรรยาทอย่างร้ายกาจ ข้าพเจ้าไม่สามารถจะทำได้ อนึ่งเรื่องข่าวลือที่มีมาแล้วนั้น ที่แท้หนังสือพิมพ์ก็มิได้ทรายความจริงมาเลย เป็นแต่กะเวลาวันเดือนนับแต่วันเศกสมรส แล้วก็เดา ๆ เอาเท่านั้นเอง โดยหวังว่าถ้าไม่จริง ทางฝ่ายราชสำนักก็คงจะแก้ข่าว แต่ทางฝ่ายราชสำนักก็ไม่แก้และก็ไม่รับรองจนเมื่อสองสามวันมานี้จึงได้ประกาศอย่างแน่นอนแล้ว เมื่อเจ้าหญิงประสูติโอรสหรือธิดาองค์นั้นจะเป็นชายหรือหญิงก็ตาม จะได้เป็นทายาทในการสืบสันตติวงศ์ของอังกฤษองค์ที่สองถัดจากองค์เจ้าหญิงเอง.

สมาคมนักหนังสือพิมพ์ต่างประเทศในกรุงลอนดอน

สมาคมนี้ได้ฉลองวันครบรอบที่ได้ตั้งมาถึง ๖๐ ปี เมื่อคืนวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ที่โรงแรมซาวอยในกรุงลอนดอน ข้าพเจ้าผู้เขียนสมาชิกคนหนึ่งได้มีโอกาสได้ไปร่วมในงานนั้นด้วย สมาคมได้จัดงานเย็นการใหญ่ ซึ่งทางราชการอังกฤษก็ได้รับรอง สนับสนุนและยกย่องเชิดชูฐานะของสมาคมเย็นอย่างดี องค์ดุ๊ก แห่ง เอดินบะระ เขยพระองค์เดียวของ พระเจ้าแผ่นดิน ได้ทรงรับเชิญมาเย็นประธานแทนพระราชวงศ์ สำหรับการแทนรัฐบาลท่านนายก รมต. แอตตลิ๊ก ได้มาเอง มี รมต. อื่นๆ มาด้วยหลายคน ส่วนท่านวินสตัน เชอร์ชิลล์ หัวหน้าฝ่ายค้านไปธุระเสียที่สก๊อตแลนด์ แต่ได้ส่ง มร. บัตเลอร์ ผู้เคยเย็น รมต. มาแทน ทางสมาคมได้ขอให้สมาชิกจากทุกๆ ชาติ พยายามเชิญเอกอัครราชทูตชาติของตนไปร่วมงานด้วย แต่เย็นข้อน่าเสียดายที่เอกอัครราชทูตไทยกำลังจะกลับบ้านเสียแล้วภายในสองสามวัน ข้าพ-

เจ้าจึงมิสามารถจะเชิญท่านไปร่วมงานด้วยได้ รวมหมดด้วยกันมีเอกอัครราชทูต และเอกอัครรัฐทูต ไปในงานนั้นถึง ๑๑ ท่าน มีผู้ร่วมโต๊ะอาหารถึง ๘๐๐ คน นับว่าเป็นงานใหญ่พอใช้ เพราะสมาชิกจริง ๆ มีราวร้อยคนกว่า ๆ เท่านั้น.

นายก รมต. แอตตลี ได้รับหน้าที่เป็นผู้แสดงสุนทรพจน์คนแรกได้แถลงว่า การรับผิดชอบของผู้ส่งข่าวต่างประเทศนั้น เป็นการรับผิดชอบอันสำคัญและเป็นงานอันหนัก เพราะเป็นผู้ที่จะอธิบายความคิดความเห็นของชนชาติหนึ่งให้แก่ชนอีกชาติหนึ่ง เป็นหน้าที่ของผู้ส่งข่าวที่จะต้องส่งแต่ข่าวอันตรงกับความจริงแท้ ๆ ตามที่เขาสามารถเห็นได้ แต่เขาจะทำหน้าที่ของเขาได้ดีจริง ๆ ไม่ได้ นอกจากเขาจะมีสิทธิที่จะออกความเห็นของเขาได้อย่างเต็มที่ ทั้งหนังสือพิมพ์ที่เขาเป็นผู้ส่งข่าวก็จะต้องมีเสรีภาพอย่างเต็มที่ในประเทศของตน ไม่เหมือนอย่างในประเทศเยอรมนีในสมัยพรรคนาซี เมื่อหนังสือพิมพ์ทั้งหมดเป็นแต่เพียงเครื่องมือโฆษณาของ ดร. เกอเบิลส์ ถึงแม้ผู้ส่งข่าวต่างประเทศ ซึ่งเป็นชาติเยอรมัน

อยากจะแถลงความจริงแก่มหาชนชาติเยอรมัน ก็ไม่สามารถจะทำได้เพราะถูกยึดปาก ต่อจากนั้น มร. แอตตลี ก็แถลงว่าอังกฤษไม่อยากจะเห็นสงครามเกิดขึ้นอีก จึงได้สนับสนุนการรวมกันของชาติยุโรปด้านตะวันตก อันเป็นการรวมกันเพื่อป้องกันสงคราม ไม่ใช่การรวมกันที่จะท้าใครทำสงคราม.

ถัดจากนายก รมต. ผู้ที่ได้แสดงสุนทรพจน์ต่อมาก็คือ มร. เฮกเตอร์ แมกนีล รอง รมต. ว่าการต่างประเทศ ซึ่งได้ไปเป็นผู้แทน รัฐบาลอังกฤษที่เมืองเยนีวา เมื่อเร็ว ๆ นี้ ในการประชุมของยูโนว่าด้วยการหนังสือพิมพ์และการส่งข่าว มร. แมกนีล ได้สนับสนุน มร. แอตตลี ทั้งยังได้กล่าวต่อไปอีกว่า การที่ทุก ๆ ชาติจะอนุญาตให้ต่างประเทศมีผู้ส่งข่าวมาอยู่ในประเทศ และเปิดโอกาสให้ส่งข่าวได้โดยไม่ห้ามปรามเลย ถ้าข่าวที่ส่งนั้นตรงกับความจริง เป็นข้อสำคัญอย่างยิ่ง เพราะข่าวอันเป็นความจริงมักจะเป็นต่อเกิดแห่งสันติภาพ แต่เมื่อไม่มีข่าวจริง เพราะถูกยึด ก็ย่อมบังเกิดข่าวลือ ข่าวลือย่อมบังเกิด

ความกลัวเกรงและการไม่ไว้ใจกัน อันเป็นบ่อเกิดแห่งสงคราม.

มร. แมกนิล เห็นว่าเสรีภาพของหนังสือพิมพ์และประชาธิปไตยจะแยกจากกันเสียมิได้ เสรีภาพของหนังสือพิมพ์เป็นกำลังที่จะป้องกันสันติภาพ ทั้งเป็นรากเง่าของรัฐบาลประชาธิปไตย ชาติใดที่ปิดปากหนังสือพิมพ์แล้วชาตินั้นไม่เป็นประชาธิปไตย แม้จะอวดว่าเป็นประชาธิปไตยเท่าใดก็ดี การที่คนทั่วไปจะได้ทราบข่าวอันเป็นความจริงนั้นเป็นของจำเป็น และการที่คนทั่วไปจะมีโอกาสตำหนินโยบายของรัฐบาลของตนในหนังสือพิมพ์นั้นก็เป็นของจำเป็น เพราะมหาชนทั่วไปไม่ต้องการให้มีสงคราม สงครามจะบังเกิดขึ้นได้ก็เพราะการเข้าใจผิดกันระหว่างชาติ.

ต่อจากนั้นท่าน ลุยส์ คักลาส เอกอัครรัฐทูตอเมริกันก็ได้เป็นผู้พูด ท่านได้กล่าวว่าถ้าจีนมิได้คิดทำกระดาษมาได้ตั้งเกือบสองพันปีแล้ว บัดนี้เราก็จะไม่มีหนังสือพิมพ์ เรามีหนังสือพิมพ์ได้ก็เพราะจีน ทำให้ผู้ฟังฮากันครืน ต่อจากนั้นก็กล่าวถึงการคิดทำเครื่องพิมพ์เมื่อราว

๕๐๐ ปีมาแล้ว ซึ่งทำให้เรามีหนังสือพิมพ์ได้ และท่านว่าการที่หนังสือพิมพ์จะมีเสรีภาพได้ ก็ต้องรู้จักบังคับใจของตนไว้ได้ด้วย อย่าให้พูดส่อเสียด ต้องแถลงข่าวแต่ที่เป็นความจริง มิฉะนั้นแทนที่จะทำประโยชน์กลับจะกลายเป็นทำร้าย ต่อจากนั้นท่านก็ว่าถึงแม้อเมริกาจะพยายามฝึกฝนตัวให้มั่งคั่งและแข็งแรงเท่ากับเมื่อก่อนสงครามและถึงแม้อเมริกาจะต้องการช่วยเหลือชาติยุโรปตะวันตกที่นิยมประชาธิปไตยเท่าใดก็ดี แต่ก็ไม่เป็นการท้ารบกับชาติใด ไม่คิดจะบุกรุกชาติใด แต่ถ้าชาติใดจะมายุ่งเหยิงและพยายามจะบ่อนทำลายมิให้อเมริกาดำเนินชีวิตไปในทางที่เห็นว่าถูก อเมริกาก็จะไม่ยอมเป็นอันขาด ท่านว่าท่านปลื้มใจในผลแห่งการกระทำของประเทศของท่าน ถ้าได้มีผิดพลั้งไปบ้าง ก็เพราะประเทศสหปาลิรัฐอเมริกาได้เติบโตขึ้นเร็วเกินไปจนสติปัญญาตามไม่ทัน ในที่สุดท่านขอร้องแก่ผู้แทนหนังสือพิมพ์ต่างประเทศทุกๆ คน ให้ส่งข่าวแต่ที่ตรงกับความจริง และถ้ามีปัญหาใดที่จะต้องขบแล้วอธิบายให้แก่ชาติของตนเข้าใจ ก็ขอ

ให้ทำด้วยความเมตตา ความใจดี และด้วยการใช้ความคิดอย่างละเอียด.

ตามหมายกำหนดการเดิมไม่ได้มีปรากฏไว้ในโปรแกรมว่า องค์ตึก แห่ง เอดินบะระ จะมีพระกระแสรับสั่งอย่างใด แต่มีผู้ขอร้องกันมาก ท่านนายก รมต. ก็ไม่ขัดข้อง ทั้งการกระจายเสียงทาง บี.บี.ซี. ก็ได้จบลงแล้ว ท่านจึงทรงยอม ได้ตรัสอย่างหนักแน่นชัดเจนและทรงพูดภาษาอังกฤษโดยสำเนียงอันชัด ไม่มีเพี้ยนเลย เหมือนกับคนอังกฤษทุกประการ นายกสมาคม มร. เคลเลอร์ ผู้เย็นชาวสวิสส์ ได้กล่าวไว้แต่แรกว่าเมื่อเสร็จพิธีกินเลี้ยงและการแสดงสุนทรพจน์กันในห้องใหญ่แล้ว จะมีการเต้นรำชั้นบน ท่านตึกจึงตรัสว่าจะไม่ทรงแถลงอะไรนานนัก เพราะใครๆ คงอยากจะพากันขึ้นไปชั้นบนเร็วๆ ทำให้ผู้ฟังฮากันครืน ต่อจากนั้นก็ทรงแถลงว่า อัครราชทูตอาจจะเย็นผู้แทน รัฐบาล และประเทศ ส่วนผู้ส่งข่าวชาวต่างประเทศ โดยที่เย็นผู้ส่งข่าวโดยตรงให้แก่ประชาชนทางหนังสือพิมพ์ จึงเย็นผู้แทนโดยตรงของประชาชน ตรัสว่าประชาชนมีสิทธิ

ที่จะได้ทรายข่าวซึ่งเป็นความจริงให้มากที่สุดที่จะมากได้ แล้วก็ทรงย้ำและแถมว่า "เป็นที่น่าเสียดายที่ประชาชนบางเวลา ออกจะอยากทรายข่าวบางอย่างมากเกินไปสักหน่อย" ผู้ฟังก็ฮาครืนกันอย่างขนานใหญ่ เมื่อประทับลง ได้มีการปรบมือกันอย่างใหญ่โตเป็นเวลานานมากกว่าที่ผู้คนใด ๆ ได้รับ.

สมาคมนี้มีประโยชน์มาก เพราะนอกจากสมานสามัคคีระหว่างพวกผู้ส่งข่าวชาวต่างประเทศด้วยกันเองแล้ว ยังช่วยผู้ให้ส่งข่าวได้รวมกันติดต่อกับหน่วยราชการและการงานต่าง ๆ ได้เป็นปึกแผ่นเป็นทางการ ทั้งได้คอยป้องกันรักษาสิทธิต่าง ๆ ของนักหนังสือพิมพ์ต่างประเทศ สมาชิกทุก ๆ คนเมื่อไปประเทศฝรั่งเศสหรือสวิสส์ ก็ได้เป็นสมาชิกกิตติมศักดิ์ของสมาคมนักหนังสือพิมพ์ต่างประเทศในประเทศทั้งสองนั้นด้วย ได้ดำเนินการมาอย่างดีเรียบร้อยเป็นเวลาถึง ๖๐ ปีแล้ว ทั้งเป็นสมาคมประเภทที่เก่าแก่ที่สุดในโลกอีกด้วย.

การเลือกตั้งทั่วไปในอาฟริกาใต้

ข่าวที่ยังเกิดการเอาใจใส่และถึงกันมาก ก็คือผล

ของ การเลือกตั้งทั่วไปในประเทศอาฟริกาใต้เมื่อเร็ว ๆ นี้ โดยปรากฏว่าพวกพ้องของ จอมพล สมัตส์ ผู้เป็น นายก รมต. มาตั้ง ๑๕ ปี เป็นฝ่ายแพ้ ฉะนั้นนับตั้งแต่มหาสงครามได้จบลงแล้ว จอมพล สมัตส์ ได้เป็นนายก รมต. สำคัญคนหนึ่งที่แพ้ในการเลือกตั้ง อีก ๓ คนคือ พลเอก เดอโกล (ฝรั่งเศส) มร. เชอร์ชิลล์ (อังกฤษ) กับ มร. เดวาเลรา(ไอร์แลนด์) ฉะนั้นเราจึงจะไม่ควรเห็นเป็นของแปลก เมื่อมหาสงครามใหญ่ ๆ จบลง แล้วมีการเลือกตั้งทั่วไป นายก รมต. ตัวสำคัญ ๆ มักจะแพ้ เช่นเมื่อจบมหาสงครามครั้งที่หนึ่งแล้ว ที่อังกฤษ มร. ลอยด์ จอร์ช ก็แพ้ ที่อเมริกา ประธานาธิบดี วิลสัน ก็แพ้.

การปราชัยของจอมพลสมัตส์นั้น แม้จะคิดโดยผลรวมออกจะไม่รุนแรงก็จริง แต่ถ้าคิดทางส่วนตัวแล้วออกจะร้ายกาจมาก เพราะแม้ในขอบเขตของตนเองก็แพ้ คือ มร. ดู เปลสซิส (Du Plessis) ได้ ๓,๗๕๕ คะแนน จอมพลสมัตส์ได้ ๓,๕๓๕ คะแนน จึงแพ้กัน ๒๒๔ คะแนน และตนเองก็เลยไม่ได้เข้านั่งในสภา ผลของการเลือกตั้งทั่วไปนั้น คือ

	คราวนี้	เมื่อก่อนยุบสภา
ชาตินิยม (ของ ดร. มาลาน)	๗๐	๔๘
คณะรวม (ของจอมพล สมัสต์)	๖๕	๘๖
คณะอาฟริกัน (ของ มร. ฮาเวนกา)	๙	๓
พรรคกรรมกร	๖	๖
พรรคอื่นๆ		๔
รวม	๑๕๐	๑๕๐

นอกจากนั้นยังมีผู้แทนของคนผิวดำอีกสาม หลังจากการเลือกตั้งคราวนี้ ดร. มาลาน (Malan) ได้พวกชาตินิยม ของตน และ คณะอาฟริกัน ของ มร. ฮาเวนกา (Havenga) สนับสนุนในสภา จึงจะมีพวกพ้อง ๗๙ คน จอมพล สมัตส์ ได้พวกคณะรวมพรรคกรรมกรกับคนผิวดำจึงมีได้ ๗๔ คน แปลว่าแพ้เพียง ๕ คน แต่เพราะเป็นนักประชาธิปไตยแท้ จอมพลสมัตส์ก็ไม่บ่นหรือแก้ตัวอย่างใด ลาออกจากตำแหน่งทันที.

การที่ ดร. มาลาน จะได้เป็นนายก รมต. ทำให้มีข้อน่าวิตกกันอยู่ในอังกฤษ เพราะมาลานเป็นผู้เชื่อถือในริปับลิค แม้พระเจ้าแผ่นดินอังกฤษจะได้เสด็จไปเยี่ยมอาฟริกาใต้เมื่อเร็วๆนี้ มาลาน ได้เฝ้าได้คุยกันอย่างดี

ได้เห็นคนโดยมากชื่นชมยินดีในพระเจ้าแผ่นดิน แต่ก็ยังชอบริบัติคอยู่ อยากจะให้อาฟริกาใต้อันเย็นคอมมิเนียนปกครองตนเอง ออกจากมหาราชอาณาจักรอังกฤษ เมื่อสมัยสงครามก็ชอบเยอรมนี ไม่เห็นด้วยในการที่อาฟริกาใต้เข้าทำสงครามกับเยอรมนี แต่ความจริงการวิตกนี้ยังไม่จำเป็น เพราะเมื่อมีพวกมากกว่าเพียง ๕ คนก็จะทำอะไรใหญ่โตจริง ๆ ไม่ได้ แม้แต่ของเล็กน้อยก็ลำบาก เพราะมีพวกมากกว่าเพียง๕คน ถ้าเจ็บป่วยไปหรือมาเข้าประชุมไม่ได้โดยเหตุใดเพียง ๖ คนก็อาจจะแพ้ได้ การจะทำการใหญ่ถึงกับแยกประเทศอาฟริกาใต้ออกจากมหาราชอาณาจักรนั้นคงจะยังทำไม่ได้แน่ ๆ.

อนึ่งในการโฆษณาเมื่อก่อนการเลือกตั้งก็มิได้เอาเรื่องริบัติคขึ้นพูดเลย ฉะนั้นมาลานจึงมิได้แต่คะแนนจากพวกที่เย็นชาวิลันดาเดิมอย่างแท้ ๆ เท่านั้น แม้คนอังกฤษที่อยู่ในอาฟริกาใต้ก็ออกเสียงให้มาก เพราะมาลานมีนโยบายที่จะกดขี่คนผิวดำและผิวสีต่างๆยิ่งกว่าสมัตส์ สมัตส์นั้นแม้เย็นคนชาวิลันดาเดิม และได้เคยรบกับอังกฤษมาแต่ก่อน บัดนี้เลื่อมใสในอังกฤษมานาน

แล้ว และเห็นว่าทั้งชาววิลันดา และอังกฤษในประเทศนั้น ควรรวมกัน และประเทศควรจะอยู่ร่วมกับอังกฤษเสมอ สมัตส์พยายามจะเลื่อนฐานะคนผิวดำและสอน ๆ ให้ดีขึ้น แต่ต้องทำอย่างช้า ๆ คือได้ยอมให้มีผู้แทนคนผิวดำเข้าสภาสามคน ได้ยอมให้ชาวอินเดียอันมีอยู่เกือบสามแสนคนได้เลือกผู้แทนที่เป็นคนผิวขาว ซึ่งพวกอินเดียนไม่ยินยอม แต่แม้ทำเท่านั้นก็ยังแพ้การเลือกตั้ง ทั้งนี้เพราะประเทศอาฟริกาใต้มีคนผิวขาวเพียง ๑ ล้านครึ่ง แต่มีคนผิวดำตั้ง ๒๐ ล้าน คนผิวขาวส่วนมากทั้งอังกฤษและวิลันดาเดิมจึงกลัวการเลื่อนฐานะของคนผิวดำให้ดีขึ้น เพราะถ้าขึ้นเท่าเทียมกันเข้าได้วันหนึ่ง ถ้าจะออกเสียงกันแล้วผิวขาวก็จะต้องแพ้ ฉะนั้น แม้จอมพลสมัตส์อยากจะเขยิบฐานะของคนผิวดำแม้เพียงนิดเดียว จึงต้องแพ้ในการเลือกตั้ง.

จอมพลสมัตส์ได้เดินทางมาถึงอังกฤษเมื่อวานนี้ เพื่อเข้าพิธีรับเป็นอธิการบดีของมหาวิทยาลัยเคมบริดช ได้แถลงว่าที่แพ้ในการเลือกตั้งก็เพราะประชาชนเบื่อหน้าเก่า ๆ การเปลี่ยนแปลงจะเป็นแต่ภายใน และอาฟริกาใต้

จะยังไม่ออกจากมหาราชอาณาจักร์อังกฤษเป็นแน่ ข้าพเจ้าเองเชื่อว่าเพราะมีพวกมากกว่าเพียง ๕ คนจะทำอะไรก็ลำบาก ดร. มาลานคงจะยุบสภาในไม่ช้า และมีการเลือกตั้งกันใหม่ ถ้าทำเช่นนั้นแม้จอมพลจะมีอายุตั้ง ๗๘ ก็ยังแข็งแรงอยู่มาก คงจะพยายามสู้อีกอย่างเต็มที่.

การต่างประเทศอื่น ๆ

เรื่องการที่ยิวกับอาหรับทะเลาะกันในปาเลสไตน์นั้น ได้ทำให้อังกฤษกับอเมริกาเกิดมีความรู้สึกขาดหมางกันขึ้นได้อย่างประหลาด ทั้งนี้เพราะที่อเมริกามีชนชาติยิวอยู่มาก ยิวมีอิทธิพลเหนือหนังสือพิมพ์ไม่ใช่น้อย เพราะเสียค่าแจ้งความ จึงยุคนให้โกรธอังกฤษว่าเข้ากับอาหรับ แต่ทางอังกฤษนั้นเขาถือว่า เขาไม่เข้ากับฝ่ายใด การระหองระแหงกันนี้คงจะจบลงได้ในไม่ช้า เมื่อการวิวาทสงบลง หลังจากที่ยูโนจะได้ตัดสินจนเย็นที่พอใจกันทั้งสองฝ่าย ผู้ที่ยูโนได้ส่งไปเป็นผู้ตัดสินเวลานี้ คือ ประธานสภากาชาดของสวีเดน เค้านต์ โฟลค์ แบร์นาดอตต์ (Count Folke Bernadotte) ผู้เป็นพระนัดดาของพระเจ้า

แผ่นดินสวีเดน ถ้าอังกฤษกับอเมริกาจะโกรธกันในเรื่องปาเลสไตน์อันเป็นเรื่องเล็กน้อย จะเป็นที่น่าเสียดายแก่สองประเทศนั้นมาก แต่คงจะเป็นที่ยินดีแก่โซเวียตรุสเซียเท่านั้นเอง.

การเลือกตั้งทั่วไปที่เชโกสะโลวาเกียได้จบลงแล้ว และรัฐบาลประกาศอย่างภาคภูมิใจว่า พรรครวมของรัฐบาลได้ชะนะโดยได้คะแนนจากราษฎรตั้งกว่า ๘๕ เปอร์เซนต์ แต่ที่รัฐบาลอาจจะแพ้ได้อย่างไรนั้นไม่ทราบได้ เพราะเขาทำการเลือกตั้งอย่างประชาธิปไตยแบบใหม่ คือพรรครวมเท่านั้นที่สามารถนำผู้สมัครรับเลือกตั้งเข้ามาให้ราษฎรเลือกได้ พรรคอื่น ๆ คนอื่น ๆ สมัครไม่ได้ เมื่อราษฎรไปถึงหน่วยเลือกตั้งก็ต้องเลือกเอากระดาษที่มีนามผู้สมัครรับเลือกของรัฐบาลใส่ในหีบหรือเอากระดาษเปล่าใส่ ทั้งต้องทำต่อหน้าคน เพราะฉะนั้นราษฎรผู้เลือกจะต้องมีใจกล้ามาก จะไม่ไปเลือกก็ผิดกฎหมาย ฉะนั้นคนโดยมากจึงเห็นว่าเย็นของแปลกอย่างยิ่งที่มีผู้กล้าไม่ออกเสียงให้แก่รัฐบาลถึงเกือบ ๑๕ เปอร์เซนต์ ทางฝ่ายคอมมูนิสต์ก็ตื่นเต้นของเขาว่ามีผู้

สนับสนุนมากมาย บัดนี้ประธานาธิบดี เยเนส ก็ได้ลาออกแล้ว แต่ทางคอมมูนิสต์ว่า ไม่ใช่เพราะทนการปกครองแบบใหม่ไม่ไหว เย็นเพราะชรามากแล้ว และสุขภาพไม่ดี.

การแข่งรถที่สวีเดน

เย็นที่น่าเสียดายนักขับไทยได้ชะนะที่ ๑ เย็นครั้งแรกบ่ายนี้ แต่ได้ถูกถอนนามออกจากการแข่ง เพราะการเข้าใจผิดระหว่างหัวหน้าทีมฝรั่งเศสที่ 'พิระ' ขับให้กับกรรมการในตอนออก กรรมการได้แถลงอย่างเด็ดขาดว่า การถูกถอนนามออกมิได้เย็นการเสียชื่อแก่ผู้ขับเลย และไม่เกี่ยวข้องกับผู้ขับ การยื่นประท้วงยังไม่ทรายผลกันจนบัดนี้ก็ไม่ใช่เพราะ 'พิระ' เย็นผู้ประท้วง กอร์ดีน เจ้าของทีมฝรั่งเศสเย็นผู้ประท้วง ข้าพเจ้าได้รับจดหมายจากเพื่อนชาวสวีเดนว่าแม้ 'พิระ' จะไม่ได้ประสพชัยชะนะ แต่ชาวสวีเดนส่วนมาก ได้แสดงความยินดีและความหวังดีต่อคนไทยที่ไปแข่งครั้งแรกที่ประเทศนั้นเย็นอย่างมาก ปรากฏว่าเมื่อนักขับอีกคนหนึ่ง ได้รับพวงดอกไม้ในฐาน

เป็นผู้ชะนะ คนดูได้พากันร้องตะโกน "ยี่รา ยี่รา ยี่รา" กันอย่างเสียงสนั่น ผลสุดท้ายอาจจะยังไม่ทราบผลของการยื่นประท้วงกันจนกว่าจะถึงเดือนตุลาคม อันเป็นที่น่ารำคาญมาก แต่ความจริงไทยเราควรจะพอใจแล้ว เพราะเราทราบดีว่าใครชนะได้เร็วที่สุดในวันนั้น.

วันที่ ๓๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๘๑

พระราชวงศ์

เหตุการณ์อันสำคัญที่สุดที่ได้บังเกิดขึ้นในพระราชวงศ์ ภายหลังที่ข้าพเจ้าได้ส่งจดหมายฉะบับก่อนไปแล้ว ก็คือการที่ดุ๊กแห่งเอดินบะระได้เสด็จไปรับแต่งตั้งเป็นบุรุษอิสสระของมหานครลอนดอน การตั้งบุคคลเป็นบุรุษอิสสระนั้นเป็นเกียรติยศสูงสุดที่มหานครลอนดอนจะให้แก่ผู้ใดได้ เมื่อมหาสงครามครั้งที่แล้วมาได้จบลงใหม่ๆ แม่ทัพนายกองฝ่ายสัมพันธมิตร์หลายท่านก็ได้รับเกียรติยศอันนี้ มีตัวอย่างเช่น นายพล แม่ทัพไอเซนเฮาว์ แม่ทัพสูงสุดของสัมพันธมิตร์ในด้านยุโรปเป็นต้น องค์

เจ้าฟ้าหญิงเอลิสะเบธ พระชายาก็ได้รับเกียรติยศนี้เมื่อปีที่แล้วมา.

สำหรับงานพิธีครั้งนี้ เจ้าฟ้าหญิง เอลิสะเบธ ได้เสด็จไปกับพระสามี มีขบวนรถม้าพร้อมด้วยทหารม้ารักษาพระองค์แห่จาก พระราชวังบักกิงแฮม ไปยังศาลามหานคร องค์ดุ๊กแห่งเอดินบะระนั้น นับตั้งแต่การอภิเศกสมรสแล้วก็ได้แต่เสด็จไปด้วยกับพระชายาในการพิธีต่าง ๆ ที่เจ้าหญิงเป็นหัวหน้าองค์สำคัญ ฉะนั้นคราวนี้จึงเป็นวันพิเศษสำหรับพระองค์เอง.

ก่อนที่จะได้ถวายตำแหน่งบุรุษอิสสระ เลขาธิการของเทศบาลลอนดอน ได้อ่านข้อความสดุดีองค์ดุ๊ก นานาประการ โดยกล่าวถึงความสามารถและกล้าหาญที่ได้ทรงแสดงในระหว่างมหาสงคราม เมื่อทรงเป็นเรือเอกอยู่ในกองทัพเรือหลวงอังกฤษ ครั้นได้ทรงรับตำแหน่งแล้วและมีพระดำรัสตอบ ได้ทรงสรรเลือกเอาข้อความอันเป็นที่พอใจแก่คนใหญ่คนโตที่มีมาฟังอยู่เป็นอันมาก คือตรัสว่า ในการสงครามต้องมีทั้งผู้นำและผู้ตาม มหานครลอนดอนได้ให้เกียรติยศแก่ผู้นำมามากแล้ว มีอาทิ

เช่น นายพลแม่ทัพสูงสุดไอเซนเฮาว์ กับแม่ทัพนายกองอังกฤษอีกหลายคน แต่ในการที่ถวายเกียรติยศกับพระองค์ครั้งนี้ จะทรงถือว่ามิได้รับเกียรตินั้นแต่พระองค์เดียว จะถือว่าได้รับร่วมกับพวกทหารทุก ๆ เหล่าทุก ๆ กองที่เย็น ผู้ตาม ซึ่งได้ทำหน้าที่ของตนไปจนสุดความสามารถ และคงทำอยู่ต่อไปโดยมิได้หยุดหย่อน ถ้อยคำนี้เย็นที่พอใจแก่ผู้ฟังอย่างยิ่ง พากันปรบมือดังสนั่นหวั่นไหว ผู้ที่ได้ไปดูพิธีให้เกียรติยศพิเศษนี้แก่แม่ทัพนายกองทุก ๆ คนที่แล้ว ๆ มา ได้แถลงว่าไม่มีผู้ใดได้เคยประสพการปรบมือดังสนั่นและเย็นเวลานานเท่าตึก แห่ง เอดินบะระนี้เลย เมื่อจะเริ่มมีพระดำรัส พระชายาได้เย็นห่วงและคอยประทับฟังอย่างพระพักตร์ชิด แต่เมื่อได้เห็นทันทีว่าพระดำรัสได้ผลดีเพียงใดแล้ว ก็ทรงยิ้มและพอพระทัย ในบรรดาผู้ที่ได้ฟังอยู่สังเกตได้ว่าไม่มีผู้ใดชื่นชมยินดีพอใจมากไปกว่า ท่านวินสตัน เชอร์ชิลล์ อดีตนายกรมต. และหัวหน้าฝ่ายค้านยังนี้.

ต่อมาภายหลังในวันเดียวกัน เมื่อมีการเลี้ยงอาหารกลางวันที่ทำเนียบของ ลอร์ดแมร์ องค์ตึก แห่ง

เอดินบะระ ก็ได้ทรงมีพระดำรัสอีกครั้งหนึ่ง และคราวนี้ทรงติดตลกมากกว่าเมื่อตอนเช้า และทรงทำให้คนหัวเราะกันหลายครั้ง เช่นทรงกล่าวว่าการที่ทรงรับเกียรตินั้นสำคัญมาก เพราะพระชายาได้รับมายังหนึ่งก่อนแล้ว การที่สามีภรรยาไม่มีความเสมอภาคกันนั้นไม่สมควร ตลอดเวลาก็ทรงเรียกพระชายาว่า "เมียข้าพเจ้า" (My wife) สังเกตุได้ว่าเจ้านายหนุ่มพระองค์นี้ ไม่ทรงปรารถนาจะถือตำแหน่งเยี่ยงพระสวามีของรัชชทายาทหรือของพระเจ้าแผ่นดินในภายหน้า ทรงต้องการจะเป็น "ลูกผู้ชาย" อย่างแท้จริง และต้องการให้ได้รับความนับถือในส่วนพระองค์ ฉะนั้นจึงได้ทรงเอาพระทัยใส่ในราชการทหารเรืออย่างแน่แน่ เช่นเมื่อเร็วๆ นี้มีการแข่งม้าสำคัญสี่วันที่สนามม้าหลวงแอ๊สคอต พระเจ้าแผ่นดินกับพระราชินี รวมทั้งเจ้าหญิงก็เสด็จด้วยโดยขะยวนรถม้าทุกๆ วัน แต่ดุ๊กแห่งเอดินบะระ มิได้เสด็จ ทรงอ้างว่าติดราชการทหารเรือ นี่เป็นครั้งแรกที่ข้าพเจ้าจำได้ ว่าเจ้านายอังกฤษชั้นสูงซึ่งประทับอยู่ในอังกฤษเวลานั้น มิได้เสด็จไปในการแข่งม้าหลวงที่แอ๊สคอต.

คอมมูนิสต์ทางตะวันออกไกล

บัดนี้คนมีผู้เอาใจใส่กันมาก ในเรื่องที่ปรากฏว่า คอมมูนิสต์ทางตะวันออกไกลดูแข็งแรงขึ้นมา ฉะเพาะอย่างยิ่งทางใกล้บ้านเมืองของเรา การกระทำของคอมมูนิสต์ในมะลายู ย่อมเย็นที่หนักใจกันมากกว่าที่อื่น ๆ ส่วนทางพะม่านั้น เมื่อนายก รมต. พะม่าแถลงว่ารัฐบาลพะม่าจะตั้งต้นส่ง เสริมให้พลเมืองนับถือลัทธิของ คาร์ล-มาร์กซ์ (Karl Marx) ผู้เริ่มลัทธิเดิมของโซเชียลิสต์กับคอมมูนิสต์เมื่อ ๑๐๐ ปีมาแล้ว ใคร ๆ โดยมากก็พากันว่าพะม่าจะเป็นคอมมูนิสต์ทันที ทั้งยังได้มีข่าวว่านายก รมต. พะม่า ได้แถลง ว่าพะม่าจะเอนไป เป็นสหาย กับโซเวียตรุสเซีย ทำให้พวกที่ไม่เห็นด้วยกับรัฐบาลอังกฤษบังจุบันนี้ ในการที่ได้ ให้อิสสระภาพกับพะม่า เพราะเห็นว่าให้เร็วเกินไปเมื่อบ้านเมืองยังไม่เรียบร้อย จึงพากันพูดได้อย่างสบายใจว่า "นั่นอย่างไรเล่า ฉันบอกแล้วไม่เชื่อ."

เรื่องนี้ได้ ทำให้มีเหตุสำคัญ เกิดขึ้น ชั่วขณะ หนึ่ง คือ เซอร์ เรจินาลด์ ดอร์แมนสมิธ ผู้เคยเป็นผู้สำเร็จ

ราชการพะม่าเมื่อก่อนญี่ปุ่นเข้าติ ได้แถลงว่าเรื่องพะม่าจะเย็นคอมมูนิสต์นั้น เย็นความผิดของ เอิล เม้านต์แบตเตน เมื่อครั้งเย็นแม่ทัพสูงสุดภาคเอเซียตะวันออกเฉียงใต้ ได้ถูกอองแสน และพรรคของเขาหลอกว่าได้เข้ากับอังกฤษจริงๆ ที่แท้เมื่อญี่ปุ่นยังเก่งกาจอยู่ก็เข้ากับญี่ปุ่น พอเห็นท่าญี่ปุ่นจะแพ้จึงได้เข้ากับอังกฤษ ส่วนในใจจริงนั้นเกลียดอังกฤษ แต่หลอก เอิล เม้านต์แบตเตน ได้สำเร็จ อังกฤษจึงมอบอำนาจให้ และพรรคอองแสน ก็ได้ทำการเลือกตั้งอย่างหลอกๆ ส่วนพวกที่ดอร์แมนสมิธ เขาเห็นว่าคิดกับอังกฤษจริงๆ คือ พวกกะเหรี่ยงหรือไทยใหญ่นั้นกลับไม่ได้อะไรเลย เขาหาว่าเอิล เม้านต์แบตเตนนั้น ถ้าใครหลอกว่าเกลียดญี่ปุ่นก็เย็นต้องคิดด้วย คำพูดของเขานับว่ารุนแรงมาก และเท่าที่ข้าพเจ้าจำได้ ยังไม่มีใครเคยกล่าวตำหนิติเตียน เอิล เม้านต์แบตเตน เลย ไม่ว่าพรรคใดๆก็ดี ที่แปลกยิ่งกว่านั้นอีกก็คือ เมื่อ ดอร์แมนสมิธว่าเช่นนั้น ก็ไม่มีใครคัดค้านแก้แทน เอิล เม้านต์แบตเตน ทางท่าน เอิลเองก็ไม่แก้ตัว คนอื่นๆก็ไม่มีใครเออออด้วยกับ

คอร์แมนสมิธ เรื่องกลัวดูเงียบลงไปเสียเฉย ๆ.

ต่อมาก็มีข่าวมาอีกว่า รมต. ว่าการต่างประเทศของพะม่า แถลงว่าที่นายก รมต. พูดว่าจะหันเข้าเป็นสหายกับโซเวียตนั้น ไม่ได้หมายความว่าจะเป็นศัตรูกับอังกฤษ เป็นแต่ว่าจะเป็นมิตรกับชาติต่าง ๆ ทั่วไป มร. เบวิน รมต. ว่าการต่างประเทศ อังกฤษก็เออออวย ด้วยว่าเป็นเช่นนั้น เอิล เม้านต์แบตเตน เพิ่งกลับมาจากเป็นผู้สำเร็จราชการอินเดีย ก็แถลงว่าพะม่าขัดน้ำชอบอังกฤษมากขึ้นกว่าเมื่อครั้งใด ๆ หมด และไม่มีเอ่ยถึงข้อกล่าวหาของ คอร์แมนสมิธเลย เป็นอันว่าเรื่องที่พะม่าจะเป็นพันธมิตรกับโซเวียตและจะเป็นคอมมูนิสต์นั้น ตามทางราชการแล้วก็นับว่าสงบลง ไม่มีเรื่องที่ควรจะเป็นห่วง แต่ถึงกระนั้นคนโดยมากก็ยังเป็นห่วงกันอยู่ดี และยังเป็นห่วงที่ทางญวนก็ดูแสดงท่าทางว่าจะเป็นคอมมูนิสต์ทั้งชะวากก็ดูจะไปทางเดียวกัน สำหรับไทยเรานั้นดูยังไม่มีใครพากันพูดว่าเราจะเป็นคอมมูนิสต์ แต่มีเสียงพูดกันอยู่มากว่า เราจะถูกใช้เป็นสำนักงานใหญ่ของคอมมูนิสต์ในตะวันออกไกล เพราะกรุงเทพฯ ของเราเป็นศูนย์กลาง

อยู่เหมาะเจาะดี เขาจึงพากันคิดว่าจะเป็นที่ว่าการของโคมินฟอร์มทางตะวันออก จนกระทั่งมีหนังสือพิมพ์หลายฉะบับทั้งที่อังกฤษกับอเมริกาลงข่าวลือว่า สถานรัฐทูตของโซเวียตที่กรุงเทพฯ มีเจ้าพนักงานชาวรุสเซียประจำอยู่ตั้งกว่า ๓๐๐ คน เขาว่าการติดต่อระหว่างโซเวียตกับไทย คงไม่มากมายพอที่จะต้องมีเจ้าพนักงานมากมายถึงเพียงนั้น ข่าวลือต่าง ๆ เช่นนี้ไม่ดี ปล่อยไว้แล้ว ในไม่ช้าเราก็จะถูกหาว่าเป็นหัวหน้าผู้จัดการคอมมูนิสต์ในตะวันออกไกล แม้รัฐบาลอังกฤษกับอเมริกาจะไม่คิดเช่นนั้น แต่มหาชนโดยมากอาจจะคิดได้ ผู้อ่านคงจำได้ว่าเมื่อก่อนมหาสงคราม เพราะข่าวลือเช่นเดียวกัน เราได้ถูกหาว่ารักญี่ปุ่นและมีสัญญาลับกับญี่ปุ่น แม้ทางเราจะตะโกนว่าเป็นกลางเท่าใด ๆ มหาชนก็ไม่เชื่อ ข้าพเจ้ายังจำได้ว่าตนเองเคยถูกถามแล้วถามอีก ต่อมาเมื่อทางเราจำเป็นต้องเข้ากับญี่ปุ่น ใคร ๆ ก็พากันว่าเราแอบเข้าในใจมานมนานแล้ว และที่เราร้องว่าเป็นกลางนั้นเป็นการช่วยญี่ปุ่นหลอกลวง เรื่องเราเป็นศูนย์กลางของคอมมูนิสต์นี่ก็น่ากลัวจะไปรูปเดียวกัน

ถ้าเราไม่แก้เสียให้หลุดเด็ดเดี่ยวในไม่ช้าแล้ว ชิ้นปล่อยให้ลือกันเรื่อยไป ในที่สุดมหาชนก็จะพากันเชื่อกันอย่างงมงายจนไม่มีวันแก้หลุดได้.

เอิล เม้านต์แบตเตน

เอิล เม้านต์แบตเตน เมื่อกลับมาจากอินเดีย ก็ได้รับคำชมเชยจากคนทั่วไป และหนังสือพิมพ์ทุกฉะบับว่าได้จัดการอย่างเก่งกาจมาก ในการแบ่งอินเดียออกเป็น อินเดีย กับ ปากิสตาน และทางอินเดียนับถือจนถึงกับเชิญให้เป็นผู้สำเร็จราชการ อยู่ต่อ ไปอีก ๑๐ เดือน เพราะผลสำเร็จของ เอิล เม้านต์แบตเตนนี้ มีคนอังกฤษเป็น อันมาก คิดว่า อินเดีย อาจจะคงเป็น คอมมินิยน อยู่ในมหาราชอาณาจักร์อังกฤษต่อไป ข้อนี้เราจะต้องคอยดูไปก่อน แต่ผู้เขียนเองจะแปลกใจมาก ถ้าเมื่อถึงเวลาตกลงกันแล้ว อินเดียจะคงเป็นคอมมินิยนอยู่ต่อไป เกาว่าจะออกเป็นอิสสระเอาเสียเลยมากกว่า ส่วนปากิสตานนั้นอาจจะยังคงขออยู่เป็นคอมมินิยนตามเดิม เพราะถ้าเกิดพิพาทกับอินเดียขึ้นมาแล้ว ก็ย่อมมีหวังที่อังกฤษจะช่วย ซึ่งถ้าเป็นเช่นนั้นก็จะลำบากกับอังกฤษมาก.

ส่วนท่านเอิลนั้น หนังสือพิมพ์ส่วนมากออกความเห็นว่าเย็นคนเก่งกาจมาก ไม่ควรจะกลับไปเย็นพลเรือตรีตามเดิม รัฐบาลควรจะเชิญเอาไปใช้ในราชการที่สำคัญใหญ่โตจริง ๆ มีข่าวลือที่อาจจะพอเชื่อได้ ว่าจะได้ไปเย็นเอกอัครราชทูตประจำกรุงมอสโคว์ เพราะว่าคงเก่งพอที่จะไปทำการไกล่เกลี่ยกับโซเวียตรุสเซียได้ ซึ่งยังไม่มีใครเลยทำได้สำเร็จ.

มารยาทในการเมือง

ในสุนทรพจน์ของท่านเฮอร์เบิต มอริสัน รองนายกรมต. ที่เมืองคาร์ดิฟฟ์ เมื่อเร็ว ๆ นี้ ท่านกล่าวว่าท่านหัวหน้าฝ่ายค้าน คือ มร. เชอร์ชิลล์นั้น แม้จะได้รับรายได้จากทางราชการปีละ ๒,๐๐๐ ปอนด์ ในตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายค้าน แต่ก็ไม่เห็นค่อยมาเข้าประชุมในสภา มักจะเที่ยวเดินทางไปที่โน่นที่นี่ไม่หยุดหย่อน หรือมิฉะนั้นก็เอาเวลาไปแต่งประวัติการมหาสงคราม ซึ่ง มร. มอริสัน ทราบดีเช่นคนทั่วไปว่า มร. เชอร์ชิลล์ จะได้ค่าแรงอย่างมากมาย แต่รายได้จากทางราชการปีละ ๒,๐๐๐ ปอนด์ มร. เชอร์ชิลล์ก็คงยังเอาอยู่ดี.

พอวันรุ่งขึ้น มร. เชอร์ชิลล์ ก็ออกคำชี้แจงทันทีว่าท่านได้เลิกรับรายได้ ๒,๐๐๐ ปอนด์นั้นมา นาน แล้ว แม้เขียบำนาญในฐานที่เป็นอดีตนายก รมต. ก็มิได้ยอมรับ ฉะนั้นท่านจะต้องเอาคำกล่าวหาของ มร. มอริสันมาถกในสภา วันรุ่งขึ้นอีก มร. มอริซัน ก็มีจดหมายถึง มร. เชอร์ชิลล์ ทั้งส่งสำเนาไปยังหนังสือพิมพ์ทุก ๆ ฉะบับ ขอขมาต่อ มร. เชอร์ชิลล์ ที่ได้กล่าวผิดไปเช่นนั้น และว่าได้พูดไปในทางเชิงล้อกันเล่น ไม่ใช่คิดจะใส่ร้ายจริง ๆ อย่างใด ทาง มร. เชอร์ชิลล์ก็ตอบขอบใจ มร. มอริสันในการที่ได้ขอขมาอย่างดี และว่าจะไม่เอาเรื่องเข้าถกในสภา เรื่องราวก็สงบลงอย่างเรียบร้อย.

คนงานขนส่งที่ท่าเรือหยุดงาน

ข่าวเรื่องการหยุดงานของคนงานขนส่งที่ท่าเรือในกรุงลอนดอนซึ่งได้มีมาตั้งสามสัปดาห์ นับตั้งแต่เมื่อได้ตั้งต้นและจะลงเอยกันอย่างไรนั้น คงจะมีข่าวโทรเลขไปแปลลงในหนังสือพิมพ์เมืองไทยทั่วไปแล้ว ถึงกระ

นั้นถ้าจะอธิบายว่าการหยุดงานครั้งนี้สำคัญเพียงใด อาจจะมีประโยชน์อยู่บ้าง.

ผู้อ่านคงจะทราบอยู่ดีแล้ว ว่าการติดต่อระหว่างคนงานกับนายทุนในข้อที่ว่าคนงานได้ค่าจ้างพอสมควรหรือไม่ ต้องทำงานวันหนึ่ง ๆ นานเกินไปหรือไม่ งานที่ทำหนักเกินไปลำบากเกินไปหรือไม่ ข้อเหล่านี้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการสหะอาชีพ (Trade Union) จะต้องเป็นผู้จัดการติดต่อกับนายทุน โดยคอยสอดส่องดูฐานะของคนงานและสภาพการณ์ทั่วไป สหะอาชีพของคนงานขนส่งที่ท่าเรือในกรุงลอนดอน ก็คือสหะอาชีพการขนส่งและคนงานทั่วไป (Transport and General Workers' Union) ซึ่งเคยมี มร. เบวินเป็นหัวหน้า แต่เมื่อ มร. เบวินได้ไปเป็น รมต. อยู่ในรัฐบาล นับตั้งแต่มหาสงครามเป็นต้นมาแล้ว หัวหน้าปัจจุบันก็คือ มร. อาเธอร์ ดีคิน (Arthur Deakin)

คนงานขนส่งตามท่าเรือนั้น เคยมีข้อที่ไม่พอใจอยู่มากมาแต่ก่อนแล้ว คือมิได้รับค่าจ้างประจำ ถ้ามีงานทำมาก เพราะมีเรือเข้าหลายลำมีของขนมาก ก็

ได้ค่าจ้างมาก ถ้าเกิดมีเรือเข้าน้อย ก็ได้ค่าจ้างน้อย ทั้งบางคนอาจจะไม่ได้ค่าจ้างเลย แต่เพราะสหะอาชีพได้ติดต่อกับนายทุน (ซึ่งก็ไม่ใช่บริษัทเอกชน หรือบุคคลใด แต่เป็นของเทศบาล) เป็นเวลานานจนจัดการได้สำเร็จ ว่าผู้ที่ลงชื่อเป็นคนงานขนส่ง จะต้องได้ค่าจ้างอย่างน้อยพอสมควรประจำทุกสัปดาห์ แม้จะยังเอิญไม่มีอะไรจะขน ซึ่งก็ย่อมมิใช่ความผิดของคนงาน แต่ถ้าต้องมีของขนมากก็ได้มากขึ้นเป็นธรรมดา นอกจากนี้ทางสหะอาชีพยังได้จัดตั้งข้อบังคับว่าด้วยการติดต่อกับนายทุนขึ้นอย่างละเอียด ซึ่งนายทุนก็ยินยอมรับรองเห็นด้วย คือถ้าเกิดมีการโต้เถียงกันขึ้นอย่างใด เช่นนายทุนว่าคนงานผิดวินัยเป็นต้น ก็จะมีกรรมาธิการพิเศษตัดสิน และถ้าคนงานไม่พอใจในคำตัดสิน ก็ยังมีกรรมาธิการสูงขึ้นไปอีก ที่คนงานจะอุทธรณ์ได้จริงอยู่ถ้าตกลงกันไม่ได้จริงๆ คนงานย่อมมีสิทธิที่จะหยุดงาน ถ้าคณะกรรมการสหะอาชีพเห็นว่าหมดหนทางที่จะตกลงกันจริงๆ คณะกรรมการก็จะต้องแนะนำให้หยุดงาน แต่เขาเห็นว่าเป็นการกระทำที่ร้ายแรง

ที่สุด จึงได้คิดอ่านป้องกันโดยตราข้อบังคับกำกับการโต้เถียงกันดังได้อธิบายมาข้างต้นแล้ว อนึ่งงานของการขนส่งที่ท่าเรือสำคัญอย่างยิ่ง กล่าวคือขนอาหารคิบขึ้นจากเรือ ซึ่งจำเป็นที่สุด เพราะอังกฤษจะอยู่ไม่ได้ถ้าไม่มีอาหารคิบมาจากต่างประเทศ แล้วก็ยังต้องขนเครื่องอุตสาหกรรมลงเรือ เพื่อส่งไปขายต่างประเทศเป็นสินค้าออก ฉะนั้นถ้าคนงานท่าเรือหยุดงาน ก็ย่อมเป็นการลำบากแก่ชาติเป็นอันมาก อนึ่งถ้างานขนของนั้นเป็นการขนของที่อาจจะมีอันตรายแก่คนงาน ก็มีข้อตกลงกันแล้วว่าจะได้เพิ่มค่าจ้างเท่าใด.

เมื่อเร็วๆ นี้มีคนงาน ๑๑ คน เกิดย่นว่าเงินที่ได้เพิ่มเพื่อการขนผงสังกะสี (Zinc Oxide) อันอาจจะเป็นอันตรายแก่สุขภาพนั้นไม่เป็นจำนวนเงินเพียงพอ จึงเลิกเลิกไม่ยอมทำงาน ทางผู้จัดการก็หาว่าผิดวินัย จึงฟ้องต่อกรรมาธิการ ทางกรรมาธิการก็ยินยอมว่าคน ๑๑ คนนั้นผิดวินัยจริง เพราะค่าจ้างเพิ่มได้เป็นที่พอใจแก่สหะอาชีพแล้ว จึงลงโทษคนงาน ๑๑ คน มิให้ได้รับค่าจ้างประจำในระหว่างงานน้อยเป็นเวลา ๑๑ สัปดาห์ คือ

ถ้ามีงานเต็มก็ได้ค่าจ้าง เมื่อไม่มีงานก็ขาดสิทธิได้ค่าจ้างเป็นเวลาเท่านั้น ทางคนงาน ๑๑ คนเห็นว่าถูกลงโทษอย่างรุนแรงเกินไป จึงอุทธรณ์ต่อกรรมาธิการสูง ทางกรรมาธิการสูงยังมิทันได้พิจารณาเรื่องราว ก็เกิดมีคนงานหมู่หนึ่ง ตั้งตนขึ้นเป็นกรรมาธิการหยุดงาน พยายามยุคนงานขนส่งที่ท่าเรือตั้ง ๑๙,๐๐๐ คนให้หยุดงาน การหยุดงานนี้ร้ายกาจแก่ชาติอย่างใดผู้อ่านย่อมเดาได้ง่าย ๆ แต่ที่สำคัญอย่างยิ่งก็คือ คนงานที่ถูกทำโทษมิได้ถูกทำโทษเกินกำหนดที่ได้ตกลงกันไว้แล้ว และระหว่างอุทธรณ์ทางผู้จัดการก็ได้ให้รอการลงโทษไว้ แต่ยังไม่ทันได้ทราบผลของการพิจารณาในการอุทธรณ์นั้น ก็พากันหยุดเสียเฉย ๆ ฉะนั้นสหะอาชีพจึงไม่เห็นด้วยในการนัดหยุดงานครั้งนี้.

เจ้าหน้าที่ของสหะอาชีพมี มร. คิดิน เป็นหัวหน้าจะไปพูดจากับคนงานเท่าใด ๆ ก็ดี ขอให้กลับไปทำงาน เพราะไม่มีเหตุผลพอที่จะหยุดงาน แต่คนงานก็ไม่เชื่อ แม้เจ้าหน้าที่เหล่านั้นรวมทั้ง มร. คิดิน ก็เป็นพวกที่ตนได้เลือกตั้งขึ้นเองมาแต่ก่อน กลับเชื่อพวกที่ตั้งตนขึ้นเป็น

กรรมาธิการพิเศษจัดการหยุดงาน ปัญหาอันสำคัญจึงบังเกิดขึ้นว่า เมื่อกรรมการสหะอาชีพไม่สามารถจะปกครองและกำกับคนงานที่ได้เลือกตัวขึ้นเป็นกรรมการได้แล้ว ถ้าเช่นนั้นต่อไปจะทำอย่างไรกัน ใครอยากจะหยุดงานก็หยุดตามลำพัง จะลงโทษจะทำอะไรไม่ได้หมดเช่นนั้นหรือ ถ้าเช่นนั้นวินัยก็จะหมดหายศูนย์ไป จะเลยทำอะไรกันไม่ได้ ใครอยากได้เงินมากขึ้นก็พากันหยุดงานกันเสียเฉย ๆ โดยไม่ยอมให้สหะอาชีพไตร่ตรองดูว่าการต้องการได้เงินเพิ่มขึ้นนั้นสมควรหรือไม่ ผู้อ่านที่เคยเป็นทหารในกองทัพไทยคงจะจำได้ว่า ในหัวข้อยุทธวินัยได้มีอยู่ยุทหนึ่งว่า "กองทัพที่ไม่มีวินัยย่อมเป็นกองโจร" ประเทศหรือหมู่คนที่ไม่มีวินัยก็ย่อมกลายเป็นหมู่สัตว์ป่าไปเช่นเดียวกัน สัตว์ตัวใหญ่กว่าก็กินตัวเล็ก ๆ เสียให้หมด การหยุดงานโดยลำพังของคนงานหมู่หนึ่งโดยไม่ฟังเสียงสหะอาชีพของตนนั้น นับตั้งแต่มหาสงครามจบลงแล้ว ได้มีมาหลายครั้ง แต่ไม่ทำให้คนหมู่มากวิตกและหนักใจเท่าครั้งนี้ เพราะคนงานนั้น ๆ ไม่สำคัญ ยังไม่จำเป็นมีปัญหาขึ้นอย่างแน่นอนว่า ถ้าสหะ

อาชีพกำกับคนงานไม่ได้แล้วจะทำอย่างไรกัน การหยุดงานคราวนี้มีคนไม่พอใจกันมาก และหนังสือพิมพ์ทุก ๆ ฉะบับก็ได้กล่าวปรักปรำ รวมทั้งหนังสือพิมพ์ที่สนับสนุนกรรมกรเอง ทั้งสอง ฉะบับ คือ เดลี่ เฮราลด์ กับ เดลี่ มิเรอ ส่วนหนังสือพิมพ์ที่เห็นด้วยกับคนที่หยุดงานโดยเห็นผิดเย็นชอบนั้นมีอยู่ ฉะบับเดียว คือ เดลี่ เวอร์เคอร์ ซึ่งเป็นของพรรคคอมมูนิสต์ จึงทำให้คนเย็นอันมาก สงสัยว่าคนงานที่หยุดงานกันครั้งนี้ ถูกคอมมูนิสต์ ยุแหย่ มร. คินก็ได้พูดเช่นนั้น ต่อมา มร. แอตลี นายก รมต. ก็ได้กล่าวหาว่า น่าจะเย็น เพราะคอมมูนิสต์ ยุแหย่ เช่นเดียวกัน.

ผู้อ่านคงจะได้ทราบข่าวแล้วว่า รัฐบาลได้จัดให้ทหารเข้าช่วยขนอาหารที่อาจจะเสียได้ เย็นเวลาหลายวันมาแล้ว และรัฐบาลก็จะได้ใช้อำนาจพิเศษประกาศการหยุดงานครั้งนี้ โดยออกกฎพิเศษตามกฎหมายที่ได้ทูลขอพระเจ้าแผ่นดินทรงลงพระนามแล้ว แต่ถึงการหยุดงานจะได้ล้มเลิกลงในที่สุดก็ดี ปัญหาที่ยังคงเหลืออยู่ก็คือว่าถ้าสหะอาชีพยังไม่เห็นควรหยุดงาน แต่คนงานหมู่

หนึ่งกลับหยุดเอาตามอำเภอใจ จะทำกันอย่างไรต่อไป ก็ยังเย็นอันว่าขบไม่แตก จึงเย็นเรื่องที่น่าวิตกอย่างยิ่ง แก่คนทั่วไป แต่อังกฤษเขาหาวิธีขบปัญหาต่าง ๆ เช่นนี้ ได้เสมอ จึงรักษาเสรีภาพและประชาธิปไตยมาได้นาน ถึงเพียงนี้ แต่เขาใจเย็น ถ้าไม่ถูกกะตุ้นเข้าจริง ๆ แล้ว ก็ไม่ชอบทำอะไรให้แตกหัก การหยุดงานของพวกนี้อาจจะเย็นการกะตุ้นแรง พอที่จะทำให้ต้องคิดขบปัญหาใหม่นี้ ได้สำเร็จเย็นแน่.

วันที่ ๒๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๖๑

พระราชวงศ์

"ฤดู" ของกรุงลอนดอนนี้ คือระยะเวลาระหว่างเดือนพฤษภาคมกับเดือนสิงหาคม สังเกตดูว่าสมเด็จพระเจ้าแผ่นดินและสมเด็จพระราชินีอังกฤษมีพระราชกิจมากมายอย่างยิ่ง ทั้งนี้เพราะการงานต่าง ๆ ที่ได้ยุบเลิกไปเสียเมื่อสมัยมหาสงคราม และซึ่งเมื่อสองปีที่แล้วมานั้นยังมิได้เริ่มพ้นตัวขึ้น ต่างก็ได้พากันพ้นตัว

ขึ้นเย็นอันมาก ทั้งพระมหากษัตริย์และพระราชินีจึงทรงมีภาระกิจที่จะต้องทรงทำจนเกือบทุก ๆ วัน งานประจำก็มีอยู่แล้ว เช่น มีการเปิดตึกรามสถานที่ต่าง ๆ เยี่ยมโรงทหาร สนามบิน เรือรบ แต่นอกจากนั้นในฤดูร้อนยังมีการสังคมต่าง ๆ เพิ่มขึ้นอีกเย็นอันมาก รวมทั้งงานในวังด้วย อีกประการหนึ่งข้อที่ทำให้พระเจ้าแผ่นดินมีพระราชกิจมากนั้นก็เพราะเวลานี้ นอกจากองค์พระเจ้าแผ่นดินเองแล้ว ที่อังกฤษมีเจ้าชายชั้นสูงที่สามารถแทนพระองค์ได้ก็องค์เดียว คือ พระอนุชา ดุ๊ค แห่งกล๊อสเตอร์ ส่วนพระอนุชาอีกองค์หนึ่ง คือ ดุ๊ค แห่งเค้นต์ ก็ได้สิ้นพระชนม์ในเวลาสงคราม พระเชษฐา คือ ดุ๊ค แห่งวินด์เซอร์ ก็เป็นพระราชานอกราชสมบัติ จะประทับอยู่ในอังกฤษช่วยเหลือพระเจ้าแผ่นดินก็ไม่เหมาะ เจ้านายผู้ชายอื่น ๆ ก็ยังเล็ก ๆ อยู่ทั้งสิ้น ดุ๊ค แห่งเอดินบะระเขยหลวงพระองค์เดียวย่อมสามารถช่วยได้บ้าง แต่ก็ทำไม่ได้เต็มที่ เพราะทรงเป็นห่วงหมกมุ่นอยู่ในราชการทหารเรือ.

ถึงแม้จะมีพระราชกิจอันไม่หยุดหย่อนเช่นนี้ ก็ดี

แต่ทั้งสอง พระองค์ก็ทรง ปฏิบัติได้ โดย ยิ้มแย้ม แช่มชื่น เสมอ ผู้เขียนได้มีโอกาสได้เห็นใกล้ ๆ เมื่อเร็ว ๆ นี้ ที่งานอุทยานสโมสร ณ พระราชวังบัคกิงแฮมในกรุงลอนดอน เมื่อวันก่อนวันมีงานนั้นเอง ทั้งสองพระองค์ได้เสด็จไปเมืองยอร์ค ซึ่งอยู่ทางเหนือและไกลจากกรุง เพื่อทอดพระเนตร์การประกวดสัตว์และเครื่องมือต่าง ๆ เกี่ยวกับการกสิกรรม ต้องทรงพระดำเนินอยู่หลายชั่วโมง แต่คืนนั้นเองก็ได้เสด็จกลับกรุงโดยรถไฟและประทับแรมในรถนอน พอวันรุ่งขึ้นก็มีคนสำคัญต่าง ๆ เข้าเฝ้าพระเจ้าแผ่นดินตลอดเวลาเช้า ถึงตอนบ่ายก็มีอุทยานสโมสร ต้องทรงพระดำเนินและยืนอยู่อีกเป็นเวลานาน ทั้งต้องตรัสปราศัย กับผู้คนที่ได้ รับเชิญ มาเฝ้า ตั้งหลายพันคน ทั้งสองพระองค์ก็ทรงทำได้อย่างแช่มชื่น ดูไม่แสดงว่าทรงเหน็ดเหนื่อยหรือเบื่อหน่ายอย่างใดเลย เป็นที่พอใจแก่ผู้ที่มาเฝ้า ซึ่งบ้างก็เป็นผู้ที่มาจากดินแดนอันแสนไกลในมหาราชอาณาจักรอังกฤษ ต่างก็พากันกลับบ้านด้วยความชื่นชมยินดีเต็มเปี่ยมไปด้วย ความจงรักภักดี เมื่อคนอังกฤษเขาถือว่าพระเจ้า แผ่นดิน ของเขาเป็นศูนย์

กลางอันสำคัญยิ่งของมหาอาณาจักร์ ก็ต้องนับว่าเขาเคราะห์ดีมาก ที่มีพระเจ้าแผ่นดิน และพระราชินีที่มีความสามารถทำให้คนรักใคร่ได้เช่นนี้.

เจ้าหญิงมาร์กาเรต พระราชธิดาองค์เล็กนั้น ผู้เขียนไม่ได้มีโอกาสได้เห็นใกล้ๆ เย็นเวลานาน นับตั้งยังทรงพระเยาว์เย็นเด็กเล็กๆ อยู่ การดูรูปถ่ายนั้นย่อมไม่เหมือนกับเห็นพระองค์จริงๆ พระสรีร่างเล็กกระทัดรัด ไม่สูงใหญ่กว่าหญิงไทยโดยมาก พระพักตร์งามมากและน่าเอ็นดู ถ้าไม่ทรงมีกำเนิดมาเย็นเจ้าหญิง ก็งามพอที่จะเย็นดาราละครหรือดาราภาพยนตร์ได้ เกษาสีน้ำตาลแก่ เนตร์สีน้ำเงิน นาสิกกับโอษฐ์ได้ส่วนกันดีทนต์ขาวและเรียบ พระสุรเสียงไพเราะ และทรงคุยเก่งและแกมตลกขบขัน นับว่าเย็นหญิงสาวที่ไม่ว่าจะมีกำเนิดมาในชั้นใด ก็คงจะมีผู้ชายพากันติดเย็นอันมาก บัดนี้จะมีพระชันษา ๑๘ ในวันที่ ๒๑ เดือนสิงหาคม.

งานอุทยานสโมสรที่กล่าวถึงนั้น มีเจ้านายไทยได้ไปร่วมด้วยสององค์ คือ พระองค์เจ้าจุลจักรพงษ์ กับพระองค์เจ้าพีระพงศ์ พร้อมด้วยหม่อมทั้งสองอันมีกำเนิด

เยี่ยนอังกฤษ ทางพระเจ้าแผ่นดินอังกฤษได้ทรงรับรองทั้งสิ่งเช่นเดียวกับพระราชวงศ์อังกฤษทุกประการ คือโปรดให้รถยนต์ผ่านเข้าไปในพระราชวังทางประตูชั้นใน ให้เฝ้าขนพระที่นั่งรวมกับเจ้านายอังกฤษ และตามเสด็จในอุทยานผ่านคนทั้งหลาย และเสวยน้ำชาร่วมกับพระราชวงศ์ เย็นการ ภายในก่อนที่คณะทูต จะได้เข้าเฝ้าในเต็นต์หลวง.

ภายหลังจากที่จะทรงเปิดการแข่งขันกีฬาโอลิมปิกระหว่างชาติ ณ วันพฤหัสบดีที่ ๒๔ เดือนนี้ ราชกิจก็จะเบาบางลง พระเจ้าแผ่นดินกับพระราชินีจึงจะเสด็จไปพักผ่อนพระอิริยาบถณพระราชวังบาลมอรัลที่สก๊อตแลนด์.

จะมีสงครามหรือไม่

ปัญหาอันนี้เป็นปัญหาที่มีผู้พากันถกเถียงอยู่เป็นอันมาก เนื่องจากที่ทางอังกฤษ–อเมริกัน ดูไม่สามารถจะลงรอยกันได้กับโซเวียตรุสเซียในเรื่องเยอร์ลิน เรื่องนี้ทำนายยากมาก เพราะเหตุการณ์อาจจะเปลี่ยนแปลงไปได้อย่างรวดเร็ว จนเมล์อากาศก็จะพาจดหมายนี้ไปไม่ทัน คือกรุงเยอร์ลินเวลานี้ เปรียบได้เหมือนว่าเป็น

กระป๋องน้ำมันกระป๋องใหญ่ ถ้าฝ่ายใดพลาดเผลอทิ้งไม้ขีดไฟลงไปในกระป๋องนั้น แม้โดยมิได้ตั้งใจ ก็อาจจะเกิดเพลิงลุกลามขึ้นได้โดยรวดเร็ว.

ข้าพเจ้าได้เคยออกความเห็นมาเสมอว่า การมหาสงครามนั้นมิได้เกิดขึ้นเพราะมีเหตุมักจะเย็นเพราะมหาประเทศใดประเทศหนึ่งอยากจะรบ ถ้าเย็นเพราะเหตุนี้คงจะมีมหาสงครามมาเสียมากครั้งกว่าที่เย็นไปมาแล้ว เมื่ออิตาลียกรุกอะบิสสิเนียก็ไม่มีการมหาสงคราม ญี่ปุ่นยกรุกจีนก็ไม่มี แต่พอฮิตเลอร์รุกเข้าโปลันด์ก็มี เช่นนี้เป็นต้น เราจึงควรจะพิจารณาดูอีกครั้งหนึ่ง ว่ามหาประเทศใดอยากทำสงครามเวลานี้.

มหาประเทศที่ดูแสดงอวดอำนาจมากที่สุดก็คือ โซเวียต ฉะนั้นถ้าดูเผิน ๆ เราอาจจะคิดว่าโซเวียตท้ารบ แต่ข้าพเจ้าเองยังสงสัยอยู่ว่าโซเวียตจะต้องการทำสงครามในบัดนี้ เหตุผลของข้าพเจ้าก็คือ ข้อสำคัญที่สุดนั้นเพราะโซเวียตคงจะยังไม่มีลูกระเบิดอะตอมิก เหตุผลนี้ได้มาจาก ผู้ที่ควรเชื่อถือได้ในทางตะวันตกได้กล่าวว่าโซเวียตยังไม่มีลูกระเบิดอะตอมิก แต่เราทราบดีแล้วว่า

อเมริกามิ ทั้งบัดนี้คงจะมีเย็นจำนวนมากขึ้นกว่าเมื่อครั้งรบญี่ปุ่น กับคงจะมีกำลังแรงกว่าลูกระเบิดอะตอมิกสมัยนั้นด้วยซ้ำ จึงเย็นที่น่าเชื่อว่าในทางลูกระเบิดอะตอมิกแล้วอเมริกามีภายิ่งกว่ามาก.

ต่อจากนั้นทางโซเวียตก็ได้ผลประโยชน์อย่างมากมาย ไม่น่าจะเสี่ยงทายที่จะได้ประโยชน์เพิ่มเติมอีกโดยทำการสงคราม ซึ่งอาจจะพ่ายแพ้ได้ ตามความเห็นของคนส่วนมาก จุดหมายของโซเวียตรุสเซีย คือจะใช้พรรคการเมืองคอมมูนิสต์ ซึ่งบัดนี้มีอยู่ในประเทศทางยุโรปตะวันตกทุกๆ ประเทศ ล่มจมกำลังของประเทศเหล่านั้นโดยทางอ้อม โดยมีสมาชิกอยู่ในสหะอาชีพกรรมกร และโดยถือโอกาสที่สมาชิกสหะอาชีพกรรมกรส่วนมาก เย็นกรรมกร เข้าจะทำงานเพื่อหากิน พอเสร็จงานแล้วก็ไม่อยากจะลำบากอย่างไรอีก กลับไปพักผ่อนที่บ้าน หรือมิฉะนั้นก็ไปแสวงหาความสนุกสนานเพลิดเพลิน เช่นไปดูภาพยนตร์ดูการแข่งม้า และแข่งหมาเย็นต้น ส่วนกรรมกรที่เย็นคอมมูนิสต์ ต่างพากันเอาใจใส่อย่างยิ่งในการเมืองโดยไม่ละทิ้ง ฉะนั้นเมื่อเย็น

สมาชิกสหะอาชีพ ถ้ามีการประชุมเมื่อใดก็ไปเข้าประชุมทุกที คอมมูนิสต์จึงมักจะมีจำนวนคนมากพอที่จะเลือกผู้ที่เป็นกรรมการสหะอาชีพได้มากมายเกินกว่าที่ควรจะได้โดยจำนวนรวม ฉะนั้นเมื่อนับสหะอาชีพในอังกฤษเป็นต้น ถ้ามีสมาชิกเป็นคอมมูนิสต์เพียง ๑ ใน ๑๐ ก็มักจะมีคอมมูนิสต์เป็นกรรมการอำนวยการถึง ๑ ใน ๓ โดยเหตุนี้คอมมูนิสต์จึงมีอิทธิพลเหนือสหะอาชีพมากมายเกินจำนวนสมาชิกรวม คอมมูนิสต์นั้นไม่ว่าอยู่ในประเทศใดเป็นชาวเมืองใด ต่างก็มีความสามัคคีต่อพรรคคอมมูนิสต์ของโซเวียตอันเป็นพรรคกลางทั้งสิ้น ถ้าทางต่างประเทศป้องกันไม่สำเร็จ คอมมูนิสต์ก็จะบังคับสหะอาชีพได้หมด จนยังคับกรรมกรได้หมด เมื่อเช่นนั้นโซเวียตจะทำอะไรก็ทำได้ ไม่จำเป็นต้องทำสงคราม โดยเหตุนี้โซเวียตจะต้องทำสงครามบัดนี้ทำไม สู้รอให้ต่างประเทศอ่อนแอไปภายในโดยอิทธิพลของคอมมูนิสต์มีดกว่าหรือ ข้าพเจ้าจึงเชื่อว่าเวลานี้เมื่อรัฐบาลโซเวียตยังไม่แน่ว่าจะชะนะถ้ามีมหาสงครามเพราะอิทธิพลคอมมูนิสต์ในต่างประเทศทางตะวันตกยัง

ไม่แข็งแรงแน่นอนพอ ทั้งยังไม่มีลูกระเบิดอะตอมิก คงจะยังไม่อยากทำสงคราม.

ส่วนทางอังกฤษ – อเมริกานั้น แต่ก่อนนี้ยังไม่อยากทำสงคราม แต่บัดนี้อาจจะตกใจได้ว่าขืนรอไปโซเวียตรุสเซียก็จะมีอิทธิพลมากขึ้นทุกวัน และวันหนึ่งอาจจะมีลูกระเบิดอะตอมิกเหมือนกัน สู้รีบทำสงครามกับโซเวียตเสียบัดนี้อาจจะดีกว่า ถ้าเป็นจริงเช่นนี้ก็น่ากลัวว่ามหาสงครามอาจจะมีขึ้นเป็นแน่ แต่ถึงกระนั้นก็คิดการสงครามนั้นถ้ายังเกิดขึ้น ประเทศทางยุโรปตะวันตกก็จะเสียหายมากก่อนอื่น จนไม่สามารถแก้ไขปรับปรุงได้ เมื่อเช่นนั้นถ้าประเทศเหล่านี้ทราบว่ามหาสงครามยังเกิดขึ้นเพราะความประสงค์ของอังกฤษ – อเมริกา แม้อังกฤษ – อเมริกาจะชะนะ ก็จะถูกเกลียดอย่างรุนแรง อังกฤษ – อเมริกาจึงคงไม่คิดจะเริ่มทำสงครามเป็นแน่.

ผู้อ่านจึงอาจจะถามว่าเมื่อข้าพเจ้าคิดว่าทั้งทางฝ่ายโซเวียตรุสเซีย และทางฝ่ายอังกฤษ – อเมริกาไม่อยากให้มีสงคราม แต่เพราะเหตุใดจึงมีการตึงเครียดกันในเรื่องกรุงเยอร์ลิน คำตอบของข้าพเจ้าก็คือ เพราะ

รุสเซียอยากจะได้เยอรมนีทั้งหมด รุสเซียอยากจะให้อังกฤษ อเมริกา และฝรั่งเศส ร่วมใจกับรุสเซียถอนทหารออกจากเยอรมนี ทำสัญญาสันติภาพกับเยอรมนี ปล่อยให้เยอรมนีรวมกันเข้นประเทศอย่างเดิม เมื่อทำได้เช่นนั้น อเมริกาก็จะถอนทหารข้ามมหาสมุทรอัตแลนติกกลับไปอเมริกา อังกฤษก็ถอนทหารข้ามช่องทะเลกลับไปเกาะอังกฤษ มีแต่รุสเซียกับฝรั่งเศสเท่านั้นที่จะมีเขตต์แดนทางบกติดต่อกับเยอรมนี แต่ฝรั่งเศสนั้นอ่อนแอมากเมื่อเปรียบกับรุสเซีย ฉะนั้นรุสเซียก็จะมีอิทธิพลมากที่สุดในเยอรมนี จนในที่สุดอาจจะปุแหย่ให้เยอรมนีกลับกลายเข้นคอมมูนิสต์ จนเข้นพันธมิตรของรุสเซียได้ เมื่อทรายแน่นอนเช่นนั้น ทางอังกฤษ–อเมริกาก็ยอมออกจากเยอรมนีไม่ได้ เมื่อออกจากเยอรมนีไม่ได้ ก็ต้องพยายามยึดดินแดนของตนที่ได้มาตามสัญญาภายในกรุงเยอรลินด้วย จึงจำต้องตั้งเครียดกันอยู่เช่นนั้น.

ความจริงถึงแม้ว่าทาง อังกฤษ–อเมริกา จะยังไม่มีการสงครามกันถึงกับเริ่มยิงกันก็จริง นับแต่วันที่

เยอรมนียอมแพ้เมื่อสามปีกว่ามาแล้ว ถ้าจะนับโดยทางจิตต์ใจแล้วก็เท่ากับมีสงครามต่อกันมาตลอดเวลานับแต่บัดนั้น ข้าพเจ้ายังเชื่อว่าทั้งสองฝ่ายยังไม่ถึงขีดที่ถึงกับอยากจะยิงกันดังได้อธิบายมาแล้ว ฉะนั้นข้าพเจ้าจึงยังกล้าให้ ๒ ต่อ ๑ ว่าจะยังไม่มีสงครามจริงๆ แต่นั่นแหละ กระป๋องน้ำมันก็ยังคงมีอยู่ จึงอาจจะมีผู้ทิ้งไม้ขีดไฟโดยพลั้งเผลอได้อยู่เสมอ.

พระเจ้าแผ่นดินอิราน (เปอร์เซีย)

เมื่อเร็วๆ นี้ พระเจ้าแผ่นดินอิรานได้เสด็จมาเยี่ยมประเทศอังกฤษเป็นทางราชการ ได้ประทับอยู่ที่พระราชวังบัคกิงแฮมกับพระเจ้าแผ่นดินอังกฤษสองสามวัน มีการเลี้ยงใหญ่ตามธรรมดา. บัดนี้ได้ย้ายไปประทับอยู่ ณ โรงแรมไปรเวต แต่ก็ยังมีการต้อนรับเป็นทางราชการอยู่ เช่นเมื่อวานนี้ก็ได้เสด็จไปทอดพระเนตรฐานทัพเรืออังกฤษที่เมืองปอร์ตสะมัธเป็นต้น.

แต่ถ้าจะนับดูตามความสนใจของพลเมืองแล้ว ดูไม่มีผู้ใดเอาเป็นธุระเลยเลย จนแม้หนังสือพิมพ์ก็ไม่มีการลงข่าวอย่างเอิกเกริกหรือพาดหัวอย่างใดเลย ลง

ข่าวให้ตามมุมเล็ก ๆ เท่านั้น ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะพระเจ้าแผ่นดินอิรานไม่ทรงมีรูปร่างสง่าหรือพระพักตร์งดงามอย่างหนึ่ง หรืออาจจะเป็นเพราะไม่เคยได้มาทรงศึกษาที่ยุโรป ไม่เคยทรงแสดงคุณวุฒิอย่างใดเลย ก่อนที่ได้เป็นพระเจ้าแผ่นดิน แม้จะมีพระมเหษีอันงดงามมาก แต่ก็ไม่ทรงพามาด้วย ถ้าทรงพามาได้และไม่พามาก็ทรงคิดผิดอย่างยิ่ง เพราะฝรั่งเขาตื่นเต้นและชอบสตรีชาวเอเชีย เมื่อไม่เคยมีใครรู้จักคุณวุฒิของพระองค์ พระมเหษีอันงามก็ไม่มีใครชม การที่พระเจ้าแผ่นดินอิรานเสด็จมาอังกฤษก็เลยกร่อย ไม่เป็นการเชิดชูประเทศอิรานเลย.

การเมืองภายใน

การแค้นเคือง ระหว่าง พรรคการเมือง คอนเซอร์เวติฟกับ มร. เยแวน รมต. สาธารณสุขนั้น นับวันก็ดูยิ่งรุนแรงขึ้นทุกที นับตั้งแต่ มร. เยแวน ได้เรียกคอนเซอร์เวติฟว่าเป็น Vermin อันแปลว่า สัตว์ที่ไม่มีประโยชน์ในโลกนี้ เช่น สัตว์จำพวกหนู เป็นต้น ได้แต่ทำสกปรกโสโครก และกินอาหารอันมีประโยชน์ เช่น พืชพันธุ์

ชัญญาหาร การเรียกคนว่า Vermin นั้นเป็นการกล่าวผรุสวาทกันอย่างรุนแรงที่สุด เช่นเดียวกับที่ไทยเราอาจจะเรียกคนที่เราเกลียดว่าเลวเท่ากับสัตว์เดรัจฉานดังนั้น

วันที่ มร. เบแวน ได้กล่าวเช่นนั้นก็คือเมื่อวันที่ ๕ กรกฎาคม อันเป็นที่กฎหมายว่าด้วย สาธารณสุขฉบับใหม่จะได้เริ่มต้นใช้ รัฐบาลอังกฤษซึ่งเป็นรัฐบาลพรรคกรรมกร ได้อ้อนวอนขอให้ประชาชนทั้งหมด ไม่ว่าจะมีความเห็นทางการเมืองอย่างใดและอยู่ในพรรคใด ช่วยกันต้อนรับการอำนวยการ ตามกฎหมายใหม่นี้อย่างเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันจริง ๆ และร่วมใจกันทำให้ดำเนินไปได้จนสำเร็จ.

แต่ถึงกระนั้น มร. เบแวน เมื่อแสดงสุนทรพจน์ในวันเริ่มต้นใช้กฎหมาย ดูออกจะลืมเสียเลยว่ารัฐบาลได้ขอให้ประชาชน ทุกพวก ทุกพรรคทุกเหล่า ร่วมใจกันรับกฎหมายนี้ กลับกล่าวสุนทรพจน์ว่า มร. เบแวน เองเกลียดพวกคอนเซอร์เวทีฟ มาอย่างรุนแรง ตั้งแต่เขายัง

เย็นเด็ก ๆ อยู่ และว่าพวกคอนเซอร์เวติฟนั้นเลวเสียยิ่งกว่าสัตว์เดรัจฉาน.

เมื่อเช่นนั้นพวกคอนเซอร์เวติฟก็ย่อมเย็นเดือดเย็นแค้นอย่างที่สุด และว่า มร. เบแวนไม่ควรจะคงเย็น รมต. เพราะเย็นคนยุให้อังกฤษเกลียดกันเอง การมีความเห็นผิดเพี้ยนกันนั้นเย็น ของสมควรในวิถีทางประชาธิปไตย แต่ที่คนใหญ่คนโตถึงชั้น รมต. จะกล่าวว่าเกลียดอีกพรรคหนึ่งเหลือเกิน จนเห็นว่าเลวกว่าสัตว์เดรัจฉานนั้นออกจะรุนแรงเกินไป จนผิดหลักประชาธิปไตย เย็นการยุแหย่ให้มีสงครามกลางเมืองมากกว่า การรุนแรงของ มร. เบแวนครั้งนี้ แม้พวกพรรคกรรมกรเย็นอันมากก็ไม่เห็นด้วย เห็นว่าเย็นการหยาบคายอย่างไร้สาระ.

ส่วนทางคอนเซอร์เวติฟก็เลยแสร้งล้อ มร. เบแวน และเอาคำว่าเย็น Vermin เย็นของตลกขบขันเอาเสียเลย เมื่อท่านหัวหน้าพรรคคอนเซอร์เวติฟ ท่านวินสตัน เชอร์ชิลล์ ได้แสดงสุนทรพจน์ในที่ประชุมของพรรคคอนเซอร์เวติฟเมื่อเร็ว ๆ นี้ ท่านก็ได้เริ่มต้นโดยกล่าวว่า "สวัสดี เราพวกสัตว์เดรัจฉานด้วยกัน" ทำให้คนที่มี

พึ่งอยู่หลายหมื่นคน พากันหวั่วเราะโห่ร้องยินดีกันใหญ่ เนื่องด้วยในการเลือกตั้งใหม่เมื่อสามปีมาแล้ว ผู้แทนของพรรคกรรมกรได้รวมหมดราว ๑๒ ล้านคะแนน และผู้แทนของพรรคคอนเซอร์เวติฟได้เกือบ ๙ ล้านคะแนน ทางคอนเซอร์เวติฟเขาจึงว่า มร. เบแวน หาว่าคนอังกฤษที่ออกเสียงให้กลายเป็นสัตว์เดรัจฉานเสียเกือบครึ่ง.

การกีฬา

วันที่ ๒๙ เดือนกรกฎาคม พระเจ้าแผ่นดินจะได้เสด็จไปเยี่ยมการกีฬาโอลิมปีกระหว่างชาติที่กรุงลอนดอน เย็นของแปลกที่แม้หนังสือพิมพ์จะพยายามช่วยโฆษณาเท่าใดก็ดี แต่ประชาชนโดยมากเกือบจะไม่เอาใจใส่เลย ได้ข่าวว่าผู้ที่อุตส่าห์ลงทุนทำของที่ระลึกต่าง ๆ ที่จะเอาออกขายเกี่ยวกับการกีฬาโอลิมปีกต่างก็จะขาดทุนไปตาม ๆ กัน เพราะดูไม่มีใครเอาใจใส่พอที่จะซื้อ ในที่สุดหนังสือพิมพ์จำต้องเอาภาพนักกีฬาสตรีที่จะมาแข่งขันในการว่ายน้ำโดดน้ำที่มีรูปร่างสวยงามออกมาพิมพ์เพื่อจะสะดุดตาผู้อ่านให้เอาใจใส่ในกีฬาโอลิมปีก การที่มีผู้เอาใจใส่ในกีฬาโอลิมปีกน้อย อาจจะยังเอิญเพราะปีนี้

ไปตรงกับการเล่นคริคเกต ระหว่างอังกฤษกับอ๊อสเตรเลีย ทั้งนี้เพราะอังกฤษมีพวกหัวเก่ามาก เขาติ่นการเล่นคริคเกตระหว่างพวกเขาและอ๊อสเตรเลียมากกว่า การกีฬาโอลิมปิกซึ่งนาน ๆ ที่อังกฤษจะมีสักที เขาเลยเห็นเป็นของใหม่ จึงไม่สู้จะเอาใจใส่.

การแข่งรถ

นักขับไทย ของเรา ปีนี้ดูราวกับมีปีศาจร้าย เข้าสิงนับแต่ได้ที่สองอย่างงดงามที่เมืองเยนาว่า ฉะเพาะพระพักตร์พระเจ้าอยู่หัวแล้ว ก็ดูไม่ได้ผลดีอีกเลย ไปได้ชัยชะนะที่ ๑ ที่สวีเดน ก็ถูกตัดสินว่าแพ้ เพราะความเข้าใจผิดระหว่างกรรมการและหัวหน้าทีมผู้รังเศส ส่วนที่ซานเรโมประเทศอิตาลี ขณะเมื่อกำลังเข็นที่สามอยู่อย่างสบาย แม้ขับรถที่เก่าและช้ากว่าคันนำสองคันแรก ก็เผอิญน้ำมันหมดเมื่ออีก เพียงสามรอบก็จะจบ การแข่งที่กรุงเบอร์นทำเวลาเร็วที่สุดและน่าจะได้ที่หนึ่ง ก็กลับถูกชนทางข้างหลังในอุบัติเหตุ เคราะห์ดีที่ไม่ถูกอันตราย และกลับขับต่อไปได้จนเข็นที่ ๔ ทีมไทย "หนูขาว" ก็ต้องลดการแข่งลงจนเกือบไม่มีเลยเพราะไร้ทรัพย์.

ไม่ว่าไปที่ไหนในภาคพื้นยุโรปก็เผ้าแต่พบพวกนักขับอาร์เยนไตน์ ซึ่งรัฐบาลของเขาออกเงินส่งมาเรียนการขับรถแข่ง เพราะเมื่อยกลายนี้ขับดีมาก แม้ใช้รถเก่า ๆ ช้า ๆ ก็เกือบสู้นักแข่งชั้นเอกชาวยุโรปได้ รัฐบาลจึงส่งมาดูการแข่งรถที่ยุโรป และให้จัดซื้อรถแข่งที่ใหม่และเร็วที่สุดกลับไปคอยเตรียมสู้ชาวยุโรปให้ได้ เขาจึงจะซื้อรถมาเซราติอย่างใหม่ที่สุดราคาคันละกว่า ๖,๐๐๐ ปอนด์ ซึ่งเวลานี้เร็วที่สุดถัดจาก อาลฟา – โรเมโอ ซึ่งไม่มีใครจะซื้อได้ บริษัทเองเก็บไว้ ๔ คันเพื่อเข้าแข่งของเขาเอง และเขาก็แข่งยี่หนึ่งราวสามเทียวเท่านั้น เพราะฉะนั้นรถมาเซราติอย่างใหม่ จึงเร็วพอที่จะสู้ใครๆ ได้เยี่ยมส่วนมาก ทีมอาร์เยนไตน์ที่มีรัฐบาลของเขาช่วยอุดหนุนจึงจะซื้อไปตั้ง ๔ คัน ในการแข่งที่แรงส์เร็ว ๆ นี้ ชาวอาร์เยนไตน์คนหนึ่งได้เข้าแข่งโดยมีมรถ และธงอาร์เยนไตน์ก็ได้มีปลิวสยัดอยู่เย็นครั้งแรก เขาติดไว้อยู่ข้าง ๆ ธงไตรรงค์ของเราซึ่งต่อไปน่าจะมีวันได้เห็นน้อยลง เพราะทางไทยเราแม้จะมีนักขับชั้นเยี่ยมที่ไม่ต้องเล่าเรียน แต่ก็ขาดทรัพย์ การแข่งของทีม "หนูขาว"

ก็จำจะต้องแข่งน้อยลงทุกที จนถึงกับจะต้องยุติลงวันหนึ่ง ฉะนั้นน่ากลัวว่าเพลงสรรเสริญพระบารมีจะไม่มีวันได้บรรเลง ณ สนามแข่งรถอีกต่อไปแล้ว และเมื่อเห็นพระขับรถแข่งก็เย็นการขับให้แก่ทีมต่างชาติเท่านั้น.

วันที่ ๑๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๘๑

ไทยชะนะอีก

พระพุทธเจ้าของเราได้เคยทรงตรัสไว้ว่าในโลกนี้ไม่มีอะไรเที่ยงแน่ พระพุทธวาทข้อนี้เป็นความจริงเท่าใด ข้าพเจ้าเองได้เคยประสพกับตนมาหลายครั้งแล้ว ฉะเพาะอย่างยิ่งเมื่อสองสามวันนี้ ผู้อ่านบางท่านอาจจะจำได้ว่าในจดหมายฉะบับก่อน ข้าพเจ้าได้ปลงอนิจจังว่านักขับรถยนตร์แข่งไทยนั้นนับวันก็จะมีโอกาสน้อยลงทุกๆ ที ที่จะขับรถแข่งทำสีน้ำเงินกับเหลืองของไทย ทั้งนำไปสู่หลักชัยเย็นที่หนึ่ง พอเขียนไปได้สิบวัน "พิระ" ก็ได้นำรถมาเซราติของทีม "หนูขาว" อันทาสีน้ำเงินกับเหลืองเข้าสู่หลักชัยเย็นที่หนึ่ง ในการแข่งรถที่ประเทศ

วิลันดา อันเป็นครั้งแรกที่คนไทยได้เคยไปแข่งรถในประเทศนั้น กลับเลยได้ชัยชะนะเอาเสียเลย.

การแข่งรถครั้งนั้นแปลกกว่าธรรมดา คือทางประเทศวิลันดาได้ลงทุนทรัพย์กับแรงมาหลายปีแล้ว เพื่อสร้างสนามแข่งรถขึ้นใหม่ ณ ใกล้เมืองซานด์วูร์ต (Zandvoort) ซึ่งเป็นเมืองชายทะเล เป็นอันว่าได้สร้างได้สำเร็จ สนามนั้นมีระยะทางรอบหนึ่งเท่ากับ ๒.๔๒ ไมล์ สำหรับการแข่งครั้งแรกนี้ ได้จัดให้มีขึ้นเมื่อวันเสาร์ที่ ๗ สิงหาคม ราชยานยนตร์สโมสรแห่งวิลันดา ได้ขอเชิญสโมสรนักขับแข่งอังกฤษให้มาจัดการแข่งขัน ทั้งนี้เพื่อเป็นการแสดงการขอบคุณที่อังกฤษได้มีส่วนใหญ่ในการรบขับไล่เยอรมันไปเสียจากประเทศวิลันดา และเพราะทางอังกฤษนั้นนับตั้งแต่จบมหาสงครามมาแล้วขาดสนามแข่ง แต่สโมสรนักขับแข่งอังกฤษถือว่า "พิระ" ได้เคยอยู่ในอังกฤษมานานแล้ว และเป็นสมาชิกของสโมสรนั้นด้วย ทั้งได้เคยแข่งในนามของอังกฤษเมื่อแรกเริ่มแข่งในปีแรก เมื่อราชยานยนตร์สมาคมแห่งประเทศไทยยังมิได้เป็นสมาชิกสมาคมสากล เขาจึงมิใจคิดเชิญ

"พิระ" ไปร่วมแข่งด้วย และทางทีม "หนูขาว" ก็ได้จัดส่งรถมาเซราติของทีมไปให้แข่งตามที่เขาได้เชิญมา.

การแข่งคราวนี้ใหญ่โตมาก มีรถเข้าแข่ง ๑๙ คัน มีคนไปดูถึงเกือบแสนคน มีรถของผู้ที่ไปดูจอดอยู่ภายนอกสนามแข่งถึงหมื่นสองพัน ในระหว่างคนดูได้มีสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จไปด้วย ปรากฏว่ายังเอิญกำลังเสด็จประพาสโดยรถยนตร์ผ่านไปทางประเทศวิลันดา ที่สนามแข่งมีธงชาติชักปลิวอยู่คือ ธงวิลันดา ธงอังกฤษ และธงไทย ครั้นเมื่อนคราภิบาลเมืองซานด์วูร์ตได้ทำพิธีเปิดสนามแข่งครั้งแรก เจ้าหน้าที่เขาก็ได้จัดเล่นเพลงชาติวิลันดากับอังกฤษแล้วก็ได้บรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมีของไทยเรา คนดูนับแสนได้ลุกขึ้นยืนแสดงความเคารพทุกๆ ครั้ง.

การแข่งนั้นได้แบ่งเป็นเที่ยวแรกสองเที่ยว ระยะทาง ๖๐ ไมล์ "พิระ" ได้อยู่ในเที่ยวที่สอง เที่ยวที่หนึ่ง พาร์เนลล์ ขับรถมาเซราติได้เป็นผู้ชะนะ เที่ยวที่สอง "พิระ" ได้ชะนะอย่างง่ายดาย ในเที่ยวสุดท้ายระยะทาง ๑๐๔ไมล์ ได้มีคนอังกฤษพาร์เนลล์กับโรลต์ (ขับรถ

อาลฟา – โรเมโอ) ได้พยายามต่อสู้กับ "พิระ" อย่างเต็มที่ พาร์เนลล์นั้นขับพลาดไป รถลื่นหมุนรอบตัวจึงเสียเวลามาก แต่โรลัต์กวดได้อยู่ตลอด ๔๐ รอบอย่างน่าดู ถึงแม้จะผ่าน "พิระ" ไม่ได้ ทั้ง "พิระ" ก็ขับอย่างไม่มีพลาด จนในที่สุด "พิระ" จึงถึงหลักชัยเป็นที่หนึ่ง โรลัต์เป็นที่สอง แต่อยู่ห่างกว่าเพียง ๖ ศอกเท่านั้น นับว่าเป็นการได้ชัยชะนะอย่างหวุดหวิด พาร์เนลล์เป็นที่สาม แต่อยู่ไกลมาก มาถึงหลักชัยภายหลังเกือบสองนาที คนดูได้แสดงความยินดีต่อนักขับไทยเป็นอันมาก และเจ้าหน้าที่ก็ได้บรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมีอีกครั้งหนึ่ง "พิระ" ได้รับถ้วยเงินสำหรับชัยชะนะใบหนึ่ง และอีกใบหนึ่ง เพราะเป็นผู้ที่ทำสถิติเวลาเร็วที่สุด ภายในหนึ่งรอบ เชื่อว่าชัยชะนะอันงดงามครานี้คงจะเป็นที่พอใจแก่คนไทยเป็นส่วนมาก.

เนื่องด้วยบันได "พิระ" เคราะห์ร้ายมาก ได้แต่เพียงที่ ๒ ที่เมืองเยนาวา หรือมิฉะนั้นก็มีอุบัติเหตุต่าง ๆ ได้ที่ ๑ ที่ประเทศสวีเดน แต่ก็ถูกตัดสินว่าไม่ชะนะ ฉะนั้นดูเผิน ๆ คนโดยมากอาจจะคิดว่า ผลสำเร็จในการแข่งรถ

ได้ลดน้อยลงไปมาก แต่ถ้าจะคิดเฉลี่ยผลดูตามสถิติแล้ว จะเห็นได้ว่ายังไม่เย็นเช่นนั้น เมื่อก่อนสงคราม "พีระ" ได้ขับแข่งอยู่ ๕ ปี ได้เข้าแข่ง ๖๘ เที่ยว ได้ที่ ๑ ถึง ๒๐ ครั้ง คิดเฉลี่ยว่าได้ที่ ๑ ต่อทุก ๆ ๓.๗๕ เที่ยว ได้ที่ ๒ รวม ๑๔ ครั้ง และที่ ๓ นั้น ๕ ครั้ง.

นับตั้งแต่สงครามจบลงแล้ว "พีระ" ก็ได้เข้าขับแข่งอีกเป็นเวลานับได้เกือบสามปี รวมหมดจึงได้ขับแข่งมา ๘ ปี รวมจำนวนแข่งมาจนบัดนี้นับได้ ๙๕ เที่ยว ได้ชะนะที่ ๑ รวม ๒๖ ครั้ง คิดเฉลี่ยได้ดีขึ้นอีก คือ ชะนะที่ ๑ ต่อทุก ๆ ๓.๖๕ เที่ยว ได้ที่ ๒ รวมหมด ๑๖ ครั้ง และที่ ๓ ยังคงได้รวม ๕ ครั้ง ทั้งนี้เป็นสถิติที่ดีเลิศ และมีนักขับแข่งน้อยคนที่เคยได้รับผลดีถึงเพียงนั้น รวมหมดด้วยกันประเทศต่าง ๆ ที่ "พีระ" เคยได้ชัยชะนะที่ ๑ ก็มี อังกฤษ ฝรั่งเศส สวิสส เบลเยี่ยม วิลันดา กับ ไอร์แลนด์ เชื่อว่าคนไทยทั้งหลายคงจะมีใจดีเอาใจช่วย นักกีฬาชั้นสากลของเราต่อไป ที่ยังคงมีอยู่คนเดียวในบัดนี้.

การกีฬาโอลิมปิกส์

การไม่เที่ยงของชีวิตยังปรากฏแน่ชัดแก่ข้าพเจ้าอีก คือในจดหมายฉะบับก่อนข้าพเจ้าได้แถลงว่ามีการเอาใจใส่ในกีฬาโอลิมปิกส์น้อย น่ากลัวจะไม่ได้ผลดี ซึ่งก็เป็นความจริง นับตั้งแต่ประกาศมาจนขณะที่ข้าพเจ้าเขียนประชาชนก็เอาใจใส่น้อยจริงๆ จนถึงกับนักหนังสือพิมพ์ชาวเชโกสโลวาเกียที่มากับทีมชาติ ได้ส่งข่าวไปยังเมืองของเขาและบ่นเอาเสียอย่างใหญ่โต.

ครั้นถึงวันที่สมเด็จพระเจ้าแผ่นดินเสด็จไปเปิดการกีฬา ก็มีคนพากันไปดูแน่นเต็มสนาม จะเป็นเพราะเดชะพระบารมี พระเจ้าแผ่นดิน หรือ เพราะพิธีการเปิดวันแรกได้จัดทำขึ้นอย่างน่าดูหรืออย่างไรก็ตาม นับแต่วันนั้นก็มีคนไปดูอย่างหนาแน่น จนถึงกับเป็นสถิติว่าไม่เคยมีกีฬาโอลิมปิกส์เมื่อครั้งใด รวมทั้งที่กรุงเบอร์ลินเมื่อสมัยฮิตเลอร์ การที่มีคนไปดูมากเช่นนั้น ก็มีของน่าดูจริงๆ นักกีฬาของชาติต่างๆ ได้ทำสถิติความเร็วและความสามารถในกีฬาแผนกต่างๆ เป็นอันมาก.

แต่ถึงกระนั้นก็ดี ข้าพเจ้ายังอดนึกไม่ได้ว่า นอก

จากผู้ที่อยู่ใกล้กรุงลอนดอน หรือที่อยู่ในชนบทแต่มีเงินร่ำรวยพอที่จะไปดูการกีฬาที่กรุงลอนดอน คนส่วนมากที่ไปดูไม่ได้ ยังไม่เอาใจใส่ในกีฬาโอลิมปิกส์เท่ากับกีฬาชะนิดมีทีมของเขาจริง ๆ เช่น คริกเกต เป็นต้น ถึงแม้หนังสือพิมพ์จะได้โฆษณานามของนักกีฬาต่าง ๆ ซาติที่ได้ชัยชะนะหรือเก่งกาจต่างๆ มากเท่าใดก็ดี สองสามวันภายหลังข้าพเจ้าได้ลองถามคนที่ไม่ได้เคยไปดู ก็ไม่เห็นใครจำนามของนักกีฬาเหล่านั้นได้เลย แต่นามของพวกนักคริกเกต นักเต็นนิสที่เล่น ณ วิมเบิลดัน แม้คนที่ไม่เคยได้มีโอกาสไปดูก็จำกันได้ขึ้นใจกันเป็นอันมาก.

ข้อสำคัญอันเป็นที่น่ายินดีก็คือ การกีฬาโอลิมปิกส์ครั้งนี้ได้ผ่านไปอย่างเรียบร้อย โดยไม่มีการโต้เถียงวิวาทกันในระหว่างนักกีฬานานาชาติ ปรากฏว่าทุกๆ คนได้ปฏิบัติตนสมมรรยาทนักกีฬาอย่างดี ผู้ที่มีชื่อเสียงที่สุดน่าจะเป็นสตริชาวิลันดาที่ได้แต่งงานแล้วและมีบุตรถึงสองคน แต่เป็นสตริคนแรก นับตั้งแต่ที่เคยมีกีฬาโอลิมปิกส์ชุดใหม่กันมานี้ ๔๐ ปี ซึ่งได้ชะนะโดยลำพังตนเองในการวิ่งแข่งถึงสามเที่ยว และได้อยู่ในทีมหญิง

สิคนของวิลันดาซึ่งได้ชะนะวิ่งเปี้ยวอีกด้วย ที่ในประเทศวิลันดาเขาตื่นเต้นแม่นันกันอย่างมากมาย อันเย็นการสมควรแล้ว ข้าพเจ้าได้พยายามจะนึกถึงชื่อเธอโดยไม่กลับไปพลิกดูในหนังสือพิมพ์เก่าๆ แต่ก็จำไม่ได้ ลองถามคนอื่นๆ ที่นั่งคุยกันอยู่ยังนี้สองสามคนก็ไม่มีใครจำได้ นั่นและข้าพเจ้าจึงได้กล่าวว่าสำหรับคนอังกฤษแล้ว นักกีฬาโอลิมปิกส์ยังไม่ได้ชื่อเสียงโด่งดังเท่ากับนักคริกเกตหรือนักเต็นนิส.

การต่างประเทศ

จดหมายฉะบับนี้ผู้อ่านคงจะเห็นว่าผิดกับจดหมายฉะบับอื่นๆ โดยมากซึ่งมักจะเริ่มต้นด้วยเรื่องราวเกี่ยวกับพระราชวงศ์ แล้วก็มักจะพูดถึงการต่างประเทศ การเมืองภายใน ถึงคราวนี้กลับเอาแต่เรื่องกีฬามาถกเสียก่อนออกยืดยาว ข้าพเจ้าต้องขออภัยถ้าผู้อ่านไม่พอใจ แต่การเล่าถึงชัยชะนะของไทยในการแข่งรถที่ประเทศวิลันดานั้น เชื่อว่าคงจะนำความไม่พอใจมาสู่ผู้อ่านน้อยคน เชื่อว่าคงจะมีคนไทยน้อยคนที่ยังอดใจเต้นไม่ได้ เมื่ออ่านถึงชัยชะนะของคนไทยในท่ามกลางชาว

ยุโรปนับตั้งแสน ความจริงที่เอากีฬามากล่าวเสียเย็นส่วนมาก ก็เพราะเวลานี้กำลังเย็นเวลาหยุดงานฤดูร้อน คนทั้งหลายจึงพากัน เอาใจใส่ในการกีฬา และของสนุกสนานต่าง ๆ เสียเย็นส่วนมาก สมเด็จพระเจ้าแผ่นดิน และ พระราชวงศ์ก็ได้เสด็จไป พักผ่อนอยู่ที่ พระราชวังบาลมอราลในประเทศสก็อตแลนด์.

การต่างประเทศนั้นที่มีสำคัญอยู่ก็คือการตึงเครียดระหว่างโซเวียตรุสเซียฝ่ายหนึ่ง กับอังกฤษ–อเมริกาอีกฝ่ายหนึ่ง แต่ถึงแม้ในใจคนส่วนมากจะหนักใจ และพากันเกรงกลัวว่าจะมีมหาสงครามเกิดขึ้นอีก ต่างคนก็ต่างพยายามจะลืมกังวลถึงเสียชั่วคราว ต่างพากันพยายามสนุกสนานในการหยุดพักงานหน้าร้อน และพากันนึกว่าเขาอยู่ณที่ "ไกลกังวล" การที่จะพยายามลืมเย็นห่วงถึงการต่างประเทศก็ยังเอิญไม่ยาก เพราะถึงแม้เวลานี้อังกฤษ–อเมริกาจะกำลังมีการเจรจากับโซเวียตรุสเซียอยู่ที่กรุงมอสโควก็จริง ต่างรัฐบาลก็ยังปิดงุบงิบอยู่ ไม่เผยให้ประชาชนทราบการเจรจากันกำลังดำเนินกันไปอย่างไร ว่ายังไม่ถึงเวลาจะเผยเรื่อง

ขึ้น เมื่อประชาชนทราบไม่ได้เช่นนั้น ก็เลยลืมเสียได้ง่ายขึ้นและพากันสนุกสนานไปตามประสาปุถุชน ให้มากที่สุดที่จะมากได้.

คาชเมียร์ กับ ไฮเดราบาด

เมื่ออังกฤษถอนอำนาจออกจากอินเดีย และแบ่งอินเดียออกเป็นดอมิเนียนปกครองตนเอง สองดอมิเนียน คือ ปากิสตาน กับ อินเดีย (หรือบางทีก็เรียกว่าฮินดูสตาน เพราะส่วนมากนับถือศาสนาฮินดู) ได้ตกลงว่า รัฐบาลของเจ้าแขก ที่เคยนับถือพระเจ้าแผ่นดินอังกฤษเป็นมหาจักรพรรดิ จะอยู่เป็นอิสสระตามลำพังก็ได้ จะเข้ารวมสหรัฐกับอินเดียก็ได้ หรือปากิสตานก็ได้ การที่รัฐบาลของเจ้าแขกที่มีขอบเขตต์ย่อมๆ จะอยู่ตามลำพังนั้นย่อมทำไม่ได้ ฉะนั้นส่วนมากจึงได้เข้ารวมกับอินเดียหรือปากิสตานสุดแล้วแต่ตามศาสนา ถ้าเป็นอิสลามก็เข้ากับปากิสตาน ถ้าเป็นฮินดูก็เข้ากับอินเดีย อันมีรัฐบาลซึ่งเนหรูเป็นนายก.

มีรัฐขนาดใหญ่อยู่สองรัฐที่อยู่ในฐานะลำบาก หนึ่งก็คือคาชเมียร์ ซึ่งมีมหาราชาเป็นฮินดู จึงอยากจะเข้า

กับอินเดีย แต่พลเมืองส่วนมากนับถืออิสลามจึงอยาก
จะเข้ากับปากิสตาน ทางเนห์รูพอทราบว่ามหาราชา
คาชเมียร์อยากจะเข้ากับอินเดีย ก็คิดใจรับรองให้
เข้าทันที ทางพลเมืองก็โกรธ พากันคิดกบฏ มหา-
ราชาก็ขอให้เนห์รูช่วย เนห์รูก็ส่งกองทหารอินเดียไป
ช่วย ทางพลเมืองก็ไม่ย่อท้อเย็นอันว่ารบกันเรื่อยมา
จนขณันี้ปากิสตานก็ส่งทหารไปช่วยพลเมืองรบด้วย แขก
แขกต่อแขกก็เลยรบกันเอง สมกับที่เคยมีคนอังกฤษ
เขาเคยทำนายกันมานานแล้ว ว่าวันใดอังกฤษถอน
อำนาจออกจากอินเดีย วันนั้นแขกก็จะรบกันเอง แต่ถึง
แม้จะรบกันก็ดี ทางคาชเมียร์ก็ยังหวังว่าจะให้มีการไกล่
เกลี่ย ผู้แทนฝ่ายพลเมืองออกความเห็นว่า ถ้าจะให้ดี
ที่สุดควรจะมีการออกเสียงรวม (referendum) ว่าจะเข้า
กับอินเดียดีหรือปากิสตาน เนห์รูไม่ยอมออกเสียงรวม
เถียงว่าพลเมืองต้องซื่อสัตย์กับมหาราชา เมื่อมหา
ราชาอยากจะเข้ากับอินเดีย พลเมืองก็ต้องยอมตาม
ถ้าพลเมืองไม่อยากเข้าด้วยก็เย็นกบฏ ฉะนั้นจำเย็น
ต้องส่งทหารไปช่วยมหาราชาปราบ.

อีกรัฐหนึ่งที่ตกอยู่ในฐานะลำบากก็คือไฮเดราบาด อันเป็นรัฐของเจ้าแขกที่ใหญ่และร่ำรวยที่สุด สภาพการณ์ในไฮเดราบาดผิดกับคาช.เมียร์ มหาราชาหรือที่เขาเรียกกันว่าไนแซมนั้นนับถืออิสลาม แต่พลเมืองส่วนมากนับถือฮินดู จึงอยากจะเข้ากับอินเดีย ท่านไนแซมนั้นไม่ยาก แต่ก็ผิดกันกับมหาราชคาชเมียร์ไปอีก คือไม่อยากเข้ากับอินเดีย แล้วก็เลยไม่อยากเข้ากับปากิสตานเสียด้วย ท่านไนแซมนั้นว่าได้เคย นับถือพระเจ้าแผ่นดิน อังกฤษ พระองค์เดียว เป็น มหาจักรพรรดิ หาได้นับถือนักการเมืองอังกฤษมิได้ ท่านไนแซมนั้นนับกันว่าเป็นมหาเศรษฐีมั่งคั่งที่สุดในโลกองค์หนึ่ง เมื่อการมหาสงครามโลกครั้งแรก ได้ส่งกำลังทหารกำลังทรัพย์ไปช่วยอังกฤษอย่างมากมาย จนกระทั่งสมเด็จพระเจ้ายอร์ชที่ ๕ ได้พระราชทานฉายาว่า "สัมพันธมิตรผู้ซื่อสัตย์" ท่านไนแซมว่าถ้าไม่ขึ้นต่อพระเจ้าแผ่นดินอังกฤษแล้ว ก็จะไม่ขึ้นกับผู้ใด จะเป็นอิสสระ ฉะเพาะอย่างยิ่งจะไม่ยอมขึ้นต่อนักการเมืองแขก เนห์รูได้ทรายดังนั้นก็โกรธเช่นโจโฉในเรื่อง "สามก๊ก" ว่าจะ

ต้องไปช่วยพลเมืองที่นับถือชินดู และยืนยันว่าจะให้พลเมืองมีการออกเสียงรวม.

เราผู้เขียนกลางเมื่อฟังดูก็ย่อมเห็นแปลก ในเรื่องคาซเมียร์นั้น เนห์รูว่าพลเมืองจะมีโอกาสออกเสียงรวมไม่ได้ ต้องซื่อสัตย์และทำตามมหาราชาของตน ส่วนทางไฮเดราบาด เนห์รูว่าพลเมืองมีสิทธิที่จะออกเสียงรวมได้ และมหาราชา (คือท่านไนแซม) ต้องทำตามความประสงของพลเมือง เออ นี่มันอย่างไรกัน แต่เราต้องจำไว้ว่าเนห์รูนั้นเขียนนักการเมือง.

วิลันดา กับ เบลเยียม

สมเด็จพระยรมราชินีนารถแห่งวิลันดา เขียนอันว่าจะทรงลาออกจากราชสมบัติแน่ ทั้งนี้เพราะทรงพระชราและทรงรู้สึกอย่างแน่นแฟ้นว่า พระเจ้าแผ่นดินที่ไม่ทรงปฏิบัติพระราชกิจอย่างเต็มที่ หรือปฏิบัติไม่ได้ ไม่ควรจะทรงดำรงตำแหน่งพระมหากษัตริย์อยู่อีกต่อไป แต่ผู้ที่ได้ไปในประเทศวิลันดา จะเห็นได้ว่าประชาชนส่วนมาก ยังจงรักภักดีต่อพระนางเจ้าวิลเฮลมินา และพา

กันเศร้าโศกเสียใจกันมิใช่น้อย ที่ได้ทรงตกลงพระทัยจะลาออกอย่างแน่นอนเช่นนั้น.

ส่วนทางเยลเยียมนั้นก็ยังไม่ตกลงกันแน่ ว่าจะอัญเชิญพระเจ้าเลโอโปลด์ที่สามเสด็จกลับไปหรือไม่ เมื่อก่อนนี้ยังมีอยู่ แต่ว่าจะยินดีรับองค์พระเจ้าแผ่นดินกลับหรือไม่ แต่บัดนี้กลับกลายเป็นโต้เถียงกันว่าจะคงมีพระเจ้าแผ่นดินอยู่อีกต่อไป หรือจะเปลี่ยนเป็นรีปับลิค ตามข่าวที่มีออกมาปรากฏว่าพรรคโซเชียลิสต์นั้น แม้จะยังไม่กล้ากล่าวอย่างเปิดเผยก็จริง แต่ความจริงต้องการจะเป็นรีปับลิค เมื่อเป็นเช่นนั้น พรรคอื่น ๆ นอกจากคอมมูนิสต์ที่อยากจะยังมีพระเจ้าแผ่นดิน และซึ่งเคยไม่ชอบพระเจ้าเลโอโปลด์ ก็เลยกลับสนับสนุนพระเจ้าเลโอโปลด์ เพราะพวกนี้อยากจะมีพระเจ้าแผ่นดินและพอใจที่จะยินดีรับรองพระเจ้าเลโอโปลด์ ดีกว่าไม่มีพระเจ้าแผ่นดินเลย เมื่อพรรคคาธอลิคก็อยากให้พระเจ้าเลโอโปลด์เสด็จกลับ ฉะนั้นพรรคคาธอลิคกับพรรคลิเบรัลอาจจะรวมกันเชิญเสด็จพระเจ้าแผ่นดินกลับโดยไม่ต้องมีการออกเสียงรวมทั่วประเทศเลย.

เด็กหญิงรุ่นสาว

ตามกฎหมายอังกฤษ การที่ชายใดจะร่วมประเวณีกับเด็กหญิงอายุต่ำกว่า ๑๖ ปีนั้น เป็นการผิดกฎหมายอาญา แม้สตรีสาว ๆ เหล่านั้นอาจจะยินยอมก็จริง อังกฤษเขาจึงเรียกเด็กหญิงสาวอายุต่ำกว่า ๑๖ ปีว่าเป็นอายุที่ยินยอมไม่ได้ เมื่อเร็ว ๆ นี้ข้าพเจ้าได้ไปนั่งฟังคดีอาญาในศาลที่เมืองบอกมิน มณฑลคอร์นวอลล์ มีคดีต่าง ๆ หลายชะนิด แต่ภายในเวลาบ่ายวันเดียวนั้นมีคดีเกี่ยวกับเด็กหญิงอายุระหว่าง ๑๔ ถึง ๑๕ ได้ร่วมประเวณีกับเด็กหนุ่ม ๆ และบังเกิดมีท้องขึ้นถึง ๕ คน ทุก ๆ คดีเด็กหญิงกับเด็กหนุ่มได้รักใคร่กันมาอย่างดี โดยบิดามารดาก็รับรู้ด้วย ได้หวังจะแต่งงานกันวันหนึ่งเมื่อเติบโตขึ้น แต่ก็หาได้คอยวันแต่งงานไม่ ก็เลยเกิดมีท้องขึ้นมา ความจึงปรากฏว่าได้กระทำผิดคดีอาญาและต้องได้รับโทษ.

ตามความเห็นของข้าพเจ้า ผู้ที่มีความผิดจริง ๆ นั้นไม่ใช่เด็กหนุ่มหรือหญิงสาว ผู้ที่มีความผิดจริง ๆ ก็คือบิดามารดา เพราะเป็นผู้ที่ปล่อยให้เด็กหนุ่มหญิงสาว

ได้พบปะเล่นหัวกันอย่างสบายใจ โดยไม่อธิบายให้หญิงสาวเข้าใจให้ดีเสียก่อน ว่าการติดต่อระหว่างหญิงกับชายจนถึงทางการร่วมประเวณีนั้น มีผลอย่างใด มีอันตรายเพียงใด และอาจจะเกิดมีท้องขึ้นได้อย่างใด เด็กหนุ่มที่ถูกพ้องขึ้นศาล ๕ คนที่ข้าพเจ้าได้พิจารณา มิได้คิดร้ายอย่างใดเลย และทำความผิดเพราะการไร้ความรู้อันจำเป็นเท่านั้น.

การป้องกันมิให้มีเหตุเช่นนั้น เกิดขึ้นได้มีอยู่สองวิธี วิธีหนึ่งก็คือควบคุมเด็กหญิงอย่างกวดขันตามธรรมเนียมเดิม โดยมิให้มีโอกาสที่จะสนิทสนมกับชายได้จนถึงกับแต่งงาน แต่ถ้าจะปล่อยให้เด็กหนุ่มกับหญิงสาวติดต่อสนิทสนมเล่นหัวกันได้อย่างธรรมเนียมใหม่แล้ว เป็นการจำเป็น อย่างยิ่งที่เด็กหญิงจะต้องได้รับการอบรมสั่งสอนอย่างดีในเรื่องเกี่ยวกับกามารมณ์ เพื่อที่เด็กหญิงจะได้รู้จักวิธีป้องกันตัว ไม่ถูกหลอกยอมเสียตัวกับเด็กหนุ่มจนเกิดมีท้องขึ้นได้ ถ้าเป็นข้อที่ไม่พึงปรารถนา.

ผู้เขียนได้ห่างบ้านเกิดเมืองนอนมานานแล้ว ในสมัยก่อนนั้นเด็กหญิงได้ถูกควบคุมอย่างกวดขัน ตามที่

ได้ทรายข่าวมาบ้าง ปรากฏว่าสมัยนี้ความกวดขันนั้นได้ลดน้อยลงไปมาก ถ้าเป็นจริงเช่นนั้น หวังว่ายิดามารดาจะไม่ปล่อยให้เด็กหญิงได้มีโอกาสพบปะอย่าง "ฟรี" กับเด็กหนุ่ม โดยไม่มีความรู้พอเพื่อป้องกันรักษาตนเองได้.

วันที่ ๒๙ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๘๑

พระราชวงศ์

หมู่นี้มีข่าว สำคัญ เกี่ยวกับ พระราชวงศ์ ต่าง ๆ ในทวีปยุโรปอยู่สามเรื่อง ข่าวที่ใกล้กลับผู้เขียนที่สุดเป็นข่าวในประเทศอังกฤษก็คือวันประสูติของเจ้าฟ้าหญิง มาร์กาเรต ราชธิดาองค์รองของพระเจ้าแผ่นดินอังกฤษ ซึ่งเมื่อ วันที่ ๒๑ เดือนสิงหาคม ได้มีพระชนม์ครบ ๑๘ ปีบริบูรณ์ ตามธรรมดากฎหมายอังกฤษถือว่า บุคคลทั่วไปย่อมบรรลุนิติภาวะเมื่ออายุ ๒๑ แต่สำหรับในพระราชวงศ์ ถ้าเป็นนิติภาวะเกี่ยวกับราชการเช่นในทางเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์เป็นต้น เจ้านายที่อยู่ใน

เซตต์ลิบ สันตติวงศ์นั้น เขานับว่า บรรลุนิติภาวะเมื่อพระชนม์ครบ ๑๘ ฉะนั้น วันประสูติของเจ้าหญิง มาร์กาเรต ครั้งนี้ จึงย่อมนับได้ว่าสำคัญมาก แต่เพราะเป็นสมัยพักผ่อนหยุดงานประจำฤดูร้อน จึงมิได้มีการรื่นเริงเอิกเกริกเป็นพิเศษในพระมหานคร เมื่อพระเจ้าแผ่นดินเสด็จไปประทับอยู่เงียบ ๆ ที่พระราชวังบาลมอรัลในประเทศสก๊อตแลนด์ ก็เลยมีการรื่นเริงที่นั่น โดยมีการลิลาศเป็นการภายใน คือเชิญแต่ผู้ที่สนิทสนมใกล้ชิดกับพระราชวงศ์เท่านั้น.

ในการรื่นเริงครั้งนี้มีชายหนุ่มผู้หนึ่งได้รับเชิญไปพักอยู่ ณ พระราชวังบาลมอรัล และเกิดมีผู้เริ่มสนใจในชายผู้นี้มาก หนุ่มผู้นี้อายุ ๒๒ เป็นนายทหารประจำกรมทหารม้ารักษาพระองค์ มีนามว่า มาร์ควิสส แห่งบลานด์ฟอร์ด เป็นบุตรหัวปีของ ดุ๊ค แห่งมอร์ลบะระ จึงเป็นญาติกันกับอดีตนายกรัฐมนตรี วินสตัน เชอร์ชิลล์ ทั้งนี้เพราะปู่ของ มร. เชอร์ชิลล์ ก็เคยเป็น ดุ๊ค แห่งมอร์ลบะระ มาแต่ก่อน คือ ดุ๊คคนที่ ๗ ตายล่วงลับไปนานแล้ว ส่วนตัว ดุ๊ค ปัจจุบันผู้เป็นบิดาของ ลอร์ด

บลานด์ฟอร์ด นั้นเป็นดุ๊คคนที่ ๑๐ การที่มีผู้สนใจในท่านชายหนุ่มผู้นี้ ก็เพราะสงสัยกันว่าจะได้เป็นคู่ของเจ้าหญิงมาร์กาเรตต่อไป ผู้เขียนเห็นว่ายังเนิ่นเกินไปอยู่ที่จะพูดได้อย่างแน่นอน อย่างไรก็คงจะไม่แน่ลงไปได้ในทางหนึ่งทางใด ก่อนที่เจ้าหญิงจะเสด็จกลับมาจากการตามเสด็จพระราชบิดามารดา ไปเยี่ยมประเทศออสตร-เลียกับนิวซีแลนด์ปีหน้า แต่ถ้าจะเป็นไปจริงก็นับได้ว่าเหมาะดี เพราะอายุก็สม ส่วนทางฐานะวงศ์ของชายหนุ่มก็ดีมาก เพราะสืบเนื่องมาจาก ดุ๊ค แห่ง มอร์ลยะระคนที่ ๑ ผู้เป็นแม่ทัพอังกฤษในรัชสมัยพระราชินีแอนน์ ซึ่งโลกได้ยอมรับว่าเป็นแม่ทัพเก่งกาจที่สุดคนหนึ่ง ทั้งยังเป็นตระกูลเดียวกับ มร. เชอร์ชิลล์ ซึ่งคนส่วนมากในโลกก็รับว่าเป็นยอดรัฐบุรุษ มีข้อที่น่าเสียดายอยู่ข้อเดียว คือ ลอร์ด บลานด์ฟอร์ดนั้นสูงใหญ่เสียเหลือเกิน ส่วนเจ้าหญิงนั้นทรงมีพระสิริร่างเล็กดังได้เคยกล่าวถึงมาแล้วแต่ก่อน จริงอยู่คู่หนุ่มสาวนั้น เพื่อน่าดูผู้ชายควรจะสูงกว่าผู้หญิง แต่ถ้าสูงกว่ากันจนเกินไปก็ไม่งาม.

เมื่อเร็ว ๆ นี้เพื่อน ของ ผู้เขียนได้เห็น เจ้าหญิง ทรง

เต้นรำกับลอร์ด บลานด์ฟอร์ด ณ สถานลิลาศแห่งหนึ่งในกรุงลอนดอน เขาได้สังเกตว่าเมื่อกำลังเต้นรำกันอยู่นั้น เจ้าหญิงดูพระพักตร์ยิ้ม มิได้ตรัสอะไรอะไรกับลอร์ด บลานด์ฟอร์ด ดูทรงแสดงกิริยาเบื่อหน่าย เมื่อเช่นนั้นข่าวที่กำลังมีผู้สนใจกันอยู่มากนี้ คงจะไม่มีความจริงอย่างไรต่อไป แต่เราจะเอาพระกิริยานั้นเป็นแน่นอนไม่ได้ เจ้าหญิงอาจจะทรงทราบว่ามีข่าวลือเริ่มขึ้นแล้ว ทรงรู้สึกว่ามีผู้สนใจมาก จึงน่าจะทรงกระดากเรื่องนี้เราจะต้องคอยดูต่อไป แต่ข้าพเจ้าเชื่อว่าจะไม่มีตกลงอย่างแน่นอนในทางใด ก่อนเสด็จกลับจากการประพาสอ๊อสเตรเลียและนิวซีแลนด์.

อีกเรื่องหนึ่งที่เกี่ยวกับพระราชวงศ์ ก็คือที่ในประเทศวิลันดาดังข้าพเจ้าได้เคยบรรยายมาก่อนแล้ว ว่าพระนางเจ้าวิลเฮลมีนา พระเจ้าแผ่นดินวิลันดาจะทรงลาออกจากราชสมบัติ เพราะทรงเห็นว่าพระเจ้าแผ่นดินที่ไม่ทรงดำเนินพระราชกิจอย่างเต็มที่นั้น ไม่เป็นประโยชน์อย่างใดแก่ประเทศ ควรจะออกเสียจากราชสมบัติมอบราชบัลลังก์ให้แก่พระราชธิดา เจ้าหญิงจูเลียนา

ในการราชาภิเศกพระราชินีองค์ใหม่ ประเทศในยุโรปที่ยังมีพระเจ้าแผ่นดินอยู่ จะส่งเจ้านายไปในงาน เช่นอังกฤษจะส่งเจ้าฟ้าหญิงมาร์กาเรต แต่เจ้านายจากทวีปเอเซียอาฟริกานั้นจะไม่มี เพื่อนอังกฤษของข้าพเจ้าผู้มีตำแหน่งสูงคนหนึ่ง ออกความเห็นว่าน่าเสียดายที่ไทยเราจะไม่มีโอกาสส่งเจ้านายไปในงานนี้ เขาว่าในงานมงคลเช่นงานราชาภิเศกเจ้าหญิงจูเลียนาเป็นพระเจ้าแผ่นดิน เป็นงานซึ่งประเทศขนาดย่อมจะสามารถมีฐานะเทียมเท่ากับมหาประเทศได้ หากว่าประเทศขนาดย่อมนั้นยังมีพระเจ้าแผ่นดิน และส่งเจ้านายไปเป็นผู้แทน ทั้งนี้เพราะผู้แทนขนาดย่อมที่เป็นเจ้านาย มักจะได้รับเกียรติยศเท่าเทียมกับผู้แทนมหาประเทศที่เป็นคนสามัญ แต่ถ้าต่างเป็นคนสามัญด้วยกันแล้ว คนสามัญผู้แทนประเทศขนาดย่อม ก็ต้องด้อยกว่าคนสามัญที่เป็นผู้แทนของมหาประเทศ ข้อนี้รัฐบุรุษใหญ่โตและสำคัญของประเทศขนาดย่อมอาจจะไม่ชอบฟัง ผู้เขียนเสียใจอย่างยิ่งที่ต้องกล่าวเช่นนั้น แต่เป็นความจริง แม้อาจจะไม่เป็นการสมควรหรือถูกต้องก็จริง แต่ความจริงย่อม

จะหนีความจริงไม่พ้น ข้อที่แปลกตามที่ได้สังเกตมาก็คือ ยิ่งประเทศใดเย็นริบยิลคแล้ว ก็ดูยิ่งตื่นเต้นเจ้าต่างประเทศยิ่งขึ้น ข้อสำคัญก็คือเจ้าต่างประเทศที่ถูกส่งไปนั้น ต้องเคยได้รับการอบรมและคุ้นเคยเย็นเจ้าแชกเมืองมาแล้ว ถ้าไม่เคยเกิดไปแสดงห้าแต้มเข้าเสียแล้ว สู้ไม่ส่งไปเสียเลยก็จะดีกว่าเย็นแน่แท้.

พระราชวงศ์ที่กำลังอยู่ในความสนใจของมหาชนบัดนี้ ก็คือพระราชวงศ์สเปญเดิม คือเจ้าชายดอนยวนซึ่งเย็นทายาทผู้ควรจะเย็นพระเจ้าแผ่นดิน ซึ่งมีข่าวลือว่าเมื่อเร็ว ๆ นี้ได้ทรงพบกับพลเอก ฟรังโก ผู้เผด็จการสเปญ ถึงแม้กระทรวงการต่างประเทศสเปญจะยังมิได้ยอมรับว่าเย็นความจริงก็ดี แต่มีผู้เชื่อกันเย็นส่วนมากว่าเย็นความจริง การพบกันนั้นก็เพื่อจะทำความตกลงกันว่า ถ้าพลเอกฟรังโกยินยอมรับเจ้าชายดอนยวนเย็นพระเจ้าแผ่นดินแล้ว ทางเจ้าชายจะทรงยินยอมอย่างไรบ้าง.

ผู้อ่านบางคนอาจจะแปลกใจว่าเพราะเหตุใดประเทศสเปญที่ได้เย็นริบยิลคมาตั้งกว่า ๑๕ ปีแล้ว จึงจะ

อยากกลับกลายมีพระเจ้าแผ่นดินอีก ที่เป็นเช่นนั้นก็เพราะภายหลังการสงครามกลางเมือง ริปับลิคสเปญมิได้เป็นริปับลิคประชาธิปไตยแท้ ๆ เป็นริปับลิคทางเผด็จการแบบฟาสซิสต์ โดยมีพลเอก ฟรังโก เป็นผู้เผด็จการ เมื่อเป็นเช่นนั้นทางประเทศประชาธิปไตยเช่นอังกฤษ อเมริกา ฝรั่งเศสก็รังเกียจ ทางประเทศเผด็จการแบบคอมมูนิสต์เช่นโซเวียตรุสเซีย ก็ไม่ชอบ สเปญจึงอยู่ในฐานะอันลำบาก แม้แผนการณ์มาร์แชลล์เพื่อช่วยฟื้นฟูยุโรปก็จะไม่ได้รับ สเปญจึงตกอยู่ในหลุมบ่อระหว่างกลางไม่มีใครชอบเลย เพราะเหตุนั้นเอง พลเอก ฟรังโก จึงอยากจะเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นประชาธิปไตย แต่จะเป็นประชาธิปไตยริปับลิคก็ไม่ได้ เพราะตนกับพวกพ้องได้เคยเกลียดและรบพุ่งกับประชาธิปไตยริปับลิคมานมนาน คงจะไม่ทนระบอบการชนิดนั้นได้ เมื่อเช่นนั้นจึงต้องหันเข้าหาประชาธิปไตยระบอบมีพระเจ้าแผ่นดินใต้รัฐธรรมนูญ พลเอก ฟรังโก จึงหันเข้าหาเจ้าชายดอนยวน โอรสของพระเจ้าอาลฟองโซที่ ๑๓ พระเจ้าแผ่นดินองค์สุดท้ายของสเปญ เรื่องสเปญ

จะกลับมีพระเจ้าแผ่นดินอีกหรือไม่นั้น คงจะต้องตกลงกันในไม่ช้า ข้อที่เจ้าชายดอนยวนกับพลเอกฟรังโกยังตกลงกันไม่ได้ ก็เพราะทางเจ้าชายทรงถือว่าการสืบสันตติวงศ์จะต้องเป็นไปทางราชโลหิตเท่านั้น แต่ทางพลเอกฟรังโกยืนยันว่าทางรัฐสภาจะต้องมีสิทธิสามารถตัดเจ้านายองค์หนึ่งองค์ใด ที่ไม่สมควรจะเป็นพระเจ้าแผ่นดินออกเสียจากการสืบสันตติวงศ์.

ศิลปะ

การชุมนุมศิลปะ คือ ละครพูด ละครร้อง ระบำ ดนตรี ที่กรุงเอดินบะระเมืองหลวงของประเทศสก๊อตแลนด์ ซึ่งได้จัดมีขึ้นเมื่อปลายและข้าพเจ้าได้เคยเขียนถึงแล้วนั้น บัดนี้ได้เริ่มจัดขึ้นอีกปีหนึ่ง และปรากฏว่าจะใหญ่โตและได้ผลดียิ่งขึ้นอีก สำหรับการดูและฟังทุก ๆ อย่างจะมีที่นั่งรวมหมดด้วยกันถึง ๒๑๘,๐๐๐ ที่ ได้มีคนซื้อแล้วถึง ๘๐ เปอร์เซนต์ก่อนเริ่มต้น รวมเป็นราคา ๙ หมื่นปอนด์ เป็นที่น่าเสียดายที่ไทยเราไม่มีศิลปีนจะไปแสดงด้วยเลย.

อันทางละครพูดนั้นเราไปมีแสดงไม่ได้ เพราะ

ภาษาไทยของเรานั้นไม่มีคนต่างชาติมาก พอ ที่จะเข้าใจได้ ส่วนทางละครร้องหรือดนตรีนั้นของเราก็ยังไม่ดีพอในทางสากลที่จะเทียบเทียมกับชั้นเอกของสากลได้ แต่ทางระบำนั้นโขนของเราดีพอทั้งทางการระบำ และเครื่องแต่งตัว ที่จะเทียบเทียมกับของสากลชั้นเอกได้อย่างแน่นอน แต่จำเป็นจะต้องได้การแนะนำจากผู้ชำนาญที่ได้เคยดูระบำสากลมาแล้วมาก และเข้าใจนิสสัยและความต้องการของคนดูชาวตะวันตก คือการระบำของเราต้องเป็นอย่างชั้นเอกของเรา แต่อาจจะต้องตัดให้สั้นลง และเลือกสรรตอนที่จะเหมาะกับความต้องการของชาวตะวันตก ข้าพเจ้าได้เคยออกความเห็นมาแต่ก่อนแล้ว และยังจะคงต้องออกความเห็นเช่นนั้นอีกต่อไปเสมอ ว่าการที่ประเทศชั้นย่อมเช่นไทยเราไม่สามารถที่จะเสมอย่ากับมหาประเทศได้ในทางกำลังทหาร กำลังทรัพย์ แต่จะเสมอย่ากับเขาได้ในทางการกีฬาและศิลปะ หวังว่าท่านผู้ใหญ่จะมีใจคิดถึงทางนี้บ้างสักวันหนึ่ง.

จอมพลติโต

นับตั้งแต่การมหาสงครามโลกครั้งที่สองได้จบลงแล้ว ประเทศทางตะวันออกของยุโรปได้ค่อย ๆ เปลี่ยนแปลงการปกครองไปเข้าระบอบคอมมูนิสต์ทุก ๆ ประเทศ เริ่มต้นก็โดยกลับเป็นประชาธิปไตย เมื่อมีการเลือกตั้งพรรคการเมืองคอมมูนิสต์ในประเทศต่าง ๆ เหล่านั้น ก็มักจะไม่ได้จำนวนสมาชิกมากพอเหนือพรรคอื่น ๆ ทั้งหมด จนได้อำนาจเต็มที่ จึงมักจะเข้ารวมกับพรรคอื่น ๆ เป็นรัฐบาลรวม ต่อมาในไม่ช้ารัฐบาลรวมซึ่งมักจะมีคอมมูนิสต์เป็นรัฐมนตรีมหาดไทย ก็แถลงว่าพรรคอื่น ๆ คิดกบฏต่อรัฐบาล พรรคที่คิดกบฏนั้นอาจจะมีนายกรัฐมนตรีของรัฐบาลเป็นหัวหน้าก็ได้ คือนายกรัฐมนตรีกบฏต่อรัฐบาลของเอง ในที่สุดสมาชิกสภาที่อยู่ในพรรคอื่น ๆ ก็พากันถูกจับหมด ถูกขึ้นศาลการเมืองและลงโทษซึ่งโดยมากถึงประหารชีวิต พรรคของตนก็ถูกยุบ พอมีการเลือกตั้งใหม่ พรรครวมแยบใหม่ซึ่งมีคอมมูนิสต์อยู่ในหมู่มาก ก็ทำรายนามผู้สมัครรับเลือกส่งให้พลเมืองเลือก พลเมืองจะเลือกผู้อื่นที่มิได้มีนามอยู่ใน

รายนามนั้นก็ไม่ได้ ฉะนั้นรัฐบาลรวมอันมีคอมมูนิสต์เป็นส่วนมาก ก็ย่อมได้รับเลือกโดย ๙๕ เปอร์เซนต์ ดังนี้ ค่อยๆ เมื่อเป็นเช่นนั้นประเทศต่างๆ ในภาคตะวันออกของยุโรป ซึ่งเป็นพันธมิตรกับโซเวียตรุสเซีย ก็ค่อยๆ เปลี่ยนแปลงการปกครองไปเป็นระบอบคอมมูนิสต์ หรือที่คอมมูนิสต์เขาเรียกว่า "ประชาธิปไตยแบบใหม่" ประเทศเหล่านั้นก็คือโปลันด์ รูเมเนีย ยูโกสลาเวีย ฮังการี และในที่สุดเชโกสโลวาเกีย.

เพื่อการติดต่อเชื่อมสัมพันธไมตรีกันระหว่าง ๕ ประเทศนั้นกับรัฐบาลโซเวียต และเพื่อติดต่อกับพรรคคอมมูนิสต์ในประเทศอื่นๆ ในทางตะวันตก ที่ยังไม่อยู่ภายในอำนาจคอมมูนิสต์ เขาจึงได้จัดตั้งโคมินฟอร์มขึ้น มีสำนักงานที่กรุงเบลกราด นครหลวงของยูโกสลาเวีย นอกจากการเชื่อมสัมพันธไมตรีระหว่างประเทศที่เป็นคอมมูนิสต์แล้ว โคมินฟอร์มยังมีหน้าที่ควบคุมให้พรรคคอมมูนิสต์ในทุกๆ ประเทศ มีหลักการและความคิดอ่านอันตรงกันทุกๆ ประเทศ บรรดาหัวหน้าประเทศที่เป็นคอมมูนิสต์แล้วนั้น จอมพลติโต ผู้นำแห่งประเทศยูโก

สะลาเวียเย็น "ตัวโปรด" ของโซเวียต ฉะนั้นเมื่อโซเวียตไม่อยากจะให้สำนักงานของโคมินฟอร์มตั้งอยู่ในประเทศโซเวียตรุสเซีย เพราะถ้าเย็นเช่นนั้น ก็อาจจะถูกหาว่าโคมินฟอร์มนั้นอยู่ใต้อำนาจของโซเวียตรุสเซีย จึงจัดให้สำนักงานนั้นตั้งอยู่ที่กรุงเบลกราด อันเย็นนครหลวงของยูโกสะลาเวีย ซึ่งมีจอมพล ติโต ตัวโปรดของโซเวียตเย็นผู้นำ.

แต่มายังไม่ทันเมื่อไม่กี่เดือนมานี่เอง โคมินฟอร์มกลับว่าจอมพล ติโต เสียอย่างรุนแรง หาว่าไม่ประพฤติตามหลักการของคอมมูนิสต์ทั่วไป ว่าคิดอ่านเอนเอียงไปในทางชาตินิยม และว่ากดขี่พลเมือง ทั้งประพฤติตนเหมือนฟาสซิสต์ โคมินฟอร์มได้ขอร้องให้จอมพล ติโต รับผิด และขอให้พรรคคอมมูนิสต์ยูโกสะลาเวียเปลี่ยนใจหันเข้าหาหลักการกลางของคอมมูนิสต์ แต่จอมพล ติโต ไม่ยอมเปลี่ยนใจ พรรคคอมมูนิสต์ของยูโกสะลาเวียไม่ยอม ยังคงดำเนินตามเดิม แต่แถลงอยู่เสมอว่าคงซื่อสัตย์เย็นสัมพันธมิตรต่อโซเวียต เมื่อโคมินฟอร์มได้ยินเช่นนั้นก็โกรธ ยิ่งด่าปรักปรำจอมพล ติโต และ

พรรคคอมมูนิสต์แห่งยูโกสะลาเวีย ยิ่งขึ้นอีก จนถึงกับร้องขอให้พรรคคอมมูนิสต์แห่งยูโกสะลาเวีย กบฏต่อติโต ฉะนั้นติโตแทนที่จะเย็น "ตัวโปรด" ของโซเวียต และโคมินฟอร์มต่อไป เลยกลายเป็นตัวถูกเกลียดและถูกด่าที่สุด.

ทางจอมพลติโตนั้นก็ยังคงแถลงอยู่ตลอดเวลาว่าเป็นคอมมูนิสต์แท้ ๆ และเย็นสัมพันธมิตรของโซเวียต แต่ไม่ยอมให้โคมินฟอร์มหรือโซเวียตมายุ่งในการภายในความคิดเช่นนั้น ดูปรากฏว่าทางโซเวียตทนไม่ได้ จึงยังด่าจอมพลติโตอยู่เรื่อยไป.

ยังนี้เพียงแต่ด่าปรักปรำจอมพลติโต และรัฐบาลนั้นไม่พอแล้ว มีการกระทำอย่างอื่น ๆ อีก เช่นทูตของจอมพลติโตในประเทศต่าง ๆ ที่เย็นสัมพันธมิตรของโซเวียตก็เริ่มลาออก ไม่ยอมเย็นทูตของจอมพลติโตอีกต่อไป กลับขอให้รัฐบาลโซเวียตคุ้มครอง พวกเขา รัฐบาลโปลันด์ เชโกสะโลวาเกีย ฮังการี และรูเมเนีย ต่างก็เอาตัวออกห่างยูโกสะลาเวีย เย็นอันว่าจอมพลติโตยังนี้จึงตกอับ อุตส่าห์ร้องว่ายังเย็นคอมมูนิสต์อยู่

ยังเย็นสัมพันธมิตรของโซเวียตอยู่ แต่เขาก็ไม่เล่นด้วย ถ้าท่านจะถามว่าจอมพลติโตยังคงเย็นคอมมูนิสต์อยู่หรือเปล่า ข้าพเจ้าก็ย่อมจะต้องตอบว่ายังเย็น ถ้าเช่นนั้นท่านอาจจะถามว่าเพราะเหตุใดจึงถูกด่าถูกปรักปรำ ข้าพเจ้าก็ต้องตอบว่าเพราะจอมพลติโตอยากจะเย็นสัมพันธมิตรในฐานะเท่าเทียมกันกับโซเวียต ถ้าท่านอ่านถ้อยคำของข้าพเจ้าและข้าพเจ้าได้เขียนดีพอแล้ว ท่านอาจจะรู้สึกว่าการเย็นสัมพันธมิตรของโซเวียตนั้นจะเย็นอย่างเท่าเทียมกันเห็นจะไม่ได้.

วันที่ ๑๔ กันยายน พ.ศ. ๒๔๙๑

พระราชวงศ์

ได้ทราบข่าวว่าการเสด็จไปพักผ่อนพระอิริยาบถณพระราชวังบาลมอราล ในประเทศสก็อตแลนด์นั้นได้ผลดีมาก พระเจ้าแผ่นดินได้เสด็จออกทรงพระดำเนินขึ้นเขาลงห้วยวันหนึ่ง ๆ เย็นหนทางไกล เพื่อติดตามยิงกวาง ทั้งยังได้ทรงยิงนกอีกด้วย ปรากฏว่าได้ทำ

ให้ทรงสบายขึ้นเย็นอย่างยิ่ง ผู้ที่ได้เฝ้าทกรุงลอนดอน เมื่อเร็ว ๆ นี้ (รวมทั้งหม่อมเจ้านักขัตร์มงคล เอกอัครราชทูต องค์ใหม่ ของ เราได้ เข้าเฝ้า ถวายพระ ราชสาส์น เมื่อวานนี้ด้วย) ต่างได้พากันกล่าวว่าดูพระเจ้าแผ่นดิน ทรงสบายพระฉวีวรรณผ่องใสดีเย็นอันมาก.

ในระหว่างประทับอยู่ที่สก๊อตแลนด์นั้น มีสมเด็จพระราชินีประทับอยู่ด้วย รวมทั้งเจ้าฟ้าหญิง เอลิซาเบธ กับ พระสวามี องค์ดุ๊ก แห่ง เอดินบะระ ก็เสด็จไปอยู่ด้วย ในระหว่างหยุดราชการทหารเรือ ซึ่งพระองค์ยังทรงปฏิบัติอยู่อย่างเข้มแข็ง การเดินติดตามแอบยิงกวางโดยระยะทางไกลนั้น ปรากฏว่าเจ้าฟ้าหญิง เอลิซาเบธ ก็โปรดมาก แต่ปีนี้ย่อมทรงกระทำเช่นนั้นไม่ได้ เพราะทรงมีครรภ์ เมื่อเร็ว ๆ นี้หนังสือพิมพ์ในอเมริกาฉบับหนึ่งได้ลงข่าวเย็นที่ว่าเย็นอินเตอร์วิวกับแพทย์ประจำพระองค์ แถลงว่าแพทย์ได้ทูลเจ้าฟ้าหญิงว่าอาจจะทรงประสูติลูกแฝด และว่าแพทย์ได้ออกความเห็นว่าการประสูติโอรสหรือธิดา โดยใช้ยาชักเข้ามาให้มีความเจ็บปวดนั้นไม่ดี สู้ให้ออกตามธรรมดาโดยมารดาต้องเจ็บ

ป่วดไม่ได้ แพทย์ประจำพระองค์เจ้าฟ้าหญิงได้แถลงแก้ข่าวในหนังสือพิมพ์เมืองอังกฤษ ว่าเขามิได้เคยให้อินเตอร์วิวกับผู้ใดเลย และการที่จะเอาเรื่องของผู้ที่เขารักษาออกเที่ยวเล่า แม้จะเป็นคนสำคัญหรือไม่ก็ตาม ก็จะเป็นการผิดวินัยอย่างยิ่ง.

ส่วนองค์ดุ๊ก แห่ง เอดินบะระ นั้น สังเกตดูว่าออกจะทรงเหน็ดเหนื่อยและอิดโรยอยู่บ้าง ทั้งนี้เพราะทรงปฏิบัติราชการทหารเรืออยู่ตลอดวัน คือกำลังทรงศึกษาอยู่ในโรงเรียนนายทหารเสนาธิการอันเป็นงานหนัก แต่ยังทรงเสด็จออกไปในการเลี้ยง อาหารค่ำและการรื่นเริงของหน่วยราชการหรือสมาคมต่าง ๆ อยู่เป็นนิตย์ สัปดาห์หนึ่งหลาย ๆ คืน ในฐานะที่ทรงเป็นเขยหลวงพระองค์เดียว เป็นที่น่ากลัวว่าจะทรงทำราชการอย่างเต็มที่ต่อไปไม่ไหว ถ้าต้องทรงเลิกเช่นนั้น องค์ดุ๊กเองจะเสียพระทัยเป็นที่สุด เพราะโปรดราชการทหารเรือเป็นอย่างยิ่ง เช่นเดียวกับน้าของพระองค์ คือ เอิล เม้านต์แบตเตน แต่ตามข่าวที่ได้ทราบมาทางภายใน น่ากลัวว่าจะต้องทรงเลิกวันหนึ่งเป็นแน่นอน เพราะการทำราชการ

ทหารเรืออย่างเต็มที่ ทั้งในเวลาเดียวกันทำหน้าที่พระเชษฐาหลวงอย่างเต็มที่ด้วยนั้นออกจะเหลือวิสัย.

การที่พระอิศาองค์รอง คือ เจ้าฟ้าหญิงมาร์กาเรท ได้เสด็จไป แทน พระองค์ ในการ ครองราชย์ของ สมเด็จพระราชินีนารถ วูเลียนา แห่ง วิลันดา ได้ผลดีอย่างเต็มที่ เนื่องด้วยเจ้าฟ้าหญิงเพิ่งมีพระชันษาเพียง ๑๘ และเป็น ครั้งแรก ที่ได้เสด็จ ออกนอก มหาราช อาณาจักร์อังกฤษ พระเจ้าแผ่นดินทรงเป็นห่วงอยู่มาก เกรงว่าจะทรงพลาดพลั้งอย่างใดบ้าง จึงทรงสั่งให้เอกอัครราชทูตอังกฤษ ที่ประเทศ วิลันดา ทำรายงาน มาอย่างละเอียด ปรากฏว่าทูตได้รายงานมาชมเชยเจ้าฟ้าหญิงเลิศอย่างเลิศ เป็นที่พอพระทัยพระเจ้าแผ่นดินอย่างยิ่ง.

พระเจ้าแผ่นดินกับ พระราชินี ได้เสด็จ มากรุงลอนดอนสองสามวัน เพื่อเปิดโอกาสให้ทูตใหม่ ๆ ได้เข้าเฝ้าถวายพระราชสาส์น รวมทั้งเอกอัครราชทูตไทยด้วย และในวันนี้เองก็ได้เสด็จเปิด รัฐสภาในสมัยประชุมพิเศษ การเสด็จเปิดรัฐสภาคราวนี้ ทหารม้ารักษาพระองค์ที่แห่นำเสด็จได้กลับแต่งเต็มยศอีกเป็นครั้งแรก นับตั้งแต่

เลิกสงครามเย็นกันมา เนื่องด้วยสมัยประชุมพิเศษนี้จะมีเรื่องน้อย. พระราชดำรัสของพระเจ้าแผ่นดินจึงสั้นที่สุดที่ได้เคยมีมามีเพียง ๗๔ คำ พระเจ้าแผ่นดินกับพระราชินีได้ประทับอยู่ในสภาขุนนางเย็นเวลาเพียง ๔ นาที.

ปัญหาเรื่องยุ่งที่กรุงเบอร์ลิน

เรื่องการยุ่งและตึงเครียดกันที่กรุงเบอร์ลิน ระหว่างโซเวียตรุสเซียฝ่ายหนึ่ง กับอังกฤษ–อเมริกา–ฝรั่งเศสอีกฝ่ายหนึ่ง จนบัดนี้ก็ยังไม่ตกลงกันได้ ได้มีการเจรจากันที่กรุงมอสโคว์อยู่เย็นเวลานาน โดยยึดเงียบไม่ให้เราทราบว่าเจรจากันไปอย่างไรบ้าง ต่อมาก็ดูได้ผลดี จนกระทั่งแม่ทัพของทั้ง ๔ ชาติที่ควบคุมภาคต่างๆ ก็ได้กลับประชุมกันอีกที่กรุงเบอร์ลิน แต่ประชุมกันไปไม่ได้นานก็เกิดไม่ลงรอยกันเสียอีก ขันจึงกลับจะต้องไปเจรจากันที่กรุงมอสโคว์อีก.

การที่ตกลงกันไม่ได้นั้น ทำให้มีคนส่วนมากออกความเห็นว่าเย็นเพราะโซเวียตรุสเซียไม่อยากจะให้ตกลงกัน ทั้งนี้เพราะมีความประสงค์จะให้สัมพันธมิตรด้านตะวันตกต้องออกจากกรุงเบอรลิน เมื่อเช่นนั้นโซเวียต

รุสเซีย ก็คงจะประกาศตั้งรัฐบาลเยอรมันที่กรุงเยอรลิน ซึ่งจะนิยมคอมมูนิสต์ ต่อไปในไม่ช้ารัฐบาลนั้นจะอ้างถือตัวเป็นรัฐบาลของเยอรมันทั้งหมด และจะหาว่ารัฐบาลเยอรมันที่สัมพันธมิตรจะตั้งขึ้นในภาคตะวันตกนั้นไม่มีสิทธิ เนื่องด้วยเหตุนั้นสัมพันธมิตรตะวันตกจึงต้องพยายามยึดส่วนของกรุงเยอรลินที่ตนได้รับมาตามสิทธินั้นอยู่เรื่อยไป.

การเจ็บป่วยของรัฐบุรุษ

มร. แอตตลี นายก รมต. อังกฤษ จำต้องเข้าโรงพยาบาลมาเป็นเวลาหลายสัปดาห์แล้ว เพราะป่วยเป็นโรคผิวหนังที่เท้าอักเสบ แล้วก็ออกมาจากโรงพยาบาลชั่วคราวเพราะมีราชการสำคัญ แต่ก็ต้องกลับเข้าโรงพยาบาลอีกในไม่ช้า เพราะทางราชการได้แถลงว่านอกจากเป็นโรคผิวหนังที่เท้าแล้ว มร. แอตตลียังป่วยเป็นโรคลำไส้พิการอย่างแรงอีกด้วย จนถึงกับมีข่าวลือว่าถ้าเผื่อสุขภาพจะไม่ดีขึ้นภายในไม่ช้า มร. แอตตลีอาจจะลาออกจากเป็นนายก รมต. ถ้าเป็นเช่นนั้นผู้ที่น่าจะแทนได้ก็มีอยู่สองคน คือ มร. เฮอร์เบิต มอริสัน รอง

นายก รมต. กับ เซอร์ สะแตฟฟอร์ด คริปปส์ รมต. ว่าการคลัง สำหรับระหว่างสองคนนี้ ข้าพเจ้าคิดว่า มร. มอริสัน จะมีหวังมากกว่า.

การเจ็บป่วย ของ รัฐบุรุษ สำคัญ ๆ ของอังกฤษนั้น ทางการมักจะแถลงให้ประชาชนทราบโดยทันที เช่น การเจ็บป่วยทั้งสองอย่างของ มร. แอตลี ในบัดนี้เป็นต้น ส่วนทางประเทศโซเวียตรุสเซียนั้น ดูไม่ชอบมีการแถลงถึงการเจ็บป่วยของรัฐบุรุษเลียเลย รัฐบุรุษรุสเซีย ดูมีสุขภาพวิเศษยิ่งอยู่ตลอดเวลา เมื่อเร็ว ๆ นี้มีข่าวลือว่ามีแพทย์สวิเดนที่เก่งกาจได้รับเชิญให้ไปรักษาจอม-พล สตาลิน ทางการก็แก้ข่าวทันที ว่าจอมพลสตาลินสบายดีอยู่เสมอ ฉะนั้นรัฐบุรุษโซเวียตจึงดูไม่มีอาการเจ็บป่วยเลย แข็งแรงดีอยู่เสมอ ถึงเวลาจะตายก็มักจะปุบปับตายเสียเฉย ๆ โดยกระทันหัน.

เมื่อเร็ว ๆ นี้ก็ได้มีเรื่องเกิดขึ้นเช่นนั้น คือ มร. ซะดานอฟ ซึ่งเป็นคนใหญ่โตมากที่รุสเซีย จนถึงกับนับกันว่าเป็นที่สองลงมาจากจอมพลสตาลิน คือเป็นเลขาธิการ คณะ กรรม การ กลาง ของ พรรค คอมมูนิสต์

เป็นผู้แทนของพรรคคอมมูนิสต์รุสเซียที่โคมินฟอร์ม ซึ่งก็ย่อมแปลได้ว่าเป็นหัวหน้าของโคมินฟอร์ม ได้เกิดตายลงอย่างรวดเร็วเช่นนั้น ทางการก็ประกาศว่าความจริง มร. ซะดานอฟนั้นได้ป่วยเป็นโรคหัวใจ พิการมาตั้งกว่า ๕ ปีแล้ว เวลาตายนั้นอายุ ๕๒ และเมื่อก่อนตายก็มิได้เคยมีใครแวว่าเป็นคนมีโรคภัยเบียดเบียน.

การศพของ มร. ซะดานอฟ ได้จัดการอย่างหรูหราที่สุด ถึงกับจอมพลสตาลินเองได้เป็นผู้นำพวกที่เดินตามรถศพ มร. โมโลตอฟ เป็นผู้แสดงสุนทรพจน์สดุดีศพ แต่ถึงกระนั้นก็ยังมีคนอดเล่าลือไปในทางอกุศลไม่ได้ว่าความจริง มร. ซะดานอฟ นั้น อาจจะถูกปลงชีพเสียอย่างเงียบ ๆ แต่เพราะทางการไม่อยากให้ประชาชนทราบว่ามีการแตกร้าวกันในชั้นสูง จึงแสร้งแถลงว่าป่วยเป็นโรคหัวใจมาทั้ง ๕ ปีแล้ว และแสร้งทำการศพให้อย่างหรูหรา การสงสัยว่า มร. ซะดานอฟ อาจจะถูกประหารเสียเพราะมีคนชั้นสูงอื่น ๆ อิจฉาริษยา ก็เพราะยังเอิญเมื่อเร็ว ๆ นี้ มร. ซะดานอฟ ก็ได้ทำงานที่ไร้ผล คือในฐานะที่เป็นหัวหน้าของโคมินฟอร์ม ได้แนะ

นำโคมินฟอร์มขับไล่พรรคคอมมูนิสต์ของประเทศยูโก-สะลาเวียออกเสียจากโคมินฟอร์ม ประณามจอมพลติโตและหัวหน้าตัวสำคัญอื่น ๆ ในยูโกสะลาเวีย แนะนำให้พรรคคอมมูนิสต์ในยูโกสะวาเวียลุกขึ้นต่อต้านจอมพลติโต แต่ก็ไม่สำเร็จเลยสักอย่างเดียว จอมพลติโตก็ยังมีอำนาจอยู่อย่างสบาย มิหนำซ้ำซาติอื่น ๆ ที่อยู่ในโคมินฟอร์มก็กลับแสดงท่าทางจะแข็งต่อโซเวียตอีกด้วย เมื่อการกระทำของ มร. ซะดานอฟ ได้ไร้ผลเช่นนั้นผู้ที่สงสัยก็เดาเอาว่าเป็นการเปิดโอกาสให้คนอื่นที่อิจฉาริษยาเลยคิดกำจัดเสียได้.

ถ้าหากทางการโซเวียตได้แถลงมาเสียนานแล้วว่า มร. ซะดานอฟป่วย เมื่อถึงเวลาตายลงเช่นนี้ ก็จะไม่มีใครสงสัยอะไรกันเลย ส่อให้เห็นได้ว่าสำหรับทางการนั้นถ้ามีอะไรแล้ว ก็แถลงความจริงเสียเร็ว ๆ ดีกว่าปิดทำมุบมิบไว้แล้ว ข่าวลือออกุศลก็ย่อมยังเกิดขึ้นเป็นธรรมดา.

การแข่งรถของไทย

ในปีนี้นับตั้งแต่เริ่มต้นฤดูแข่งมา การแข่งรถของ

คนไทยซึ่งร่วมคณะกันอันมีนามว่าคณะไทย "หนูขาว" ซึ่งได้มีนักขับแข่งไทย "พิระ" เข้าทำการแข่งเย็นเวลา ๘ ปีมาแล้วนั้น ได้ประสพอุปสรรคหลายสิบประการ จึงได้ผลชะนะให้แก่ประเทศไทยเพียงครั้งเดียวคือที่เมืองซานต์วูร์ท ในประเทศวิลันดาเมื่อต้นเดือนสิงหาคมที่แล้ว ทั้งนี้เย็นเพราะทางทีม "หนูขาว" ขัดสนทุนทรัพย์ที่จะจัดหารถแบบใหม่ทันสมัย มีความเร็วเท่าเทียมกับรถของบริษัทใหญ่ทั้งหลาย และจัดหาช่างเครื่องที่มีความชำนาญมาคอยปรับปรุงและรักษารถ เหตุที่เย็นเช่นนี้ เพราะเจ้าของทีม "หนูขาว" กลับจนเงิน ทั้งภาษีรายได้ของเมืองไทยก็สูงขึ้นมาก และอัตราแลกเปลี่ยนเงินต่างประเทศก็แพง จึงไม่สามารถมีเงินสนับสนุนการแข่งรถของ "พิระ" ได้ดังแต่ก่อน แต่ทางการคณะไทย "หนูขาว" ก็ได้พยายามทำให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ คือนำรถรุ่นเก่าซึ่งมีอยู่คันเดียวที่พอจะขับแข่งตามชาติอื่นเขาไปได้ เพื่อให้มีชื่อว่าไทยเราก็เย็นชาติหนึ่งร่วมอยู่กับกีฬาแข่งรถสากลระหว่างชาติกับเขาเท่านั้น ฉะนั้นจึงได้ผลดีอยู่กว่าสมัยมหาสงครามเย็นอันมาก บัดนี้

ปรากฏว่า รัฐบาลไทยก็ได้เล็งเห็นอุปสรรคอันใหญ่หลวงที่จะมาขัดขวาง คณะไทย "หนูขาว" ให้ดำเนินการแข่งรถต่อไปได้ รัฐบาลจึงได้ตกลงเข็นเอกฉันท์ควรจะออกเงินสนับสนุนการแข่งรถของ "พิระ" ต่อไป ถ้าความประสงค์ของรัฐบาลในกรณีนี้ จะได้ประสพการรับรองของรัฐสภาในเดือนพฤศจิกายนแล้วแล้ว ทีม "หนูขาว" ก็จะสามารถจัดการแข่งรถให้กับ "พิระ" นักขับแข่งไทยได้อย่างเต็มที่เช่นแต่ก่อน การตกลงใจของรัฐบาลในกรณีนี้ ย่อมน่าจะเป็นที่ยินดีแก่คนไทยทั่วไปที่เอาใจใส่และพอใจในการขับแข่งของ "พิระ" และถึงแม้รัฐสภาจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม เราควรจะชมเชยรัฐบาลในการที่มีใจป้ำและเป็นนักกีฬา และมีความปรารถนาที่จะเชิดชูชาติของเราในทางกีฬา อีกข้อหนึ่งที่เป็นข้อน่าสังเกตก็คือ การที่รัฐบาลได้ตกลงจะอุดหนุนการแข่งรถของ "พิระ" ในภายหน้า ย่อมเป็นข้อพิสูจน์ว่ารัฐบาลนี้มีความเห็นอย่างแน่วแน่ว่าการที่เจ้าของทีม "หนูขาว" ได้เคยเสียเงินในการแข่งรถของรถของคนไทยมาแต่ก่อนนั้น ย่อมไม่ใช่เอาเงินของไทยไปจ่ายในต่างประ-

เทศอย่างสุรุ่ยสุร่ายอันเป็นการกระทำที่นับว่าผิด กีฬาแข่งรถย่อมถือกันว่าเป็นกีฬาที่ยากและผ่าอันตรายมากที่สุดชะนิดหนึ่ง กับทั้งเป็นกีฬาที่แพงที่สุดกีฬาหนึ่งด้วย และเป็นกีฬาที่แปลกกว่ากีฬาอื่น ๆ คือเมื่อนับขับชาติใดได้ชัยชะนะแล้ว เขาให้เกียรติต่อชาตินั้นอย่างสูงยิ่ง คือ บรรเลง เพลง สรรเสริญ และ ชัก ธง ของ ชาติ นั้น ขึ้น เป็นเกียรติยศ ฉะนั้นชัยชะนะของนักขับไทยจึงเป็นชัยชะนะของชาติไทย ด้วยเหตุผลอันนี้การที่เอาเงินมาใช้เพื่อทำการแข่งรถ ก็เหมือนกับเอาเงินมาหาเกียรติยศให้แก่ชาติเพื่อให้มีชื่อเสียงเป็นที่เคารพของชาติอื่น ๆ ถ้ายิ่งคิดไปว่าเงินเท่านั้นไม่ทำให้ชะนะแข่งรถได้ ยังต้องการมีฝีมือดีอีก จึงจะหาเกียรติมาให้แก่ชาติได้แล้วก็ยิ่งเห็นว่าเงินเป็นส่วนสำคัญรอง มีเงินแล้วไม่ใช้เป็นประโยชน์เป็นการถ่วงความเจริญ ส่วนการมีฝีมือเป็นนักขับชั้นเยี่ยมนั้นเป็นคุณสมบัติอันวิเศษที่หาได้ยากนัก ฉะนั้นจึงเป็นการสมควรอย่างยิ่งที่จะต้องเอาเงินมาประกอบให้ฝีมือทำประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติ.

การชุมนุมศิลปะที่กรุงเอดินบะระ

การชุมนุมศิลปะที่กรุงเอดินบะระเป็นปีที่สอง ซึ่งข้าพเจ้าได้เคยเขียนกล่าวถึงมาแล้วนั้น ได้ดำเนินไปเป็นเวลาสามสัปดาห์ และก็ได้จบลงโดยเรียบร้อยเมื่อวันที่ ๑๒ เดือนนี้ ได้ผลดียิ่งกว่าปีก่อน และเกินคาดหมาย รวมหมดด้วยกันมีคนไปชมศิลปะต่าง ๆ เหล่านั้นกว่าครึ่งล้าน ถึงกระนั้นก็ได้ไปกินอยู่อย่างสบายอิ่มหนำสำราญ โรงแรมต่าง ๆ ทั้งใหญ่และเล็ก ทั้งคนที่มีห้องหับเหลืออยู่ในบ้านของตน ต่างก็พากันต้อนรับผู้ที่มาอยู่และเลี้ยงดูอย่างดียิ่ง สมกับที่เขาเหล่านั้นได้เอาเงินเข้ามาสู่นครหลวงและประเทศสก๊อตแลนด์เป็นอันมาก.

ทางศิลปะที่มีให้ชมก็คืออย่างยิ่ง มีตั้งหลายอย่าง หลายชะนิดกับมาจากหลายประเทศ ดนตรีสังคีตใหญ่ก็มีมาจากทั้งในสก๊อตแลนด์เอง จากอังกฤษ ฝรั่งเศส อิตาลีและวิลันดา ส่วนละครร้องใหญ่ที่จัดขึ้นโดยบริษัทอังกฤษก็มีนักร้องสำคัญ ๆ มาจากหลายประเทศ คือ นอกจากอังกฤษก็ยังมีมาจากอิตาลี อเมริกา อ๊อสเตรเลีย อ๊อสเตรียและบัลกา-

เรียน แต่มาซ้อมเข้าวงกันได้อย่างดีในการแสดงละครร้องใหญ่สองเรื่องของนักแต่งเพลงวิเศษ โมซาร์ต ละครพูดก็มีจากทั้งทางอังกฤษและฝรั่งเศส ผู้ที่เล่นดนตรีเดี่ยว เช่น ซอใหญ่ ซอเล็ก เปี่ยโน ฯลฯ ก็มีมาจากหลายประเทศ ล้วนเป็นคนชั้นเอกทั้งสิ้น ตามถนนสายสำคัญของนครเอดินบะระที่มีนามว่า ปรินซ์ สตรีต นั้นเขาก็มีเสาธงชาติต่าง ๆ ปักรายทางเป็นระยะ ๆ และได้ชักธงของชาติต่าง ๆ มากมายหลายชาติ ที่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องอยู่ในการชุมนุมศิลปะครั้งนี้ แต่เป็นที่น่าเสียดายที่ไม่มีธงไทยไปประดับอยู่ด้วย เพราะข้าพเจ้าเชื่อแน่ดังได้เคยกล่าวมาแล้ว และขอย้ำอีกว่า ในการชุมนุมศิลปะชนิดนี้ ถ้าเราส่งโขนของเราไปเข้ารวมอยู่ด้วยแล้ว เราจะได้ชื่อเสียงและเกียรติยศแก่ประเทศชาติอย่างมากเป็นแน่แท้.

เป็นที่น่าเสียดายแก่ผู้ที่จัดการชุมนุมศิลปะครั้งนั้น ที่สมเด็จพระราชินีมิได้เสด็จไป ครั้งแรกได้เตรียมจะเสด็จไปและจะได้ทรงพาเจ้าฟ้าหญิงมาร์กาเรตไป แต่ยังเอิญกำหนดวันที่ได้กะว่าจะเสด็จ เจ้าฟ้าหญิงต้อง

เสด็จไปแทนพระองค์พระเจ้าแผ่นดินในการพิธีครองราชย์ที่วิลันดา จึงเสด็จไม่ได้ พระราชินีก็เลยงดไม่เสด็จเสียด้วย แต่มีเจ้าฟ้าหญิงแมรี พระกนิษฐาพระองค์เดียวของพระเจ้าแผ่นดินเสด็จ ที่ทรงพระนามตามเกียรติว่า ปรินเซสส์ รอแยล ได้เสด็จไปอยู่ที่นครเอดินบะระตลอดการชุมนุมศิลปะ เสด็จไปชมศิลปะแผนกต่าง ๆ ทุกๆ วันๆ ละอย่างน้อยหนึ่งครั้ง โอรสของพระองค์ คือ เอิล แห่ง ฮาร์วูด ผู้ได้รับสมญานามแทนท่านบิดาซึ่งได้สิ้นชีพเมื่อไม่นานมานี้ ก็เป็นชายหนุ่มที่เอาใจใส่ในศิลปะต่าง ๆ เป็นอย่างยิ่ง ตามเสด็จไปด้วยทุกแห่ง ผู้เขียนมีโอกาสได้เฝ้าคุยกับเจ้าฟ้าหญิง ตรัสว่าทรงพอพระทัยในการชุมนุมศิลปะครั้งนั้นเป็นอย่างยิ่ง และจะทรงเอาพระทัยใส่เป็นอันมาก ถ้ามีของไทยมารวมอยู่ด้วย เพราะศิลปะจากทวีปเอเชียไม่มีไปแสดงเลย การชุมนุมศิลปะที่นครเอดินบะระปีหน้าก็ได้กำหนดวันแล้ว และเขาหวังว่าจะมีทุก ๆ ปี เป็นอันว่าจะแทนที่การชุมนุมศิลปะที่เคยมีณ เมืองซาลสะบูร์กในประเทศออสเตรีย ที่มีชื่อเสียงมากเมื่อก่อนมหาสงคราม.

วันที่ ๒๐ กันยายน พ.ศ. ๒๔๘๑

พระราชวงศ์

การพักผ่อนพระอิริยาบถที่สก็อตแลนด์ของสมเด็จพระเจ้าแผ่นดินกับสมเด็จพระราชินีจะได้จบลงภายในสัปดาห์นี้ ทั้งสองพระองค์พร้อมด้วยเจ้าฟ้าหญิงเอลิสะเบธ และมาร์กาเรต ก็จะได้เสด็จกลับกรุงลอนดอนโดยรถไฟ แต่พระเจ้าแผ่นดินจะเสด็จไปประทับอยู่ในชนบทอีกต่อไป ณ วังแซนดริงแฮม มณฑลนอร์ฟอก เพื่อการยิงไก่ฟ้า (เฟซัน) การอยู่ที่แซนดริงแฮมนั้นประทับอย่างไปรเวตที่สุด ประทับอยู่อย่างคนสามัญ ไม่มีทหารกองรักษาการณ์หรือกรมวังองครักษ์อย่างใดๆ จึงเย็นที่ๆ พระเจ้าแผ่นดินโปรดมาก วังแซนดริงแฮมนั้นเย็นราชสมบัติส่วนพระองค์ ในรัชชสมัยของสมเด็จพระนางเจ้าวิคตอเรีย พระบรมราชินีนารถ พระสวามีคือเจ้าชายแอลเบอร์ต ได้ทรงจัดการใช้จ่ายอย่างเข้มงวดยิ่ง จึงเก็บเงินได้เย็นอันมากจากเงินหลวงที่รัฐบาลได้ทรงถวายเพื่อทรงใช้เย็นปีๆ หนึ่ง เมื่อได้ทรงเก็บไว้ได้เช่นนั้นโดยที่ไม่ทำให้เสื่อมเสียพระเกียรติยศอย่างใด เงินที่ทรงเก็บ

ได้รัฐบาลอังกฤษก็ถือว่าเป็นของส่วนพระองค์ ฉะนั้นเมื่อเจ้าชาย แอลเบอร์ต สิ้น พระชนม์ใน พ.ศ. ๒๔๐๔ (ค.ศ. ๑๘๖๑) จึงได้ทรงทิ้ง เงิน ส่วน พระองค์ไว้ เป็น อัน มาก สำหรับพระโอรสองค์ใหญ่ เอดเวอร์ด ปรินซ ออฟ เวลส์ ปรินซ ออฟ เวลส์ ได้นำ เงินจำนวนนั้นเป็นส่วนมากไปซื้อและสร้างวังแซนดริงแฮม ซึ่งเป็นที่ประทับไปรเวตที่โปรดยิ่ง เพราะถือว่าเป็นของส่วนพระองค์แท้ ๆ เมื่อทรงเป็นสมเด็จ พระเจ้า เอดเวอร์ดที่ ๗ ก็ยังโปรดไป ประทับที่นั่นเสมอ ต่อมาสมเด็จพระเจ้ายอร์ชที่ ๕ ก็โปรดแซนดริงแฮมมาก และได้สิ้นพระชนม์ที่นั่น บัดนี้เป็นที่โปรดของสมเด็จพระเจ้ายอร์ชที่ ๖ มีอยู่พระองค์เดียวที่ไม่ค่อยเคยโปรดวังแซนดริงแฮม คือดุ๊กแห่งวินด์เซอร์ ทั้งในสมัย ที่ยังทรงเป็น ปรินซ ออฟ เวลส์ และ ทั้งที่ทรงเป็นสมเด็จพระเจ้าเอดเวอร์ดที่ ๘ อยู่ราวปีหนึ่ง.

การที่ พระเจ้า แผ่นดิน จะยัง ทรงพัก ผ่อนอีก ต่อไปก็เพราะว่า ต่อจากที่ จะต้อง เสด็จเปิด รัฐสภา ในวันที่ ๒๖ ตุลาคมไปแล้ว จะทรงมีภาระมากมายอย่างยิ่งตลอดฤดูหนาว จนกว่าจะเสด็จออกจากอังกฤษไปเยี่ยมอ๊อส

เตรเลีย และนิวซีแลนด์ ผู้อ่านคงจะจำได้ว่าพระเจ้าแผ่นดินเพิ่งได้เสด็จไปเยี่ยมรัฐสภาเมื่อเร็ว ๆ นี้เอง เหตุไฉนจึงจะต้องเสด็จไปเยี่ยมอีกในวันที่ ๒๖ ตุลาคม เรื่องนี้จะได้นำขึ้นบรรยายต่อไปในโอกาสหน้าเมื่อจะกล่าวถึงการเมือง.

อนึ่ง นอกจากนั้นยังจะมีสมเด็จพระเจ้าแผ่นดินและสมเด็จพระราชินีแห่งเดนมาร์กเสด็จมาเยี่ยมเยียนทางการด้วย เพราะจะมีการแสดงกสิกรรมที่ในกรุงลอนดอนเกี่ยวด้วยประเทศเดนมาร์ก เมื่อเร็ว ๆ นี้ก็ได้มีการแสดงสินค้าอังกฤษเกี่ยวกับการกสิกรรมที่ประเทศเดนมาร์ก ผู้อ่านคงจะจำได้ดีว่า ราชวงศ์อังกฤษกับเดนมาร์กนั้นเป็นพระญาติกันอย่างใกล้ชิดมาก พระอัยยิกาของพระเจ้าแผ่นดินอังกฤษ คือ สมเด็จพระราชินีอะเล็กซานดรา ก็เป็นเจ้าหญิงเดนมาร์ก พระอัยยกาของพระราชินีเดนมาร์ก ก็คือ ดุ๊ก แห่ง คอนนอต แห่งราชวงศ์อังกฤษ เจ้าชายฟิลิป ดุ๊ก แห่งเอดินบะระ เขยหลวงของอังกฤษก็สืบเนื่องโดยตรงมาจากราชวงศ์เดนมาร์ก เพราะเจ้าเดนมาร์กได้รับเชิญให้ไปเป็นพระเจ้าแผ่นดินกรีซ ฉะนั้น

ราชวงศ์ อังกฤษ กับเดนมาร์ก จึงเป็น พระญาติ พัวพันกัน อย่างสนิทสนม ดังที่สมเด็จพระอนุชา ดุ๊ก แห่ง กล๊อส เตอร์ได้เคยตรัสไว้ ครั้งทรงเสด็จไป เยือนการ แสดงสินค้า อังกฤษ เกี่ยว กับการ กสิกรรม ในประเทศ เดน มาร์ก เมื่อ เร็ว ๆ นี้.

ยูโน

ผู้อ่านคงระทราบอยู่แล้วว่าการประชุมครั้งใหม่ของ ยูโนกำลังมีอยู่ที่กรุงปารีสนครหลวงของประเทศฝรั่งเศส การที่มา ประชุมกันที่ กรุงปารีสแทน ที่มหานครนิวยอร์ค แสดงว่ายูโน นั้นปฏิบัติการ ผิดแปลกกัน กับสันนิบาตชาติ เดิมซึ่งย่อมมีการประชุมใหญ่ที่เมืองเยนีวา อันเป็นที่ว่า การของสันนิบาตชาติเสมอไป ยูโนนั้นมีการประชุมใหญ่ ในที่แปลก ๆ กันทุกคราว คราวแรกที่เมืองซานฟราน-ซิสโก ทางด้านตะวันตกของสหะปาลิรัฐอเมริกา ครั้งที่สองที่กรุงลอนดอน นครหลวงของประเทศอังกฤษ ครั้งที่สามที่มหานครนิวยอร์ค.

การประชุมใหญ่คราวนี้ได้มี ประชาชนทั่วโลกมอง ดูอย่าง เอาใจใส่ยิ่งเป็นพิเศษ เพราะการไม่ลงรอยกัน

ระหว่างอเมริกา – อังกฤษ กับโซเวียตรัสเซียน่ากลัวจะต้องถึงแตกหักกันที่ยูโนในคราวนี้ ทั้งนี้เพราะการเจรจากันระหว่างอเมริกา – อังกฤษมีฝรั่งเศสเข้าอยู่ด้วย กับโซเวียต ในเรื่องที่โซเวียตจะยอมเลิกการยึดล้อมกรุงเบอร์ลินทางถนนและทางรถไฟ ซึ่งข้าพเจ้าได้กล่าวถึงในจดหมายฉะบับก่อน เย็นอันว่าตกลงกันไม่ได้ การเจรจากันโดยตรงจึงเย็นอันเลิก ดังผู้อ่านคงจะได้ทราบจากหนังหนังสือพิมพ์รายวันแล้ว.

เนื่องด้วยเหตุการณ์อาจจะเปลี่ยนแปลงไปได้เสมออย่างรวดเร็ว ข้าพเจ้าจึงไม่สามารถจะทำหน้าที่เย็นผู้ส่งข่าวได้ เพราะหากว่าทำเช่นนั้นแต่พอจดหมายฉะบับนี้ไปกรุงเทพฯแม้จะส่งไปทางเมล์อากาศก็ดี เหตุการณ์อาจจะเปลี่ยนแปลงไปเสียหมดแล้วก็ได้ ข้าพเจ้าจึงเห็นว่าจะทำหน้าที่ของข้าพเจ้าได้ดีที่สุดคือการ ขยายและอธิบายข่าว ซึ่งจะทำให้ผู้อ่านเข้าใจข่าวทางโทรเลขที่ท่านจะได้ฟังทางวิทยุกระจายเสียง หรือโดยอ่านหนังสือพิมพ์รายวันนั้นได้ดีขึ้น.

ก่อนอื่นเรา ควรจะหวล ระลึกดูว่าเพราะเหตุใดโซ-

เวียตจึงได้คิดยึดล้อมกรุงเบอร์ลินมิให้อังกฤษ—อเมริกา ฝรั่งเศส ส่งสินค้าเข้าของเข้ากรุงเบอร์ลินจากดินแดนเยอรมันที่อยู่ในภาคยึดครองของตน เหตุผลตามที่ทางโซเวียตอ้างขึ้นนั้น มีเลา ๆ ดังต่อไปนี้.

เมื่อมหาสงครามทางยุโรปได้จบลงโดยเยอรมนีพ่ายแพ้อย่างวินาศ มหาสัมพันธมิตรทั้งสี่ คือ อเมริกา อังกฤษ ฝรั่งเศส และโซเวียต ได้ตกลงกันว่าจะต้องควบคุมเยอรมนีไว้ก่อน จนกว่าเยอรมนีแสดงตนว่าจะประพฤติดีพอที่จะมีรัฐบาลกลางของตนเองได้ จึงจะทำสัญญาสงบศึกด้วย ทั้งเยอรมนีจะต้องใช้ค่าเสียหายที่ตนได้กระทำขึ้นในการมหาสงครามด้วย ในระหว่างที่กำลังคอยและควบคุมอยู่นั้น เยอรมนีจะต้องถูกแบ่งแยกออกเป็นสี่ภาค ให้ทั้งสี่มหาสัมพันธมิตรต่างคนต่างประเทศปกครอง ส่วนผู้บัญชาการปกครองซึ่งเป็นนายทหารนั้นต่างอยู่ในกรุงเบอร์ลิน นครหลวงเดิมของเยอรมนี ซึ่งก็ต้องถูกแบ่งออกเป็นสี่ส่วนเหมือนกัน ขอบเขตต์ของกรุงเบอร์ลินบังเอิญอยู่ในขอบเขตต์ของภาคโซเวียต ไม่มีตอนใดติดต่อกับภาคของสัมพันธมิตรอื่น ๆ เลย ฉะนั้น

สัมพันธมิตร์อื่น ๆ จะคิดต่อกับภาคของตนได้ ก็โดยผ่านดินแดนของภาคโซเวียต ข้อนี้สัมพันธมิตรทั้งสามก็ได้ยอม โดยน่าจะคิดว่าจะไม่เกิดมีการโต้เถียงอย่างรุนแรงขึ้นได้ระหว่างสัมพันธมิตรทั้งสี่ ก่อนที่ทั้งสี่จะถอนกำลังออกจากการควบคุมเยอรมนี.

ต่อมาเมื่อการเจรจาจะทำสันติสัญญากันกับเยอรมนีไม่ตกลงกันได้ เพราะโซเวียตไม่ยอมเห็นด้วยตามแผนการณ์ของ อเมริกา ที่ได้กะ จะให้เยอรมนีเป็นประเทศอันหนึ่งอันเดียวกันได้ แต่จะไม่มีกำลังทหาร จะยกรุกประเทศใดไม่ได้เป็นเวลาถึง ๔๐ ปี แต่จะเจรจากันระหว่างมหาสัมพันธมิตรเท่าใดก็ดี ทางโซเวียตก็ไม่ยอมเห็นด้วยอยู่เรื่อย ทั้ง ๔ มหาประเทศก็เลยยังแยกกันปกครองเยอรมนีเป็นสี่ภาคอยู่ดังเดิม สภาพการณ์ของชนชาติเยอรมันก็ดูเสื่อมเสียลงไปทุกที เมื่อเป็นเช่นนั้น ทางฝ่ายสัมพันธมิตร์ทางตะวันตกทั้งสาม จึงรวมกันมีความเห็นว่าจะคอยโซเวียตต่อไปไม่ได้ ต่างจึงจะรวมทั้งสามภาคนั้นเสียเป็นภาคเดียวกัน จะตั้งรัฐบาลเยอรมันขึ้น ทั้งจะมีอัตราเงินอย่างใหม่สำหรับภาคตะวันตก

นั้นเสียด้วย แต่ที่ตัวกรุงเบอร์ลินเองยังคงแบ่งกันปกครองเป็นสี่ตอน.

การกระทำเช่นนั้นไม่เป็นที่พอใจโซเวียต ซึ่งมีความเห็นว่าถ้าจะมีมหาประเทศสี่ประเทศปกครองกรุงเบอร์ลินแล้ว มหาประเทศทั้งสี่ก็ควรจะช่วยกันปกครองเยอรมนีทั้งหมดด้วย นี่เมื่อทางตะวันตกทั้งสามตั้งใจจะรวมสามภาคของตนเป็นเยอรมนีตะวันตก จะยกย่องขึ้นเป็นประเทศอิสสระ จนทำสันติสัญญาด้วย มหาประเทศทั้งสามก็ควรจะออกเสียจากกรุงเบอร์ลิน คือโซเวียตเห็นว่าจะมีได้สองทาง ทั้งสี่มหาประเทศต่างยกออกจากเยอรมนีทั้งหมด ปล่อยให้รัฐบาลเยอรมันที่เบอร์ลินเป็นอิสสระจริง ๆ ปกครองทั้งประเทศ หรือมิฉะนั้นทั้งสี่มหาประเทศก็ควรจะยังแบ่งแยกเยอรมนีไว้เป็นสี่ภาคดังเดิม.

การพูดของโซเวียตเช่นนั้นทางตะวันตกถือว่าเป็นการเล่นลูกไม้ เมื่อทุก ๆ มหาประเทศออกจากเยอรมนีแล้ว โซเวียตอยู่ใกล้และมีกำลังมากที่สุดทางบก ทั้งมีพรรคคอมมูนิสต์คอยช่วยภายใน ก็จะกลับยึดเอา

เยอรมนีทั้งหมดไว้ได้ภายในใต้อำนาจทางอ้อม ทางทางพวกตะวันตกจึงไม่ยอมที่จะปล่อยเยอรมนีให้เย็นอิสสระทั้งหมด แต่ถ้าจะยังคงปล่อยแยกออกเย็นสี่ภาคเศรษฐกิจของเยอรมนีก็พ้นตัวไม่ได้ เยอรมนีจะช่วยตนเองไม่ได้ เพราะต่างภาคต่างเล็กไป และไม่มีกำลังหรือวัตถุดิบหรือกำลังทางอุตสาหกรรมเพียงพอ ฉะนั้นเมื่อจะรวมเยอรมนีทั้งหมดไม่ได้ เพราะเจรจากันกับโซเวียตไม่ได้ผลสำเร็จ เขาก็ว่าเขาจำใจต้องรวมทั้งสามภาคขึ้นเย็นเยอรมนีภาคตะวันตก แม้โซเวียตจะไม่พอใจก็ช่าง และในการรวมเยอรมนีภาคตะวันตกขึ้นนั้น ถ้าทั้งสามมหาประเทศแถลงเสียว่าเมื่อกรุงเบอร์ลินอยู่ในภาคตะวันออกใต้อำนาจของโซเวียต ทั้งสามประเทศจะอยู่ในกรุงเบอร์ลินต่อไปก็ไม่จำเย็นย้ายไปตั้งเมืองหลวงของภาคตะวันตกเสียที่เมืองอื่น ทางโซเวียตก็คงจะทำอะไรไม่ได้ไปนาน ทั้งการออกไปนั้นก็จะเย็นการออกไปตามใจของตน มิใช่ถูกขับไล่ออกไปโดยโซเวียต.

แต่มหาประเทศทั้งสามก็ตกลงใจกันว่าจะคงอยู่ใน

ส่วนของตนในกรุงเบอร์ลินต่อไป ทางโซเวียตจึงได้ตั้งต้นพยายามจะขัดไล่ทางอ้อม โดยยึดทางขนส่งสินค้าและอาหารเข้ากรุงเบอร์ลินจากภาคตะวันตก โดยทางรถไฟ ทางถนน หรือทางคลอง มหาประเทศทั้งสามจะปล่อยให้คนเยอรมันที่อยู่ในส่วนของตนอดตายก็ไม่ได้ จะยอมออกจากกรุงเบอร์ลินก็ไม่ได้เสียแล้ว จะเสียชื่อเพราะใคร ๆ ทั่วโลกก็จะว่ายอมแพ้โซเวียต เมื่อเช่นนั้น พรรคคอมมูนิสต์ที่มีอยู่ทั่วโลก ฉะเพาะอย่างยิ่งที่ในอิตาลีและฝรั่งเศสก็จะมีภายขึ้นทันที เมื่อเช่นนั้นมหาประเทศทั้งสามก็เลยกลืนไม่เข้าคายไม่ออก เลยต้องใช้วิธีส่งอาหารและถ่านหินเข้ากรุงเบอร์ลินโดยเรือบินอันเป็นวิธีที่ลำบากและแพงที่สุด.

ถึงแม้ว่าอังกฤษกับอเมริกาแถลงว่าจะทำได้ต่อไป แต่ก็จะลำบากยิ่ง จึงได้พยายามเจรจากันกับโซเวียต การเจรจาก็ดูเริ่มจะได้ผล ทางโซเวียตว่าจะยอมเลิกการยึดล้อมกรุงเบอร์ลิน ถ้าแม้มหาประเทศตะวันตกจะไม่เอาเงินอัตราใหม่มาใช้ในกรุงเบอร์ลิน แม้ในส่วนของตนเอง แต่พอถึงขั้นการเจรจากันได้ระหว่างผู้ชำนาญการ

ทหารในกรุงเบอร์ลิน จอมพลโซเวียตกลับว่าถึงแม้จะเป็นกรุงเบอร์ลินก็ดี ทางโซเวียตจะต้องมีสิทธิควบคุมการขนส่งเข้ามาจากภาคตะวันตกทุก ๆ ทางแม้แต่ทางเรือบิน และก็เริ่มออกข้อบังคับต่าง ๆ มากมาย อันเป็นวิธีที่ทางตะวันตกถือว่าให้ด้วยมือขวา แต่เรียกเอาคืนด้วยมือซ้าย เมื่อเช่นนั้นการเจรจาก็เลยล้ม ทางอังกฤษ ฝรั่งเศส อเมริกา จึงขอฟ้องเรื่องนี้ขึ้นไปยังคณะมนตรีความมั่นคงของยูโน อันมีมหาประเทศทั้งห้าเป็นสมาชิกประจำ แต่มีประเทศอื่น ๆ อยู่ด้วยโดยเลือกตั้ง

การฟ้องอันนี้อาจจะมีผลได้หลายทาง ดังต่อไปนี้คือ

๑. โซเวียตอาจจะใช้วิโตไม่ยอมให้คณะมนตรีถกเรื่องนี้เลย ถ้าเช่นนั้นฝ่ายฟ้องอาจจะนำเสนอที่ประชุมใหญ่ เมื่อส่งเข้าประชุมใหญ่แล้ววิโตไม่ได้โซเวียตอาจจะเดินออกเสียจากยูโน เมื่อเช่นนั้นชาติต่าง ๆ ที่อยู่ในอารักขาของโซเวียตก็คงจะออกด้วย ยูโนก็เลยจะแตกแยกกัน จะมีทางตะวันตกและทางตะวันออก โลกก็จะ

ถูกแบ่งออกเป็นสองพวก พวกโซเวียตกับพวกอเมริกัน แต่ถึงทำเช่นนั้นก็ไม่จำเป็นว่าจะมีสงคราม อาจจะคุมเชิงกันอยู่เช่นนั้นไปได้อีกนาน การเป็นเช่นนั้นจะเป็นประโยชน์แก่โซเวียต เพราะว่าทางตะวันตกก็จะต้องเสียกำลังและทรัพย์เป็นอันมากในการบำรุงกำลังทหาร เมื่อเช่นนั้นการแลกเปลี่ยนสินค้าก็จะตกต่ำ และฐานะของประชาชนก็จะไม่ดีขึ้นเป็นช่องเกิดอย่างดีที่พรรคคอมมูนิสต์จะได้มีคนเลื่อมใสมากขึ้น เมื่อเช่นนั้นก็จะเป็นการเพิ่มเติมกำลังของโซเวียต เพราะพรรคคอมมูนิสต์ในทุก ๆ ประเทศนับถือและเลื่อมใสพรรคคอมมูนิสต์ในรุสเซียอันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับรัฐบาลโซเวียต.

๒. ทางโซเวียตอาจจะไม่วีโต และยอมให้ถกเรื่องฟ้องนี้ในคณะมนตรี ถ้าเช่นนั้นแล้วตามกฎข้อบังคับมหาประเทศทั้งสี่จะออกเสียงไม่ได้ เพราะมีส่วนเกี่ยวข้องอยู่ด้วย ประเทศที่เหลืออยู่นั้นถ้าจะออกเสียงบังคับให้โซเวียตเปิดกรุงเบอร์ลินจะต้องได้ ๗ เสียงเป็นอย่างน้อย เพราะมี ๑๑ แต่ตามความเข้าใจของผู้เขียนภายใน ๑๑ ประเทศนั้น โซเวียตน่าจะได้ ๕ เสียง ถ้าเช่นนั้น

ก็ไม่พอ อย่างไรก็ดีการพ้องต่อคณะมนตรีคงจะทำให้ยังเกิดการโต้เถียงกันอย่างรุนแรงทั้งสองฝ่าย จนเหลือทางภาคตะวันตกกับโซเวียตจะคิกันได้อีกต่อไป จึงอาจจะทำให้โซเวียตออกจากยูโนได้เหมือนกัน.

แต่ถึงจะแตกกันเท่าใดก็ตาม ถ้าไม่มีชาติใดชาติหนึ่งอยากจะทำสงครามจริงๆ แล้ว มหาสงครามก็ยังจะไม่บังเกิดขึ้น ดังที่ข้าพเจ้าเคยออกความเห็นมานานแล้ว.

นอกจากเรื่องกรุงเบอร์ลินแล้ว อีกเรื่องหนึ่งที่สำคัญมากที่ยูโนก็คือเมื่อ ม. วิชินสะกี ผู้แทนของโซเวียตออกความเห็นว่า เพื่อที่จะรักษาสันติภาพ และแสดงให้โลกเห็นใจว่า มหาประเทศอยากจะรักษาสันติภาพ มหาประเทศควรจะลดกำลังทหารเสียประเทศละ ๑/๓ ความเห็นอันนี้เมื่อฟังดูแล้วก็น่าจะเห็นว่าเย็นความเห็นที่ดี แต่ มร. เบวิน รมต. ว่าการต่างประเทศอังกฤษว่าฟังไม่ขึ้น ทั้งนี้เพราะนับตั้งแต่มหาสงครามได้จบลงแล้ว ทั้งอเมริกาและอังกฤษก็ได้ลดทหารไปแล้วมากมาย ถ้าขืนลดอีก ๑/๓ ก็เกือบจะไม่มีกำลังเหลือเลย แต่ทางโซเวียตนั้นไม่มีใครทราบได้ว่าได้ลด

หรือไม่ ฉะนั้นจึงไม่มีใครทราบว่าจนบัดนี้ยังมีกำลังเท่าใด ฉะนั้นถึงแม้โซเวียตจะลด ๑/๓ ก็อาจจะยังมีกำลังทหารประจำการอยู่มากมาย กว่ามหาประเทศอื่น ๆ หลายเท่า เหตุไฉนโซเวียตจึงไม่เปิดประเทศตนให้ใครๆ เขาไปเห็นไปทราบการต่าง ๆ ได้อย่างประเทศอื่น ๆ เล่า คำถามของ มร. เบวินนี้ไม่ปรากฏว่าโซเวียต คิดตอบ ว่าอย่างใด.

ข้อสำคัญย่อมมีอยู่ว่าทางโซเวียตมีลูกระเบิดอะตอมิกหรือไม่ ผู้ที่ควรเชื่อได้ทางตะวันตกมีความเห็นว่ายังไม่มี และ ม. วิชินสะกี ก็ได้ขอร้องอย่างรุนแรงที่ในยูโนเมื่อเร็ว ๆ นี้ว่า การใช้ลูกระเบิดอะตอมิกในการสงครามไม่ควรมี ควรจะห้ามเสียเลย และชาติใดมีอยู่แล้วก็ควรจะทำลายเสียทั้งหมด แต่ถ้าทางโซเวียตยังคงขีดม่านเหล็กอยู่อย่างมิดชิด ไม่ยอมให้ผู้ใดเข้าไปเห็นเข้าไปทราบอะไรเลย แม้จะตั้งใจดีเท่าใด ก็คงจะไม่ได้การไว้เนื้อเชื่อใจของ มหาประเทศทางตะวันตกได้.

แม้สงครามจะมีหรือไม่ก็ตาม โลกคงจะถูกแบ่งออกเป็นสองก๊กครั้งนี้อย่างแน่นอน ย่อมลำบากแก่ประ-

เทศเล็ก ๆ เป็นธรรมดา ตามที่ได้เล่าเรียนและสังเกตมาในประวัติศาสตร์ ผู้เขียนเห็นว่าประเทศเล็กมีหนทางเดียว ถ้าจำเป็นจะต้องสนับสนุนก็ควรใดแล้ว เลือกเอาก็ควรที่ตนเห็นว่าถูกทางธรรมเป็นดีที่สุด ถ้าเลือกแต่จะหวังได้ประโยชน์ แล้วก็กันนั้นแพ้ ในที่สุดก็จะไม่มีชาติใดเขาจะเชื่อถือไว้ใจถ้อยคำของชาติเล็ก ๆ เช่นนั้นได้อีกต่อไป และสังเกตดูตามประวัติศาสตร์ ชาติที่ถูกบุกรุกก่อนและถือถูกในทางธรรม มักจะได้ชัยชะนะในที่สุดเสมอ.

หมอดู

ข้าพเจ้าจำได้ว่าเมื่อก่อน สมัย เมืองไทย เรา มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองใหม่ ได้มีคนทั้งคนใหญ่คนโตต่างพากันไปหาหมอดูกันเป็น อัน มาก การดู หมอนี้ ข้าพเจ้าไม่เคยเห็นด้วยว่าเป็นของดี ตามความคิดของข้าพเจ้านั้นเป็นดังนี้ ถ้าเผื่อเหตุการณ์ภายหน้านั้นได้มีอำนาจศักดิ์สิทธิ์อย่าง หนึ่ง อย่างใดได้ตก ลง จัดไว้เสร็จแล้ว จะมีการเปลี่ยนแปลงไปไม่ได้ แต่เราคนธรรมดาทราบไม่ได้นอกจากหมอดู ถ้าเช่นนั้นแล้ว หมอดูมา

ขอกเรา เราทรายไปแล้วจะเย็นประโยชน์อะไร ถ้าเย็นเหตุร้ายเราก็แก้ไขอะไรไม่ได้ จะทรายไปทำไม ทำให้เย็นทุกข์ล่วงหน้าเปล่า ๆ ถ้าเย็นข่าวดีแล้วเราทรายล่วงหน้าเกินไป ดีใจก่อนหน้า ถึงเวลาได้ประสพโชคเข้าจริง ๆ ก็จะไม่ดีใจ แปลว่าถ้าทุก ๆ อย่างถูกจัดไว้หมดแล้ว การทรายล่วงหน้าโดยหมอดู ไม่เห็นจะนำประโยชน์มาสู่เราอย่างใด แต่ถ้าหมอดูสามารถจะตักเตือนเราได้ให้ระวังระไวตัว ถ้าเช่นนั้นก็แปลว่าเหตุการณ์ต่าง ๆ นั้นไม่ได้ถูกจัดไว้อย่างแน่แน่ เพราะฉะนั้นถ้าไม่แน่แน่แล้วและเราอาจเปลี่ยนแปลงเสียได้ ถ้าเช่นนั้นหมอดูจะเดาทรายล่วงหน้าอย่างไรได้ อดสังเกตไม่ได้ว่าหมอดูนั้นเล่นงานเราทั้งขึ้นทั้งล่อง.

อีกประการหนึ่งคนที่ไปหาหมอดู มักจะเย็นคนที่ไม่สบายใจเย็นส่วนมาก คนที่เย็นสุขสบายใจมักจะไม่ไปหาหมอดู เมื่อเร็ว ๆ นี้มีสตรีชาวอังกฤษคนหนึ่ง ซึ่งเย็นคนที่เคยเกรงกลัวมาเสมอว่าจะต้องอยู่คนเดียว ทนการที่จะต้องอยู่คนเดียวไม่ได้ยังเอิญไปหาหมอดู หมอดูบอกว่าน่ากลัวสามีจะต้องตายในไม่ช้า แม่นั้นเกิดตก

อกตกใจ เลยฆ่าตัวตายเสียเลย ส่วนสามีก็ยังมีชีวิตอยู่และสบายดี เรื่องนี้ช่วยให้เห็นอันตรายอย่างชัดเจนของการที่คนชอบไปหาหมอดู.

วันที่ ๑๑ ตุลาคม พ. ศ. ๒๔๘๑

จดหมายฉบับนี้จะมีเรื่องเดียว เพราะข้าพเจ้าเข้าใจว่าเป็นเรื่องที่น่าจะเป็นประโยชน์มากแก่ท่านผู้อ่านที่เอาใจใส่ในวิถีทางของการเมือง และเมื่อประเทศเรามีการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย ท่านทั้งหลายทั้งหญิงและชายต่างก็มีสิทธิที่จะ ออกเสียงเลือก ตั้งผู้แทนราษฎรได้ ตาม รัฐธรรมนูญ ท่านก็ควรจะเอาใจใส่ในการเมืองด้วยเหตุนี้เรื่องที่ท่านกำลังจะจะอ่าน ข้าพเจ้าจึงเห็นว่าควรจะเขียนอย่างเต็มที่ จึงยาวเกินไปที่จะเอาเรื่องอื่นมาต่อเติม และเพราะข้าพเจ้าต้องการจะเขียนเรื่องนี้ จึงได้ขาดส่งจดหมายไปเมื่อสัปดาห์ก่อน แต่ถ้าท่านพอใจในเรื่องนี้แล้ว ก็คงจะให้อภัยแก่ข้าพเจ้าที่ได้ขาดส่งไปเสียเมื่อวันที่ ๔

ที่เป็นเช่นนั้นก็เพราะข้าพเจ้าได้เดินทาง ไปยังประเทศเวลส์ ซึ่งติดต่อ กับประเทศ อิงก์แลนด์ ทางด้านตะวันตก ซึ่งเมื่อรวมกันกับสก๊อตแลนด์ทางด้านเหนือแล้วเรียกว่า เกรต บริเตน หรือที่ไทยเราเรียกอย่างรวมๆ ว่าอังกฤษหรือบริเตนใหญ่ฉะนั้น ข้าพเจ้าได้ไปยังเมืองแลนดัโน ซึ่งเป็นหัวเมืองชายทะเลอยู่ทางด้านเหนือของเวลส์ ที่ไปที่นั้นก็เพราะจะไปฟังการประชุมใหญ่ประจำปีของพรรคคอนเซอร์เวทีฟ ซึ่งได้จัดให้มีขึ้นระหว่างวันที่ ๖ ถึงวันที่ ๙ เดือนนี้.

พรรคคอนเซอร์เวทีฟนั้น ผู้ที่อ่านจดหมายเหล่านี้มาเสมอๆ คงจะทราบอยู่แล้ว ว่าเป็นพรรคการเมืองอันใหญ่ยิ่งของอังกฤษ ซึ่งบัดนี้มีกำลังอ่อนลงในรัฐสภาสามัญ เพราะมีคนของพรรคได้เข้าเป็น ส.ส. แต่น้อย คือราว ๑ ใน ๓ ของสภาสามัญ การมีกำลังอ่อนในรัฐสภานั้นไม่แปลว่าจะมีกำลังน้อยในประเทศ ฉะนั้นการประชุมใหญ่ ของ พรรค คอนเซอร์เวทีฟ จึงเป็นที่ เอาใจใส่แก่คนอังกฤษทั่วไปไม่ว่าอยู่ในพรรคใดๆ ข้าพเจ้าเห็นว่าคนไทยก็อาจจะเอาใจใส่ในการเป็นไป ของการประชุม

นั้นด้วยเพราะเหตุดังนี้ คือทุกคราวที่ข้าพเจ้าได้กลับไปเมืองไทย นับตั้งแต่การเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นต้นมา ก็ได้ทราบความเห็นจากท่านผู้ใหญ่นักการเมืองหลายท่าน ว่าความประสงค์ของท่านเหล่านั้น จะได้เห็นประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ท่านพากันว่าประเทศอังกฤษได้มีการ ปกครอง ระบอบนี้ได้สำเร็จมา เป็นเวลาหลายร้อยปี ฉะนั้นเราควรจะถือเอาวิธีของอังกฤษเป็นตัวอย่าง ด้วยเหตุนี้ข้าพเจ้าจึงได้พยายามอยู่เสมอ ที่จะเอาเรื่องเกี่ยวกับพระราชวงศ์และการเมืองของอังกฤษมาเล่าและอธิบายแก่ท่านผู้อ่าน ได้เคยเกรงว่าจะถูกหาว่าอวดรู้ ทำตัวเป็นครูสั่งสอนมากเกินไป แต่ภายหลังก็ได้รับจดหมายจากผู้อ่านว่าพวกท่านไม่รู้สึกเช่นนั้น กลับชอบให้ข้าพเจ้าอธิบาย ข้าพเจ้าก็ยินดีทำเต็มตามความสามารถ แต่ถ้าทำมากเกินไปเมื่อใด ขอท่านผู้อ่านได้มีจดหมายมาตำหนิติเตียนเถิด สำหรับผู้เขียนจดหมายชนิดนี้ ยิ่งได้รับจดหมายตอบจากผู้อ่านโดยตรง ก็จะยิ่งเป็นประโยชน์แก่ผู้เขียน ในการที่จะรับใช้ผู้อ่านให้เป็นที่ถูกใจท่านยิ่ง

ชน. ฉะนั้นจึงเห็นว่าการที่ผู้อ่านจะทราบว่าพรรคการเมืองของอังกฤษเขาทำการประชุมใหญ่ประจำปีกันอย่างไร น่าจะเป็นประโยชน์ให้ความรู้ในทางการเมือง แต่ก่อนที่จะบรรยายถึงการประชุมครั้งนี้ ขอเตือนอีกครั้งหนึ่งว่า ในทางการเมืองแล้ว ไม่ว่าที่เมืองนอกหรือเมืองไทย — ฉะเพาะอย่างยิ่งเมืองไทย — ข้าพเจ้าเป็นคนกลาง เป็นคนดู มีหน้าที่นำเรื่องมาเล่าแก่ท่าน ฉะนั้นความเห็นทางการเมืองที่จะมีอยู่ในจดหมายฉะบับนี้ย่อมเป็นความเห็นของผู้พูดหรือของพรรคคอนเซอร์เวติฟ ไม่ใช่เป็นความเห็นของข้าพเจ้า.

ก่อนอื่น ต้องจำเป็นอธิบายถึงพรรคการเมืองของอังกฤษ ซึ่งข้าพเจ้าเข้าใจว่าผิดกันกับที่เรามีในเมืองไทย ของไทยเรานั้นตามที่ข้าพเจ้าสังเกตได้จากระยะทางไกล (ถ้าเข้าใจผิดขออภัย) พรรคการเมืองของเราก็คือบุคคลหลายๆ คนที่มีแนวความเห็นคล้ายคลึงกัน เมื่อถึงเวลาจะมีการเลือกตั้งก็รวมกันเป็นพรรค ต่างคนต่างไปสมัครรับเลือกตั้ง เมื่อราษฎรชอบใครก็เลือกคนนั้น พวกของพรรคที่ได้เข้าสภาก็ไปรวมพรรคกันที่นั่น ส่วนราษฎร

เมื่อเลือกใครแล้วก็เป็นอันจบเรื่อง ราษฎรเองคงไม่ได้ติดต่อกับพรรคที่ตนได้เลือกโดยตรงอีก จนกว่าจะมีการเลือกตั้งกันใหม่อีกครั้งหนึ่ง.

ที่อังกฤษไม่เป็นเช่นนั้น พรรคการเมืองเป็นของพันเมืองเป็นของราษฎร และมีอยู่เสมอ พรรคคอนเซอร์เวติฟเป็นพรรคที่เก่าแก่ที่สุดและสืบเนื่องติดต่อกันมาจากพรรคทอรีเดิม นามทอรียังนี่เขาก็ยังใช้อยู่บางครั้งบางคราว แต่พรรคการเมืองใหญ่ ๆ ของอังกฤษ อันมีสมาชิกประจำอยู่ทั่วทั้งประเทศนั้น หาได้มีผู้นำและถูกรวบรวมกันอย่างแน่นแฟ้น เช่นพรรคนาซีของฮิตเลอร์หรือพรรคฟาสซิสต์ของมุสโสลินีไม่ ทางอังกฤษเขาทำละม้ายคล้ายคลึงกันทุก ๆ พรรค เมื่อเรากำลังพูดถึงคอนเซอร์เวติฟก็ขอยกเอาพรรคนี้มาเป็นตัวอย่าง วิธีจัดการพรรคเขาทำเช่นนี้ คือ

ทุก ๆ ขอบเขตต์การเลือกตั้งทั่วทั้งประเทศ อันมีกว่า ๖๐๐ แห่ง มีสมาคมคอนเซอร์เวติฟประจำขอบเขตต์นั้นทุก ๆ แห่ง แปลว่ามีสมาคมคอนเซอร์เวติฟประจำท้องถิ่นตั้งกว่า ๖๐๐ สมาคม ต่างมีนายก มี

กรรมาธิการของตน มีทุนของตน มีอิสระภาพเป็นอันมาก สมาคมนั้น ๆ ก็มีสมาชิกที่เลื่อมใสในนโยบายคอนเซอร์เวติฟตามจำนวนที่จะมีได้ ทุก ๆ สมาคมรวมกันโดยอิสระอยู่ในสันนิบาตของสมาคมคอนเซอร์เวติฟท้องถิ่น สันนิบาตนั้นเป็นผู้เลือกผู้นำพรรค ซึ่งบัดนี้ก็คือท่านวินสตัน เชอร์ชิลล์ หน้าที่ของผู้นำคือออกนโยบายคร่าว ๆ ของพรรค แล้วนำพรรคเข้าสภาสามัญ ถ้าพรรคได้เสียงพอได้รับอำนาจเป็นรัฐบาลแล้ว ผู้นำพรรคก็ย่อมได้รับมอบฉันทะจากพระมหากษัตริย์ให้เป็นนายกรัฐมนตรี แต่ถ้าพรรคได้มีอำนาจมากที่สุดในฝ่ายค้าน ผู้นำพรรคก็ย่อมเป็นหัวหน้าของฝ่ายค้าน ดังที่ท่านวินสตัน เชอร์ชิลล์กำลังเป็นอยู่บัดนี้ นอกจากนั้นสันนิบาตสมาคมท้องถิ่นยังได้รวมกันออกเงินบำรุงสำนักงานกลางของพรรค อันตั้งอยู่ที่กรุงลอนดอน มีประธานซึ่งเป็นคนที่ผู้นำพรรคได้ตั้งขึ้น มีเจ้าหน้าที่ตามสมควรที่ได้เงินเดือน หน้าที่ของสำนักงานกลางของพรรคก็คล้ายกับกรมเสนาธิการทหาร คือวางนโยบายของพรรค พิมพ์หนังสือแบบสั่งสอนการใช้นโยบายนั้น ทำการติดต่อกับ

หนังสือพิมพ์และทำการโฆษณาทั่วไป ประธานของสำนักงานกลางในขณะนี้คือ ลอร์ด วูลตัน ฉะนั้นการประชุมที่ข้าพเจ้าได้ไปฟังที่เมือง แลนดัดโน อันเรียกง่าย ๆ ว่าการประชุมของพรรคคอนเซอร์เวติฟนั้น อันที่จริงเป็นการประชุมของสันนิบาตสมาคมคอนเซอร์เวติฟประจำท้องถิ่น ซึ่งสำนักงานกลางได้จัดขึ้นตามหน้าที่เสนาธิการ.

จุดประสงค์ของการประชุมก็คือเปิดโอกาสให้สมาคมท้องถิ่นทุก ๆ สมาคมได้ออกความเห็น แนะนำสำนักงานกลาง ในการเพิ่มเติมหรือแก้ไขนโยบายของพรรค ฉะนั้นจึงประชุมกันทุก ๆ ปี เปลี่ยนสถานที่ไป ณ ที่ต่าง ๆ ในการประชุมคราวนี้ทุก ๆ สมาคมมีสิทธิที่ส่งคณะผู้แทนมาคณะหนึ่งแปดคนโดยจัดแบ่งดังนี้ ชายสองคน หญิงสองคน ยุวะคอนเซอร์เวติฟ (ทั้งหญิงและชายคิดอายุระหว่าง ๑๕ ถึง ๓๐ ปี สองคน) คอนเซอร์เวติฟที่เป็นกรรมกรและอยู่ในสหะอาชีพสองคน ทั้งนี้เพราะพรรคคอนเซอร์เวติฟเขาต้องการจะแสดงให้ประชาชนทราบอย่างแน่นอนว่าเขาไม่ใช่พรรคของคนมั่งมีเท่านั้น.

การที่เขาเลือกเมืองชายทะเล เย็นที่ประชุมก็เพราะเมืองชายทะเลย่อมมีโรงแรมที่อยู่เย็นอันมาก ในการประชุมคราวนี้มีผู้แทนมาจากสมาคมต่าง ๆ รวมหมดด้วยกันถึง ๔,๐๐๐ คน. แล้วยังมีเจ้าหน้าที่ของสำนักงานกลาง ส.ส. ที่เย็นคอนเซอร์เวติฟอีกตั้ง ๒๐๐ คน ผู้แทนหนังสือพิมพ์ รวมหมดเห็นจะมีคนไปชุมนุมที่เมืองแลนดัคโน ณะเพาะ สำหรับ การประชุม ตั้ง ๔,๕๐๐ คน สถานที่ประชุมก็คือ โรงละครใหญ่ที่ตั้ง อยู่บน ทางสพานยาว (เปียร์) ที่ยื่นออกไปในทะเล มีโรงแรมแกรนด์อยู่ติด กันเย็น ที่อยู่ของ พวกคน สำคัญ ๆ จึงสดวก ดีมาก แต่โรงละครที่บนเปียร์นั้นไม่ใหญ่พอสำหรับผู้แทนทั้งหมด เข้าประชุมได้เพียง ๒,๕๐๐ คน อีก ๑,๕๐๐ คนต้องไปนั่งอยู่ที่สถานลีลาศอาร์เคเดียซึ่งอยู่ห่างไปตาม ชายหาดเย็นระยะทางกว่า ๑ ไมล์ แต่เขามีการติดต่อกันได้ทั้งทางโทรศัพท์และวิทยุ การพูดจากันอย่างไรที่เปียร์ ถ่ายทอดเสียง ไปให้ ผู้แทนที่ อยู่ใน อาร์เคเดีย ได้ยิน แจ่มแจ้ง คณะผู้แทนทุก ๆ คณะก็ผลัดเปลี่ยนตัวผู้แทน ให้ทุก ๆ

คนได้มีโอกาสได้เห็นหน้าคนพูดบ้างที่โรง ละครใหญ่บนทางสพานยาว.

ในโรงละครดังกล่าวมาแล้ว บนเวทีกเป็นที่นั่งของประธานการประชุม กรรมการ และคนสำคัญในพรรค คือผู้ที่เคยเป็น รมต. เมื่อพรรคเป็นรัฐบาล เขาเรียกคนสำคัญเหล่านั้นว่าคณะ รมต. เงา เบื้องล่างเวทีแต่ติดกับเวทีกเป็นโต๊ะเก้าอี้ของคณะหนังสือพิมพ์ ต่อจากนั้นไปก็มีเก้าอี้ของผู้แทนเต็มโรงละครและทั้งบนระเบียงข้างบนก็เต็มไปด้วยผู้แทน ที่นั่งของคณะหนังสือพิมพ์นั้นมีพอสำหรับทุก ๆ คน แต่ทุก ๆ คนก็อยากจะนั่งใกล้ ๆ แต่เขาไม่มีการแก่งแย่งกัน ใครไปถึงก่อนก็เลือกที่นั่งของตัวตามสบาย แล้วก็เอาบัตรนามหนังสือพิมพ์ของตนติดไว้กับโต๊ะ เมื่อทำเช่นนั้นแล้ววันอื่น ๆ ก็ได้ที่นั่งของตนอย่างสบาย ไม่มีนักหนังสือพิมพ์คนอื่นมาแย่งที่นั่งเลย ผู้แทนของ "โยว์แดง" ยังเอิญได้นั่งติดกับผู้แทนหนังสือพิมพ์ เดลีย์ เวอร์เคอร์ ที่อังกฤษ กับเอเยนต์ ตาสสแห่ง โซเวียต ผู้เป็นคอมมูนิสต์ทั้งสองคน.

วันที่ ๖ มีการเปิดประชุมเวลา ๒๐.๓๐ น. แต่ไม่มี

อะไรสำคัญนักนอกจากการสวดมนต์ ซึ่งปรากฏว่าเย็นครั้งแรกที่ได้เริ่มการประชุมเช่นนั้น ที่มีการสวดมนต์น่าจะเย็นเพราะพรรคคอมมูนิสต์ไม่นับถือศาสนา ฉะนั้นพรรคคอนเซอร์เวติฟจึงใคร่จะย้ำว่าทางเขาเย็นพวกที่นับถือศาสนาอย่างเน่นแฟ้น ต่อจากนั้นก็มีการอ่านรายงานการประชุมปีก่อน.

การประชุมที่เย็นเรื่องราวจริง ๆ ได้เริ่มแต่วันรุ่งขึ้นวันที่ ๗, ๘ และ ๙ เปิดประชุมเวลา ๙.๓๐ น. หยุดพักเวลา ๑๒.๓๐ น. แล้วเปิดอีกเมื่อ ๑๔.๓๐ น. จนถึง ๑๗.๐๐ น. เมื่อเริ่มต้น ลอร์ด วูลตัน ประธานของ สำนักงานกลางได้เย็นผู้พูดคนแรก แถลงว่าเมื่อจบการประชุมปีกลายได้ขอให้ผู้แทนเรี่ยไรเงิน สำหรับพรรคจะได้มีใช้จ่ายในการเลือกตั้งใหญ่ ได้ขอเงิน ๑ ล้านปอนด์ เมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๔๙๐ พอสิ้นปีสมาชิกก็เรี่ยไรเงินได้เต็มจำนวน ๑ ล้านปอนด์ ภายใน ๓ เดือน เมื่อเดือนเมษายน การมีสมาชิกประจำแบบใหม่นี้ได้เริ่มขึ้นภายหลังปราชัยในการเลือกตั้งใหญ่ ภายในปี พ.ศ. ๒๔๙๐ ก็ได้มีสมาชิกประจำเสียค่าบำรุง ๑,๒๐๐,๐๐๐

คน การที่ออกล้านคนก็สำเร็จจริง ๆ เพราะยังมีถึง ๒,๒๔๙,๐๓๑ คน อันเป็นที่พอใจแก่ผู้ที่เข้าประชุมเป็นอันมาก ลอร์ด วูลตัน อวดว่าสมาชิกเสียค่าบำรุงพรรคคอนเซอร์เวติฟเป็นผู้สมัครใจจริง ๆ ไม่เหมือนสมาชิกพรรคโซเชียลิสต์ ที่มีกรรมกรอันเป็นสมาชิกสหะอาชีพถูกบังคับให้เสียค่าบำรุง บัดนี้พรรคคอนเซอร์เวติฟได้คิดทำเครื่องหมายติดคุมเสื้อ สำหรับคนที่ชักชวนสมาชิกใหม่ได้ถึง ๒๕ คน หรือ ๕๐ คน มีผู้รับเครื่องหมายไปแล้วหลายพัน เพื่อจะเอาชะนะในการเลือกตั้งใหญ่ให้ได้ พรรคได้จัดตั้งกรรมการฝึกสอนนักพูด สำหรับจะได้ไปเที่ยวพูดชักชวนคนให้ออกเสียงให้แก่พรรค คือเรียนเข้าใจนโยบายของพรรคให้ดีจริง ๆ ถ้าถูกซักถามก็จะตอบได้อย่างถูกต้อง ในที่สุด ลอร์ด วูลตัน วิงวอนผู้แทนว่าพรรคคอนเซอร์เวติฟนั้นแต่ไหนแต่ไรมาต้องคิดถึงชาติก่อนพรรคหรือก่อนบุคคล บัดนี้รัฐบาลอันเป็นพรรคโซเชียลิสต์ กำลังขอร้องให้คนสมัครเข้าเป็นทหารรักษาดินแดน แม้พรรคโซเชียลิสต์จะเป็นปรปักษ์กับพรรคคอนเซอร์เวติฟก็ดี นั่นเป็นงานของชาติ ฉะนั้น

เป็นหน้าที่ของสมาชิกคอนเซอร์เวทิฟทุก ๆ คน จะต้องช่วยในงานอย่างเต็มที่ เมื่อลอร์ดวูลตันนั่งลง ผู้แทนต่างได้พากันตบมือโห่ร้อง แสดงความยินดีอย่างขนานใหญ่ มีโทรศัพท์มาว่าผู้ที่ฟังการประชุมที่สถานีลีลาศอาร์เคเดียกซ์ชมยินดีเช่นเดียวกัน.

ต่อมาก็มีผู้เสนอให้ที่ประชุมรับรองนโยบายช่วยช่วยชาวนา ซึ่ง มร. บัตเลอร์ รมต. เดิมได้เป็นประธานคณะกรรมาธิการได้เรียบเรียงขึ้น ทำเป็นสมุดออกแจกการเสนอเรื่องต่าง ๆ นั้น เขาเปิดโอกาสให้ผู้แทนทุก ๆ เสนอได้ แต่เพราะมีเรื่องมากก็ต้องจับฉลากกัน ผู้เสนอพูด ๑๐ นาที คนอื่น ๆ พูดได้ ๕ นาที การจะเลือกให้ใครพูด และเรื่องหนึ่งจะมีกี่คนพูดนั้น ประธานเป็นผู้จัดการเลือกโดยอำนาจสิทธิขาด ผู้เสนอรับรองนโยบายช่วยชาวนานั้นไม่เป็นคนที่ร่ำรวยหรือมีความรู้ดีเลย เป็นชาวนาอย่างธรรมดา แต่พูดจาหนักแน่นกล้าหาญเป็นที่น่าชมเชย ผู้ที่สนับสนุนนั้นหนุ่มมาก ได้ถือโอกาสปรักปรำรัฐบาลโซเชียลิสต์ว่ามีข้าราชการกระทรวงเกษตรมาเที่ยวแนะนำชาวนามากเกินไป ต่างมีสำนักงานโอ่โถง

ใหญ่โต เข้นการเปลืองเงินเปลืองเวลา ทั้งมิใช่มาแนะนำเท่านั้น รัฐบาลนี้ชอบมีข้าราชการมาคอยออกคำสั่งรบกวนชาวนาให้ทำอย่างนั้นอย่างนี้จุกจิกไปด้วย เมื่อมีผู้สนับสนุนอีกพอสมควรแล้ว มร. บัตเลอร์ก็ได้อธิบายนโยบายเพิ่มเติมอย่างชัดเจน ที่ประชุมได้ตกลงรับนโยบายนั้นเกือบเป็นเอกฉันท์ มีผู้ไม่เห็นด้วย หนึ่ง คน.

การเสนอว่าที่ประชุมคัดค้านการที่รัฐบาลโซเชียลิสต์กำลังคิดเตรียมจะลดอำนาจวิโตของสภาขุนนางจากสองปีให้เหลือหนึ่งปี ได้มีผู้แทนออกความเห็นสนับสนุนอย่างรุนแรง โดยมากก็ถือว่าการมีสภาสูงคอยหน่วงสภาสามัญนั้นดีแล้ว เพราะอังกฤษไม่มีรัฐธรรมนูญถาวร รัฐธรรมนูญจะเปลี่ยนไปอย่างไรก็ได้ โดยมีพระราชบัญญัติออกโดยสภา ฉะนั้นถ้ามีสภาเดียวแล้ว สภาสามัญที่ได้เลือกตั้งมาหลายปีแล้วและหมดความไว้เนื้อเชื่อใจของประชาชนแล้ว อาจจะต้องรอจนมีการเลือกตั้งทั่วไปกันใหม่ ดังนั้นประชาชนจึงสามารถออกความเห็นคัดค้านพระราชบัญญัติเปลี่ยนรัฐธรรมนูญนั้นได้ การที่พรรคโซเชียลิสต์อยากจะให้สภาลดอำนาจลง ก็เพราะ

อยากจะมีอำนาจอยู่สภาเดียว เมื่อเช่นนั้นในไม่ช้าก็จะล้มสภาสูงเสียเลย ต่อไปก็อาจจะล้มพรรคการเมืองอื่นๆ เสียหาว่าผิดกฎหมายก็ได้ วิธีเลือกตั้งของอังกฤษนั้น จำนวน ส.ส. ไม่เหมาะตรงกับจำนวนผู้เลือก เช่นในการเลือกตั้งคราวที่แล้วมา พรรคโซเชียลิสต์ได้ ๑๒ ล้านเสียง พรรคคอนเซอร์เวทีฟได้ ๙ ล้านเสียง แต่ตามจำนวน ส.ส. ในสภาโซเชียลิสต์มี ๒ ใน ๓ ต่อคอนเซอร์เวทีฟ ๑ ใน ๓ ฉะนั้นจะยอมให้สภาสามัญมีอำนาจมากเกินไปไม่สมควร ประเทศสวิสสเซายังมีการออกเสียงรวมของทุกๆ คนในเรื่องเปลี่ยนรัฐธรรมนูญ อเมริกาเขาก็มีศาลสูงสุด อังกฤษไม่มีอะไรเลยที่คอยคุมการเปลี่ยนแปลงรัฐธรรมนูญ ฉะนั้นขืนตัดอำนาจสภาขุนนางก็จะเข็นอันตรายอย่างยิ่ง ผู้แทนโดยมากหาว่าการที่รัฐบาลโซเชียลิสต์อยากจะตัดอำนาจสภาขุนนางก็เพื่อจะทำความพอใจแก่ฝ่ายซ้ายที่สุดในพรรคโซเชียลิสต์เอง ซักตัวอย่าง มร. เบแวน รมต. กระทรวงศึกษาธิการ และ มร. เชินเวลล์ รมต. ว่าการกลาโหม.

ท่านมาร์ควิสส์ แห่ง ซอลสะบรี ผู้นำของพรรค

คอนเซอร์เวติฟในสภาขุนนางได้เป็นผู้อธิบายแทน "คณะ รมต. เงา" ในเรื่องนี้ แต่ก่อนที่จะพูด ผู้แทนทั้งหมดได้ตบมือโห่ร้องต้อนรับกันเป็นเวลานาน แล้วท่านมาร์ควิสส์จึงแถลงว่า การตัดอำนาจสภาขุนนางมิอันตราย ไม่ใช่เพราะรัฐบาลอันแข็งแรงอาจจะใช้อำนาจในทางผิดโดยใช้สภาสามัญเท่านั้น มิอันตรายจากรัฐบาลอ่อนแอด้วย ที่รู้ตัวว่าการกระทำของตนผิด แต่ไม่สามารถต้านทานคนที่พุ่งซ่านในพรรคของตนได้ ท่านว่าหน้าที่ของ สภาขุนนางไม่ใช่ สำหรับ จะคัดค้าน ราษฎรซึ่งเป็นผู้เลือกตั้ง หน้าที่ของสภาขุนนางคือจะยับยั้ง การกระทำของรัฐบาลในบางข้อ ที่ราษฎร มิได้มอบสิทธิให้ทำ จนกระทั่งรัฐบาลจะต้องคอยความเห็นของราษฎรในการเลือกตั้งสภาสามัญอีกครั้งหนึ่ง ท่านว่ากฎหมายใหม่จะทำให้รัฐบาลที่มีอำนาจในสภาสามัญชั่วคราว มีอำนาจเต็มที่เหนือราษฎร โดยไม่มีใครจะช่วยราษฎรในการยับยั้งได้ ท่านมาร์ควิสส์แห่งซอลสะบรี ว่าทางฝ่ายโซเชียลิสต์ชอบเถียงว่า เพราะพรรคคอนเซอร์เวติฟมีขุนนางสิบตระกูลอยู่ในสภาขุนนางมากมาย ฉะนั้นเมื่อพรรค

คอนเซอร์เวติฟเป็นรัฐบาล สภาขุนนางก็ยอมแพ้ตลอดเวลา เท่ากับมีสภาสามัญสภาเดียว ต่อเมื่อมีพรรคโซเชียลิสต์เป็นรัฐบาล สภาขุนนางจึงจะเกิดขัดข้องในข้อต่าง ๆ ถ้าเป็นเช่นนั้นจริงเหตุไฉนพรรคโซเชียลิสต์จึงไม่ยอมร่วมในการคัดแปลงสภาขุนนางเล่า ทางฝ่ายคอนเซอร์เวติฟได้ยอมรับแล้ว ว่าในสมัยใหม่นี้ การที่ขุนนางจะได้นั่งในสภาสูงโดยกำเนิดนั้นพ้นสมัย ยินดีจะจัดหาวิธีอื่น แต่พรรคโซเชียลิสต์ก็ไม่ยอม ทั้งนี้น่าจะเป็นเพราะพรรคโซเชียลิสต์ชอบให้สภาสูงเป็นอยู่อย่างนี้ จึงจะยอกย้อนราษฎรได้ว่าพ้นสมัย ฉะนั้นจะด่าว่าและตัดอำนาจเท่าใดก็ตัดได้ ท่านขอเสนอกับที่ประชุมว่าถ้าพรรคคอนเซอร์เวติฟได้กลับเข้าเป็นรัฐบาลอีกเมื่อใด จะคิดจัดการปรับปรุงสภาขุนนางเสียใหม่ให้เข้ารูปทันสมัย ที่ประชุมเห็นด้วยโดยเอกฉันท์.

ต่อจากนั้นก็มีผู้เสนอเรื่องอื่น ๆ อีก ทั้งหญิงและชาย เช่นขอให้นำเรื่องเข้านโยบายของพรรคว่าควรจะลดภาษี ควรจะไม่ยอมให้พรรคโซเชียลิสต์ตัดโอกาสของพ่อค้าย่อม ๆ ที่จะทำการค้าขายได้โดยไม่ถูกบังคับ

และยิบคั้นโดย กฎข้อบังคับต่าง ๆ มากมายดังที่เขียนอยู่ขัดน้ำ มีคนบ่นกันมากมายถึงการสุรุ่ยสุร่ายของรัฐบาลและข้าราชการในการจ่ายเงินแผ่นดิน และมีผู้แทนคนหนึ่งได้รับผลดีมากเมื่อพูดว่า โซเชียลิสต์เห็นว่าเอกชนผิดในการที่จะค้าขายเพื่อกำไร แต่เขาเองกลับเห็นว่าเอกชนค้าขายเพื่อได้กำไรดีกว่ารัฐบาลค้าขายเพื่อขาดทุน.

มีผู้เสนอและสนับสนุนในการที่อังกฤษจะต้องอุ้มชูมหาราชอาณาจักรของอังกฤษ ก่อนที่จะไปช่วยเหลือชาติอื่น ๆ ต่างพากันปรักปรำรัฐบาลโซเชียลิสต์ที่ได้ปล่อยพะม่าและอินเดียไป ซึ่งแทนที่จะเป็นการดีสำหรับประเทศทั้งสอง พออังกฤษไปแล้วก็เกิดมีการรบกันเอง ในเวลาที่กำลังถกกันเรื่องนั้น มร. อิเดน อดีต รมต. ว่าการต่างประเทศก็ได้ขึ้นมายนเวที ผู้แทนทั้งหลายเห็นเข้าก็เลยไม่ฟังผู้พูด ต่างพากันลุกขึ้นโห่ร้อง ตบมือ แสดงแสดงความยินดีอย่างสนั่นหวั่นไหวเป็นเวลานาน จน มร. อิเดน ต้องลุกขึ้นคำนับ แล้วคำนับอีก เห็นได้ว่า มร. อิเดน นั้นสมาชิกพรรคคอนเซอร์เวติฟรักใคร่นับถือเป็นอย่างยิ่ง จนกระทั่งประธานที่ประชุมต้องโทรศัพท์ไปยัง

อาร์เคเดีย เพื่ออธิบายว่าเหตุใดการพูดในที่ประชุมจึงได้หยุดชงักไปเช่นนั้น.

ได้มีผู้เสนอว่า ประเทศเวลส์นั้นไม่ได้รับประโยชน์พอจากการรวมอยู่กับอิงก์แลนด์ จึงควรจะมี รมต. ว่าการอยู่ในรัฐบาล เช่นเดียวกับที่มี รมต. ว่าการสก๊อต-แลนด์ในบัดนี้ ที่ประชุมเห็นด้วยอย่างยินดีเต็มที่เพราะมีการประชุมที่ในเวลส์ แต่มีผู้ที่ไม่เห็นด้วยสองคน ความคิดอันนี้ออกจะฉลาด เพราะอาจจะทำให้ชาวเวลส์ในการเลือกตั้งใหญ่ คราวหน้าเลือกพรรคคอนเซอร์เวทีฟ เพราะความคิดอันนี้พรรคโซเชียลิสต์ไม่สนับสนุน ส่วนพรรคลิเบรัลใครๆก็ทราบว่าบัดนี้อ่อมเกินไปที่จะเข็นรัฐบาลได้ การที่รัฐบาลคิดจะรวบรัดเอาอุตสาหกรรมเหล็กกล้ามาทำเสียเองก็ถูกคัดค้านอย่างรุนแรง ใครๆพากันว่าอุตสาหกรรมอันนี้กำลังดำเนินไปอย่างดียิ่งโดยบริษัทเอกชน ชิ้นเอามาควบคุมก็จะทำให้ผลสำเร็จชงักไปชั่วคราว และจะเข็นผลร้ายมากสำหรับสินค้าออก ทั้งสำหรับการสร้างอาวุธ ถ้าหากจะเกิดมีสงครามขึ้นอีก ผู้ที่คัดค้านมีกรรมกรหลายคนเข้ารวมด้วย ทั้ง

มิกรรมกรที่ทำงานอยู่ในอุตาสหกรรมนั้นด้วย มร. ลิตเทลตัน อดีต รมต. แถลงว่า การคัดค้านนี้ถูกต้อง กับนโยบายของพรรค การที่รัฐบาลโซเชียลิสต์จะเอาให้ได้ก็เพราะกลัวฝ่ายซ้าย ของตนที่รักทฤษฎีทางโซเชียลิสต์มากกว่าชาติ แม้ทรายว่าผิดแล้วก็จะเอาให้ได้เพราะความดื้อ การเสนอคัดค้านที่ประชุมได้สนับสนุนเป็นเอกฉันท์ ต่อจากนั้นก็มีเรื่องบ้านที่อยู่ เพราะรัฐบาลนี้ชอบปลูกบ้านเสียเอง ให้คนเช่าอย่างแพง พรรคคอนเซอร์เวติฟเห็นว่าให้บริษัทเอกชนปลูกดีกว่า เขาหาเหตุผลและจำนวนเลขมาพิสูจน์ว่า เอกชนปลูกได้เร็วกว่าถูกกว่า ทั้งผู้เช่าๆ ไปได้แล้ว ภายใน ๒๕ ปี ผู้เช่าก็ได้บ้านเป็นกรรมสิทธิของตน เขาถือว่านโยบายของเขานั้นให้มีประชาธิปไตยโดยสมบูรณ์ แม้คนจนก็จะมีบ้านช่องที่เป็นกรรมสิทธิของตน.

ครั้นถึงวันที่ ๘ ในตอนเช้าก็ได้มีการถกกันอย่างยืดยาวถึงนโยบายการต่างประเทศ ในการถกเรื่องนี้ไม่มีผู้ใดอดพูดได้ถึงการตึงเครียดระหว่างอังกฤษ—อเมริกากับโซเวียต ในที่สุด มร. อีเดน อดีต รมต. ว่าการต่าง-

ประเทศก็ได้แถลงนโยบายของพรรค มร. อิเดนได้พูดถึงวิธีรุกราน ของโซเวียต และแนะนำ ว่าก่อน ที่จะ พูด ตกลงอะไรกันกับโซเวียตได้ ทางโซเวียตจะต้องยอมเลิกการการยึดหนทางเข้ากรุงเบอร์ลินเสียก่อน ถ้ายังไม่เยี่ยก็ไม่ควร จะไปเจรจา อะไรด้วย มร. อิเดน เห็นว่าใน ทางการต่างประเทศ อังกฤษจะต้องมีความสามัคคี แข่งออกเป็นสามทาง สามัคคีกับประเทศอื่น ๆ ในมหาราชอาณาจักร์ สามัคคีกับสหปาลิรัฐอเมริกา สามัคคีกับประเทศประชาธิปไตยทางตะวันตกของยุโรป แต่ในยุโรปขณะนี้มีม่านเหล็กกั้นหนทางอยู่ระหว่างประชาธิปไตย ทางตะวันตกกับคอมมูนิสต์ทางตะวันออก มร. อิเดนว่า "ข้าพเจ้าเกลียดคอมมูนิสต์ เพราะเขานึกถึงแต่ผลประโยชน์ทางกาย เพราะเขาไม่เห็นใจคนอื่น" แต่ว่า การที่จะพูดว่าเกลียดคอมมูนิสต์เท่านั้นไม่พอ ทางตะวันตกจะต้องพิสูจน์ให้ โลกเห็นว่า วิถีทางของ ประชาธิปไตยนั้น ดีกว่า และประชาธิปไตยของพรรคคอนเซอร์เวทีฟถือบุคคลเป็นสำคัญที่สุดและทุก ๆ คนจะต้องมีเสรีภาพ และต้องมีบ้านช่องและทรัพย์อันเป็นกรรมสิทธิของตนเองได้ จะ

มากน้อยเท่าใดก็ดี เมื่อ มร. อิเดนน้งลง ที่ประชุมได้ตบมือและตะโกนเห็นด้วยกันเป็นเวลานาน.

มีผู้เสนอว่ารัฐบาลนี้คิดจะกีดกันหนังสือพิมพ์ เพราะหนังสือพิมพ์ส่วนมากไม่เห็นด้วยกับพรรคโซเชียลิสต์ จึงให้กระดาษน้อยและรบกวนห้ามจุกจิกต่าง ๆ พรรคคอนเซอร์เวติฟเห็นว่าหนังสือพิมพ์สำคัญอย่างยิ่ง และแม้จะมีความเห็นแตกต่างกันเท่าใดก็ควรจะให้มีได้ เพราะนั่นคือประชาธิปไตย ทางรัฐบาลบ่นว่ากระดาษมีน้อย เพราะต้องซื้อมาจากต่างประเทศเป็นการเสียเงิน แต่ถึงกระนั้นรัฐบาลเองกลับออกใบปลิวออกข้อบังคับอะไรต่าง ๆ ปีละตั้ง ๑,๐๐๐ เรื่อง เสียกระดาษเป็นก่ายเป็นกอง เมื่อมีผู้เสนอว่าการที่รัฐบาลยึดเอาอุตสาหกรรมการคมนาคมไปทำเองนั้นผิด ขอให้พรรคคอนเซอร์เวติฟสัญญาว่า ถ้าได้เข้าเป็นรัฐบาลก็จะไม่เอาอะไรใหม่ไปทำอีก มีผู้พูดเห็นด้วยมาก รวมทั้งกรรมกรและข้าราชการที่ทำงานอยู่ในแผนกต่าง ๆ ที่รัฐบาลเอาไปทำใหม่ ๆ ต่างว่าทำไม่ได้ดีเท่าบริษัทเอกชน กรรมการเมื่อเหลวไหลผู้ถือหุ้นเข้าประชุมกันไล่ออกได้ ข้าราชการเหลวไหล

รัฐบาลขาดทุน ร้อนถึงราษฎรที่ต้องเสียภาษี แต่ก็ไล่ข้าราชการออกไม่ได้ พรรคคอนเซอร์เวติฟสนับสนุนบริษัทเอกชน ถ้าอยากจะช่วยกรรมกร ก็มีหนทางเดียว คือเปิดโอกาสให้กรรมกรได้รับแบ่งในส่วนกำไรด้วย เช่นเดียวกับผู้ถือหุ้น คือผู้ถือหุ้นออกเงินซื้อหุ้นก็ต้องได้กำไร กรรมกรออกแรงก็ต้องได้กำไร แต่การทำโดยรัฐบาลนั้นต้องเลิก ปล่อยให้เอกชนที่เขาชำนาญงานแล้วทำดีกว่า รัฐบาลทำมักจะยุ่ง เพราะเอาข้าราชการที่ไร้ความรู้ไปทำ.

การเสนอเรื่องที่ว่าพรรคคอนเซอร์เวติฟจะต้องต่อสู้คอมมูนิสต์อย่างเต็มที่นั้น มีผู้อยากจะพูดสนับสนุนถึง ๖๐ คน แต่ก็ได้พูดเพียงไม่กี่คน ไม่มีเรื่องหรือเหตุผลอะไรพิเศษที่จะนำเล่าได้ เย็นแต่โดยมากก็เห็นว่าถ้าใครเกลียดคอมมูนิสต์ก็ควรสนับสนุนคอนเซอร์เวติฟ เพราะเย็นพรรคเดียวที่จะสู้คอมมูนิสต์ป่นอยู่ด้วย ถ้าโซเชียลิสต์เกลียดคอมมูนิสต์จริง ๆ เหตุไฉนจึงไม่ไล่พวกนั้นออก มีคนหนึ่งออกความเห็นว่าคนที่รับว่าตัวเย็นคอมมูนิสต์จริง ๆ นั้นไม่เย็นอันตรายเลย เพราะเห็นเขี้ยวเห็น

เล็บของเขาแล้ว คนที่ร้ายกาจที่สุดก็คือพวกที่ปากว่าไม่เย็นคอมมูนิสต์ แต่ในใจจริงกลับเย็น พวกนี้เมื่อใดได้อำนาจก็จะใช้อำนาจนั้นในทางคอมมูนิสต์ในไม่ช้า คือการกดขี่คนและปิดปากมิให้โต้เถียง หรือ ออก ความเห็นคัดค้านอย่างไรได้.

ในการประชุมคราวนี้มีสองข้อที่ข้าพเจ้าว่าน่าคำนึง ถึง หนึ่งก็คือยุวะคอนเซอร์เวทีฟพวกนี้เข้มแข็งมาก และมีมาจากคนทุกชั้น ทั้งลูกผู้ดีแปดสาแหรก ลูกข้าราชการหรือพ่อค้า ลูกชาวร้าน ชาวนา ลูกกรรมกร ต่างเชื่อมั่นใน ลัทธิคอนเซอร์เวทีฟอย่างแรงกล้า ถือว่าเสรีภาพของบุคคลเป็นข้อสำคัญของประชาธิปไตย รัฐคือคนใช้ของประชาชน ไม่ใช่ประชาชนเป็นทาสของรัฐ การรักชาตินั้นไม่จำเป็นต้องรักรัฐบาลถ้าเห็นรัฐบาลผิด แต่ต้องตำหนิติเตียนรัฐบาลอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ไม่ใช่โดยการคิดกบฏ พวกนี้ดูเอาการเอางานกันอย่างจริงจัง ฉะนั้น ในการเข้าหูประชาชนน่าจะทำประโยชน์ให้แก่พรรคเป็นอันมาก เมื่อวันที่ ๙ ตอนเช้า

จึงมีผู้เสนอให้พรรคสนับสนุนยุวะคอนเซอร์เวติฟให้มาก และมีคนเห็นด้วยทั่วกัน.

ในที่สุดการประชุมก็ได้จบลงตรงเวลาคือ ๑๒.๑๕ น. วันที่ ๙ ตุลาคม ผู้แทนได้รักษาวินัยในการพูดเป็นอย่างดี ไม่มีใครถูกห้ามพูด ไม่มีใครถูกเอ็ด รวมหมดด้วยกันภายในสองวันครึ่ง ได้ถกเรื่องที่มีผู้เสนอต่าง ๆ (ซึ่งข้าพเจ้าไม่มีหน้ากระดาษของ "โบว์แดง" พอ และไม่จำเป็นจะต้องเอามาเล่าทั้งหมด) ถึง ๒๗ เรื่อง ประธานได้ปล่อยให้มีผู้พูดถึง ๑๔๕ คน ประธานสำนักงานกลาง ลอร์ด วูลตัน จึงยินดีมากและแถลงว่า การประชุมคราวนี้ได้ผลดีที่สุดที่ได้เคยมีมา ถึงกับอวดได้ว่าตั้งแต่นี้ไป "พวกเราคอนเซอร์เวติฟจะไม่พูดถึงเวลาที่เราอาจจะได้กลับเข้าเป็นรัฐบาล เราจะพูดถึงว่าเมื่อเราจะได้กลับเข้าเป็นรัฐบาล" แต่ถึงกระนั้นก็ดี ท่านลอร์ดก็ยังเตือนผู้แทนว่าอย่าแน่ใจเกินไปว่าพรรคจะชะนะในการเลือกตั้ง ผลสำเร็จของการเลือกตั้งไม่ได้อยู่ที่สมาชิกบำรุงเงินของพรรคใด ๆ อำนาจจริงอยู่ในกำมือของประชาชน (เช่นในเมืองไทยเรา ถ้าทุก ๆ

คนพากันไปออกเสียงทุก ๆ ครั้งที่มีการเลือกตั้ง มิฉะนั้น ถ้าเราอยู่บ้านแล้วไม่ชอบผู้แทน ก็เป็นความผิดของเราเอง ที่ขี้เกียจและไม่ไปออกเสียง การออกเสียงเป็นทั้งสิทธิและหน้าที่ของทุก ๆ คนในประชาธิปไตย-มุสิกะจักร์) ฉะนั้นลอร์ดวูลตัน จึงวิงวอนผู้แทนทุก ๆ คนให้ชี้แจงแก่สมาชิกทั่วไป ว่าเป็นของสำคัญอย่างยิ่ง ที่สมาชิกทุก ๆ คนจะพยายามชักจูงและแนะนำคนอื่น ๆ ให้ออกเสียงเลือกคอนเซอร์เวติฟเป็นผู้แทนในการเลือกตั้งใหญ่ในคราวหน้า แล้วลอร์ด วูลตัน ก็ปิดการประชุม.

เมื่อท่านได้อ่านมาถึงเพียงนี้ ก็อาจจะสนใจว่าผู้นำของพรรคหายไปไหน เพราะยังไม่ปรากฏนามของท่านวินสตัน เชอร์ชิลล์ ว่าได้มาพูดเลย นั่นคือธรรมเนียมของเขา ผู้นำพรรคใหญ่โตเกินไป ไม่เข้าประชุม ต่อเมื่อการประชุมจบลงแล้ว จึงจะเข้ามาเยี่ยมและแสดงสุนทรพจน์.

ท่านวินสตัน เชอร์ชิลล์ ได้มาถึงเมืองแลนคัสโน เมื่อเวลา ๑๙.๑๐ น. ในคืนวันที่ ๘ และได้พักอยู่ในโรงแรมเดียวกันกับข้าพเจ้า ตั้งหนึ่งชั่วโมงก่อนที่ท่านจะ

มาถึง ได้มีฝูงคนมายืนเบียดเสียดกันหน้าโรงแรมก่อนท่านมาถึง คนที่มายืนคอยอยู่นั้นเป็นชาวพื้นเมือง ไม่ใช่ผู้แทนของพรรค คอน เซอร์ เวติฟ ที่มา จาก ถิ่น ต่าง ๆ ฉะนั้นเขาจะมีความเห็นในทางการเมืองแนวใดเราก็ทราบไม่ได้ เราทราบได้แต่ว่าเขามายืนคอยดูวินสตัน เชอร์-ชิลล์ พอท่านรัฐบุรุษมาถึงพวกนั้นก็โห่ร้องยินดีไปตามกัน เมื่อท่านเข้าไปในโรงแรมแล้วก็ยังร้อง ขอดูหน้า จนท่านต้องออกมายังเฉลียงเย็นหลายครั้งหลายคราว.

วินสตัน เชอร์ชิลล์ ได้แสดงสุนทรพจน์เมื่อบ่ายวันที่ ๙ เวลา ๑๔.๓๐ น. ข้าพเจ้าเคราะห์ดีมากที่ได้นั่งอยู่ติดกับเวที จึงได้ฟังและได้ดูอย่างใกล้ชิด มร. เชอร์-ชิลล์แม้จะมีอายุย่างเข้า ๗๔ ปีก็จริง แต่ยังดูแข็งแรงและสบายดี ดวงหน้าอันกลมและอ้วนเย็นสีชมพู ผมสีขาว รูปร่างเตี้ยแต่ล่ำสัน เดินก้าวสั้น ๆ หลังค่อนข้างจะค่อม เมื่อเข้ามาในที่ประชุม บรรดาผู้แทนหลายพันก็ดูเหมือนจะกลายเป็นบ้าไปทีเดียว ลุกขึ้นยืนโห่ร้องตบมือ กระทืบตีน กระโดดโลดเต้น แสดงความรักใคร่ยินดีชื่นชมอย่างที่ข้าพเจ้าไม่เคยได้เห็น เป็นเวลา

ตั้ง ๖--๗ นาที และอาจจะแสดงต่อไปเช่นนั้นอีกหลายนาที ถ้าประธานมิได้ห้ามปรามขอให้สงบเพื่อที่จะได้ฟัง มร. เชอร์ชิลล์ สุนทรพจน์ของ มร. เชอร์ชิลล์ นอกจากที่จะถ่ายทอดเสียงไปยังอาร์เคเดีย ดังเช่น เดียว กับผู้พูดอื่น ๆ แล้ว ยังได้กระจายเสียงไปตามถนน หนทางในเมืองแลนดัดโนอีกด้วย ปรากฏว่ามีผู้ฟังตั้งกว่า ๒ หมื่นคนเหล่านั้นจะมีความเชื่อถือในพรรคคอนเซอร์เวทีฟหรือไม่ เราก็ไม่สามารถจะทราบได้.

เนื่องด้วยได้ทราบภายหลังว่าสุนทรพจน์ของ มร. เชอร์ชิลล์ คราวนั้นได้รับความชมเชยเย็นอันมาก ฉะเพาะอย่างยิ่งในสหปาลีรัฐอเมริกา อันได้ฟังโดยวิทยุกระจายเสียง ข้าพเจ้าจึงรู้สึกว่าเคราะห์ดีเย็นอันมากที่ได้นั่งฟังอยู่ใกล้ มร. เชอร์ชิลล์.

เมื่ออ่านดูตามหนังสือพิมพ์โดยมากในประเทศอังกฤษ อาจจะทำให้รู้สึกว่า มร. เชอร์ชิลล์ พูดอย่างเอะอะดุดัน แต่ความจริงพูดอย่างเรียบ ๆ เหมือนบิดาสั่งสอนบุตร ได้ตั้งต้นโดยแสดงความยินดีที่พรรคคอนเซอร์เวทีฟดูกำลังกลับจะฟื้นตัวอย่างดี ได้ชมเชย

มร. ยัตเลอร์ในการจัดนโยบายช่วยชาวนา แล้วจึงหันไปพูดถึงการต่างประเทศ ดังคงจะได้มีลงหนังสือพิมพ์อยู่ทั่วไปแล้วตามข่าวที่ได้รับทางโทรเลข.

แทนที่จะพูดอย่างโกรธเคือง มร. เชอร์ชิลล์ได้พูดอย่างโศกเศร้าที่สุดว่า ยูโน แทนที่จะเย็นเครื่อง มือรักษาสันติภาพ กลับกลายเย็นเวทีซึ่งมหาอำนาจใช้ด่าว่าต่อกันทะเลาะกัน และ มร. เชอร์ชิลล์แสดงความเสียใจเย็นที่สุด ที่โซเวียตหาได้เย็นสัมพันธมิตรอันดีในยามสงบดีกไม่ ม.ร. เชอร์ชิลล์ ออก ความ เห็น ว่า ที่เย็นเช่นนั้น ก็เพราะโซเวียต มิได้ มีการ ปกครองโดย ระบอบประชาธิปไตย เย็นการปกครองเผด็จการแบบคอมมูนิสต์ ฉะนั้นจึงเกลียดและกลัวประชาธิปไตย จึงเลยเก็บเรื่องราวของตนไว้เย็นความลับ ทั้งยังมีม่านเหล็กบังกันมิให้ทางพวกของตนพบปะติดต่อกับพวกตะวันตกได้ เพราะแน่ใจว่าถ้าติดต่อกันได้แล้ว พวกของเขาก็จะรู้สึกตัวว่าตนถูกกดขี่ และได้รับความลำบากต่างๆ โดยไม่จำเย็น.

มร. เชอร์ชิลล์ว่า คอมมูนิสต์นั้น เมื่อไม่ได้อำนาจ

โดยทางเกลี้ยกล่อม ก็ย่อมใช้วิธีหลอกคนพวกหนึ่งในประเทศให้เย็นหนอนบ่อนไส้ คิดกบฏต่อประเทศ แต่ทำอย่างนั้นก็ไม่เร็วพอ อยากจะใช้วิธีรุกรานเอาเลย ที่โซเวียตยังไม่รุกรานยุโรปทั้งหมด ก็เพราะกลัวลูกระเบิดอะตอมกี่อเมริกามี แต่โซเวียตกับคนอื่นๆ ยังไม่มี ฉะนั้นท่านจึงว่าถ้าอเมริกาขืนเชื่อโซเวียตว่าจะเลิกคิดทำลูกระเบิดอะตอมก จนกระทั่งอเมริกาเองยอมทำลายลูกระเบิดอะตอมกี่มีทำสำเร็จแล้วเย็นอันมาก อเมริกาก็จะมีความผิดที่จะเย็นผู้ฆ่าอารยธรรมและฆ่าตัวตายเสียเองด้วย มร. เซอร์ซิลล์ว่าถ้าทางตะวันตกประสงค์จะทำความตกลงกับโซเวียตโดยไม่มีการรบแล้ว ยิ่งแข็งแรงมีกำลังเท่าไรก็ยิ่งจะทำให้โซเวียตยินยอมตกลงด้วยได้ง่ายเข้า.

ในที่สุด มร. เซอร์ซิลล์ ได้พูดเย็นทางที่ข้าพเจ้าเห็นว่าสำคัญยิ่งในการเย็นตัวอย่างแก่พรรคการเมืองในระบอบประชาธิปไตยตลอดการประชุม พวกผู้แทนได้เย็นเดือดเย็นแค้นมาตลอดเวลาเมื่อกล่าวถึงการที่ทางพรรคโซเชียลิสต์ได้กล่าวปรับปรำพรรคของเขาอย่างมากมาย

เช่น มร. เบแวน ถึงกับว่าเลวยิ่งกว่าสัตว์เดรัจฉาน แต่ถึงกระนั้น มร. เชอร์ชิลล์ ยังว่า เราต้องลืมสิ่งเหล่านั้นทั้งหมดเมื่อนึกถึงชาติ ชาติต้องการทหารอาสา พรรคโซเชียลิสต์เขาเป็นรัฐบาล เขาขอร้องให้คนอาสา เมื่อเช่นนั้น แม้ทางการเมืองภายในเขาจะเกลียดเราดำเราเพียงใด ถ้าเขาขอให้ช่วยชาติเราต้องช่วยชาติ ฉะนั้นในเรื่องภัยภายนอกแล้ว เราต้องลืมคำด่าว่าหยาบคายของเขา และช่วยเขาช่วยชาติอย่างเต็มที่ ที่ประชุมก็ตบมือเห็นด้วยทุกประการ นี่แหละคือกำลังของอังกฤษ เขารวมกันได้เสมอและลืมประโยชน์ส่วนตัวในเวลาคับขัน และเพราะเหตุนี้ เขาจึงได้มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยใต้พระมหากษัตริย์มาได้เป็นเวลาหลายร้อยปี.

วันที่ ๒๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๘๑

พระราชวงศ์

หมู่นี้สมเด็จพระเจ้าแผ่นดินกับสมเด็จพระราชินี

เมื่อเสด็จกลับมาจากการพักผ่อนที่ในประเทศสก๊อตแลนด์ แล้ว ก็จะมีพระราชกิจประจำอย่างมากมายที่สุด ฉะนั้น พอเสด็จกลับมาถึงกรุงลอนดอน พระเจ้าแผ่นดินจึงได้เสด็จไปอยู่ยังวังไปรเวต แซนดริงแฮม เสียขณะหนึ่ง เพื่อหย่อนพระทัยในการยิงนก เพราะที่ตำบลนั้นมีนกชุกชุมมาก การประทับที่แซนดริงแฮมคราวนี้เป็นการอยู่ใน หมู่ผู้ชายโดยฉะเพาะ พระราชินีประทับอยู่ที่พระราชวังบัคกิงแฮมในกรุงลอนดอน การเสด็จไปพักอย่างไปรเวตเพื่อยิงนกที่แซนดริงแฮม โดยไม่มีสตรีไปอยู่ด้วยเลยบางเวลานั้น เป็นธรรมเนียมเก่า เป็นของโปรดมาตั้งแต่ครั้งรัชชสมัย พระเจ้าเอดเวอร์ดที่ ๗ กับพระเจ้ายอร์ชที่ ๕ มาแต่ก่อนแล้ว.

เมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๒๑ ตุลาคม พระอนุชา เจ้าฟ้าดุ๊ก แห่ง กล๊อสเตอร์ ได้ทรงเป็นผู้แทนพระองค์ เสด็จไปเยี่ยมอนุสสาวรีย์ จอมพลเรือ เอิล เจลลิโค กับ จอมพลเรือ เอิล บีตตี แม่ทัพเรือผู้สำคัญของของอังกฤษในการมหาสงครามโลกครั้งที่หนึ่ง อนุสสาวรีย์ทั้งสองได้ประดับขึ้นในท่ามกลางลานทราฟาลการ์ อันมีอนุส-

สาวริย์อันมหิมาของ ลอร์ด เนลสัน ตั้งอยู่ตรงกลาง แล้ว ผู้อ่านโดยมากคงจะทราบดีว่า ลอร์ด เนลสัน นั้น เป็นแม่ทัพเรืออังกฤษ ที่มีชื่อเสียงว่าเป็น แม่ทัพเรือที่เก่งกาจที่สุดในประวัติศาสตร์ของโลก ผู้เสียชีวิตเมื่อได้ชัยชะนะอย่างวิเศษเหนือกองทัพเรือรวม ฝรั่งเศส-เสปญ ของนะโปเลียนในการรบทางทะเลที่ใกล้แหลมทราฟาล-การ์ อนุสาวริย์ของ เอิล เจลลิโค กับ เอิล บิตติ นี้ ผู้อ่านคนไทยอาจจะมีความเอาใจใส่มากขึ้น เมื่อได้ทราบว่าศิลปีนผู้ออกแบบ คือ มร. ซาร์ส วิเลอร์ ผู้เคยเป็นครูสอนวิชาปืนสลักแก่พระองค์เจ้าพระพงศ์ นักขับแข่งรถไทยผู้เป็นตัวลือในโลกคนหนึ่ง อาจจะมีผู้ยังจำได้ว่าเมื่อก่อนการมหาสงครามคราวที่แล้วมา "พระ" ได้เคยประกวดฝีมือทางปั้นและสลักได้ผลสำเร็จในกรุงลอนดอนหลายครั้ง.

เมื่อเร็วๆ นี้องค์ ดุ๊กแห่ง วินด์เซอร์ พระเชษฐาของพระเจ้าแผ่นดิน ผู้เป็นพระเจ้าแผ่นดินนอกราชสมบัติ ได้เสด็จมาพักอยู่ที่กรุงลอนดอนสองสามวัน เพื่อเฝ้าเยี่ยมพระราชมารดาสมเด็จพระพันปี แมรี่ ประทับอยู่

กับพระราชมารดาที่วังมอร์ลบะระในกรุงลอนดอน ในระหว่างที่ประทับอยู่ในกรุงลอนดอน ดุ๊ก แห่ง วินด์เซอร์ ได้เสด็จไปยังพระราชวังบัคกิงแฮมเพื่อเยี่ยมพระเจ้าแผ่นดิน ได้ทรงคุยกันอยู่ สองต่อสอง เย็นเวลาไม่ถึง หนึ่งชั่วโมง เมื่อทรงคุยกันนั้นปรากฏว่าพระราชินีเอลิซะเบธมิได้เสด็จอยู่ด้วย อนึ่งตลอดเวลาที่ ดุ๊ก แห่ง วินด์เซอร์เสด็จมาอยู่ที่อังกฤษเพื่อเฝ้าพระราชมารดานั้น พระชายาคือดัชเชสส์ แห่ง วินด์เซอร์ มิได้ตามเสด็จมาด้วย ยังคงอยู่ในประเทศฝรั่งเศสที่กรุงปารีส.

พรุ่งนี้วันอังคารที่ ๒๖ พระเจ้าแผ่นดินกับพระราชินีจะได้เสด็จโดยกระบวนทหารม้าแต่งเต็มยศ เพื่อการเปิดรัฐสภา ในการเปิดรัฐสภาครั้งนี้จะทรงกลับทำตามขนบธรรมเนียมเดิมเป็นครั้งแรกนับตั้งแต่ ๑๐ ปีมาแล้ว คือพระเจ้าแผ่นดินจะทรงมหามงกุฎ อันประดับประดาเต็มไปด้วยเพชรพลอยอันวิเศษอีกอย่างเลิศ การที่พระเจ้าแผ่นดินจะทรงพระมหามงกุฎนั้นเป็นของที่ไม่ได้เห็นกันเสียแล้วในสมัยนี้ในยุโรป แม้ในประเทศที่ยังมีพระเจ้าแผ่นดินอยู่ ซึ่งนับวันก็จะมีน้อยลงไปทุกที ก็ไม่ทรงพระ

มหามงกุฎ จนได้มีผู้เกรงกลัวว่าอังกฤษก็จะเลิกทรงที่พระมหามงกุฎไปด้วย จึงมีผู้ยินดีกันมิใช่น้อยเมื่อได้ทราบว่าอังกฤษยังจะไม่จะทิ้งขนบธรรมเนียมเดิมของเขา และพระเจ้าแผ่นดินจะกลับทรงพระมหามงกุฎอีกพรุ่งนี้ การพิธีคราวนี้ พระเจ้าแผ่นดินได้ทรงเชิญ พระเจ้าวรวงศ์เธอพระองค์เจ้าจุลจักรพงษ์กับหม่อมเอลิสะเบธ จักรพงษ์ ไปดูด้วย การเปิดรัฐสภานั้นตามธรรมดาไม่ใช่งานที่เจ้านายต่างประเทศควรจะมีส่วนเกี่ยวข้องด้วยอย่างใดเลย เป็นการทรงเชิญไปได้ดูอย่างไปรเวตฐานเป็นกันเอง ดังพระองค์เจ้าจุลจักรพงษ์เคยได้ไปแล้วในรัชชสมัยพระเจ้ายอร์ชที่ ๕

การประชุมนายก รมต. ของมหาราชอาณาจักร์

การประชุมในกรุงลอนดอนในระหว่างนายก รมต. ของหมู่ประเทศที่เป็นอิสสระอยู่ในมหาราชอาณาจักร์อังกฤษ ได้จบลงแล้วโดยได้ผลสำเร็จดีพอสมควร ประธานของการประชุมนั้นก็ย่อมได้แก่นายก รมต. แห่งราชอาณาจักร์รวมแห่งเกรต บริเตน มร. แอตตลี เป็นอันน่าเสียดายที่นายก รมต. คานาดา มร. แมคเคนซี คิง

ผู้เป็นนายก รมต. อาวุโสที่สุด ได้ครองตำแหน่งมาตั้งกว่า ๒๐ ปี อันยังนี้ก็จะลาพักเลยอยู่แล้ว แต่ยังอุตส่าห์เดินทางมาในการประชุม แม้จะอายุมากตั้ง ๗๔ ปีแล้ว พอมาถึงกรุงลอนดอนก็เลยล้มป่วยไม่สามารถไปเข้าประชุมได้ มร. แมคเคนซี คิง คงจะมีความพอใจบ้างในข้อที่พระเจ้าแผ่นดินได้เสด็จไปเยี่ยมถามข่าวป่วยโดยพระองค์เองยังที่พัก.

ผู้แทนของประเทศอิสสระในมหาราชอาณาจักร์ที่มีเข้าประชุมนั้นก็มีมาจากประเทศ คานาดา ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ อาฟริกาใต้ อันเป็นประเทศที่ได้เป็นชั้นดอมิเนียนมานานแล้ว กับผู้แทนของดอมิเนียนใหม่ทั้งสาม คือ อินเดีย ปากิสตาน กับ ลังกา ดอมิเนียนใหม่ทั้งสามได้ส่งตัวนายก รมต. มาเองทั้งสามประเทศ นายก รมต. อินเดีย คือ เนหรู แม้จะมีเรื่องราวหมกมุ่นอยู่มากก็ยังได้มาโดยตนเอง.

ผลของการประชุมจะเป็นไปอย่างไร ยังพูดไม่ได้แน่ เราต้องคอยดูไปก่อน มีข้อสำคัญอยู่สองข้อ คือที่ประชุมได้ตกลงว่า จะต้องรวมกันบำรุงกำลังทหารทั้ง

ทางบก ทางเรือ ทางอากาศ ให้เข้มงวดกวดขันแข็งแรง เพื่อมิให้มีการสงครามบังเกิดขึ้นอีก หรือถ้ามีสงครามแล้ว หมู่ชาติอิสระของอังกฤษจะต้องรวมกำลังกันช่วยทำการรบอย่างเต็มที่ อีกข้อหนึ่งก็คือยินดีตกลงเห็นด้วยกันหมดว่า หมู่ชาติเหล่านั้นรักระบอบวิธีปกครองโดยประชาธิปไตย แต่ลงมติเห็นด้วยกันเป็นเอกฉันท์ว่า การปกครองโดยลัทธิคอมมูนิสต์นั้นไม่ใช่ประชาธิปไตย แม้ว่าทางคอมมูนิสต์เองจะยืนยันว่าเป็นประชาธิปไตยเท่าใดก็ดี โดยจะขนานนามเอาใหม่ว่าเป็นประชาธิปไตยแบบใหม่ หรือประชาธิปไตยแบบตะวันออก (ของยุโรป) ที่ประชุมก็ยังยืนยันว่าคอมมูนิสต์มิได้ปกครองโดยวิถีทางประชาธิปไตย การปกครองโดยระบอบคอมมูนิสต์ เป็นเผด็จการโดยพรรคหนึ่งพรรคเดียว ไม่ให้เสรีภาพทั่วไปในการพูดการเขียน เสรีภาพหนังสือพิมพ์, เสรีภาพการเลือกตั้งผู้แทนราษฎร การยุบเลิกรัฐบาลโดยการออกเสียงในรัฐสภา อนึ่งเสรีภาพของหนังสือพิมพ์ก็คือหนังสือพิมพ์ต้องเป็นของเอกชน โดยไม่ได้รับความช่วยเหลือทางเงินหรือทางใดๆ จากรัฐบาลเลย ถ้าหนังสือพิมพ์ได้

รับความช่วยเหลือ สนับสนุน จากรัฐบาลเสียแล้วก็ไม่เป็นอิสสระ กลับกลายเป็นกองโฆษณาการของรัฐบาลเท่านั้น ความคิดอันนี้ชาติที่นับถือวิถีทางประชาธิปไตยเช่นหมู่ชาติอิสสระอังกฤษจะยอมรับไม่ได้ จริงอยู่เมื่อรัฐบาลได้มีขึ้นมาจากพรรคการเมืองที่ชะนะการเลือกตั้ง เช่นรัฐบาล อังกฤษบัดนี้ก็เป็น รัฐบาล พรรคโซเชียลิสต์ ก็ย่อมมีหนังสือพิมพ์ของพรรคโซเชียลิสต์ คือ หนังสือพิมพ์ "เดลี่ เฮราลด์" คอยสนับสนุนอยู่ตลอดเวลา แต่ถึงกระนั้นรัฐบาลอังกฤษในฐานที่เป็นรัฐบาลของพระเจ้าแผ่นดินก็มิได้ช่วยเหลือสนับสนุน "เดลี่ เฮราลด์" เป็นพิเศษ ทั้ง "เดลี่ เฮราลด์" ก็มิได้มีสิทธิ หรือเสรีภาพเกินไปกว่าหนังสือพิมพ์อื่น ๆ แม้จะเป็นฝ่ายค้านฝ่ายซ้ายรัฐบาลก็ดี การที่หนังสือพิมพ์จะเป็นอิสสระและรัฐบาลไม่เกี่ยวข้องด้วยนั้น นักประชาธิปไตยเขาถือว่าเป็นรากเง่าอันสำคัญที่สุดของลัทธิประชาธิปไตย จริงอยู่ในเวลาคับขันเช่นในสมัยสงครามหรือคราวกบฏ รัฐบาลอาจจะต้องเซ็นเซอร์หนังสือพิมพ์เพื่อป้องกันมิให้ฝ่ายข้าศึกได้รับข่าว อันอาจจะเป็นประโยชน์แก่ข้าศึกได้ มิ

ฉะนั้นแล้วเขาถือกันอย่างหนักแน่นว่าต้องปล่อยให้หนังสือพิมพ์มีเสรีภาพเต็มที่.

อีกข้อหนึ่งที่นักประชาธิปไตยเขาถือมากก็คืออำนาจศาล ต้องเป็นอิสสระจริง ๆ จากรัฐบาล ไม่ต้องเกรงกลัวเลย ผู้พิพากษาต้องมีเสรีภาพเต็มที่อันจะตัดสินไปตามบทกฎหมายเท่านั้น โดยไม่ต้องเกรงกลัวรัฐบาลบังคับเลย มิฉะนั้นราษฎรก็จะแน่ใจไม่ได้ว่าจะได้ประสพความยุติธรรมในศาล ด้วยเหตุนี้ผู้พิพากษาในศาลหลวงของอังกฤษจึงมีน้อยคน เลือกกันอย่างระวังระไวที่สุด ได้เงินเดือนเป็นอย่างสูง จะเอาออกจากราชการก็ได้แต่โดยยากที่สุด.

ข้าพเจ้ามิได้มีความประสงค์จะแถลงว่าการปกครองแบบใดดี นั่นก็แล้วแต่ความประสงค์ความต้องการของประชาชน ข้าพเจ้าพยายามแถลงแต่ว่าการปกครองจะต้องเป็นอย่างใด นักประชาธิปไตยทั้งโลกเขาจึงจะรับว่าเป็นการปกครองแบบประชาธิปไตย การที่จะมีการปกครองแบบใดแบบหนึ่ง แล้วร้องว่าเป็นประชาธิปไตย แต่ไม่เป็นจริง ๆ นั้น ก็จะไม่มีใครในโลกนี้เขาเชื่อ จึง

จะเป็นการเสียเวลาเปล่าๆ รัฐบาลคอมมูนิสต์ในรุสเซีย และประเทศอื่นๆ ในยุโรปภาคตะวันออก ร้องว่าตนเป็นประชาธิปไตย แต่เป็นประชาธิปไตยอย่างใหม่ พรรคการเมือง หนังสือพิมพ์ อำนาจศาลไม่มีเสรีภาพ อยู่ใต้อำนาจ และภายในความควบคุมของรัฐบาล และของพรรคคอมมูนิสต์ทั้งสิ้น ชาติประชาธิปไตยจริงๆ เขาก็ไม่ยอมรับ ด้วยเหตุนี้การประชุมนายก รมต. หมู่ประเทศอิสระที่กรุงลอนดอน จึงได้ลงมติว่าจะต้องต่อสู้คอมมูนิสต์อย่างเต็มที่.

ผลอันหนึ่งที่เราจะต้องคอยดูต่อไปก็คือ เมื่อได้มาในการประชุมครั้งนี้ นายก รมต. เนห์รู จะเห็นว่าอินเดียจะได้ประโยชน์ที่จะคงอยู่ในหมู่อังกฤษดี หรือควรจะแตกแยกออกไปเป็นประเทศอิสระดี ทางอังกฤษก็พยายามอย่างเต็มที่ในการผ่อนผัน เช่นในเรื่องนามเป็นต้น แต่เดิมหมู่ชาติเหล่านี้ก็เคยมีเลือดเนื้อมาเป็นอังกฤษแต่ก่อน ฉะนั้นการเลิกเรียกว่ามหาราชอาณาจักร์อังกฤษ (British Empire) อันใช้ชั่วแต่กับเมืองขึ้น (Colony) มาเป็นหมู่ชาติอังกฤษที่รวมกัน (British

Commonwealth of Nations) ก็ดูพอดีแล้ว แต่ยังมีอังกฤษมีชาติที่ไม่มีเลือดอังกฤษมาปนด้วยในหมู่ชาติ ทั้งรัฐบาลอาฟริกาใต้อันใหม่ก็หนักไปในทางชาตินิยม ถือว่าคนผิวขาวในอาฟริกาใต้มาจากเลือดวิลันดามากกว่าเลือดอังกฤษ ฉะนั้นเพื่อความกลมเกลียว อังกฤษจึงยอมเลิกใช้คำว่าอังกฤษ เอาเหลือแต่ว่าหมู่ชาติที่รวมกัน (Commonwealth of Nations) แต่ข้อหนึ่งที่ทางอังกฤษยังยืนยันอยู่เสมอว่าจำเป็นก็คือทุก ๆ ชาติจะต้องนับถือและจงรักภักดีต่อพระเจ้าแผ่นดินอังกฤษ ซึ่งทรงเป็นพระเจ้าแผ่นดินรวมสำหรับทั้งหมู่ชาติ แต่เราทราบว่าทางอินเดียนั้นอยากจะเป็นทั้งอิสระทั้งเป็นริปับลิค ไม่อยากจะเคารพนับถือพระเจ้าแผ่นดินอังกฤษ ให้คงเป็นพระเจ้าแผ่นดินของตน แต่ถ้าเนห์รูมาคราวนี้กลับเห็นประโยชน์ในการยังอยู่ในหมู่ชาติอังกฤษ แม้จะเรียกว่ากะไรก็ตาม เนห์รูจะสามารถชักนำพวกพ้องของตนให้ยินยอมรับรองพระเจ้าแผ่นดินอังกฤษเป็นพระเจ้าแผ่นดินของตนต่อไป หรือจะขอร้องให้อังกฤษยังคงยอมให้อยู่ในหมู่ชาติอังกฤษโดยไม่ยินยอมรับพระเจ้าแผ่นดิน

และอังกฤษจะยินดีหรือไม่ นี่เป็นข้อที่เราจะต้องคอยดูต่อไปโดยน่าสนใจ แต่มีข้อสำคัญที่เราจำจะต้องไม่ลืม คือหมู่ชาติอังกฤษนั้นเป็นเหมือนสโมสร ราชอาณาจักรรวมแห่ง เกรต บริเตน เป็นแต่สมาชิกส่วนหนึ่ง ฉะนั้นถ้าอินเดียอยากจะเข้าเป็นสมาชิกแบบใหม่ เกรต บริเตน เท่านั้นจะยินยอมไม่ได้ตามลำพัง จะต้องฟังเสียงชาติอื่น ๆ ในหมู่นั้นด้วย.

การหยุดงานในฝรั่งเศส

การหยุดงานในฝรั่งเศสโดยกรรมกรขุดถ่านหินอันในชั้นต้นอาจจะเป็นเพราะเงินเดือนต่ำ ค่าครองชีพสูงขึ้น กรรมกรขุดถ่านหินว่าได้เงินเพิ่มเพียง ๑๕ เปอร์เซนต์ แต่ค่าครองชีพได้สูงขึ้นตั้ง ๖๐ เปอร์เซนต์ แต่บัดนี้เมื่อประเทศได้ขาดทุนที่ไม่มีถ่านหินเพียงพอ และได้มีการต่อสู้จนถึงเสียชีวิตระหว่างกรรมกรกับตำรวจ จึงแลเห็นได้ว่า การหยุดงานครั้งนี้เป็นการกระทำของคอมมูนิสต์ ที่เห็นได้ดังนั้นก็เพราะคนงานที่อยู่ในสหะอาชีพที่ไม่เป็นคอมมูนิสต์ ได้เริ่มเห็นเหตุว่าการหยุดงานครั้งนี้มีผลร้ายต่อประชาชนมากกว่าผลดี จึงเริ่ม

ร้องขอให้กรรมกรกลับไปทำงานตามเดิม แต่ทางฝ่ายคอมมูนิสต์มิได้ขอร้องเช่นนั้น ยังยืนยันให้คนหยุดงานอยู่ต่อไป ทั้งกรรมกรก็ยึดย่อถ่านหิน ไม่ยอมให้ทางรัฐบาลส่งทหารไปจัดการบำรุงย่อนั้นตามธรรมดา และถ้าไม่มีการบำรุงประจำวันแล้ว ย่อถ่านหินเหล่านั้นก็จะเสียหายหมดเลย โดยเหตุฉะนั้นทางรัฐบาลจึงจำต้องส่งตำรวจและทหารไปขับไล่คนงานออกจากการยึดย่อถ่านหินเหล่านั้น เพื่อสามารถทำการบำรุงประจำได้ ทางกรรมกรก็ขัดขืน จนถึงกับมีการยิงกัน ถูกบาดเจ็บและเสียชีวิตด้วยกันทั้งสองฝ่าย เมื่อถึงขณะเขียนจดหมายนี้ กำลังได้ข่าวว่าทางรัฐบาลเริ่มได้ผลสำเร็จ.

ข้อสำคัญที่ผู้อ่านพึงต้องจำไว้ก็คือ ย่อถ่านหินในฝรั่งเศสนั้นก็เช่นเดียวกับที่อังกฤษ ได้เลิกเป็นของบริษัทเอกชนแล้ว ย่อถ่านหินเป็นของรัฐบาล ก็คือเป็นของประชาชนนั่นเอง การยึดเอาย่อถ่านหินมาเป็นของรัฐนั้น ผู้ที่มีความคิดทางนั้นได้เคยอวดไว้ว่า จะทำให้ลดการทะเลาะระหว่างกรรมกรกับนายจ้าง เพราะเมื่อกรรมกรก็เป็นส่วนหนึ่งของประชาชน และประชาชน

เป็นเจ้าของย่อถ่านหิน ฉะนั้นกรรมกรคงจะไม่ทำอะไร ที่จะนำความหายนะมาสู่ทรัพย์ของรัฐซึ่งก็คือ ประชาชนนั่นเอง การขอร้องขึ้นเงินเดือนอย่างไม่หยุดหย่อน การหยุดงาน การต่อสู้ป้องกันขัดขืนไม่ให้มีการบำรุงประจำ ส่อให้เห็นว่ากรรมกรที่เป็นคอมมูนิสต์ เขาไม่ถือว่าเขาเป็นส่วนหนึ่งของประชาชนของชาติ เขาถือว่าถ้าพวกเขาได้ประโยชน์แล้ว ชาติจะฉิบหายก็ช่าง อนึ่งคอมมูนิสต์จากชาติอื่น ๆ เขาก็ช่วยกัน สหะอาชีพกรรมกรขุดถ่านหินของอังกฤษอันมี มร. ลอร์เธอร์ เป็นหัวหน้า ซึ่งเป็นโซเชียลิสต์ มิได้เห็นด้วยในการสนับสนุนการหยุดงานในอังกฤษ แต่ มร. ฮอร์เนอร์ เลขาธิการผู้เป็นคอมมูนิสต์กลับไปที่ฝรั่งเศสและบอกว่าเขาสนับสนุน ทั้งยังแถลงต่อไปอีกว่า ถ้าเขาต้องการเลือกจากการเป็นเลขาธิการสหะอาชีพขุดถ่านหินอังกฤษ กับการที่เขาเป็นคอมมูนิสต์เขาต้องเลือกว่าเป็นคอมมูนิสต์ แสดงให้เห็นได้ตามถ้อยคำของ มร. ฮอร์เนอร์ ว่าในหมู่คอมมูนิสต์ว่า ไม่ว่าเขาอยู่ชาติใดก็ดี เขาถือว่าเป็นคอมมูนิสต์สำคัญกว่าอะไร ๆ หมด เหนือชาติ เหนือศาสนา

เหนืออาชีพ ก็เท่ากับเป็นศาสนาใหม่นั่นเอง เขาจึงมีกำลังแข็งแรงอย่างมาก.

ข้าพเจ้าได้เคยแถลงไว้แต่ก่อนว่า ถ้ารัฐบาลฝรั่งเศสอันเป็นรัฐบาลของหมู่พรรคการเมืองประชาธิปไตยถืออำนาจไว้ไม่ได้วันใด วันนั้นก็น่ากลัวจะมีการสงครามกลางเมืองขึ้นเกิดขึ้น อันย่อมเป็นของร้ายที่สุดสำหรับชาติ เพราะพี่น้องรบกันเอง เป็นที่น่าอนาถใจ ที่ฝรั่งเศสยังไม่มีสงครามการเมือง ก็เพราะทหารและตำรวจยังคงสนับสนุนรัฐบาลที่ได้ตั้งขึ้นโดยชอบธรรมตามกฎหมาย ส่อให้เห็นได้ว่าทหารหรือตำรวจไม่เล่นด้วยแล้ว การจะมีกบฏหรือสงครามกลางเมืองก็เป็นของยาก.

ถูกฆ่าเพราะอาบแดด

ราว ๓ เดือนมานี้ได้มีหญิงอังกฤษโสดอายุ ๒๗ ปี เมื่อไปเที่ยวในเวลาพักหยุดงาน ได้เข้าไปเดินเล่นในสวนอันใหญ่โตมโหฬารของท่านผู้ดีขุนนางสืบตระกูลดุ๊กแห่ง นอร์ฟอก ซึ่งบางวันเปิดให้คนทั่วไปเข้าไปชมได้ ในด้านทางที่เปลี่ยวได้มีผู้พบศพแม่สาวคนนั้น เปลือย

กายอยู่ แพทย์ได้ตรวจว่าได้ถูกข่มขืนชำเราก่อนแล้ว ภายหลังจึงถูกฆ่าโดยบิดคอ.

ตำรวจได้พยายามสืบสวนมาตั้ง ๓ เดือนแต่ก็ไม่ได้ความ ข้อที่แปลกมาก ก็คือได้พบเครื่องแต่งกายของหญิงผู้นั้น ได้พับวางไว้ข้างศพอย่างเรียบร้อย ส่อให้น่าคิดว่าได้เปลื้องเครื่องแต่งกายโดยยินดี ถ้าเช่นนั้น เหตุไฉนจึงจะขัดขืนผู้ชายจนถูกข่มขืนชำเรา ดูเย็นข้อที่แปลกลึกลับอย่างยิ่ง.

บัดนี้ตำรวจมีทฤษฎีใหม่ ว่าหญิงคนนั้นได้ไปเดินในสวนคนเดียว บังเอิญมีอากาศร้อนและแดดจัด เมื่อไปพบตอนหนึ่งในสวนที่เปลี่ยวและไกลจากผู้คน จึงตกลงใจจะอาบแดดจึงเปลื้องเครื่องแต่งกาย มีบุรุษใจร้ายแอบดูอยู่โดยไม่รู้สึกตัว ชายผู้นั้นก็เข้ามาข่มขืน หญิงนั้นอาจจะร้องเสียงดังขอให้คนมาช่วย ชายคนร้ายตกใจกลัวคนจะมาเจอะ ก็เลยบิดคอตาย ได้ข่าวว่าตำรวจมีหวังจะจับคนร้ายได้ในไม่ช้า ถ้าทฤษฎีใหม่ของตำรวจเป็นความจริง ก็แปลว่าหญิงผู้เคราะห์ร้ายคนนั้นเป็นคนแรกที่ถูกฆ่าตายเพราะการอาบแดด.

วันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๔๙๑

พระราชวงศ์

นับตั้งแต่เสด็จกลับมาจนการพักผ่อน พระอริยายถึงสก็อตแลนด์กับทั้งชนบท สมเด็จพระเจ้าแผ่นดินและสมเด็จพระราชินี มีพระราชกิจประจำวันเย็นอย่างมาก นับตั้งแต่ที่ข้าพเจ้าได้เขียนจดหมายฉบับที่ ๒๖ เมื่อรุ่งขึ้นวันที่ ๒๖ ตุลาคม ก็ได้มีการพิธีเปิดรัฐสภา พระเจ้าแผ่นดินทรงสวมมงกุฎอีกเย็นครั้งแรก นับว่าเย็นพิธีใหญ่โตสำคัญมาก มีผู้เล่าเรื่องพิธีนี้โดยตลอดแล้ว จึงไม่เย็นจะต้องนำมาเล่าซ้ำอีก.

พระเจ้าแผ่นดินและพระราชินีเดนมาร์ก ได้เสด็จมาประทับอยู่ที่บัคกิงแฮมเย็นเวลาหนึ่งสัปดาห์ พระพันปีหลวงอะเล็กซานดริน แห่ง เดนมาร์ก ก็เสด็จมาด้วย ไปประทับอยู่กับพระพันปีหลวง แมรี่ ที่วัง มอร์ลบะระ เมื่อพระเจ้าแผ่นดิน กับ พระราชินี เสด็จไปรับแขก เมือง เดนมาร์กที่สถานีรถไฟ ก็เย็นที่น่ายินดีที่พระพันปีหลวงแมรีเสด็จไปด้วย ทั้งนี้เพราะ ทรง พระชรามากแล้ว พระชัณษาถึงแปดสิบกว่าพรรษา จึงแสดงว่ายังทรง

แข็งแรงอยู่มาก พระพันปีหลวงนั้นเป็นที่รักใคร่นับถือที่สุดแห่งประชาชนทุกชั้นและทุกเขตต์อายุ พระเจ้าแผ่นดิน เดนมาร์กได้เสด็จเยี่ยมพิพิธภัณฑ์ศิลปะโบราณ และปัจจุบันของเดนมาร์ก ที่ได้จัดมีขึ้นที่สถานพิพิธภัณฑ์อันสำคัญแห่งหนึ่งในกรุงลอนดอน นอกจากการต้อนรับเป็นทางการแล้ว พระเจ้าแผ่นดินและพระราชินีเดนมาร์กยังมีโอกาสเสด็จเที่ยวกรุงลอนดอนอย่างไปรเวทอีกด้วย เป็นธรรมเนียมอังกฤษ ถ้าเจ้านายเสด็จเที่ยวไปรเวท เช่นทอดพระเนตรละครหรือเสด็จสถานสิลาศ คนอื่น ๆ เขาต้องทำเป็นไม่รู้จักทำเฉย ๆ เสีย ไม่เหมือนในประเทศทางเหนือเช่น เดนมาร์ก หรือ สวีเดน แม้จะนิยมลัทธิประชาธิปไตยเท่าใดก็ดี แต่ถ้าพบเจ้านายของเขาในที่ใด ๆ แล้ว จะเสด็จอย่างไปรเวทเท่าใด คนอื่น ๆ ก็ต้องลุกขึ้นยืนถวายคำนับทันที เจ้าชายเยอร์ดิล พระราชนัดดาของพระเจ้าแผ่นดินสวีเดน ได้เคยทรงย่นกับผู้เขียนหลายครั้งว่า เป็นที่น่าเบื่อหน่าย เป็นอย่างยิ่ง อยากจะเที่ยวสนุกจำเป็นต้องไปต่างประเทศ แต่ที่อังกฤษเขาไม่ทำกันเช่นนั้น พระเจ้าแผ่นดิน กับพระ

ราชินิเดนมาร์กคงจะได้เที่ยวตามสบายพระทัย คืนวันที่ ๒๔ ตุลาคม ข้าพเจ้าได้ไปกินอาหารค่ำที่สโมสรชิโร อันเป็นสโมรเวลากลางคืนที่กำลังเป็นที่นิยม มากในกรุงลอนดอน ได้เห็นพระเจ้าแผ่นดินและพระราชินิเดนมาร์ก กำลังเสวยอยู่ที่โต๊ะหนึ่งมุมห้องกับ ดุ๊ก แห่ง กล๊อสเตอร์ และชายา คนอื่น ๆ ที่ในสโมสรมิได้มีใครเอาใจใส่แลดูไปทางนั้นเป็นพิเศษเลย.

ข่าวที่ทุก ๆ คนกำลังพิ่งกันอย่างยิ่ง คอยตั้งใจฟังก็คือ การประสูติของโอรสหรือธิดาของเจ้าฟ้าหญิงเอลิซะเบธ จะได้มีการยิงปืนใหญ่สุ่ะลุดกันเป็นครั้งแรก นับตั้งแต่ประสูติ พระเจ้าเอ็ดเวอร์ดที่ ๘ คือ ดุ๊กแห่ง วินด์เซอร์ บัดนี้ เมื่อ ๒๕ ปีมาแล้ว ยังไม่มีการยิงสะลุดในการประสูติเลย ปรากฏตามคำสั่งว่าจะยิง ๔๑ นัด แม้จะประสูติเป็นหญิงหรือชายก็ดี ใคร ๆ ย่อมอยากรู้ว่าจะประสูติเป็นเพศใด แต่นั่นเป็นของอย่างหนึ่งที่ยังเป็นความลับอยู่ แม้แพทยศาสตร์จะเจริญก้าวหน้าไปเท่าใด ก็ยังไม่มีผู้ใดทายได้ว่าเด็กในท้องจะเกิดมาเป็นหญิงหรือเป็นชาย แต่ตามที่สังเกตย่อย ๆ

ถ้าฝ่ายแม่พี่น้องผู้หญิงร่วมท้องมาด้วยกันหลาย ๆ คน ลูกมักจะเป็นผู้ชาย แต่นั่นอาจจะยังเอิญ ถ้าจริงเช่นนั้น เจ้าฟ้าหญิงที่มีพี่น้องกันมาสองอย่างกับเจ้าฟ้าหญิงมาร์-กาเรต ก็ควรจะมีโอรส.

แต่จะเป็นชายหรือหญิงก็ตาม ทารกองค์นั้นจะเป็นที่สองในการสืบสันตติวงศ์ ถัดจากนั้นก็มีกำหนดดังนี้ ที่ ๓ เจ้าฟ้าหญิงมาร์กาเรต ที่ ๔ ดุ๊ก แห่ง กล๊อสเตอร์ สมเด็จพระอนุชา ที่ ๕ พระเจ้าวรวงศ์เธอ เจ้าชายวิลเลียม โอรสของของดุ๊ก แห่ง กล๊อสเตอร์ ที่ ๖ พระเจ้าวรวงศ์เธอ เจ้าชายริชาร์ด โอรสรองของดุ๊ก แห่ง กล๊อสเตอร์ ที่ ๗ พระเจ้าวรวงศ์เธอ ดุ๊ก แห่ง เค้นต์ โอรสของดุ๊ก แห่ง เค้นต์ ที่สืบพระชนม์ในเวลาสงคราม ที่ ๘ พระเจ้าวรวงศ์เธอ เจ้าชายไมเคิล โอรสองค์รองของ ดุ๊ก แห่ง เค้นต์ ที่สืบพระชนม์ ที่ ๙ พระเจ้าวรวงศ์เธอ เจ้าหญิงอะเล็กซานดรา ธิดาของ ดุ๊ก แห่ง เค้นต์ ที่ ๑๐ เจ้าฟ้าหญิงแมรี ปรินเซสส รอแยลล์ พระกนิษฐาของพระเจ้าแผ่นดิน ที่ ๑๑ เอิล แห่ง ฮาร์วูด โอรสเจ้าฟ้าหญิงแมรี ที่ ๑๒ ท่านเจราลด์ แลสเซลล์ส์ โอรส

คนรองของเจ้าฟ้าหญิงแมรี่ ที่ ๑๑ และ ๑๒ นั้นไม่เย็นเจ้า เพราะบิดาเย็นขุนนาง ต่อจากนั้นเราไม่จำเย็นต้องพูดถึงเพราะไกลเกินไป ที่สืบเนื่องตามสายพระโลหิตโดยตรงของสมเด็จพระเจ้ายอร์ชที่ ๕ เท่านั้น.

การเมืองภายใน

ยังมียังสงบอยู่ชั่วคราว รัฐสภาก็เพิ่งจะได้เริ่มสมัยประชุมใหม่ ๆ ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการยังคับซื้อบริษัททำการเกี่ยวกับเหล็กนั้น แม้ทางฝ่ายค้านจะได้พยายามต้านทานเท่าใดก็ดี ก็ได้ผ่านครั้งแรกได้อย่างสบาย เพราะทางรัฐบาลมีสมาชิกสภามากกว่า ถึงเวลาออกเสียงก็ย่อมได้ชัยชะนะอย่างสบาย แต่เพราะต้องผ่านสามหน และเพราะสภาขุนนางน่าจะข้องกันและหน่วงเหนี่ยวไว้ พระราชบัญญัตินี้อาจจะยังเอาออกใช้ไม่ได้ทันก่อนการเลือกตั้งใหญ่ในเดือน พฤษภาคม ค.ศ. ๑๙๕๐ ฉะนั้นเรื่องนี้จึงจะเป็นเรื่องสำคัญที่ผู้ออกเสียงจะต้องตกลงว่าจะรับความคิดของโซเชียลิสต์หรือทางฝ่ายค้าน เรื่องการยังคับซื้อบริษัททำเครื่องเหล็กเอามาเป็นของรัฐบาลทำเองนี้ ทางฝ่ายค้านรวมเห็นด้วยกันจะ

สู้อย่างเต็มที่ ทั้งคอนเซอร์เวทีฟและลิเบรัลต่างไม่ชอบทั้งคู่ บอกว่ายริษัทเอกชนทำมาได้ดีแล้ว ทั้งการทะเลาะเบาะแว้งกัน ระหว่าง นายจ้าง กับคนงาน ก็ไม่มีมาตั้ง ๔๐ กว่าปีแล้วด้วย จะเข้าไปวุ่นเปลี่ยนแปลงทำไม อาจจะกลับทำให้เสียการหมดเลย เขาจึงหาว่าพรรคโซเชียลิสต์อยากเปลี่ยนให้ได้ เพราะตามลัทธิของตนอะไร ๆ ก็ต้องมาเป็นของรัฐบาลเสียหมด เพื่อตัดมิให้มีอุตสาหกรรมของเอกชน ฉะนั้นพรรคโซเชียลิสต์ก็น่าจะรักลัทธิของตนมากกว่ารักชาติ เพราะถ้ารักชาติจริงควรจะเข้าใจว่าอุตสาหกรรมเหล็กสำคัญอย่างใด เมื่อบริษัทเอกชนเขาทำมาได้ดีเท่านี้ ควรจะปล่อยให้เขาทำต่อไป.

อีกเรื่องหนึ่งกำลังเป็นที่สนใจประชาชนอยู่มาก ก็คือการได้สวนในข้อที่มีเจ้าหน้าที่สำคัญ รวมทั้งที่เป็นสมาชิกสภา ได้ถูกสงสัยว่าได้รับสินบน จึงออกใบอนุญาตการซื้อขายของบางอย่างเกินที่ต้องห้าม เรื่องนี้ดูจะใหญ่โตมาก เพราะ ส.ส. ที่สงสัยคนหนึ่งคือ มร. เบลเซอร์ รับหน้าที่สำคัญอยู่ในกระทรวงพาณิชยการในระหว่างที่ยังกำลังถูกสงสัยอยู่นี้ มร. เบลเซอร์จึงลา

พักชั่วคราว เรื่องนี้เมื่อสืบสาวกันถ้าได้ผลร้าย น่ากลัวจะนำความเสียหายมาสู่พรรคโซเชียลิสต์มิใช่น้อย พรรคโซเชียลิสต์จึงใจบ้า รัฐบาลแถลงว่าจะสืบสวนอย่างเปิดเผยให้เห็นชาวดำกันขึ้นมาอย่างแจ่มแจ้ง โดยจะไม่คิดว่าเป็นพวกพ้องของตนเองเลย ฉะนั้นประธานการไต่สวนจึงได้ตั้งตุลาการศาลสูงคนหนึ่งเป็นผู้ทำ ทั้งนี้เพราะตุลาการศาลสูงของอังกฤษเขามีอิสระภาพอย่างมาก ไม่มีความเกรงกลัวอำนาจรัฐบาลเลย ทั้งเป็นกลางไม่เข้ากับพรรคการเมืองฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดเลย การไต่สวนครั้งนี้ส่อให้เห็นว่า อังกฤษเขายังยืนยันให้สมาชิกสภาและข้าราชการของเขายังต้องมีความซื่อสัตย์ต่อราชการและต้องไม่ร่ำรวยขึ้นเพราะตำแหน่งราชการเป็นอันขาด.

ประธานาธิบดีอเมริกัน

การที่ มร. ทรูแมน ได้เป็นประธานาธิบดีอเมริกันอีกเป็นครั้งที่สอง ได้ทำให้มีผู้ตื่นเต้นและแปลกใจกันอย่างยิ่งทั่วโลก ทั้งนี้เพราะผู้ชำนาญในการเมืองทั้งที่ในสหปาลิรัฐอเมริกาเองและที่อังกฤษ ต่างพากันออกความเห็นเป็นเสียงเดียวกันว่า มร. ดิวอี้ ผู้สมัครรับเลือก

ในนามของพรรครีปับลิกันจะได้เย็นอย่างง่ายดาย ข้าพเจ้าอดอดไม่ได้ว่าภายหลังที่ได้กลับมาจากไปเที่ยวอเมริกา ข้าพเจ้ามิได้คิดเช่นนั้น ยังเชื่ออยู่เสมอว่าถ้าทางพรรครีปับลิกันไม่ได้คนที่มีชื่อเสียงเย็นพิเศษเช่นนายพลแม่ทัพ ไอเซนเฮาว์แล้ว มร.ทรูแมนมีหวังอย่างมากที่จะได้กลับเย็นประธานาธิบดีอีก ดังที่ข้าพเจ้าได้เขียนบ่งชัดไว้เมื่อวันที่ ๑๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๙๐ กับวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๙๑ ที่ข้าพเจ้าทายผิดอย่างมากก็คือ มร. วอลเลซ ผู้รับสมัครในนามของพรรคใหม่อันเรียกตัวเองว่า พรรคก้าวหน้า ซึ่งที่จริงก็เย็นพรรคที่สนับสนุนคอมมูนิสต์และโซเวียตรุสเซีย ข้าพเจ้าทายไว้ว่าน่าจะได้ราว ๕ ล้านเสียง แต่กลับได้เพียง ๑ ล้านกว่าๆ แปลว่าปราชัยอย่างหลุดลุ่ย ชัยชะนะของ มร. ทรูแมนคราวนี้นับว่าตัว มร. ทรูแมนได้มีส่วนทำไว้มากกว่าผู้ใดๆ หมด เพราะแม้แต่พวกของตนเองยังท้อใจ นึกว่าจะชะนะไม่ได้ แต่ มร. ทรูแมนเองแน่ใจอยู่เสมอว่าจะต้องชะนะได้เย็นแน่ จึงได้พยายามต่อสู้อย่างเต็มที่ ถึงกับภายในเวลาสามเดือนก่อนการเลือกตั้ง มร. ทรูแมน เองได้เดินทาง

ไปทั่วประเทศและแสดงสุนทรพจน์ถึงกว่า ๒๗๐ ครั้ง น่าจะเหนื่อยเหนื่อยเย็นที่สุด แต่ชัยชะนะเช่นนี้ย่อมทำให้หายเหนื่อย.

มร. ดิวอี้นั้นเคราะห์ร้ายที่คนไม่สู้จะชอบ คนยอมรับว่าเป็นผู้ที่มีความสามารถ เมื่อเป็นทนายความหนุ่มๆก็เก่งกาจ จนได้รับเลือกตั้งเป็นอัยยการประจำกรุงนิวยอร์ค เมื่อได้ตำแหน่งนั้นแล้ว มร. ดิวอี้ก็กำจัดปรายชรามคนร้ายคนโกงได้อย่างราบคาบ จนในที่สุดได้รับเลือกเป็นผู้สำเร็จรัฐการแห่งนิวยอร์ค ก็ได้ทำการอย่างดีตลอดมา แต่ในทางการติดต่อกับคนส่วนมากแล้วเป็นอย่างไรไม่ทราบคนไม่ชอบ เวลายิ้มก็ถูกหาว่าแกล้งทำยิ้ม คนนึกว่าปากยิ้มแต่ใจไม่ยิ้ม ถูกหาว่าเป็นเครื่องจักร์ทิวเศษเสียมากกว่าเป็นมนุษย์ปุถุชน จนกระทั่งมีผู้เขียนรูปการ์ตูนแสดงว่า มร. ดิวอี้มีเครื่องยนตร์เป็นดวงใจ แต่ มร. ทรูแมนนั้นคนชอบทั่วไป แม้ผู้ที่ไม่เห็นด้วยกับนโยบายหรือการกระทำก็ยังเอ็นดูและสงสาร จึงได้เปรียบเป็นอันมาก.

ข้าพเจ้าได้เคยแถลงไว้แล้วในจดหมายฉะบับพิเศษ

จากอเมริกาลงวันที่ ๑๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๙๐ ว่าสหปาลิรัฐอเมริกานั้นเขามีรัฐธรรมนูญแปลก คือประธานาธิบดีเป็นตัวนายกรัฐมนตรีเอง แต่ไม่ได้นั่งในสภา ในสภาพรรคตรงกันข้ามกับประธานาธิบดีอาจจะมีสมาชิกมากกว่า แต่ประธานาธิบดีก็ไม่ต้องออก ในตอนปลายที่ มร. ทรูแมนเป็นประธานาธิบดีครั้งแรก สภาชุดที่ ๘๐ ของอเมริกามีสมาชิกเป็นพรรครีพับลิกันมากกว่าเดโมแครต ฉะนั้นเมื่อก่อนเลือกตั้งครั้งนี้ มร. ทรูแมนก็เลยเล่นงานปรักปรำสภาชุดที่ ๘๐ เสียอย่างสบายใจ ทาง มร. ดิวอี้ก็แก้ไม่ขึ้น เพราะตนเองก็ไม่เห็นด้วยกับกฎหมายต่าง ๆ หลายอย่างที่พรรคของตนได้ทำขึ้นในสภาชุดที่ ๘๐ เลยต้องเงียบ ๆ อยู่ เป็นการเสียเปรียบมิใช่น้อย ยิ่งนี้ภายหลังการเลือกตั้งประธานาธิบดี ซึ่งก็มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาอาวุโสกับสภาผู้แทนราษฎร (เซเนต กับ เฮาส์ ออฟ เรพรีเซนเททีฟ) ผลของการเลือกตั้งครั้งใหม่นี้ พรรคเดโมแครตกลับมีสมาชิกมากกว่ารีพับลิกัน ฉะนั้น มร. ทรูแมนจึงมีอำนาจอย่างเต็มที่ คือมีอำนาจทั้งทางบริหารและทางการออกกฎหมาย.

เนื่องด้วยการเลือกตั้งประธานาธิบดีอเมริกันเป็นของสำคัญอย่างยิ่งแก่โลก เพราะอเมริกาเป็นประเทศที่มีกำลังและอำนาจมากที่สุด ผู้อ่านจึงอาจจะอยากทราบว่าวิธีเลือกตั้งประธานาธิบดีนั้นเขาทำกันอย่างไร เพราะออกจะเป็นวิธีที่แปลก ในชั้นต้นพรรคการเมืองต่าง ๆ ที่จะมีผู้สมัครรับเลือกเป็นประธานาธิบดีเลือกตัวผู้สมัครเสียก่อน ดังที่เราทราบแล้วว่า พรรคเดโมแครตได้คงเลือก มร. ทรูแมน ประธานาธิบดีคนเก่า พรรครีปับลิกันเลือก มร. ดิวอี้ พรรคก้าวหน้าเลือก มร. วอลเลซ พรรคเดโมแครตที่แยกออกไปคือพวกทางใต้เรียกตัวว่าดิกซีแครต เลือก มร. เธอร์มอนด์ ดังนี้ เมื่อได้ตัวผู้สมัครครบแล้วก็ประกาศให้ประชาชนทราบ ครั้นถึงวันอังคารที่ ๒ พฤศจิกายน ประชาชนทั่วไปก็ออกเสียงเลือกคือทุก ๆ รัฐซึ่งรวมหมดด้วยกันมี ๔๘ รัฐจะต้องเลือกภายในผู้สมัครนั้นว่าจะเอาใคร ผู้สมัครที่ได้เสียงมากที่สุดในรัฐนั้นก็เป็นอันว่าได้รัฐนั้นเป็นของตน นั่นเป็นการเลือกขั้นแรกโดยประชาชน.

เมื่อเสร็จขั้นนั้นแล้วจึงจะมีการเลือกตั้งประธานา-

ธิปดิโดยสภาผู้เลือกตั้ง หรือที่เรียกกันเป็นภาษาอังกฤษว่า อิเลกทอรัล คอลเลช จำนวนสมาชิกของสภาผู้เลือกตั้งนั้นมีเท่ากับจำนวนสมาชิกรัฐสภา ได้แถลงว่ารัฐสภานั้นมีสองสภาผู้มีอาวุโส คือ เซเนตนั้นมีสมาชิก ๙๖ คน คือมี ๔๘ รัฐ ๆ หนึ่งส่งสองคน สำหรับสภาผู้มีอาวุโสนั้น ทุก ๆ รัฐมีสิทธิเสมอกันหมด ต่างส่งได้สองคนทั้งสิ้น จะเป็นรัฐที่มีพลเมืองมากเช่นนิวยอร์คมีพลเมืองถึง ๑๓ ล้านครึ่ง ก็เลือกสมาชิกสภาผู้มีอาวุโสเพียงสองคน รัฐขนาดปานกลางเช่นนิวเจอร์ซีย์มีพลเมือง ๔ ล้านกว่า ๆ ก็เลือกได้สองคน รัฐเช่นเดอลาแวร์มีพลเมืองไม่ถึงสามแสนคน ก็มีสมาชิกสภาอาวุโสสองคน.

แต่สภาผู้แทนราษฎรนั้นจัดผิดกัน จำนวนสมาชิกมีตามจำนวนพลเมือง นิวยอร์คจึงมีสมาชิก ๔๕ คน นิวเจอร์ซีย์มี ๑๔ คน เดอลาแวร์มีเพียง ๑ คน ดังนี้เป็นต้น จำนวนสมาชิกสภาผู้เลือกตั้งที่มีมาจากรัฐต่าง ๆ นั้นเขาใช้บวกจำนวน สมาชิกสภา อาวุโสกับ สมาชิก สภา ผู้แทนเข้า นิวยอร์คจึงมีผู้เลือกตั้ง ๔๗ คน นิวเจอร์ซีย์ ๑๖ คน เดอลาแวร์ ๓ คนดังนี้เป็นต้น.

ผู้เลือกตั้งจากรัฐต่างๆนั้น เมื่อเข้าในสภาผู้เลือกตั้งจะต้องออกเสียงเลือกแต่ผู้สมัครที่ได้เสียงจากประชาชนมากที่สุดในรัฐนั้น แปลว่าผู้เลือกตั้งเมื่อเข้าไปในสภาผู้เลือกตั้งแล้ว ตนเองไม่มีสิทธิจะเลือกใครตามใจของตนเองเลย เข้าไปเป็นเพียงเครื่องมือเลือกตามที่ประชาชนในรัฐของตนได้เลือกไว้แล้ว ฉะนั้นถ้าผู้สมัครได้รัฐที่มีจำนวนคนเข้าเลือกตั้งมาก ๆ เช่นนิวยอร์คก็ได้เปรียบมาก เพราะแม้จะชะนะอย่างหวุดหวิดเท่าใดก็ดี ก็ย่อมได้รับเสียงสำหรับนิวยอร์ค ๔๗ เสียงทั้งหมด เสียงที่ฝ่ายตรงข้ามได้รับ แม้จะหวุดหวิดเท่าใดก็ศูนย์หมดเลย ฉะนั้นแม้ว่าได้รวมจำนวนเสียงประชาชนทั่วทั้งสหอาณาจักรอเมริกาแล้ว ผู้สมัครคนหนึ่งอาจจะได้เสียงรวมมากที่สุด แต่กลับแพ้ผู้ที่ได้รับเสียงรวมน้อยกว่า แต่ยังเอิญได้ชะนะในรัฐที่มีเสียงมากกว่า เลยมีเสียงมากกว่าในสภาผู้เลือกตั้งดังนี้เป็นต้น ได้เคยมีมาแล้วสองครั้ง คือประธานาธิบดีแฮริสัน ในค.ศ. ๑๘๖๘ กับประธานาธิบดีเฮยส์ ในค.ศ. ๑๘๗๖ ทั้งสองได้เสียงรวมทั้งประเทศน้อยกว่าผู้ที่แพ้ แต่กลับชะนะในสภาผู้เลือกตั้ง.

คราวนี้มีสมาชิกสภาผู้เลือกตั้ง ๕๓๑ คน คือเท่ากับสมาชิกสภาอาวุโส ๙๖ คนรวมกับ สมาชิกสภาสูงแทน ๔๓๕ คน ฉะนั้นผู้ที่จะได้เป็นประธานาธิบดีจะต้องได้อย่างน้อย ๒๖๖ เสียงในสภาผู้เลือกตั้ง คราวนี้ มร. ทรูแมนได้อย่างสบายทั้งในการออกเสียงรวมทั่วชาติ และในสภาการเลือกตั้ง ในการออกเสียงรวมทั่วชาติ มร. ทรูแมนได้ราว ๒๒ ล้าน มร. ดิวอี้ ๒๐ ล้าน มร. วอลเลซ ๑ ล้าน มร. เธอร์มอนด์ไม่ถึงล้าน แต่ในสภาผู้เลือกตั้ง มร. ทรูแมนได้ ๓๐๔ เสียง เพราะชะนะใน ๒๘ รัฐ มร. ดิวอี้ได้ ๑๖ รัฐ (รวมทั้งนิวยอร์คอยู่ด้วย) จึงได้เพียง ๑๘๙ เสียง มร. เธอร์มอนด์ได้ ๔ รัฐจึงมี ๓๘ เสียง ส่วน มร. วอลเลซแม้ได้ราว ๑ ล้าน แต่มิได้ชะนะในรัฐใดเลย ในสภาผู้เลือกตั้งจึงไม่ได้จำนวนเสียงเดียว นี่คือผลที่นับกันในตอนแรก ยังมีการนับเพิ่มเติมกันอีก แต่ไม่สำคัญเพราะเป็นผลที่แน่นอนแล้ว และเท่าที่บรรยายมานี้ก็ควรจะพอให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจวิธีเลือกตั้งประธานาธิบดีอเมริกันได้.

ข้าพเจ้าเห็นว่าการเลือกประธานาธิบดีครั้งนี้ ได้

แสดงให้เห็นอย่างดีว่าการเมืองอเมริกันนั้นอยู่ในขั้นสูงมาก ที่เขาต่อสู้กันอย่างใจบริสุทธิ์ เต็มไปด้วยความรักชาติอย่างแรงกล้า พอ มร. ดิวอี้แน่ใจว่าแพ้ ก็ได้ส่งโทรเลขไปแสดงความยินดีต่อ มร. ทรูแมน ทั้งขอร้องให้พรรครีพับลิกันทั้งหมด สนับสนุน มร. ทรูแมนอย่างเต็มที่ในระหว่างที่จะเป็นประธานาธิบดีต่อไปอีกสี่ปี แปลว่าเมื่อจบสี่ปีแล้วจึงมาต่อสู้กันใหม่ในการเลือกตั้ง การที่ มร. ดิวอี้ทำได้เช่นนั้นแสดงว่า มร. ดิวอี้เป็นนักประชาธิปไตยอย่างแน่แท้ เป็นนักกีฬา หรือที่ไทยเราเรียกกันว่าใจนักเลง อนึ่งยังเป็นข้อพิสูจน์ว่า อเมริกันเขาสมจะมีการปกครองโดยระบอบประชาธิปไตยอย่างแน่นอน.

คดีผัวเมียแปลก ๆ

หมู่นี้อังกฤษมีคดีเกี่ยวกับผัวเมียที่แปลก ๆ และออกจะน่าฟัง พอนำมาเล่าสู่กันได้บ้างคดีหนึ่งคือมีชายผู้หนึ่ง ได้แต่งงานกับภรรยามาหลายปีแล้ว ต่อมาจึงเกิดไปมีชู้กับสตรีอีกคนหนึ่ง ภรรยาทราบเข้าก็โกรธฟ้องหย่าหาว่าเป็นชู้ ดังกฎหมายอังกฤษอนุญาตให้หย่า

ได้ เพราะตามกฎหมายอังกฤษสามีกับภรรยามีสิทธิเท่ากัน ต่างฝ่ายต่างทำชู้ไม่ได้ ถ้าทำแล้วถูกหย่าได้ ไม่เหมือนกฎหมายของไทยเรา (เท่าที่ข้าพเจ้าทราบ) ซึ่งบ่งว่าภรรยาเท่านั้นถ้าไปทำชู้แล้วจึงจะถูกหย่าร้างได้ ในเรื่องนี้เมื่อสามีได้ถูกหย่าแล้ว ก็ได้แต่งงานกับสตรีที่ตัวได้ทำชู้ด้วย แต่ภายในเพียงหกเดือนก็ไปเจอะภรรยาเก่า กลับหลงรักภรรยาเก่า ทำชู้กับภรรยาเก่า ภรรยาใหม่ทราบเข้าก็โกรธ เลยฟ้องหย่าอีกครั้งหนึ่ง แต่ต่อไปสามีคนนั้นจะกลับแต่งงานกับภรรยาคนเก่าอีกเป็นครั้งที่สองหรือไม่ ยังไม่ปรากฏ.

วันที่ ๒๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๘๑

พระราชวงศ์

ข่าวเกี่ยวกับพระราชวงศ์อังกฤษที่มีผู้ต้นเต้นมากที่สุดในเวลานี้ ก็คือการที่เจ้าฟ้าหญิงเอลิซะเบธได้ประสูติพระโอรส เมื่อคืนวันที่ ๑๔ ดังที่ผู้อ่านทั้งหลายคงจะได้ทราบโดยฟังวิทยุหรืออ่านหนังสือพิมพ์รายวันแล้ว

ฉะนั้นผู้บรรยายข่าวก็ไม่มีอะไรจะเล่าเป็นพิเศษ เพราะการที่ประชาชนผู้จงรักภักดีในพระราชวงศ์ของชาติเขาจะตื่นเต้นแสดงความยินดีในการประสูติของเจ้านาย จะที่สืบสันตติวงศ์เป็นพระเจ้าแผ่นดินต่อไปภายหน้านั้น ย่อมเป็นของธรรมดา แต่ถึงกระนั้นก็ยังมีข้อความแปลกๆ บางอย่างที่ควรจะนำมาเล่าสู่กันฟังได้บ้าง.

ผู้อ่านอาจจะจำได้ว่าข้าพเจ้าได้เขียนไว้ในจดหมายฉะบับก่อน ว่ามีผู้ถือกันว่าถ้าตัวแม่เองนั้นเป็นลูกผู้หญิงกันมาทั้งท้อง ลูกของตัวต่อไปมักจะเป็นชาย ข้าพเจ้าจึงว่าถ้าเป็นจริงตามทฤษฎีนั้น "ก็ควรจะมีโอรส" ก็ได้ เป็นไปจริงตามที่ข้าพเจ้าเชื่อ เวลานี้คนโดยมากกำลังพยายามเดากันว่าโอรสองค์นี้จะมีพระนามว่าอะไร เรื่องนี้ทางพระราชวงศ์ยังเก็บรักษาไว้เป็นความลับ แต่เชื่อกันโดยมากว่าจะมีสี่พระนาม ถ้าเป็นจริงดังนั้นข้าพเจ้าทำนายว่านามดังต่อไปนี้จะมีรวมอยู่ด้วย คือ ยอร์ช ทั้งนี้เพราะเป็นนามของอังค์เซนต์ที่ปกปักรักษาประเทศอิงก์-แลนด์ ทั้งเป็นพระนามของพระอัยยกาของโอรส และของพระเจ้ายอร์ชที่ ๕ ด้วย ทั้งเวลานี้ก็ไม่มีเจ้านาย

อังกฤษที่ทรงพระนามว่า ยอร์ช. แอนดรูว์ อันเป็นนามของเซนต์แห่งสก๊อตแลนด์กับพระนาม พระบิดาขององค์ดุ๊ก แห่ง เอดินบะระ. พีลิป พระนามของพระบิดาของทารก. เฮนรี่ พระนามของพระอนุชาของพระเจ้าแผ่นดินที่ยังมีเหลืออยู่พระองค์เดียว ส่วนพระนามที่จะใช้เรียกธรรมดานั้นน่าจะเป็น ยอร์ช หรือ พีลิป ถ้าเป็นยอร์ชก็เพราะเจ้านายผู้ใหญ่ทรงเลือก ถ้าเป็นพีลิปก็เพราะองค์เจ้าหญิงทรงเลือก

ในการประสูติครั้งนี้หนังสือพิมพ์อังกฤษรวมทั้ง "เดลี่เฮราลด์" อันเป็นหนังสือพิมพ์ของพรรคกรรมกรได้พาดหัวโตอย่างใหญ่เป็นพิเศษ เกินกว่าที่หนังสือพิมพ์อังกฤษเขามักจะทำ เพราะเขาไม่ชอบใช้การพาดหัวตัวโตๆ เช่นหนังสือพิมพ์อเมริกัน เมื่อพาดหัวตัวโตแล้วก็ลงแสดงความยินดีเป็นอันมาก มีฉบับเดียวที่แม้จะลงข่าวให้นิดเดียวก็ไม่มี คือหนังสือพิมพ์ "เดลี่เวอร์เคอร์" อันเป็นหนังสือพิมพ์ของพรรคคอมมูนิสต์ จึงเป็นการแสดงอย่างเปิดเผยเต็มที่ว่าพรรคคอมมูนิสต์นั้นผิดกันกับพรรคการเมืองอังกฤษอื่นๆ หรือคนอังกฤษ

อันเย็นส่วนมาก เพราะคอมมูนิสต์ไม่มีการจงรักภักดีในพระราชวงศ์เลยเลย ที่เย็นเช่นนี้น่าจะเย็นเพราะพระเจ้าแผ่นดินนั้นย่อมเย็นประมุขของชาติ แต่คอมมูนิสต์เขาไม่นิยมชาติเขาย่อมคิดเกินไกลไปกว่านั้น เขานิยมความสามัคคีระหว่างกรรมกรทั่วโลก ภายใต้ลัทธิคอมมูนิสต์ โดยมีรัฐบาลโซเวียตรุสเซียเป็นผู้นำ.

อนึ่ง โอรสของเจ้าฟ้าหญิงเอลิซะเบธนั้น ถ้าจะนับตามกฎของพระเจ้ายอร์ชที่ ๕ ที่ได้ทรงตราไว้เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๐ (ค.ศ. ๑๙๑๗) แล้ว ก็จะไม่มีกำเนิดเป็นเจ้านาย ทั้งนี้เพราะตามกฎนั้นได้ยุบเลิกยศเจ้านายชั้นอนุวงศ์ลงไปทั้งหมด นอกจากชั้นยิส หรือ เฮอร์รอแยลไฮเนสส์ จึงจะมีอยู่คือชั้นเจ้าฟ้า หรือพระเจ้าวรวงศ์เธอ โอรสและธิดาของเจ้าฟ้า พระเจ้ายอร์ชได้ทรงกะไว้ว่า ผู้ที่จะเป็นเจ้าฟ้า หรือพระเจ้าวรวงศ์เธอได้ก็คือ โอรสและธิดาของพระเจ้าแผ่นดิน หรือโอรสและธิดาของโอรสของพระเจ้าแผ่นดิน แต่โอรสและธิดาของธิดาของพระเจ้าแผ่นดินไม่เป็นเจ้านาย ฉะนั้นโอรสและธิดาของดุ๊กแห่งเคนต์ที่สิ้นพระชนม์ไปแล้ว จึงคง

เป็นเจ้านายกันทั้งสามพระองค์ แต่โอรสของเจ้าฟ้าหญิงแมรีเป็นคนธรรมดา ด้วยเหตุฉะนี้โอรสของเจ้าฟ้าหญิงเอลิซะเบธก็ควรจะกำเนิดเป็นคนธรรมดาตามกฎนั้น แต่พระเจ้าแผ่นดินรัชชกาลปัจจุบันได้ออกกฎใหม่เป็นพิเศษให้ทรงกำเนิดเป็นเจ้าชั้นพระเจ้าวรวงศ์เธอ แต่กฎนี้ยังฉะเพาะโอรสและธิดาของเจ้าฟ้าหญิงเอลิซะเบธเท่านั้น ไม่กล่าวถึงโอรสและธิดาของเจ้าฟ้าหญิงมาร์กาเรตที่อาจจะทรงมีต่อไปภายหน้า อนึ่งที่อังกฤษนั้นถ้าเจ้านายผู้ชายชั้นพระเจ้าวรวงศ์เธอหรือเจ้าฟ้าแต่งงานกับสตรีที่ไม่เป็นเจ้า สตรีผู้นั้นก็ได้เลื่อนขึ้นเป็นเจ้า ส่วนเจ้าหญิงแต่งงานกับชายสามัญ ชายผู้นั้นก็ยังคงเป็นชายสามัญอยู่ตามเดิม ทั้งนี้เพราะเขาถือว่าเมียจะต่ำกว่าผัวไม่ได้ แต่ผัวต่ำกว่าเมียได้ เจ้าหญิงจึงไม่จำเป็นต้องสละฐานันดรศักดิ์อย่างของไทยเราในการแต่งงานกับคนสามัญที่เรียกว่า ฟิลิป เม้านต์แบตเตน ได้กลับเป็นเจ้าอีกก็เพราะความจริงท่านก็ได้เคยเป็นเจ้านายในราชวงศ์กรีกมาก่อนแล้ว อนึ่งที่อังกฤษหรือตามธรรมเนียมยุโรปไม่มีการเลื่อนเจ้านายชั้นรองขึ้นเป็นพระเจ้าวรวงศ์เธอ

เพื่อเป็นความชอบในราชการเช่นที่เราได้เคยทำกันมาในเมืองไทยนับแต่รัชชกาลที่ ๔.

การเมืองภายใน

นับตั้งแต่ได้เปิดสมัยประชุมรัฐสภาอีก เมื่อได้ถกพระราชบัญญัติของพระเจ้าแผ่นดินแล้ว ก็ได้มีการต่อสู้กันอย่างรุนแรงในเรื่องร่างพระราชบัญญัติบังคับซื้อบริษัทอุตสาหกรรมเหล็กกล้าจากเอกชนมาเป็นของรัฐ ทางฝ่ายรัฐบาลโซเชียลิสต์จะเอาให้ได้ ทางฝ่ายค้านคราวนี้รวมกันหมด คัดค้านว่าผิดอย่างแน่นอน คราวนี้พรรคลิเบรัลที่มีสมาชิกอยู่ในสภา ๑๑ คน ก็รวมเข้าเถียงแทนคอนเซอร์เวทีฟด้วยอย่างรุนแรง เหตุผลที่พรรคคอนเซอร์เวทีฟไม่เห็นด้วยในการยึดเอาอุตสาหกรรมเหล็กกล้าไปจากเอกชน ข้าพเจ้าเคยอธิบายแล้วในจดหมายฉบับวันที่ ๒๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๙๑ แถลงถึงการประชุมประจำปีของพรรคคอนเซอร์เวทีฟ และในฉบับวันที่ ๙ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๙๑

ข้อหนึ่งที่ทางคอนเซอร์เวทีฟเห็นว่าสำคัญมาก คืออุตสาหกรรมเหล็กกล้านั้นเป็นประโยชน์ยิ่งในเรื่องสินค้า

ขาออก อันเป็นของสำคัญและจำเป็นยิ่งแก่อังกฤษ เขาเขาว่าชาวต่างประเทศย่อมชอบซื้อหรือสั่งจากบริษัทที่เขารู้จักชื่อดีอยู่แล้ว เช่นเมื่อเราสร้างสะพานพุทธยอดฟ้า เราได้ว่าจ้างบริษัทอังกฤษชื่อ คอร์แมน ลอง ถ้าเราเห็นว่าเขาทำดี เราอยากจะสร้างสะพานอีก เราก็อาจจะว่าจ้างเขาอีก แต่ถ้าพ่อค้าต่างประเทศไม่มีนามบริษัทต่าง ๆ ที่มีชื่อเสียงมานมนานแล้ว เพื่อที่จะเลือกเป็นแต่อุตสาหกรรมอังกฤษล้วน ๆ เขาก็อาจจะไม่เลือมใส พรรคคอนเซอร์เวติฟเขาเห็นว่าการทำชื่อเสียงนั้นเป็นของยาก ทั้งต้องใช้เวลานานกว่าจะทำขึ้นได้สำเร็จ การที่จะมาลบล้างนามสำคัญ ๆ เสียในชั่วทันใดนั้นเป็นความคิดที่ผิด ข้อโต้เถียงอันนี้คอนเซอร์เวติฟเขาว่าทางฝ่ายรัฐบาลโซเชียลิสต์ได้แสดงอย่างแน่นอนว่าเห็นด้วย ทั้งนี้เพราะได้ประกาศแล้วว่าถึงจะรวบรัดซื้อบริษัทเอกชนทำเหล็กกล้ามาหมด แต่ก็ยังจะคงดำเนินการโดยแบ่งเป็นบริษัทต่าง ๆ ตามเดิม และใช้นามของบริษัทเอกชนเดิมด้วย ทำให้ทางคอนเซอร์เวติฟเขาเลยเยาะเย้ยว่าแม้โซเชียลิสต์ทราบว่าตัวทำผิด แต่ก็

จะต้อนกันคงทำให้ได้ เลยหาเอาว่าโซเชียลิสต์รักลัทธิของตนมากกว่ารักชาติ.

ทางฝ่ายโซเชียลิสต์เขาก็เถียงว่าการยึดซื้อเอาการคมนาคม การขุนถ่านหิน การไฟฟ้า ไฟแก๊ส และเหล็กกล้ามาเป็นของรัฐนั้น ได้แถลงแก่ประชาชนแล้วอย่างแน่นอนเมื่อก่อนการเลือกตั้งใหญ่ใน พ.ศ. ๒๔๘๘ (ค.ศ. ๑๙๔๕) ประชาชนก็ได้เลือก ส.ส. เป็นโซเชียลิสต์เป็นส่วนมาก จนได้รับฉันทะเป็นรัฐบาล จึงแปลว่าประชาชนส่วนมากเห็นด้วยกับการยึดซื้อเหล่านั้น รัฐบาลจึงจำจะต้องปฏิบัติตามความประสงค์ของประชาชนส่วนมาก อีกประการหนึ่งการที่ทางฝ่ายคอนเซอร์เวติฟเถียงว่า ไม่ควรจะรวบรัดซื้ออุตสาหกรรมเหล็กกล้า เพราะว่าเป็นอุตสาหกรรมที่เจริญรุ่งเรืองดีอยู่แล้วในมือบริษัทเอกชน แม้การทะเลาะเบาะแว้งระหว่างนายงานกับงานก็ไม่มี ทางฝ่ายโซเชียลิสต์เถียงว่าที่คนงานทำงานดีนั้น ก็เพราะพอใจที่ได้ทราบว่าจะกลับกลายเป็นของรัฐในไม่ช้า ซึ่งทางคอนเซอร์เวติฟก็โต้ว่าไม่จริงเช่นนั้น ได้ดีกันมาเป็นเวลาตั้งเกือบ ๕๐ ปีแล้ว ผิดกับอุต-

สาหกรรมอื่น ๆ เช่นการขุดถ่านหินเป็นต้น แต่ถึงจะเถียงกันเท่าใดก็ดี ผลของการออกเสียงนั้นย่อมเป็นที่ทราบกันได้ล่วงหน้า คือทางฝ่ายรัฐบาลจำเป็นต้องชะนะ เพราะมี ส. ส. มากกว่า ในที่สุดผลของการออกเสียงคือ ฝ่ายรัฐบาลได้ ๓๗๕ ฝ่ายค้านได้ ๒๑๑ รัฐบาลจึงชะนะ ๑๖๒ เสียง ทางฝ่ายคอนเซอร์เวติฟยังมีหวังอยู่ว่าการเปลี่ยนแปลงจะทำไม่สำเร็จก่อนการเลือกตั้งใหญ่ที่จะมีในราวเดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๙๓ (ค.ศ. ๑๙๕๐) ถ้าประชาชนเลือกคอนเซอร์เวติฟเป็นส่วนมากจนตั้งรัฐบาลได้แล้ว รัฐบาลคอนเซอร์เวติฟจะล้มเลิกการยึดหรือเอาอุตสาหกรรมเหล็กกล้ามาเป็นของรัฐ.

การที่ฝ่ายไหนจะมีหวังได้เข้าเป็นรัฐบาลในการเลือกตั้งใหญ่คราวหน้า บัดนี้กำลังมีผู้ถกกันมาก เมื่อ มร. ทรูแมน แห่งคณะพรรคเดโมแครตชะนะได้เป็นประธานาธิบดีอีกในอเมริกา ในชั้นต้นพรรคคอนเซอร์เวติฟทางอังกฤษออกจะหนักใจ กลุ้มใจ อยู่ชั่วขณะใหญ่ ทั้งนี้เพราะเหมือนคนโดยมาก สมาชิกพรรคคอนเซอร์เวติฟมักจะพากันแน่ใจว่า มร. กิวอิย์ แห่งพรรคริปับลิกัน

จะได้เย็นประธานาธิบดี เขาเห็นว่าพรรครีปับลิกันนั้นก็คือพรรคคอนเซอร์เวทีฟของอเมริกันนั้นเอง เขาจึงรู้สึกว่า ประชาชนในโลกทางด้านตะวันตกกลัยจะนิยมลัทธิคอนเซอร์เวทีฟขึ้นอีก แต่ มร. ดิวอีย์ ก็ไม่ได้เข้าดังสมหมาย ทางพรรคโซเชียลิสต์ที่อังกฤษเลยกลับคิดใจ ว่าแม้ทางอเมริกายังไปทางซ้ายอยู่เลย ที่อังกฤษจะกลับไปทางขวานั้นเย็นไปไม่ได้ แต่ในไม่ช้าพวกลิเบรัลก็เกิดคิดใจขึ้นมาว่า มร. ทรูแมน กับคณะเดโมแครตจะถือว่าเย็นโซเชียลิสต์ไม่ได้ แท้จริงเย็นลิเบรัล ฉะนั้นชัยชะนะจึงส่อให้เห็นว่าคนในโลกทางตะวันตกกลับนิยมลิเบรัลอีก.

แต่ความชื่นชมยินดีของพรรคโซเชียลิสต์ได้หยุดชงักลงเมื่อเร็ว ๆ นี้ ในการเลือกตั้งซ่อมที่เอดมันตันเอดมันตันเย็นขอยเขตต์เลือกตั้งที่ใคร ๆ พากัน แน่ใจว่าโซเชียลิสต์จะต้องรักษาไว้ได้ เย็นขอยเขตต์อันเย็นที่อยู่ของคนชั้นกรรมกรล้วน เมื่อการเลือกตั้งใหญ่ พ.ศ. ๒๔๘๘ (ค.ศ. ๑๙๔๕) ผู้แทนของพรรคโซเชียลิสต์เข้าสภาสามัญได้ โดยมีผู้เลือกมากกว่าคอนเซอร์เวทีฟถึง

๑๙,๐๖๙ คน ฉะนั้นในการเลือกตั้งซ่อมครั้งนี้เป็นการเหลือวิสัยที่คอนเซอร์เวติฟจะแย่งเอามาเสียได้ เมื่อผลของการเลือกตั้งปรากฏขึ้น จึงมีการแปลกใจกันทั่วหน้า รวมทั้งการคิดใจของคอนเซอร์เวติฟ จนท่านวินสตัน เชอร์-ชิลล์ น้ำตาไหลตามเคยกับการตกใจและเสียใจของพรรคโซเชียลิสต์ จริงอยู่โซเชียลิสต์ชะนะ แต่ได้จำนวนคนออกเสียงมากกว่านั้นน้อยลงอย่างน่าใจหาย ผู้แทนโซเชียลิสต์ได้ ๒๖,๑๖๔ เสียง คอนเซอร์เวติฟได้ ๒๒,๘๓๗ เสียง แพ้กันเพียง ๓,๓๒๗ เสียงเท่านั้น แม้ผู้ออกเสียงเลือกตั้งจะเป็นกรรมกรทั้งสิ้น แต่อย่างไรก็คิดการทำนายผลของการเลือกตั้งใหญ่นั้นยังยากอยู่ ข้าพเจ้ายังนึกว่าน่ากลัวจะได้ประมาณเท่า ๆ กัน โดยโซเชียลิสต์มีภายิกว่าเล็กน้อย.

การไต่สวนในเรื่องที่ว่าเจ้าหน้าที่ในกระทรวงพาณิชย์ทั้งที่เป็น ส.ส. และ รมต. สั่งราชการโดยถูกสงสัยว่ารับสินบน ได้เริ่มขึ้นแล้วเมื่อวันที่ ๑๕ ในชั้นต้นจะได้จัดให้มีขึ้นในศาลหลวงยุติธรรมกาในกรุงลอนดอน ซึ่งจะมีที่พอให้ประชาชนเข้าไปฟังได้ไม่เกิน ๕๐ คน แต่ประชาชนได้

เอาใจใส่ในเรื่องนี้อย่างมากมาย รัฐบาลจึงต้องยกเลิกที่จะให้มีการไต่สวนในห้องที่ใช้เป็นศาลหลวงธรรมดาได้จัดให้มีขึ้นในห้องโถงใหญ่ใกล้รัฐสภา มีที่พอให้ประชาชนเข้าไปฟังไม่น้อยกว่า ๒๕๐ คน หมดด้วยกันจะมีผู้ถูกเรียกเข้าไปให้การเป็นพะยานตั้งกว่า๔๐คน จึงเชื่อกันว่าจะต้องทำการสอบสวนกันอยู่อีกตั้ง ๕ สัปดาห์ จึงจะจบลงได้ เนื่องด้วย เรื่องราว ยังอยู่ในขั้นสอบสวน และข้าพเจ้าไม่สามารถจะรายงานละเอียดได้ จึงขอรอบรรยายถึงเรื่องนี้ เอาต่อเมื่อตกลงว่า อย่างไรกัน ขอแถลงในขั้นนี้แต่เพียงว่า ประชาชนเอาใจใส่เป็นที่สุด หนังสือพิมพ์ทุกฉบับลงเรื่องนี้อย่างละเอียดยาว.

การต่างประเทศ

เรื่องที่คนอังกฤษกำลังเอาใจใส่และหนักอกหนักใจมากในเวลานี้ ก็คือการสงครามในประเทศจีน ระหว่างกองทัพจีนคอมมูนิสต์ที่กำลังต่อสู้อย่างรุนแรงกับกองทัพของรัฐบาลเจียงไกเชค ข่าวที่ลงในหนังสือพิมพ์ที่อังกฤษนี้ยุ่งเหยิงมาก ประเดี๋ยวก็หาว่าทางโน้นชะนะ ประเดี๋ยวก็ว่าทางนี้แพ้ เหลือที่จะเชื่อถือเอาอะไรแน่ได้ แต่

ถึงกระนั้นก็ดี การรบในประเทศจีนเวลานี้กำลังทำให้คนอังกฤษหนักใจมาก ทั้งนี้เพราะคนอังกฤษ ๙๙ เปอร์เซนต์ ไม่อยากจะให้คอมมูนิสต์ได้ผลสำเร็จหรือมีอำนาจในทวีปเอเชีย.

การยุ่งเหยิงในประเทศฝรั่งเศสก็ทำให้คนไม่สบายใจกันมากเช่นเดียวกัน ข้าพเจ้าได้เคยแถลงมาแต่ก่อนว่า ตามความเห็นของคนส่วนมาก ถ้าคอมมูนิสต์ยุแยงให้กรรมกรหยุดงานและก่อการยุ่งเหยิงมากๆ ขึ้น และรัฐบาลรวมของพรรคต่างๆ ที่ได้มีตั้งขึ้นโดยรัฐสภาตามรัฐธรรมนูญ ไม่สามารถปราบปรามให้เรียบร้อยได้แล้ว พลเอก เดอโกล และพวกพ้องของเขาอาจจะเข้ายึดอำนาจ จนอาจจะเกิดสงครามกลางเมืองขึ้นในประเทศฝรั่งเศสได้ แต่ตำรวจและทหารยังคงซื่อสัตย์ต่อรัฐบาลที่ได้มีตั้งขึ้นโดยระบอบประชาธิปไตย กรรมกรที่ก่อการกำเริบหยุดงานและยึดย่อถ่านหิน ยึดโรงงานต่างๆ ไว้ ไม่ยอมให้ใครเข้าไปเกี่ยวข้อง ก็เริ่มจะยอมแพ้อยู่แล้ว การที่พลเอก เดอโกล กับพวกพ้องจะถือโอกาสเข้ายึดอำนาจ โดยอ้างว่ารัฐบาลหมดอำนาจก็เลยทำไม่ได้ อัน

เย็นของแปลกที่คนดูภายนอกมิได้คิดว่าจะเย็นเช่นนั้น ถึงกระนั้นการเมืองของฝรั่งเศสก็ยิ่งดูแปลกไปกว่านั้นอีก คือเมื่อ พลเอก เดอโกล หมดโอกาสที่จะเข้ายึดอำนาจ แต่เมื่อถึงมีการเลือกคณะมนตรีรีปับลิค คือ สภาสูง คณะพรรคการเมือง "ชาวฝรั่งเศสรวมกันใหม่" (Rallié du Peuple Français) กลับได้มีสมาชิกสภาสูงมากกว่าพรรคใดๆหมด โดยที่ยังไม่มีสมาชิกในสภาสามัญเลย ทั้งนี้เพราะยังไม่เคยสมัครเลือก เมื่อเช่นนั้น พลเอก เดอโกล ก็ร้องว่าสภาสามัญหมดความไว้วางใจของประชาชนเสียแล้ว ควรจะยุบสภาสามัญและมีการเลือกตั้งทั่วไปทันที แต่เมื่อรัฐบาลยังปรายการยุ่งเหยิงอยู่ได้ ทหารกับตำรวจก็ยังซื่อสัตย์ต่อรัฐบาล รัฐบาลจึงยังไม่ยอมฟังเสียง พลเอก เดอโกล จึงยังไม่ยอมให้มีการเลือกตั้งทั่วไป จนกว่าสภาสามัญจะหมดอายุตามรัฐธรรมนูญ.

ข่าวที่ว่าพลเอก โตโจ กับรัฐบุรุษสำคัญอีกหลายคนของญี่ปุ่นได้ถูกศาลสัมพันธมิตรตัดสินลงโทษถึงประหารชีวิตโดยวิธีแขวนคอ อันเขาถือว่าเป็นการถูก

ประหารชีวิตที่เสื่อมเสียเกียรติยศที่สุด ทำให้ข้าพเจ้าอดนึกไม่ได้ว่า รัฐบุรุษญี่ปุ่นเหล่านั้นได้คิดผิดกับคิดสั้นอย่างยิ่งที่ได้ไปตั้งต้นทำสงครามกับอังกฤษ – อเมริกา ถ้าญี่ปุ่นมิได้ทำสงคราม บัดนี้ญี่ปุ่นจะเจริญมั่งคั่งและร่ำรวยเท่าใด นอกจากนั้นญี่ปุ่นยังได้คิดผิดต่อไปอีก ในการแสดงความทารุณต่าง ๆ กับทหารฝรั่งในการรบหรือที่จับได้คุมขังไว้เย็นเชลยศึก การสงครามนั้นไม่มีฝ่ายใดจะแน่ใจได้ล่วงหน้าว่าจะชะนะอย่างไม่มีข้อญหา เมื่อญี่ปุ่นเย็นชนชาติผิวเหลือง ถ้าทำการรบอย่างเรียบร้อยสอาดหมดจดอย่างนักกีฬา ถึงแม้เมื่อปราชัย ฝรั่งเขาก็จะยังนับถือว่าเย็นศัตรูผู้มีเกียรติ เช่นเขานับถือประเทศตุรกี ที่ได้ทำการรบเย็นสัมพันธมิตรของเยอรมนีและแพ้ในมหาสงครามโลกครั้งแรก คนอังกฤษทุกชั้นทุกเชิงที่เย็นทหารเก่าเคยไปทำการรบกับตุรกี ที่ข้าพเจ้าได้คุยด้วย ต่างพากันชมเชยทหารตุรกีทั้งนั้น ว่าเย็นศัตรูที่มีเกียรติเลิศต่างแสดงความรักใคร่ตุรกี ถ้าญี่ปุ่นทำอย่างนั้น ถึงพ่ายแพ้ก็จะได้ผลอย่างเดียวกัน ถ้า

ชะนะก็กลับมีคนสดุดีทั่วโลก เท่าที่ญี่ปุ่นได้กระทำไปนั้นเป็นการคิดผิดทั้งเพ.

เรื่องเกี่ยวกับการต่างประเทศที่กำลังเป็นข้อแค้นเคืองกันอย่างรุนแรงในประเทศอังกฤษ ระหว่างพรรคโซเชียลิสต์ที่เป็นรัฐบาล กับพรรคคอนเซอร์เวติฟ ก็คือเรื่องการประชุมนานาชาติที่จะคิดการรวบรวมประเทศยุโรปทางตะวันตก เพื่อจะคิดรวมกันตั้งเป็นสหรัฐ ความคิดอันนี้คนโดยมากก็ย่อมยอมรับว่าแต่แรกเริ่มเดิมที เป็นความคิดของ มร. เชอร์ชิลล์ ได้แถลงครั้งแรกที่เมืองฟุลตัน ในอเมริกา และแถลงอีกภายหลังหลายคราว จนในที่สุดได้จัดมีการประชุมเรื่องนี้ที่กรุงเฮก ในการประชุมครั้งนั้น รัฐบาลต่าง ๆ ไม่ได้ส่งผู้แทนไปเป็นทางราชการ แต่รัฐบุรุษในประเทศต่าง ๆ ได้จัดส่งหมู่ผู้แทนไปประชุมซึ่งรวมกันมีไปจากทุก ๆ พรรค มร. เชอร์ชิลล์ได้นำคณะผู้แทนอังกฤษ ซึ่งมี ส.ส. ที่เป็นโซเชียลิสต์ร่วมไปด้วย ทั้ง ๆ ที่รัฐบาลอังกฤษกับพรรคโซเชียลิสต์ไม่เห็นด้วย ทั้งแสดงความไม่พอใจเป็นทางการ จนถึงกับ มร. ดอลตัน อีดิต รมต. ว่าการคลัง ได้กล่าวอย่าง

เป็ดเผยว่า การที่จะรวมยุโรปทางตะวันตกนั้นไม่ดี นอกจากรัฐบาลทุกๆชาติจะเป็นรัฐบาลของพรรคโซเชียลิสต์.

ทางการต่างประเทศ พรรคคอนเซอร์เวติฟ อันเป็นฝ่ายค้านได้ยินดีสนับสนุนรัฐบาลเรื่อยมา โดยถือว่านโยบายการต่างประเทศของอังกฤษควรเป็นของส่วนรวมของพรรค ไม่ใช่แต่ของพรรคโซเชียลิสต์เท่านั้น บัดนี้รัฐบาลของชาติต่างๆ ในยุโรปตะวันตกได้ลงความเห็นรวมกันว่าควรจะมีการประชุมเป็นทางการ ปรึกษากันว่าจะรวมกันได้อย่างไร ประเทศอื่นๆก็จะส่งผู้แทนไปซึ่งจะมีมาจากเกือบทุกๆพรรคการเมือง นอกจากอังกฤษที่จะส่งผู้แทนไปแต่โซเชียลิสต์เท่านั้น ไม่ยอมคำขอร้องของ มร. เชอร์ชิลล์ ที่จะให้มีคอนเซอร์เวติฟได้ไปเป็นผู้แทนด้วย มีหนำซ้ำผู้ที่จะเป็นประธานของคณะผู้แทนนั้น นายก รมต. แอตลี ยังได้แต่งตั้ง มร. ดอลตัน ผู้ซึ่งไม่เห็นด้วยกับความคิดรวมยุโรปภาคตะวันตก นอกจากจะเป็นโซเชียลิสต์กันทั้งหมด ส่วน มร. เชอร์ชิลล์ซึ่งเป็นผู้เริ่มริคิดเรื่องนี้ขึ้นแต่แรก กลับจะไม่มีส่วนได้ไปเกี่ยวข้องเลย.

ฝ่าย มร. แอตตลี นั้นเถียงว่า ประเทศอื่น เขาจะส่งคณะผู้แทน ไปจาก หลาย ๆ พรรค ไปรวมกัน ก็เพราะรัฐบาลของประเทศเหล่านั้น เช่น ฝรั่งเศส เป็นต้น เป็นรัฐบาลรวมพรรค ฉะนั้นคณะผู้แทนจึงรวมพรรคต่าง ๆ ส่วน อังกฤษ ไม่มี รัฐบาล รวม เป็น รัฐบาล ของ พรรค โซเชียลิสต์โดยฉะเพาะ จึงไม่จำเป็นทั้งไม่สมควรจะส่งคณะผู้แทนรวมพรรค ถึงกระนั้น ทางฝ่ายค้าน ก็ยังคงโต้ว่า มร. ทรูแมน ก็มี รัฐบาล พรรค เดโมแครต โดยฉะเพาะ ไม่มีรัฐบาลรวมพรรค ถึงกระนั้นเพื่อจะแสดงว่าทางการ ต่างประเทศ แล้ว ทั้งสอง พรรคใหญ่ ของอเมริการวมกันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน จึงได้ตั้งรัฐบุรุษที่อยู่ใน พรรครีปับลิกัน เป็นหัวหน้าคณะผู้แทน อเมริกา ที่ยูโน ด้วยเหตุผลดังได้บรรยายมานี้ ความเคียดแค้นระหว่าง มร. เชอร์ชิลล์ กับ มร. แอตตลี และพวกพ้องทั้งหลายในเรื่องนี้จึงรุนแรงมาก.

ตอบปัญหา

เมื่อเร็ว ๆ นี้ได้มีผู้อ่านคนหนึ่ง มีจดหมายมาถึงข้าพเจ้าบอกว่ามีหลายเรื่องที่ข้าพเจ้าได้บรรยายไว้ ลง

เอยโดยยอกว่าเราจะต้องคอยดูต่อไป แล้วต่อมาภายหลังก็มิได้แถลงว่า ต่อไปเย็นอย่างไร ข้าพเจ้ายอมรับว่าข้าพเจ้าผิด ทั้งนี้เพราะมัวคิดมากเกินไปว่าหน้าที่ของข้าพเจ้าไม่ใช่เย็นผู้ส่งข่าว เย็นผู้ขยายและอธิบายข่าว เมื่ออธิบาย แล้วก็เลยนึกผิดไป ว่าผลของการเย็นไปอย่างไรต่อไป ผู้อ่านคงจะได้ทราบทางข่าววิทยุ หรือในหนังสือพิมพ์รายวัน จึงมัวแต่ไปอธิบายข่าวใหม่ ๆ มิได้หันกลับไปเล่าเรื่องต่อของข่าวที่ได้เคยแถลงไว้ จึงขอแถลงบางเรื่องดังต่อไปนี้

จดหมายฉะบับที่ ๖ ลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๔๙๐ เรื่องบิชอบยาร์นส์แต่งหนังสือเกี่ยวกับสาสนาอันสังฆราชและรองสังฆราชยรักษ์ปรำว่าผิด และว่าถ้าบิชอบยาร์นส์คิดดังนั้นควรลาออก บิชอบยาร์นส์ก็ไม่ลาออก ยังคงเย็นบิชอบแห่งนครเบอร์มิงแฮมอยู่เช่นนั้น แล้วก็ไม่มีใครทำอะไรหรือว่ากล่าวอย่างใดต่อไปอีก.

จดหมายฉะบับที่ ๘ ลงวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๔๙๐ เรื่องการหยุดงานที่โรงแรมซาวอยนั้น กรรมาธิการรัฐบาลได้ตั้งขึ้น ตัดสินว่าผู้หยุดงานผิด เพราะสหะ

อาชีพกับนายงานได้ตกลงกันดีแล้ว ไม่มีเหตุผลที่จะหยุดงานอันเป็นการขัดขืนมติสหะอาชีพ คนเดินโต๊ะบีอาซซา ได้ถูกส่งไปทำงานที่อื่น.

จดหมายฉะบับที่ ๙ ลงวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๔๕๑ เรื่องการที่รัฐบาลเอารถไฟของบริษัทเอกชนมาเป็นของรัฐนั้น บัดนี้ยังไม่ถึงปี เราจึงจะต้องคอยดูต่อไปว่าจะมีผลดีร้ายประการใด.

จดหมายฉะบับที่ ๑๐ ลงวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๔๕๑ เรื่องน้ำมันเบ็นซินนั้น แม้จะร้องทุกข์กันเท่าใด รัฐบาลก็ไม่ยอมให้มีการขึ้นส่วนทั่วไป นอกจากผู้ที่อ้างเหตุผลจำเป็น จนกระทั่งเดือนมิถุนายนจึงได้มีการแบ่งขึ้นทั่วไปอีก โดยเป็นจำนวนน้อยกว่าแต่ก่อน ทั้งได้มีการย้อมน้ำมันสำหรับรถดับเพลิงและรถบรรทุกคนโดยสารให้เป็นสีแดง เพื่อมิให้เจ้าของรถเหล่านั้นเอาน้ำมันที่ขอไว้เกินกำหนดไปขายได้ราคาสูงในตลาดมืด ทั้งนี้เพราะออกกฎหมายลงโทษอย่างรุนแรงแก่ผู้ที่เอาน้ำมันสีแดงไปใช้ในรถยนต์ส่วนตัว ธรรมดาปรากฏว่าได้ผลดีมาก และปราบตลาดมืดทางน้ำมันได้สำเร็จ.

จดหมายฉะบับที่ ๑๑ลงวันที่๑๕กุมภาพันธ์ ๒๔๕๑ เรื่องการใส่สวนของกรรมาธิการหนังสือพิมพ์ ปรากฏว่าหนังสือพิมพ์อังกฤษ ดำเนินการ อย่างยุติธรรมสุจริตดียิ่ง ทางโซเชียลิสต์เลยพูดไม่ออก จึงไม่มีข่าวลือแวว มาว่ารัฐบาลจะคิดควบคุมหนังสือพิมพ์อย่างใด เรื่องนั้นจึงดูจะสงบลงแม้กรรมาธิการจะยังไม่เสนอรายงาน.

จดหมาย ฉะบับที่ ๑๒ ลง วันที่ ๑ มีนาคม ๒๔๕๑ เรื่องการแพทย์เยี่นอันตกลงว่า รัฐบาลกับสมาคมแพทย์ปราณีประนอมกันได้ แพทย์จะเข้ารับราชการก็ได้ ไม่เข้าก็ได้ แต่คนทุก ๆ คนต้องเสียภาษีค่าแพทย์ค่ายา เมื่อเสียภาษีแล้ว ก็มีสิทธิไปหาแพทย์รัฐบาลได้ และได้รับการรักษาทั้งได้ยาเปล่า ๆ แต่อยากจะไปเสียเงินให้กับแพทย์ที่ไม่เยี่นข้าราชการก็ได้ แต่ทุก ๆ คนจำเยี่นต้องเสียภาษีการแพทย์ ตกลงในที่สุดแพทย์ส่วนมากก็ยอมเข้าเยี่นข้าราชการ บัดนี้จึงมีแพทย์ข้าราชการถึง ๑๗,๐๐๐ คน เงินเดือนปีละ ๓๐๐ ปอนด์นั้นเยี่นอัตราต่ำที่สุด ต่อจากนั้นก็คิดตามจำนวนรายงานคนไข้

ประจำที่มีจดอยู่ในสมุดบันทึกของแพทย์ แต่แพทย์ข้าราชการจะมีคนไข้ประจำเกินกว่า ๔,๐๐๐ คนไม่ได้.

จดหมายฉะบับที่ ๑๕ ลงวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๔๙๑ และฉะบับที่ ๑๗ ลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๔๙๑ เรื่องการงดประหารชีวิตนั้น สภาขุนนางสืบตระกูลไม่เห็นด้วย ส่งคืนมา รัฐบาลไม่มีความประสงค์จะโต้เถียงเยื้นอันงดไว้ชั่วคราว คงประหารชีวิตต่อไป และก็ได้มีผู้ที่ทำการฆาตกรรมถูกประหารชีวิตสองคนแล้วเมื่อไม่กี่วันมานี้ เรื่องนี้ทางสภาขุนนางเขาอวดมากว่าเขาได้ช่วยประชาชน เพราะประชาชนไม่เห็นด้วยกับสภาสามัญ และเพราะมีสภาสูงคอยยับยั้งรั้งไว้ความประสงค์ของประชาชนจึงชะนะ.

การที่มีผู้อ่านเขียนจดหมายมาทักทวงนี้ เยื้นที่พอใจแก่ข้าพเจ้ามาก เพราะแสดงให้เห็นหนทางที่จะรับใช้ผู้อ่านให้เยื้นที่พอใจแก่ท่านยิ่งขึ้น ฉะนั้นผู้อ่านที่มีจดหมายมาจึงได้ทำประโยชน์แก่ผู้อ่านทั้งหลายอีกด้วย ข้าพเจ้าจึงขอวิงวอนท่านผู้อ่านอีกครั้งหนึ่งให้มีจดหมาย

มาออกความเห็น ยิ่งมากยิ่งดี ถ้าส่งไปยังบรรณาธิการ "โยว์แดง" ย่อมจะมีส่งต่อมายังข้าพเจ้าแน่นอน.

วันที่ ๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๘๑

พระราชวงศ์

ผู้อ่านทั้งหลายย่อมได้ฟังข่าวทางวิทยุ หรือโดยอ่านหนังสือพิมพ์รายวันมาแล้ว และทราบถึงเรื่องที่สมเด็จพระเจ้าแผ่นดินอังกฤษทรงพระประชวร แต่ผู้อ่านอาจจะอยากทราบข้อความเพิ่มเติมอีกบ้างในเรื่องนี้ เมื่อคนอังกฤษเพิ่งจะได้รับความตื่นเต้นพอใจ ในการสมภพของพระโอรสแห่งเจ้าฟ้าหญิงรัชชทายาท ก็ย่อมยิ่งทำให้หนักอกและสลดใจมากขึ้นอีก เมื่อได้รับข่าวในไม่ช้าถึงการประชวรของพระเจ้าแผ่นดิน เรื่องการประชวรของพระเจ้าแผ่นดินนี้ มีคนในอังกฤษเป็นอันมากพากันพูดว่าได้ทรงเป็นมานานแล้ว แต่ทางราชการได้แสร้งปิดบังเป็นความลับ เพราะไม่อยากจะให้คนทั่วไปตกใจ รอเอาไว้จน เจ้าฟ้าหญิง เอลิซะเบธ ทรงประสูติโอรส เสีย

ก่อน จึงจะได้เผยข่าวให้เป็นที่ทรายกันทั่วไป ข้อนี้ข้าพเจ้าสามารถแก้ได้ว่าไม่เป็นความจริง ข้าพเจ้าได้มีโอกาสได้เห็นพระเจ้าแผ่นดินอย่างใกล้ชิดพอใช้ ในเดือนกรกฎาคม ก็ยังทรงพระดำเนินได้อย่างสบาย ไม่มีการแสดงประชวรในพระชงฆ์อย่างใดเลย เป็นครั้งแรกที่เห็นว่าออกจะแปลกก็คือในงานพิธีเปิดรัฐสภา สังเกตดูพระเจ้าแผ่นดินทรงกระทืบพระยาทขวาอย่างเบา ๆ อยู่ตลอดเวลาเมื่อทรงอ่านพระราชดำรัส เมื่อกำลังฟังอยู่ ข้าพเจ้ายังอาจคิดไม่ได้ว่าพระองค์ท่านอาจจะทรงประหม่าเล็กน้อย เพราะมิได้ทรงอ่านพระราชดำรัสสวมพระมหามงกุฎมาเป็นเวลาตั้งกว่าสิบปี แต่ขณะนั้นจึงเพิ่งมารู้สึกว่าน่าจะเป็นเพราะมีความเจ็บปวดในพระยาทมากกว่า จึงต้องทรงกระทืบเล็กน้อยเพื่อให้คลายความเจ็บ ต่อจากนั้นข้าพเจ้ายังได้ทรายจากผู้ที่ใกล้ชิดมากว่าเมื่อแพทย์แถลงว่าพระอาการค่อนข้างหนักนั้น เป็นข่าวที่แปลกและน่าตกใจแก่ผู้อยู่ใกล้ชิดทุก ๆ คน ฉะนั้นข่าวที่ว่าทรายพระอาการกันมานานแล้วแต่แกล้งปิดบังนั้น ไม่น่าจะเป็นความจริงเลย ข่าวพระประชวรของพระเจ้าแผ่น-

กิน ได้นำความเศร้าโศรกและความวิตกมาสู่คนโดยมากทั่วไป ดังข้าพเจ้าได้พึ่งเองในการคุยกันกับคนทุกเหล่าทุกชั้น อันเย็นของที่ข้าพเจ้าทำอยู่เสมอ เพราะเห็นว่าเย็นวิธีถูกในการรับใช้ท่านผู้อ่านของข้าพเจ้า.

ในระหว่างที่ทรงพระครรภ์และใกล้กำหนดจะคลอดพระโอรสนั้น เจ้าฟ้าหญิงเอลิซะเบธทรงได้รับของขวัญในเชิงอาหารกระป๋องเย็นอันมาก จากผู้หวังดีทั้งในมหาราชอาณาจักร์อังกฤษและในสหปาลีรัฐอเมริกา ทั้งนี้เพราะคนส่วนมากที่หวังดีมีความเข้าใจว่าอาหารที่อังกฤษนั้นขาดแคลนร้ายยิ่งกว่าความจริง แต่อย่างไรก็ดี ผลที่สุดก็คือ เจ้าฟ้าหญิงทรงได้รับของขวัญในทางเย็นอาหารกระป๋องมากมาย เกินความต้องการหลายร้อยเท่า เจ้าฟ้าหญิงจึงทรงมีความคิดดี ทรงออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่จัดแบ่งของขวัญเหล่านั้นให้เย็นจำนวนเท่า ๆ กัน แล้วส่งไปแจกจ่ายแก่สตรีทั่วประเทศ ซึ่งได้คลอดบุตรในวันเดียวกันกับพระองค์ท่าน คือเมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน.

บัดนี้ผู้ที่เย็นพระราชวงศ์ชั้นสูงที่ประชาชนเอาใจ

ใส่ถึงอย่างมากเป็นพิเศษก็คือ พระราชชิดาพระองค์รองของพระเจ้าแผ่นดิน เจ้าฟ้าหญิงมาร์กาเรต ทั้งนี้เพราะนอกจากเป็นพระราชชิดาของพระเจ้าแผ่นดิน อันเป็นที่รักใคร่นับถือของเขาอย่างยิ่งแล้ว เจ้าฟ้าหญิงพระองค์นั้นยังกำลังทรงเป็นสาว ทั้งทรงมีพระพักตรและสรีร่างงดงามกระทัดรัดน่าเอ็นดู ไม่ว่าจะเสด็จไปไหน ก็มีคนไปคอยเฝ้าอยู่อย่างหนาแน่น ทั้งจะทรงทำอะไรหนังสือพิมพ์ก็มักจะลงข่าวถึงอย่างละเอียดละออ เพราะหนังสือพิมพ์ทราบดีว่าในการที่ทำดังนั้น เป็นที่พอใจแก่ผู้อ่าน เจ้าฟ้าหญิงมาร์กาเรตจึงเป็นอย่างที่เขาเรียกในภาษาตลาดในภาษาอังกฤษว่าทรงเป็น "ข่าวร้อน"

เจ้าฟ้าหญิงมาร์กาเรตกำลังเริ่มเป็นสาว จึงโปรดการเที่ยว การสนุกสนานรื่นเริงต่าง ๆ มักจะทรงอยู่ดีกแม้แต่จะมิได้เสด็จไปไหน ตามลำพังสองต่อสองต่อใครเลย ได้จัดการกันอย่างเรียบร้อย มีเจ้าหน้าที่ข้าหลวงองครักษ์ตามเสด็จคอยคุมอยู่เสมอ แต่การเสด็จเที่ยวกับอยู่ดีกดีนั้น เป็นข่าวที่มีอยู่ในหนังสือพิมพ์อย่างแพร่หลาย จึงเริ่มยังเกิดความลำยากแก่ยิดามารดา

สามัญทั่วไป ถ้าลูกสาวของใครชอบออกเที่ยวอยู่บ่อย ๆ บิดามารดาเอ็ดเอาบ้าง ก็มักจะตอบว่าถึงที่พระเจ้าแผ่นดินพระราชินียังไม่ทรงห้าม พระบิดาองค์เล็กในการอยู่บ่อยเหตุไฉนบิดามารดาของตนจึงจะต้องมีการห้ามปรามทั้งนี้เพราะเขาเหล่านั้นน่าจะลืมเสียว่าเจ้าฟ้าหญิงเสด็จไปไหนจนบ่อยครั้ง ก็มีข้าหลวงองครักษ์ตามเสด็จ ส่วนตัวเขาเองนั้นมักจะไปเที่ยวกับชายหนุ่มสองต่อสองเสียมากกว่า มันย่อมจะผิดกันบ้างมิใช่หรือ.

การเมืองภายใน

เมื่อวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ท่านวินสะตัน เชอร์ชิลล์ อดีตนายกรมต. ผู้นำฝ่ายค้านปัจจุบัน และผู้นำพรรคการเมืองคอนเซอร์เวติฟ ได้มีอายุครบ ๗๔ ปี ในสมัยวันคล้ายวันเกิดของท่านคราวนี้ มร. เชอร์ชิลล์ ได้แสดงความแข็งแรงและสุขภาพสมบูรณ์ของท่านโดยออกขี่ม้าล่าสัตว์ อันเป็นกีฬาที่ต้องการความอดทนกล้าหาญทั้งมีอันตราย เพราะในการขี่ม้าต้องมีการกะโดดข้ามรั้วข้ามห้วยด้วยมิใช่น้อย ฉะนั้นต้องยังว่องไวแข็งแรงอยู่อย่างดีแม้จะอายุเขตต์ชราภาพอยู่แล้ว ในทางการ

ขี่ม้านั้น มร. เชอร์ชิลล์ย่อมต้องมีความชำนาญสามารถมาก เพราะเมื่อหนุ่มแน่นและออกจากโรงเรียนนายร้อยใหม่ ๆ ได้เคยเป็นนายทหารม้า

ในโอกาสที่ มร. เชอร์ชิลล์ได้เข้าประชุมสภาสามัญในวาระคิดคล้ายวันเกิดครบ ๗๔ ปีของท่านนั้น สมาชิกสภาทั้งหมดทุก ๆ พรรค นอกจากคอมมูนิสต์ที่มีอยู่สองคน ต่างได้พากันแสดงความรักใคร่เป็นทางส่วนตัวต่อ มร. เชอร์ชิลล์ โดยลุกขึ้นปรบมือโห่ร้องแสดงความยินดีให้แก่ท่าน หัวหน้าพรรคอื่น ๆ ยังได้พูดจาชมเชยทั้งอวยพรแก่ท่านอย่างครึกครื้น กินเวลานานเกินกำหนด จนกระทั่ง ส.ส. สตรีผู้หนึ่ง จำเป็นจะต้องลุกขึ้นกระทู้ถามรัฐบาลเป็นทางการ ยังต้องขอโทษต่อสภาที่จะต้องแย่งพูดตัดถ้อยคำอวยพรแก่ท่านรัฐบุรุษอาวุโสเช่นนั้น.

ทั่วไปในประเทศอังกฤษนั้นมีคนนับถือ มร. เชอร์-ชิลล์เป็นอันมาก แต่ถึงกระนั้นก็ตกลับมีพวกหัวหน้าในพรรคคอนเซอร์เวตีฟนั้นเอง ที่กำลังเริ่มจัดการที่จะยุแหย่ให้พรรคเอาตัว มร. เชอร์ชิลล์ออกจากตำแหน่งผู้นำของพรรค พวกนี้มีความคิดว่าถ้า มร. เชอร์ชิลล์ลาออก

จากเป็นผู้นำเสียแล้ว พรรคคอนเซอร์เวติฟจะมีหวังได้ชะนะในการเลือกตั้งใหญ่คราวหน้าดีกว่าที่จะมี มร.เชอร์-ชิลล์ยังคงเป็นผู้นำต่อไป เขาว่าประชาชนรัก มร. เชอร์ชิลล์มาก แต่จะไม่ออกเสียงให้ท่าน พวกนี้กำลังพยายามเข้าหูสมาชิกพรรคคอนเซอร์เวติฟ แต่จนบัดนี้ยังมิได้ผลเท่าใดนัก อีกพวกหนึ่งก็ว่า มร. เชอร์ชิลล์ชรามากเกินไปเสียแล้ว ที่จะสามารถรับตำแหน่งนายก รมต. อีกครั้งหนึ่ง ในข้อที่ตัว มร. เชอร์ชิลล์เองจะชรา เกินไปหรือไม่นั้น ข้าพเจ้าผู้อยู่ภายนอกไม่สามารถที่จะทราบได้ แต่ถ้าจะดูทางประวัติศาสตร์ของอังกฤษแล้ว เคยมีรัฐบุรุษสำคัญที่ได้เป็นนายก รมต. เมื่ออายุแก่กว่า มร. เชอร์ชิลล์เดี๋ยวนี้ ผู้นั้นคือ มร. แกลดสะโตน ในรัชชสมัยสมเด็จพระราชินีนาถ วิกตอเรีย ได้รับเป็นนายก รมต. ครั้งที่สาม เมื่ออายุ ๗๕ ได้เป็นอีกครั้งที่สี่ เมื่ออายุ ๘๒ ลาออกเลิกเล่นการเมืองเลยเอาเมื่ออายุ ๘๔ มร. เชอร์ชิลล์ยังไม่อายุ ๗๔ ปี ฉะนั้นถ้าแข็งแรงว่องไวเท่า มร. แกลดสะโตน ก็ควรจะยังเล่นการเมืองอยู่ได้อีก ๑๐ ปีอย่างน้อย.

เมื่อหนึ่งปีกว่าๆ มานี้ ทางรัฐบาลได้แถลงว่าการเกณฑ์ทหารนั้น แม้มหาสงครามจะได้จบลงไปแล้วก็ดี แต่ก็ยังเป็นการจำเป็น ทหารที่เกณฑ์นั้นจะต้องรับราชการปีครึ่ง แล้วในไม่ช้ารัฐบาลโซเชียลิสต์ก็ยอมทนการคัดค้านของพวกพรรคของตนเองไม่ได้ ในไม่กี่วันก็เปลี่ยนใจขอกว่าปีครึ่งนั้นนานเกินไป เกณฑ์เอาไว้เพียงหนึ่งปีก็พอแล้ว ทำให้ มร. เซอร์ซิลล์กับพรรคคอนเซอร์เวติฟเยาะเย้ยรัฐบาลว่าใจเสาะอย่าว่าแต่จะปกครองประเทศเลย แม้แต่พวกของตนเท่านั้นก็ควบคุมไว้ไม่ได้ ต้องยอมแพ้แก่ฝ่ายน้อยที่ยังเกลียดการเกณฑ์ทหารเป็นที่สุด เพราะในสมัยเดิมนั้นการเกณฑ์ทหารเป็นของที่พรรคโซเชียลิสต์กับพรรคลิเบรัลเกลียดมาอยู่เสมอ (ดูจดหมายฉะบับที่ ๑ ลงวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๔๙๐).

บัดนี้เพราะสภาพการณ์ในโลกไม่สงบ รัฐบาลอังกฤษอันเป็นรัฐบาลของพรรคโซเชียลิสต์ก็กลับจะต้องเปลี่ยนใจอีก ยื่นร่างพระราชบัญญัติเข้าสู่สภาสามัญ จะเกณฑ์ทหารเป็นเวลาปีครึ่งอีก แทนที่จะค่อนเคาะหวัวเราะเยาะอย่างหนึ่งอย่างใด พรรคคอนเซอร์เวติฟได้แสดง

ความรักชาติ ยกเชิดชูชาติขึ้นอยู่เหนือการทะเลาะเบาะแว้งกันระหว่างพรรค และสนับสนุนทันทีในการออกเสียง จึงมีฝ่ายเห็นด้วยกับรัฐบาล ๓๔๑ คน คัดค้าน ๕๓ ในหมู่คัดค้านมีโซเชียลิสต์ ๔๐ คน พวกนี้ล้วนเป็นโซเชียลิสต์ที่เอนเอียงไปทางโซเวียตรัสเซีย มักจะโต้เถียงแทนประเทศนั้น ต่อสู้อยู่เสมอกับ รมต. ว่าการต่างประเทศของตนเอง คือ มร. เบวิน นอกจากนั้นก็มีลิเบรัล ๘ คน ยังคงเกลียดชังการเกณฑ์ทหารอยู่ตามเดิม ส.ส.อิสระ ๓ และคอมมูนิสต์ ๒ คน.

ข้าพเจ้าได้เคยแถลงมาแต่ก่อนแล้วว่า ภายในสหะอาชีพกรรมกรนั้น การต่อสู้อย่างรุนแรง ระหว่างโซเชียลิสต์กับคอมมูนิสต์ว่าในที่สุดฝ่ายไหนจะมีอำนาจควบคุมกรรมกรนั้น จะต้องมีขึ้นอย่างไม่มีข้อญหา และก็ได้เริ่มมีมาแล้วทีละเล็กละน้อย จนบัดนี้ก็ได้บังเกิดแตกหักขึ้นอย่างจริงจังแล้ว คือกรรมาธิการกลางแห่งสันนิบาต สหะอาชีพได้ แนะนำ สหะ อาชีพ ต่าง ๆ ให้ต่อ สู้กับคอมมูนิสต์ ผลจะเป็นอย่างไรแน่นอนนั้น ยังทายไม่ได้ทั้งนี้เพราะ สันนิบาตไม่มีอำนาจเด็ดขาดเหนือ สหะอาชีพ

ต่าง ๆ ได้แต่แนะนำ เราทราบแต่ว่าสหะอาชีพที่ใหญ่ที่สุดในอังกฤษ คือสหะอาชีพการขนส่งได้ลงความเห็นเออออวย ด้วย อย่างเต็มที่ แต่ถึงกระนั้นก็ดี สันนิบาตสหะอาชีพก็ยังไม่แถลงนโยบายออกมาอย่างเต็มที่ ถึงฐานะของกรรมการที่เป็นคอมมูนิสต์ก็ยังคงเป็นกรรมการอยู่ได้ต่อไป กรรมกรส่วนน้อยที่เป็นคอมมูนิสต์ก็ยังสามารถยุแหย่ให้มีการหยุดงานได้บ่อย ๆ ซึ่งสหะอาชีพไม่เห็นด้วย เป็นทางการ หากว่าสหะอาชีพไม่สามารถตกลงได้ว่าจะทำอย่างไรกับคอมมูนิสต์ซึ่งเป็นส่วนน้อย น่ากลัวว่าอำนาจของสหะอาชีพจะต้องลดน้อยลงอย่างแน่นอน ถ้าเช่นนั้นใครเล่าจะเป็นผู้ควบคุมกรรมกรในการติดต่อตกลงเรื่องต่าง ๆ กับเจ้าของงาน การที่หัวหน้ากรรมกรยังคงแบ่งแยกออกจากกัน ยังคงโลเล และขยกันไม่แตกเช่นนี้ ย่อมเป็นข้อที่น่าวิตกอยู่มาก.

เกี่ยวกับครอบครัว

ประชาชนส่วนมากที่ชอบอ่านหนังสือพิมพ์ เมื่อเร็ว ๆ นี้ย่อมมีความประหลาดใจบ้างมิใช่น้อย เมื่อได้

อ่านหนังสือพิมพ์เห็นข่าวว่านักธรรมผู้หนึ่ง อันอยู่ในลัทธิโปรเตสตันต์อังกฤษ จึงสามารถทำการเศกสมรสได้ แม้จะมีอายุถึง ๕๐ กว่าปีแล้วก็ดี ได้ทำการเศกสมรสกับสตรีสาวผู้มีอายุเพียง ๑๙ ปีเท่านั้น สตรีสาวผู้นั้นได้พบกับท่านนักธรรมเป็นครั้งแรกเมื่อไปเข้าโบสถ์ ๑๐ ปีมาแล้วเมื่ออายุ ๙ ขวบเท่านั้น ปรากฏว่าท่านนักธรรมได้รักใคร่ตัวเขาตลอดมา แต่ก็ได้คอยอยู่จนเขาเติบโตพอ คือ อายุ ๑๙ ปี จึงได้ทำการเศกสมรสด้วย.

อีกเรื่องหนึ่งที่แปลกอยู่ไม่น้อย ก็คือ การหย่าร้างระหว่างสามีภรรยาคู่หนึ่งซึ่งได้มีขึ้นเมื่อสองสามวันมานี้ ผู้อ่านที่ได้เคยอ่านจดหมายเหล่านี้ใน "โยว์แดง" มานานแล้ว อาจจะคงจำได้ว่าข้าพเจ้าได้เคยอธิบายมาแต่ก่อนว่า ตามกฎหมายอังกฤษการที่สามีภรรยาจะแตกแยกออกจากกันได้นั้นมีอยู่สองวิธี คือ การหย่าจากกันกับการลบล้างการเศกสมรส ผู้ที่หย่าจากกันนั้นก็ยังคงเป็นผู้ที่เคยเศกสมรสมาแล้ว ส่วนผู้ที่ได้รับการลบล้างการเศกสมรส ตามกฎหมายย่อมสมมุติว่าเป็นผู้ที่มิได้เคยเศกสมรสเลย คงกลับเป็นโสดอยู่อย่างแรก

เริ่มเดิมที ถ้าเป็นสตรีแล้วก็กลับเป็นนางสาวและใช้นามสกุลเดิมของตน.

เหตุผลที่จะลบล้างการเสกสมรสได้นั้นมีหลายอย่าง แต่ที่บ่อยที่สุดก็คือในเรื่องที่สามีภรรยาได้แต่งงานกันมาแล้ว แต่ก็ไม่มีการร่วมประเวณีกันตามธรรมชาติ จะเป็นความผิดของสามีหรือภรรยาก็ตาม แต่โดยมากที่อังกฤษมักจะเป็นความผิดของสามีเป็นส่วนมาก เมื่อเป็นเช่นนั้น ฝ่ายที่ไม่พอใจก็สามารถฟ้องขอลบล้างได้ ด้วยเหตุนี้การลบล้างจึงมักจะไม่มีปัญหาลำบาก ยุ่งยากเกี่ยวถึงลูกเต้า ทั้งนี้เพราะโดยมากก็เพราะไม่มีลูกเต้าจะเป็นกังวล.

ยังมีได้ยังเกิดเรื่องอันแปลก คือมีสามีภรรยาคู่หนึ่งได้แต่งงานกันมาเป็นเวลาสามปีกว่า แต่สามีก็มิได้มีการติดต่อกับภรรยาตามธรรมชาติ ถ้าภรรยาแสดงกิริยาหรือออกความเห็นว่าออกจะเป็นของแปลก เพราะตนอยากจะมีลูก สามีก็แก้ตัวว่ามีธุระหงุดหงิดที่จะต้องกังวลถึงมากเกินไป ใจคอไม่ปลอดโปร่ง เหน็ดเหนื่อยเกินไปบ้าง ไม่ค่อยจะสบายบ้าง ในที่สุดภรรยาอยาก

มีลูกมากพอที่จะตัดพ้อเอาโดยตรง ทางสามีก็เลยยอมรับว่าตนเป็นผู้ที่เส้นประสาทไม่บริบูรณ์ จึงมีความเกรงกลัวว่าจะทำอะไรไม่ได้ ในอังกฤษมีผู้ชายที่มีความรู้สึกเกรงกลัวเช่นนั้นมิใช่น้อย ภรรยาไปปรึกษากับคนอื่น ๆ รวมทั้งแพทย์ จึงได้รับความเห็นว่าควรจะมีครรภ์โดยให้แพทย์จัดการฉีด และลูกที่จะเกิดขึ้นนั้นก็จะเป็นลูกของสามี แม้จะมีกำเนิดขึ้นโดยการฉีด ไม่ใช่กำเนิดตามธรรมชาติก็ดี สามีทราบดังนั้นก็ยินยอม แพทย์ก็ได้จัดการ กระทำไป ตามวิธีจนสามารถฉีดสเตรผู้นั้น จนมีครรภ์และมีบุตรออกมาได้ บุตรคนนั้นก็เป็นบุตรของสามีอย่างไม่มีข้อสงสัย.

การที่ภรรยาเออออวยให้มีการฉีดเช่นนั้น มิใช่เพราะอยากมีลูกเท่านั้น เพราะหวังว่าเมื่อตนมีลูกแล้ว สามีก็อาจจะหายประหม่าเกรงกลัว จะอยู่กินกันได้อย่างสามีภรรยาตามธรรมดา เหตุการณ์มิได้เป็นไปดังภรรยาหวัง สามียังประหม่าเกรงกลัวเส้นประสาทเสีย ทำอะไรไม่ได้อย่างเดิม ภรรยาหมดความอดทนจนขึ้นฟ้องศาลขอหย่าตามกฎหมาย ก็ได้สมดัง

ประสงค์ แต่มีข้อขัดข้องบังเกิดขึ้นที่แก้ไม่ได้ คือเมื่อการเสกสมรส สลบล้างไปเหมือนหนึ่งมิได้เคยมีขึ้นแล้ว บุรุษสตรีคู่นั้นก็ย่อมมีลูกไม่ได้ตามกฎหมาย เมื่อเช่นนั้นเด็กที่เกิดมาก็เลยถูกตัดสิทธิ์ที่จะเป็นบุตรของบุรุษผู้นั้นตามกฎหมาย.

การมีลูกโดยใช้วิธีฉีดแทนธรรมชาตินั้น นับแต่ภายในสิบปีมาแล้ว ดูมีผู้นิยมกันมากขึ้นจนปรากฏว่าปีหนึ่งๆ มีเด็กเกิดด้วยวิธีนี้หลายร้อยคน เหตุผลที่ทำให้มีผู้จัดการใช้วิธีฉีดนั้นมีอยู่สามประการ ประการหนึ่งเป็นเพราะสามีแม้จะแข็งแรงพอที่จะมีลูกได้ แต่มีลูกโดยติดต่อกับภรรยาตามธรรมชาติไม่ได้ จะเป็นเพราะเส้นประสาทอ่อน ซึ่งที่อังกฤษมีผู้ชายเป็นเช่นนั้นไม่น้อย หรือไม่สมประกอบอย่างอื่น เมื่อเช่นนั้นก็ให้แพทย์จัดการถ่ายออกไปฉีดกับภรรยา เมื่อภรรยามีลูกออกมาก็เป็นลูกจากเลือดเนื้อของสามีจริงๆ การกระทำเช่นนั้นศาสนาไม่สู้จะห้ามปราม.

ต่อจากนั้นก็มีสามีภรรยาบางคู่ที่สามีไม่สามารถจะมีลูกได้เลยโดยวิธีใดๆ ก็ไม่ได้ แต่ทั้งสองอยากจะมี

ลูก จะไปรับเด็กกำพร้าจากโรงเลี้ยงเด็กมารับเป็นลูกก็ไม่ชอบ เพราะไม่เป็นลูกจากเลือดเนื้อของทั้งสองฝ่าย จึงยอมให้แพทย์ไปจัดการถ่ายออกจากชายใดผู้หนึ่ง ซึ่งต่างฝ่ายต่างไม่รู้จักต่อกันเลย แล้วแพทย์ก็ฉีดภรรยาเมื่อภรรยามีลูกออกมาก็เป็นลูกของภรรยาแท้ๆ แต่ไม่ใช่ลูกของสามี สามียอมรับเลี้ยงเป็นลูกแท้ๆ เช่นเดียวกับไปรับเอามาจากโรงเลี้ยงเด็ก อีกประการหนึ่งก็คือหญิงโสดที่ไม่มีใครเขารักใคร่หรือเห็นสมควร มาขอแต่งงานด้วย ได้แต่จะอยู่โสดเช่นนั้น แต่อยากจะมีลูก จึงไปขอให้แพทย์ฉีดโดยถ่ายออกจากชายที่ตนไม่เคยพบไม่เคยรู้จักเลย ในที่สุดก็มีลูกออกมาไว้ได้เลี้ยง ซึ่งเพราะเป็นลูกเกิดมาจากในครรภ์ของตน สตรีโสดผู้นั้นจึงรักและพออกพอใจมากกว่าที่จะไปรับเลี้ยงเด็กกำพร้ามาจากโรงเลี้ยงเด็ก ดังที่เคยมีทำกันมาแต่ในสมัยก่อน การกระทำประการที่สองและที่สามนี้ ทางศาสนาคริสตังขัดขวาง ห้ามปรามปรักปรำอย่างรุนแรง แต่ทางกฎหมายไม่เกี่ยวข้องห้ามหวงอย่างใด จึงมีผู้กระทำกันมาก.

เมื่อทางกฎหมาย ยังรับรองว่าภรรยาที่สามีไม่เคยติดต่อเกี่ยวข้องด้วยทางธรรมชาติ สามารถจะฟ้องลบล้างการเศกสมรสได้ แม้จะมีบุตรทางการฉิด เมื่อเด็กนั้นกลับไร้สิทธิทางกฎหมายแม้นามสกุลก็ไม่มีจะใช้ได้ จึงจะเกิดปัญหาต่าง ๆ อันยากลำยากขึ้นเป็นแน่นอน ฉะนั้นในเรื่องนี้จึงน่าจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงในทางกฎหมายเป็นแน่.

การโบยในโรงเรียน

ในข้อที่ว่าการโบยนักเรียนตามโรงเรียนประชาบาลจะเป็นของสมควรหรือไม่นั้น เป็นข้อที่มีนักการศึกษาโต้เถียงกันอยู่มาก แม้ว่าการโบยตามโรงเรียนประชาบาลมักจะเป็นเพียงตีมือเท่านั้น เมื่อเร็ว ๆ นี้มีชายหนุ่มผู้หนึ่งที่เรียกตัวว่าเป็น สภานายกสมาคมส่งเสริมการโบยนักเรียน ได้รับเชิญไปแสดงปาฐกถา ณ โรงเรียนแห่งหนึ่ง แถลงถึงว่าการลงโทษโดยการโบยนั้น ดีกว่าและสดวกกว่า ทั้งเป็นประโยชน์แก่สุขภาพของนักเรียนทั้งหญิงชายเพียงใด ชายหนุ่มผู้นั้นได้เอาไม้และหวายต่าง ๆ หลายชะนิดไปแสดงเป็นเครื่องประ-

กอยอีกด้วย เพื่อช่วยในการแสดงปาฐกถา บรรดาผู้ฟังมีนักเรียนทั้งหญิงและชาย.

ในตอนหนึ่ง แห่งปาฐกถา ชายหนุ่มปาฐก ได้ชูไม้มะลากายาว ๓๐ นิ้วขึ้นให้ผู้ฟังดู พลางอธิบายว่าไม้อันนั้นเหมาะที่สุดสำหรับการโบยนักเรียนหญิงรุ่นสาว ในทันใดนั้นก็มีอุบัติเหตุเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว กระทันหันจนอาจารย์ใหญ่ห้ามปรามไม่ทัน นักเรียนรุ่นหนุ่มสามคนได้วิ่งขึ้นไปบนเวทีรุมจับตัวปาฐก นักเรียนหญิงรุ่นสาวบางคนก็วิ่งขึ้นไปช่วยจับลงนอนพังพาบกับโต๊ะ เด็กชายก็ใช้ไม้มะลากานั้นโบยปาฐกเสียอย่างรุนแรงตั้งหก ที ชายหนุ่มจึงต่อสู้และหลบหนีออกจากห้องนั้นได้ พลางไปขออาจารย์ใหญ่ว่าจะยื่นฟ้องศาลฐานถูกทำร้ายร่างกาย แต่ถึงบัดนี้ยังไม่มีวี่แววและข่าวคราวถึงชายหนุ่มที่ตั้งตนเป็นสภานายกส่งเสริมการโบยนักเรียนผู้นั้นอีกเลย.

วันที่ ๒๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๙๑

พระราชวงศ์

ผู้อ่านส่วนมากคงจะได้ทราบแล้วโดยทางวิทยุ

กระจายเสียงหรือโดยอ่านหนังสือพิมพ์รายวัน ว่าพระเจ้าวรวงศ์เธอ โอรสเจ้าฟ้าหญิงเอลิซะเบธนั้น ได้รับพระนามเป็นสี่พระนาม ในบรรดาพระนามทั้งสี่ มีสองพระนามที่ข้าพเจ้าเคาไว้ใน "โยว์แคง" ฉะบับที่ ๒๘ ลงวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ออกมาถูกคือ พีลิป กับ ยอร์ช แต่ที่คิดว่าพระนามที่ใช้ธรรมดาจะเป็น ยอร์ช หรือ พีลิป นั้นผิดอย่างไกลทีเดียว เพราะบิดามารดาของเจ้าชายเล็ก ๆ ได้เลือกพระนามที่ไม่มีใครได้คิดว่าจะเลือก คือ พระนาม ชาร์ลส์ พระนามทั้งสี่ คือ ชาร์ลส์ พีลิป อาร์เธอร์ ยอร์ช พีลิปนั้นก็คือพระนามของพระบิดา อาร์เธอร์ ยอร์ช เป็นพระนามสองพระนามสุดท้ายของพระอัยยกา คือ พระเจ้ายอร์ชที่ ๖ ทรงมีพระนามว่า แอลเบิต เฟรเดริค อาร์เธอร์ ยอร์ช แต่พระนามชาร์ลส์นั้นไม่มีผู้ใดนึกฝันเลยว่าจะทรงเลือก ฉะเพาะอย่างยิ่งสำหรับเจ้านายที่มีหวังจะได้เป็นพระเจ้าแผ่นดินอังกฤษวันหนึ่ง.

พระเจ้าแผ่นดินอังกฤษเคยมีสองพระองค์เท่านั้นที่ทรงพระนามว่าชาร์ลส์ คือเมื่อพระราชินีนาถ เอลิซะเบธ

ได้สิ้นพระชนม์ เมื่อ ๓๔๕ ปีมาแล้ว พระราชวงศ์ทิวเดอร์ก็หมดลง ราชสมบัติจึงตกไปอยู่กับพระราชวงศ์สจ๊วต แห่ง สก๊อตแลนด์ ซึ่งได้สืบเนื่องทางเจ้าหญิงมาจากราชวงศ์ทิวเดอร์ คือสืบมาจากเจ้าหญิงมาร์การเรต พระพี่นางของพระเจ้าเฮนริที่ ๘ ฉะนั้นจึงเป็นย่าของสมเด็จพระราชินีนาถ เอลิซะเบธ พระเจ้าแผ่นดินราชวงศ์สจ๊วตพระองค์แรกที่ได้เป็นพระเจ้าแผ่นดินทั้ง สก๊อตแลนด์กับอิงก์แลนด์ คือ พระเจ้าเจมส์ที่ ๖ แห่งสก๊อตแลนด์ อันได้เป็นพระเจ้าเจมส์ที่ ๑ แห่งอิงก์แลนด์ เมื่อสิ้นพระชนม์แล้วพระโอรสองค์รองได้สืบราชสมบัติทรงพระนามว่า ชาร์ลส์ ต่อมาได้มีการพิพาทกันกับรัฐสภาจนถึงมีการสงครามกลางเมือง ในที่สุดทางฝ่ายรัฐสภาชะนะ ได้ถูกนำขึ้นศาล ศาลตัดสินประหารชีวิต อังกฤษจึงได้กลายเป็นริปับลิคไปชั่วคราว ซึ่งเรียกว่า คอมมอน เวลธ์ แต่ภายหลัง พระโอรสของพระเจ้าชาร์ลส์ที่ ๑ ก็ได้รับเชิญเสด็จกลับมาเป็นพระเจ้าแผ่นดิน อังกฤษเป็นอันว่ากลับเป็นราชอาณาจักรอีก พระเจ้าแผ่นดินองค์ใหม่ทรงพระนามว่า พระเจ้าชาร์ลส์ที่ ๒ พระเจ้าชาร์ลส์ที่ ๒ นั้นไม่มี

โอรสกับพระราชินี เมื่อสิ้นพระชนม์ราชสมบัติจึงตกไปเป็นของพระอนุชาผู้ทรงเป็นพระเจ้าเจมส์ที่ ๒

พระเจ้าเจมส์ที่ ๒ ในที่สุดก็ทะเลาะกับรัฐสภา จนได้เสด็จไปเสียจากอังกฤษ แต่ไม่ลาออก จาก ราชสมบัติ ทางอังกฤษได้เชิญเสด็จพระธิดาองค์ใหม่ของพระเจ้าเจมส์ที่ ๒ กับ พระ สวามิ เป็น พระเจ้า แผ่นดิน ทั้งสอง พระองค์ พร้อมกัน ทรงพระนามว่าพระราชินีนาถ แมรีที่ ๒ กับ พระเจ้าวิลเลียมที่ ๓ เมื่อทั้งสองสิ้นพระชนม์ พระกนิษฐา ของ แมรีที่ ๒ ก็ได้เป็นพระเจ้า แผ่นดิน ทรงพร ะนามว่า แอนน์ ความจริงพระเจ้าเจมส์ที่ ๒ ได้มีพระโอรสโดย พระราชินีองค์ที่สอง ซึ่งอ่อนกว่า แมรีที่ ๒ กับ แอนน์ ควรจะได้เป็นพระเจ้า แผ่นดิน เพราะเจ้าชาย ต้องมา ก่อน เจ้าหญิงแม้จะเป็นน้อง แต่คนอังกฤษไม่ยอมรับโอรสองค์นั้นเป็นพระเจ้าแผ่นดิน ทั้งนี้เพราะยังโกรธเคืองพระเจ้าเจมส์ที่ ๒ ทั้งมีเหตุที่ว่าเพราะโอรสองค์นั้นมีพระมารดานับถือลัทธิโรมันคาธอลิค โอรสจึงกลายเป็นอยู่ในลัทธิโรมันคาธอลิคไปด้วย ซึ่งเป็นลัทธิที่คนอังกฤษส่วนมากไม่พอใจและในสมัยนั้นมีความเกรงกลัว จึงถึง

กษัตริย์กันว่าทารกนั้นไม่ใช่โอรส พระเจ้าเจมส์ที่ ๒ จริง ๆ เลย เป็นเด็กอ่อนที่มีผู้แอบอุ้มเข้าไปในห้องบรรทมพระราชินี ด้วยเหตุฉะนั้นเมื่อพระราชินีนาถ แอนน์ สิ้นพระชนม์ลงโดยไม่มีโอรส ราชวงศ์อังกฤษจึงเปลี่ยนอีกครั้งหนึ่ง เพราะมีกฎหมายตัดสิทธิการสืบสันตติวงศ์ห้ามมิให้เจ้าชายเจ้าหญิงที่เป็นโรมันคาธอลิคสืบราชสมบัติ ราชสมบัติจึงควรตกไปเป็นของเจ้าหญิงเยอรมันทรงพระนามว่า โซเฟีย อันสืบสายมาจากพระธิดาองค์หนึ่งของพระเจ้าเจมส์ที่ ๑ แต่สิ้นพระชนม์เสีย พระโอรสซึ่งเป็นพระเจ้าแผ่นดินประเทศ แฮโนเวอร์ ในเยอรมนีอันเวลานั้นยังแยกเป็นหลาย ๆ ประเทศอยู่ ก็ได้ข้ามมาเป็นพระเจ้าแผ่นดินอังกฤษเมื่อ ๒๓๔ ปีมาแล้ว ทรงพระนามว่าพระเจ้ายอร์ชที่ ๑ ราชวงศ์นั้นจึงได้นามว่าราชวงศ์แฮโนเวอร์ สืบเนื่องกันมาจนถึงพระราชินีนาถ วิกตอเรีย ในตอนต้นสมัยราชวงศ์ แฮโนเวอร์ เมื่อพระเจ้าเจมส์ที่ ๒ นอกราชสมบัติสิ้นพระชนม์ พระโอรสที่ถูกตัดสิทธิและซึ่งอังกฤษส่วนมากไม่ยอมรับนั้น ก็เรียกพระองค์

เองว่าเป็นพระเจ้าเจมส์ที่ ๓ พยายามจะยกทัพมาตีเอาอังกฤษคืนแต่ก็ไม่สำเร็จ.

แต่พระโอรสของพระองค์ คือ เจ้าชาร์ลส์ เอดเวอร์ด นั้นเสด็จมาได้สำเร็จจนถึงเมืองสก๊อตแลนด์ ชาวสก๊อตที่อยู่ตามหมู่เขา อันเรียกกันว่าเย็นพวกไฮแลนเดอร์ได้เข้าสนับสนุนพระองค์ จนถึงกับยึดนครหลวงเอดินบะระได้ ตั้งราชสำนักอยู่ที่นั่น แล้วยกทัพลงมาในอิงก์แลนด์จนถึงกลางประเทศ จึงพ่ายแพ้ทหารพระเจ้ายอร์ชที่ ๒ เจ้าชายชาร์ลส์ เอดเวอร์ดนั้นทรงงามมากและสง่าผ่าเผย ชาวสก๊อตรักใคร่มากเรียกว่า "ยอนนี ปรินซ ชาร์ลี" ยอนนีเป็นคำที่ชาวสก๊อตเขาใช้ว่าสรวยงาม การที่กล้าเสด็จข้ามทะเลมาทำการรบเพื่อจะเอาราชสมบัติอันเป็นสิทธิของพระองค์ ถึงแม้จะพ่ายแพ้ไม่สำเร็จ ก็ทำให้ทรงเป็นเหตุให้มีผู้แต่งเรื่องหนังสือละคร เพลงร้องและคำกลอนเกี่ยวถึงพระองค์มีผู้วาดรูปพระองค์เป็นอันมาก ภาพยนตร์ก็ได้มีทำหลายครั้ง เพิ่งมีทำใหม่ๆ ยี่สิบเอ็ดนี้เอง จึงทรงเป็นวีระบุรุษ

ที่แม้คนอังกฤษทั่นเต้นรักใคร่มาก เย็นที่รู้จักกันทั่ว ๆ ไปคล้าย ๆ " ขุนแผน " ของไทยเราฉะนั้น.

เพราะเจ้าชาร์ลส์ เอดเวอร์ด ทรงเย็นปรปักษ์เอกของราชวงศ์ แฮโนเวอร์ เจ้านายในราชวงศ์นั้นจึงไม่เคยมีพระนาม ชาร์ลส์ บัดนี้เจ้าฟ้าหญิงเอลิซะเบธกลับประทานพระนามนั้นแก่โอรสของพระองค์ ซึ่งถ้าจะเติบโตขึ้นจนได้เย็นพระเจ้าแผ่นดิน ก็จะทรงพระนามว่า พระเจ้าชาร์ลส์ที่ ๓ จึงเย็นพระนามที่ไม่มีใครนึกฝันเลยว่าจะทรงเลือก จนถึงกับทางราชการได้แถลงว่าทรงเลือกโดยเหตุผลส่วนพระองค์ น่าจะเดาได้ว่าอาจจะได้ทรงเลือกพระนามนั้น เพราะเหตุหลายประการดังต่อไปนี้ (๑) เพราะโปรดว่า นามชาร์ลส์นั้นไพเราะ (๒) เพราะทรงมีพระมารดาเย็นชาวสก๊อต จึงอยากจะให้ชาวสก๊อตพอใจ ว่าได้ทรงเลือก พระนาม อันเหมือนยอนนี ปรินซ ชาร์ลี ที่เขารักของเขามาก ความจริงบัดนี้ก็มีคนพากันเรียกเจ้านายเล็ก ๆ นั้นว่า ยอนนี ปรินซ ชาร์ลีอยู่แล้ว (๓) เพราะจะให้เชื่อมการติดต่อกับนครหลวงเอดินบะระ ซึ่งเย็นพระทินนามของพระสามี

คุค แห่ง เอดินบะระ ทั้งนี้เพราะเจ้าชาร์ลส์ เอดเวอร์ด ได้ตั้งราชสำนักอยู่ที่นั่นชั่วคราว (๔) แสดงว่าเมื่อราชวงศ์ยังจุบันก็สืบเนื่องต่อมาจากทั้งราชวงศ์สจ๊วตกับราชวงศ์ แฮโนเวอร์ การเป็นปรปักษ์ต่อกันย่อมหมดศูนย์ไปนานแล้ว นามว่าชาร์ลส์ จึงไม่ควรเป็นนามที่ขัดข้องแก่ราชวงศ์อีกต่อไป.

เป็นที่น่ายินดีแทนพระองค์ในข้อที่ประชาชนได้พากันชื่นชมยินดีเป็นอันมากในการเลือกพระนามอันนี้.

สิทธิของมนุษย์

นางรูสเวลต์ ภรรยาของท่านประธานาธิบดีรูสเวลต์ ได้เป็นตัวตั้งตัวตีสำคัญของกรรมาธิการยูโน อันมีหน้าที่ร่างชัดลงเป็นลายลักษณ์อักษร ว่าสิทธิของมนุษย์นั้นมีอะไรบ้าง ในที่สุดกรรมาธิการได้ลงมติเห็นร่วมกันว่ามนุษย์ทั่วไปในโลก มีสิทธิของคน ๒๙ ประเภท เมื่อกรรมาธิการได้ตกลงเช่นนั้นแล้ว ที่ประชุมทั่วไปของยูโนก็จะต้องรับพิจารณาและออกเสียงกันอีกต่อไป ในระหว่างสิทธิ ๒๙ ประเภทนั้น ที่สำคัญมากมีดังต่อไปนี้

เสรีภาพที่จะไปไหนมาไหนได้ จะอยู่ทำมาหากินในประเทศใด ๆ ก็ได้ และถ้าถูกกดขี่ข่มเหงในประเทศของตนเอง ก็มีสิทธิที่จะไปอาศัยอยู่ในประเทศอื่น.

เสรีภาพที่จะไม่ถูกจับไปคุมขังเฉย ๆ โดยไม่อ้างเหตุผล เมื่อถูกจับโดยมีเหตุผลก็จะต้องได้โอกาสขึ้นศาล และได้รับคำตัดสินโดยยุติธรรมและเปิดเผย.

เสรีภาพที่จะมีส่วนควบคุมรัฐบาลประเทศของตน และรัฐบาลนั้นจะต้องได้รับอำนาจมาจากรัฐสภาซึ่งราษฎรได้เลือกตั้งขึ้นโดยวิธีออกเสียงลับ.

เสรีภาพที่จะประกอบอาชีพโดยวิธีใด ๆ ที่ชอบด้วยกฎหมาย และมีสิทธิที่จะเข้นสมาชิกสหะอาชีพ.

เสรีภาพในการพูดจาออกความเห็น ในการนับถือศาสนาใด ๆ ก็ได้ และในการประชุมอันไม่ก่อเหตุร้ายอย่างใด.

เสรีภาพที่จะเศกสมรสกับใคร ๆ ก็ได้ ถึงจะต่างชาติต่างศาสนาก็ได้.

มีข้อน่าสังเกตที่ว่าเมื่อออกเสียงกันในกรรมาธิการนั้น แม้ผู้แทนของประเทศที่อยู่ในหมู่ใต้อารักขา

ของโซเวียต ถึงแม้จะไม่ถึงออกเสียงคัดค้านก็ดี แต่ก็ไม่สนับสนุน นิ่งเสียเฉย ๆ ทำให้นายรูสเวลต์แถลงว่าไม่มีม่านเหล็กหรือกำแพงใดที่จะป้องกันอยู่ได้ตลอดไป วันหนึ่งเสรีภาพเหล่านี้จะข้ามกำแพงหรือลอดม่านใด ๆ ได้ทั้งหมด.

การเมืองภายใน

นับตั้งแต่จดหมายฉะบับก่อน เรื่องที่คนยังถกกันมากที่สุดก็คือการไต่สวนในข้อที่มีข่าวลือว่า ส.ส. ที่เป็นรมต. และข้าราชการบางคนได้รับสินบน บัดนี้คำให้การของพะยานต่าง ๆ ได้สิ้นสุดลงแล้ว ถึงเวลาที่ทนายจะแถลงต่อกรรมาธิการ อันมีการแถลงอย่างยืดยาวมาก ประชาชนทั่วไปจึงเริ่มจะเบื่อ ข่าวการไต่สวนจึงเริ่มจะซาลงไม่มีผู้ใดเอาใจใส่กันเท่าแต่ก่อน ข้อสำคัญที่ผู้อ่านควรทราบคือการไต่สวนครั้งนี้ แม้ประธานกรรมาธิการจะยังเอิญไปเยี่ยนผู้พิพากษาศาลสูง ของประเทศคนหนึ่งก็ดี กรรมาธิการครั้งนี้ไม่ใช่ศาล จึงไม่สามารถจะตัดสินลงโทษผู้ใดได้ หน้าที่ของกรรมาธิการมีอยู่เพียงที่ไต่สวนดูว่าข่าวที่มีลือกันอยู่ว่า มีบุคคลรับ

สินบนนั้นเป็นจริงหรือไม่ ถ้าเป็นจริงและมีรับสินบนโดยผิดกฎหมายและระเบียบราชการ ก็เป็นหน้าที่ทางรัฐบาลจะจัดให้มีการฟ้องร้องต่อไปภายหลัง.

ข้อสำคัญของการไต่สวนก็คือ มร. จอน เบลเชอร์ รมต. ช่วยว่าการในกระทรวงพาณิชยการ แม้จะปฏิเสธว่ามิได้รับเงินจากผู้ใดเลย แต่ก็สารภาพว่าได้รับของต่าง ๆ เป็นอันมาก เช่น สุราอย่างแพงเป็นต้น มร. เบลเชอร์ ยืนยันว่า แม้แต่จะได้รับของขวัญเหล่านั้นก็ดี เขามิได้เคยยอมให้การรับของขวัญเป็นเหตุให้เขาผ่อนผันช่วยเหลือในทางราชการเลยแม้แต่เล็กน้อย แก่ผู้ที่ให้ด้วยเหตุนั้นเขาจึงคิดว่าการรับของขวัญเหล่านั้นไม่เป็นการกระทำผิด เพราะเขารับโดยใจบริสุทธิ์ทั้งยังคงปฏิบัติราชการโดยใจบริสุทธิ์ ที่รับของขวัญเหล่านั้นก็เพราะนึกเสียว่าเป็นของขวัญที่ได้รับจากเพื่อนฝูงเป็นทาง ส่วนตัว ยิ่งกว่านั้น มร. เบลเชอร์ แน่ใจแล้วว่าการรับของขวัญเหล่านั้น เป็นการกระทำผิด ไม่สมกับเกียรติยศหรือฐานะของผู้ที่ได้เป็น รมต. ของสมเด็จพระเจ้าแผ่นดิน ทั้งนี้เพราะ มร. เบลเชอร์ เล็งเห็นได้แล้วว่าแม้ถึงตัวเขาเอง

ะได้รับของขวัญมาโดยใจบริสุทธิ์ และมิได้สั่งการไปอย่างใด อันอาจจะเป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น ถึงกระนั้นประชาชนอาจจะเข้าใจผิด สงสัยไปว่าเขารับสินบน เขาเห็นว่าผู้ที่เป็น รมต. นั้น เพียงทำอะไรพลาดพลั้งไปจนคนอาจจะสงสัยได้ว่ารับสินบนก็หมดเกียรติเสียแล้ว ไม่สมควรที่จะคงรักษาตำแหน่ง รมต. อีกต่อไป จึงมีจดหมายถึงนายก รมต. แอตตลี ขอลาออกจากตำแหน่ง ทั้งแสดงความเสียใจอย่างยิ่ง หากว่าการกระทำของเขาได้นำความเสียหายอย่างหนึ่งอย่างใดมาสู่คณะพรรคการเมืองโซเชียลิสต์อันเป็นที่รักยิ่งของเขา มร. แอตตลี ก็มีจดหมายตอบรับใบลาออกของ มร. เบลเซอร์ อย่างหวานๆ ที่สุด.

เรื่องนี้แสดงให้เห็นว่า ความบริสุทธิ์และเกียรติ-ศักดิ์ของ รมต. อังกฤษนั้น ยังคงอยู่ในระดับที่สูงมาก.

เนื่องที่สภาพการณ์ในยุโรปและเอเชียดูไม่ดีขึ้น จึงมีผู้หนักใจกันอย่างมากในเรื่องทหารของอังกฤษ ยังมีการโต้เถียงกันอยู่มาก ภายหลังจากที่การเกณฑ์ทหารได้เลื่อนกำหนดเวลาจากหนึ่งปีเป็นปีครึ่ง ว่าการ

ใช้ทหารเกณฑ์อันขัดกับขนบธรรมเนียมเดิมของอังกฤษเป็นของดี หรืออังกฤษควรจะกลับไปใช้ทหารจ้างอาชีพอย่างแต่ก่อนดี กองทัพเรือนั้นชอบทหารอาชีพมากกว่า และก็มีคนพากันสมัครเข้าเป็นทหารเรือ อาชีพมากพอที่จะไม่ต้องใช้ทหารเกณฑ์เลย กองทัพเรือจึงจำใจยอมรับทหารเกณฑ์ แต่เพียงปีละ ๒,๐๐๐ คนเท่านั้น นอกจากนั้นเป็นทหารสมัครอาชีพทั้งสิ้น เมื่อเร็ว ๆ นี้ได้มีการประลองยุทธใหญ่ทางทหารเรือกับทหารอากาศ กองทัพเรือทำการได้ผลดียิ่ง กองทัพอากาศนั้นปรากฏว่าพ่ายแพ้แก่กองทัพเรืออย่างหลุดลุ่ย จึงทำให้มีคนพูดกันมากขึ้นอีกว่าการใช้ทหารสมัครอาชีพนั้นดีกว่า.

อีกเรื่องหนึ่งมีการโต้เถียงกันในสภาสามัญ ทั้งคนภายนอกก็ถกกันอยู่เป็นมาก คือเรื่องการส่งเงินออกนอกประเทศ จึงจะต้องได้รับอนุญาตจากกระทรวงการคลังเสียก่อน กระทรวงการคลังตัดสินได้เองว่าใครจะส่งได้ใครจะส่งไม่ได้ โดยไม่มีกรรมาธิการนอกเกี่ยวข้องเลย และผู้ขอก็จะอุทธรณ์ไม่ได้ กองพลทหารยกต่าง ๆ ได้เรี่ยไรเงินจากผู้ที่เป็นทหารอยู่ในกองพลนั้น ๆ

ในเวลาสงคราม เพื่อจะสร้างอนุสาวรีย์เย็นทีระลึกถึงทหารในกองพลนั้น ซึ่งได้เสียชีวิตในประเทศฝรั่งเศสบ้าง อิตาลีบ้าง กระทรวงการคลังกลับไม่ยอมให้ส่งเงินออกไปสร้างอนุสาวรีย์ เมื่อเร็ว ๆ นี้กรรมกรขุดถ่านหินฝรั่งเศสหยุดงาน ซึ่งคนโดยมากเห็นว่าเย็นเพราะคอมมูนิสต์ยุยง สาขาสหะอาชีพกรรมกรขุดถ่านหินที่ในสก๊อตแลนด์ซึ่งมีคอมมูนิสต์อยู่ในกรรมาธิการมากได้เรี่ยไรเงินเย็นจำนวนพันปอนด์ ส่งไปช่วยกรรมกรที่หยุดงาน ซึ่งพยายามจะต่อสู้กับทหาร และตำรวจเมื่อจะเข้าไปช่วยกรรมกรที่ยินดีจะรักษาดูแลบ่อถ่านหิน ถึงกระนั้นกระทรวงการคลังอังกฤษก็ได้อนุญาตให้ส่งเงินไปได้ เมื่อข่าวอันนั้นแพร่หลายขึ้น จนทราบถึงผู้ที่จัดการเรี่ยไรเงินส่งไปฝรั่งเศสเพื่อสร้างอนุสาวรีย์ทหารตายในสงคราม แต่กลับไม่ได้รับอนุญาตให้ส่ง ก็เกิดความโทรมนัสเดือดแค้นเย็นยิ่งนัก จนมิส. ส. ทางฝ่ายคอนเซอร์เวติฟช่วยพวกนี้ โดยกระทู้ถาม เซอร์ สะแตฟฟอร์ด คริปป์ส รมต. ว่าการคลัง ว่าเพราะเหตุใดกระทรวงการคลัง

จึง ยอมให้แก่ กรรมกร ขุด ถ่านหินฝรั่งเศส ที่เย็น คอมมูนิสต์ อันนับได้ว่าเย็นปรปักษ์ ต่อประชาธิปไตย แบบตะวันตก แต่ไม่ยอมส่งเงินไปสร้างอนุสสาวรีย์ทหารอังกฤษ กระทู้ถาม อันนี้ ทำให้ เซอร์ สะแตฟฟอร์ด คริปส์ อึกอักมาก ว่าการส่งเงินไปช่วยกรรมกรเย็น การทำบุญช่วยคนที่กำลังตกยาก เรื่องนี้ได้ทำให้เกิดกระทู้ถาม กัน มากขึ้น เซอร์ สะแตฟฟอร์ด คริปส์ ต้องยอมรับว่าได้อนุญาตให้พรรคโซเชียลิสต์อังกฤษส่งเงินไปช่วย พรรคโซเชียลิสต์ ฝรั่งเศส ทั้งยัง อุดหนุน หนังสือพิมพ์รายวันชื่อ "ปอปูแลร์" ของคณะนั้นในฝรั่งเศส เซอร์ สะแตฟฟอร์ด คริปส์ เลยต้องสัญญาต่อสภาสามัญว่าจะอนุญาตให้พรรคการเมืองที่ในอังกฤษส่งเงินไปต่างประเทศ เพื่อช่วยพรรคการเมืองต่างประเทศ ก็แต่เมื่อพรรคการเมืองนั้น ๆ จะต่อสู้เย็นปรปักษ์กับคอมมูนิสต์ ส่วนการที่ยอมให้กรรมกรขุดถ่านหินชาวสก๊อตส่งเงินไปช่วยกรรมกรขุดถ่านหินฝรั่งเศสหยุดงานนั้น ยังยืนยันอยู่ว่าไม่เกี่ยวกับการเมืองเลย เย็นการอุดหนุนกันในระหว่างกรรมกรด้วยกัน การแก้ตัว

ของ รมต. ว่าการคลัง ครั้น ทางคอนเซอร์เวติฟไม่ยอมรับเลย ข้อสำคัญก็คือเพราะการกระทู้ถามต่าง ๆ เกี่ยวกับเรื่องนี้ เลยทำให้กระทรวงการคลังต้องยอมให้ส่งเงินไปฝรั่งเศสกับอิตาลี เพื่อสร้างอนุสาวรีย์ทระลึกถึงทหารที่ตายในการมหาสงคราม.

เนื่องด้วยมีเรื่องพูดกันมากในระหว่างการใต่สวนกรณีสินบน ว่ามี รมต. และ ส.ส. หลายคนในบรรดาพรรคโซเชียลิสต์ ชอบได้รับการเลี้ยงดูอย่างฟุ่มเฟือย โดยพ่อค้าต่าง ๆ ทั้งชอบได้รับของขวัญอันมีค่า ฉะเพาะอย่างยิ่งสุรา ทำให้ ส.ส. พรรคโซเชียลิสต์หลายคนชักจะตกใจ เกรงว่าประชาชนจะเริ่มสงสัยว่า ส.ส. พรรคโซเชียลิสต์ของตนนั้นใช้ไม่ได้ เย็นคอเหล้ามากเกินไป อันบาร์ที่มีเปิดอยู่ในบริเวณสภาสามัญนั้น ถ้าสภาประชุมอยู่แล้ว จะดึกดื่นเท่าใดก็ดี ก็เย็นไม่มีปิด ใครจะซื้อเหล้าดื่มเท่าใดก็ซื้อได้ ไม่ฉะเพาะแต่ ส.ส. เท่านั้น แม้คนภายนอกที่มีกิจธุระเข้ามาในบริเวณสภา ก็สามารถซื้อเหล้าดื่มได้ ในเวลาที่บาร์ภายนอกทั่วกรุงลอนดอนจะต้องปิดตามกฎหมาย เรื่องนี้ทำให้ ส. ส. พวกนี้เห็นว่า

คนภายนอกทั่วไป อาจเข้าใจผิดคิดไปในทางอกุศลว่า ส.ส.ฉะเพาะอย่างยิ่งพรรคโซเชียลิสต์นั้นเย็นนักเลงเหล้า จะเลยทำให้ลดความไว้เนื้อเชื่อใจเมื่อถึงเวลาเลือกตั้งทั่วไปคราวหน้า พรรคอาจจะพ่ายแพ้เสียได้ จึงได้มีการประชุมกัน เพื่อหาวิธีที่จะเสนอความเห็น ให้ยาร์ในสภาสามัญมีเขตได้ ก็แต่ตามเวลาที่ยาร์ในกรุงทั่วไปเขตได้เท่านั้น.

การเมืองต่างประเทศ

มร. เบวิน รมต. ว่าการต่างประเทศ ได้มีโอกาสพักผ่อนร่างกายพอสมควรเมื่อเร็ว ๆ นี้ แต่ถึงกระนั้นก็เย็นที่วิตกกันอยู่มาก ว่าจะไม่สามารถคงรักษาหน้าที่ได้ต่อไปอีกนานนัก ทั้งนี้เพราะสุขภาพไม่สมบูรณ์ มีอาการหัวใจอ่อน มีผู้ออกความเห็นกันมากว่า มร. เบวินน่ากลัวจะต้องลาออกในไม่ช้า และถ้าลาออกจริง ๆ แล้ว มร. แอตตลี จะไม่ตั้งผู้ใดอื่นเย็น รมต. ว่าการต่างประเทศแทน มร. แอตตลี จะรั้งตำแหน่งนั้นเองโดยมีผู้ช่วย คือ มร. เฮกเตอร์ แมกนีล ซึ่งเวลานี้เย็นผู้ช่วยของ มร. เบวิน อยู่แล้ว.

ข่าวการต่างประเทศที่มีผู้สนใจกันมากเวลานี้คือการที่กองทัพของคณะชาติในเมืองจีน ซึ่งมีจอมพลเจียงไคเช็คเป็นประธานกำลังพ่ายแพ้ต่อคอมมูนิสต์ มีผู้ออกความเห็นกันทั่วไปว่าเป็นเพราะรัฐบาลจีนของเจียงไคเช็คใช้ไม่ได้ เต็มไปด้วยคอรัปชั่น และการที่อังกฤษและอเมริกาได้สนับสนุนประเทศจีนให้เป็นมหาประเทศภายหลังมหาสงครามนั้นคิดผิด ประเทศจีนของเจียงไคเช็คไม่คิพอ และการที่เขาช่วยอย่างมากมายนั้น เปลืองกำลังทรัพย์กำลังคนของเขาเปล่า ๆ ข้อนี้เป็นตัวอย่างที่คิเราจะเห็นได้ว่า มหาประเทศนั้น แม้เขาจะภูมิยมประเทศใด และช่วยเหลือประเทศใด ที่อาจจะเป็นประโยชน์แก่เขา แต่เมื่อประเทศนั้นช่วยตนเองไม่ได้เมื่อใดแล้ว เขาก็มักจะกลับดูถูก และชังเสียยิ่งกว่าประเทศที่เขาเคยเฉย ๆ ฉะนั้นการที่ประเทศใดจะได้รับความนิยมชมชื่นจากมหาประเทศนั้น ย่อมมีทั้งทางดีและทางเสีย ในที่สุดเราไว้ใจได้ก็แต่ตัวเราเองเท่านั้น.

วันที่ ๓ มกราคม ๒๔๙๒

ส.ค.ส. ปีใหม่

ในโอกาสที่จดหมายฉะบับแรกที่ข้าพเจ้าจะได้ส่งในปีใหม่ พ.ศ. ๒๔๙๒ จึงขออวยพรแก่ท่านทั้งหลายที่ได้เอาใจใส่อ่านจดหมายของข้าพเจ้าจากเมืองอังกฤษซึ่งมีลงใน "โยวแดง" ยินจะเยนยิทสามทีข้าพเจ้าจะได้รับใช้ท่านผู้อ่าน โดยเผยข่าวและเรื่องราวที่ท่านอาจจะมิได้เคยอ่านในหนังสือพิมพ์รายวันหรือได้ฟังทางวิทยุในคราวเดียวกันนี้ขอแจ้งให้ท่านผู้อ่านทราบอีกครั้งหนึ่งว่าข้าพเจ้าจะรับใช้ท่านในการเผยข่าว ให้ถูกใจท่านได้ดียิ่งขึ้นอีก ถ้าท่านจะมีจดหมายมาถึงข้าพเจ้า ซึ่งไม่จำเป็นต้องยืดยาว จดหมายสั้นๆ สองสามบรรทัดก็พอ ออกความเห็นชี้แจงว่าท่านชอบอ่านข่าวชะนิดใด ส่วนข่าวที่มิไปแล้วนั้น ท่านพอใจหรือติดใจชะนิดใด.

ข้าพเจ้าได้รับจดหมายฉะบับหนึ่งอันยืดยาวจากผู้อ่านคนหนึ่งเมื่อเร็วๆนี้ มีใจความแสดงความพอใจในเรื่องราวต่างๆที่ข้าพเจ้าได้เคยเขียนไปแล้ว ต่อจากนั้นเขาก็ได้ออกความเห็นของเรื่องเพิ่มเติม เนื่องด้วย

ความต้องการของท่านผู้นั้น อาจจะไปตรงกันเข้ากับความต้องการของผู้อ่านคนอื่น ๆ บ้างไม่มากก็น้อย จึงขอตอบอย่างเปิดเผยไว้ในที่นี้ ผู้อ่านได้ขอเรื่องส่วนพระองค์ของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวของเรา ข้อนี้ข้าพเจ้าเสียใจมากที่ไม่สามารถจะปฏิบัติตามได้ ทั้งนี้เพราะว่าข้าพเจ้าไม่ได้เป็นผู้ที่สนิทสนมในพระราชสำนัก อยู่กันคนละประเทศ ข่าวในพระองค์ท่านซึ่งข้าพเจ้าทราบก็คือข่าวที่ลงในหนังสือพิมพ์เช่นเดียวกับคนอื่น ๆ หากว่าข้าพเจ้าเป็นผู้สนิทสนมในพระราชสำนัก จะเอาเรื่องภายในของท่านมาเปิดเผยในฐานเป็นนักหนังสือพิมพ์ จะเป็นการผิดจรรยาอย่างยิ่ง ต่อจากนั้นผู้อ่านได้ขอให้ข้าพเจ้าเชิญพระองค์เจ้าจุลจักรพงษ์กลับเมืองไทย เพื่อจะได้รับราชการในตำแหน่งสูง หรือเข้าเล่นการเมือง ขอตอบว่าตอนนี้ไม่เกี่ยวกับการไขข่าวส่ง "โยว์แดง" เลย และขอตอบแทนพระองค์เจ้าจุลจักรพงษ์ว่ายังมิได้มีผู้ใดได้ตั้งให้รับตำแหน่งสูง หากว่ามีผู้ตั้งพระองค์เจ้าจุลจักรพงษ์ให้ถือตำแหน่งสูง ก็คงจะไม่รับเพราะไม่มีความสามารถ ทั้งมิได้เคยรับราชการในตำแหน่งใด ๆ

มาก่อนเลย ส่วนการเมืองนั้นพระองค์เจ้าจุลจักรพงษ์ก็ได้เคยแถลงอยู่เรื่อยมาแล้วว่าจะไม่เล่น ท่านผู้อ่านอยากฟังข่าวการแข่งรถของ "พ. พิระ" ขอตอบว่าข่าวการแข่งรถนั้นก็ได้มีลงในหนังสือพิมพ์รายวันอยู่แล้วอย่างละเอียด ไม่ใช่หน้าที่ของข้าพเจ้าจะต้องอธิบายเพิ่มเติมเช่นอธิบายการเมืองของอังกฤษดังนี้เป็นต้น.

ในที่สุดข้าพเจ้าขออวยพรแก่ท่านผู้อ่านทั้งหลายในพ.ศ. ๒๔๙๒ ให้เจริญด้วยจตุพิธพร อายุ วรรณะ สุขะ พละ เทอญ.

พระราชวงศ์

ย้อนเข้าปีแรกนับเข้าเวลาตั้ง ๒๐ ปีกว่ามาแล้ว ซึ่งพระเจ้าแผ่นดินอังกฤษพร้อมด้วยพระราชวงศ์ที่ใกล้ชิดประทับอยู่ในลอนดอนระหว่างสมัยวันคริสตมาสตามธรรมดามักจะเสด็จไปอยู่ในชนบทที่วังไปรเวทแซนดริงแฮมเสมอ การประทับณพระราชวังบัคกิงแฮมในกรุงลอนดอนครั้งนั้นเพราะเหตุที่ทรงประชวร แต่ถึงกระนั้นก็ได้ทรงมีพระราชดำรัสต่อประชาชนโดยทางวิทยุกระจายเสียงตามธรรมเนียม จึงเป็นครั้งแรกที่ได้มี

พระราชดำรัสโดยวิทยุกระจายเสียงเวลาคริสตมาสจากกรุงลอนดอน พระราชดำรัสครั้งนี้ปรากฏว่าเย็นใจยิ่งนักจับใจประชาชนทั่วไปเย็นอันมาก เพราะมีทั้งเรื่องชื่นชมยินดีและเรื่องอันน่าวิตก คือพระประสูติของพระราชนัดดา เจ้าชายชาร์ลส์ กับเรื่องพระประชวรของพระเจ้าแผ่นดิน วันนี้มีข่าวทั่วไปว่าพระเจ้าแผ่นดินทรงสบายขึ้นเย็นอันมาก กับจะแปรพระราชฐานไปประทับพักผ่อนที่วังแซนดริงแฮม จึงเย็นใจแก่ประชาชนเย็นอันมาก.

เมื่อคืนนี้เจ้าฟ้าหญิงเอลิซะเบธได้เสด็จทอดพระเนตรละครยังโรงธรรมดาเย็นครั้งแรกนับตั้งแต่ประสูติพระโอรส เสด็จไปพร้อมด้วยพระสามีคือแห่งเอดินบะระ พระกนิษฐาเจ้าฟ้าหญิงมาร์กาเรต์ เมื่อคนดูทั่วไปได้เห็นเสด็จเข้ามาในโรงละคร ก็พากันยืนขึ้นพร้อมกันแสดงความเคารพ โดยมิได้มีผู้ใดออกคำสั่งเลย แล้วก็ปรบมือโห่ร้องแสดงความยินดีและกตัญญู ต่อมาจำอวดเอกในเรื่องละครผู้แต่งกายเย็นทหารเรือ ได้ถือชูชีพออกมากลางโรง ที่ตัวชูชีพ

นั้นมีถ้อยคำจดไว้ว่า "ร.ร.ล. ปรินซ ชาร์ลส์" คนดูก็ปรบมือแสดงความยินดีเฮฮากันอีกครู่ใหญ่ ๆ ของเช่นนี้แสดงให้เห็นว่าคน อังกฤษ เขามีความ จงรัก ภักดีในพระราชวงศ์ของเขาเพียงใด.

พระเจ้าแผ่นดินนอกราชสมบัติ คือ ดุ๊ก แห่ง วินด์เซอร์ เวลานี้ประทับอยู่ที่เวียรา ซึ่งเป็นแคว้นที่เที่ยวทางภาคใต้ของประเทศฝรั่งเศส ในการรื่นเริงปีใหม่ได้เสด็จไปในการเลี้ยงใหญ่ร่วมด้วย มร. วินสตัน เชอร์ชิลล์ อดีตนายก รมต. อังกฤษ และผู้นำปัจจุบันของพรรคการเมืองคอนเซอร์เวตีฟ ซึ่งก็กำลังไปพักผ่อนร่างกายแสวงหาความอบอุ่นอยู่ที่นั่นเหมือนกัน.

เวลานี้คนอเมริกันกำลังซอยพูดล็อกกันอยู่ว่า ถ้าเกิดเสีย พระเจ้า ยอร์ชที่ ๖ ไป เมื่อใด หากว่า เวลานั้น ดัชเชสส แห่ง วินด์เซอร์ จะได้ถึงแก่กรรมไปเสียก่อนแล้ว องค์ดุ๊ก แห่งวินด์เซอร์ ทรงมีหวังอย่างมากที่จะได้รับอัญเชิญกลับมาเป็นพระเจ้าแผ่นดินอังกฤษอีกเป็นแน่

ข้อนี้ข้าพเจ้าเองไม่เชื่อว่าจะเป็นไปได้โดยเหตุสามประการ (๑) เมื่อทรง ลาออก จากราช สมบัติ ก็ได้

แถลงไว้อย่างแน่ชัดว่าจะไม่มีวันกลับเปลี่ยนแปลงไปอีก (๒) เจ้าฟ้าหญิงเอลิซะเบธ ผู้ทรงเป็นรัชชทายาท บัดนี้ก็ได้ทรงมีโอรสแล้ว ส่วนดุ๊ก แห่ง วินด์เซอร์ นั้นไม่มีโอรส ทั้งไม่น่าจะทรงมีหวังที่จะมี (๓) เชื่อว่าองค์ดุ๊กเองก็ไม่ทรงมีพระประสงค์ที่จะกลับเข้าพระเจ้าแผ่นดินอีก ฉะนั้นข่าวลืออันนั้นจึงนับได้ว่าเป็นข่าวลืออันเหลวไหลไม่มีสาระ การที่ มร. เชอร์ชิลล์ มักจะไปเฝ้าและสนทนากับดุ๊ก แห่ง วินด์เซอร์ ทุก ๆ คราวที่ไปฝรั่งเศสภาคใต้นั้น ก็เพราะมีความชอบพอกันเป็นทางส่วนตัว ไม่มีเกี่ยวกับการเมืองเลย.

การเมืองภายใน

เวลานี้ยังสงบอยู่ เพราะยังไม่หมดสมัยการหยุดพัก รัฐสภาจึงยังไม่มีการประชุม นายก รมต. แอตตลี ได้ไปพักอยู่ที่บ้านเชกเกอร์สในชนบท อันเป็นของหลวงจัดเป็นที่พักในชนบทสำหรับนายก รมต. มาเป็นเวลาหลายสิบปีแล้ว ในชั้นต้นเจ้าของผู้เป็นเอกชนได้ถวายหลวงเพื่อใช้เป็นประโยชน์ในทางนี้ มร. แอตตลี กลับมายังกรุงลอนดอนวันนี้ ในระหว่างพักอยู่ที่ในชนบทได้ตกลง

แล้วว่าจะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงคณะรมต. อย่างใด ฉะนั้น เวลานี้จึงกำลังมีผู้คอยฟังข่าวอยู่อย่างสนใจ ว่าจะมีใครได้ตำแหน่งเสียตำแหน่งอย่างใด ใครจะได้เป็นผู้แทน มร. เบลเชอร์ ซึ่งได้ลาออกเพราะมีมลทินโดยเล็กน้อยเกี่ยวกับการได้สวนกรณีติดสินบน การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้จริง ก็สำคัญอยู่ภายในพรรคโซเชียลิสต์เท่านั้น การเปลี่ยนแปลง รมต. ที่จะเป็นข้อสำคัญแก่ประเทศชาตินั้น ข้าพเจ้าเห็นว่าจะมีได้ก็แต่เมื่อ มร. เบวิน อาจจะต้องลาออก จากการเป็น รมต. ว่าการต่างประเทศ เพราะสุขภาพไม่สมบูรณ์.

เรื่องที่น่าจะทำความลำบากแก่รัฐบาลพรรคโซเชียลิสต์มิใช่น้อย ก็คือ การที่คนขับรถยนตร์โดยสารในกรุงลอนดอน ซึ่งเป็นของรัฐบาล ได้ยื่นคำขาดขอขึ้นเงินเดือนสำหรับการขับรถในเวลาย่ายวันเสาร์ ทางเจ้าหน้าที่อำนวยการไม่ยอมขึ้นเงินเดือน คนงานก็เลยหยุดงานเสียเมื่อตอนย่ายวันเสาร์ที่ ๑ มกราคม ทั้งแถลงว่าจะหยุดเสียทุก ๆ วันเสาร์ จนกว่าจะได้รับเงินเดือนตามความประสงค์ การหยุดงานนี้ย่อมนำความลำบากมา

สู่ประชาชนเย็นอย่างยิ่ง คนที่ต้องทำงานเช้าวันเสาร์จะกลับบ้านก็ต้องเดิน หรือเบียดอัดแอกันในรถไฟฟ้าใต้ดิน เพราะรถยนต์โดยสารหยุดงานเสียตั้งแต่เวลา๑๓นาฬิกา ต่อจากนั้นจะไปดู ฟุตบอลล์ แข่งม้า แข่งสุนัข หรือการกีฬาต่าง ๆ อันเย็นการ หย่อนใจอย่าง สำคัญ ของคนทำงาน อันจะมีได้ก็แต่ย่ายวันเสาร์ ทั้งนี้เพราะที่เมืองอังกฤษนั้นวันอาทิตย์อะไร ๆ ก็ต้องปิดหมด มิหนำซ้ำมีข่าวว่าคนขับรถยนต์โดยสาร ตามหัวเมืองในตามชนบทก็อาจจะหยุดงานทุก ๆ ย่ายวันเสาร์ ตามพวกที่ กรุงลอนดอนเอาเยี่ยงด้วย จะทำให้ลำยากกันทั่วประเทศ.

การที่คนขับรถยนต์โดยสารในกรุงลอนดอนหยุดงานเมื่อย่าย วันเสาร์ครั้งนี้ เย็นการ ผิดหลักกฎหมาย ทั้งนี้เพราะสหะอาชีพกรรมกร พวกนั้นได้ทำสัญญาไว้กับเจ้าหน้าที่ทางฝ่าย รัฐบาลว่า ถึงจะมีเรื่อง โต้แย้ง กันระหว่างนายจ้างกับกรรมกรอย่างใด ก็จะไม่มีการหยุดงาน เพื่อจะได้ไม่เย็นการลงโทษกรรมกรประเภทอื่น ๆ ผู้ที่มิได้ทำความผิดอะไร ฉะนั้นเมื่อคนงานเกิดไม่พอใจโดยว่างานในย่าย วันเสาร์นั้น หนักเกินไป จำต้องขอ

เงินเพิ่ม แต่ไม่ตกลงกันได้ สหะอาชีพจึงได้สั่งห้ามมิให้หยุดงาน ยอกว่าจะต้องส่งเรื่องขึ้นเสนออนุญาโตตุลาการให้พิจารณาดังที่ได้ทำการตกลงกันไว้แล้วเป็นทางกฎหมาย คณะคนงานกลับไม่เชื่อฟัง สหะอาชีพฟังแต่เสียงของผู้ที่ตั้งตนขึ้นเป็นหัวหน้าโดยไม่มีสิทธิ และพวกหัวหน้าใหม่นั้นก็แนะนำชักจูงให้หยุดงานได้จนสำเร็จ.

การหยุดงานที่มีมาบ่อย ๆ โดยคนงานแผนกต่าง ๆ ซึ่งได้หยุดงานไปโดยขัดขืนคำสั่งของ สหะอาชีพของตนเองนั้น คนส่วนมากพากันสงสัยว่าเป็นเพราะมีคอมมูนิสต์คอยยุแยง มีข้อน่าสังเกตว่าในการหยุดงานครั้งนี้หัวหน้ากรรมกรที่เป็นคอมมูนิสต์อย่างเปิดเผยมิได้เข้าเกี่ยวข้องโดยตรงเลย ทำให้มีคนออกความเห็นกันมากว่า พรรคคอมมูนิสต์ได้สั่งให้คอมมูนิสต์ที่เป็นสมาชิกของพรรคอย่างเปิดเผยไม่เกี่ยวข้องด้วย เพราะอยากจะเถียงว่าการหยุดงานครั้งนี้ไม่เป็นความผิดของพรรคคอมมูนิสต์ ที่จริงผู้ที่ยุแหย่นั้นก็คือคอมมูนิสต์ลับนั่นเอง.

การหยุดงานครั้งนี้นับทางหลักกฎหมาย กรรม-

กรผิดอย่างแน่นอน เพราะได้ละเมิดคำสัญญาซึ่งมีไว้ว่า ถึงจะมีการโต้แย้งกันอย่างไร ก็จะไม่ใช้วิธีหยุดงาน ปรากฏว่ารัฐบาลกำลังปรึกษากับเจ้าหน้าที่ทางแผนกกฎหมาย เพื่อหาวิธีที่จะฟ้องร้องหัวหน้าการหยุดงานว่าได้กระทำผิดกฎหมาย.

หนังสือพิมพ์ "เดลี่ มิเรอร์" ซึ่งเป็นปากเสียงของพรรคโซเชียลิสต์ได้ออกความเห็นว่าถ้ากรรมกรทั่วไปจะเกิดอยากหยุดงานกันทั้งหมดทุก ๆ วันเสาร์ อาทิตย์ หรือที่อังกฤษเขาเรียกว่า วีค—เอนด์กันแล้ว ประชาชนทั่วไปซึ่งก็ย่อมต้อง มุ่งหมายถึงกรรมกรทุก ๆ เหล่านั้น ด้วยจะอยู่กินกันได้อย่างไรเล่า เขาว่าถ้าเช่นนั้นพอถึงวันเสาร์ อาทิตย์เข้าก็จะไม่มีของดังต่อไปนี้เป็นอย่างน้อย ไม่มีการคมนาคม ไม่มีการซื้อของตามร้านเลย ไม่มีโรงซื้อเหล้า ไม่มีฟุตบอลล์จะดู ไม่มีแพทย์สำหรับคนป่วย ไม่มีโทรศัพท์ ไม่มีใครเอาน้ำนมโคมาส่งที่ตามบ้าน อันเป็นของจำเป็นสำหรับผู้รั่ง ไม่มีภาพยนตร์ ไม่มีแข่งม้า แข่งสุนัข ไม่มีโรงพยาบาลเปิด ไม่มีตำรวจ ซึ่งล้วนจะนำความลำบากอย่างใหญ่หลวงมาสู่

ประชาชนทั่วไป "เดลี่ มิเรอร์" จึงออกความเห็นว่า วันหยุดพักนั้นต้องได้แล้วแต่งานที่เราเลือกทำ ขอให้ได้พักเท่าๆ กันก็เป็นแล้วกัน ทำไมจะต้องเจาะจงเอาเสาร์อาทิตย์กันไปเสียหมด และถ้าผู้ใดทำงานซะนิดที่ได้พักน้อยกว่า จึงจะควรได้เงินเดือนมากขึ้น.

เรื่องการหยุดงานโดยสหะอาชีพไม่ยินยอม ด้วยจึงเป็นการขัดต่อทั้งนายจ้างและทั้งสหะอาชีพของกรรมกรเองนั้น ยังเป็นปัญหาสำคัญอันดูขยกันไม่แตก.

จอมพลใหม่

นับตั้งแต่การมหาสงครามได้จบลงแล้ว ที่อังกฤษยังไม่มีประกาศตั้งจอมพลใหม่อีกเลยจนบัดนี้ ผู้ที่ได้รับเลือกเป็นจอมพลคนใหม่คือพลเอก เซอร์ วิลเลียม ซะลิม เสนาธิการทหารบก ตามข้อบังคับกองทัพบกอังกฤษตราไว้ว่าให้มีจอมพลมีชีวิตพร้อมกันอยู่ได้เพียง ๘ นาย แต่เนื่องด้วยมหาสงครามเพิ่งจบลงใหม่ๆ จึงมีอนุญาตพิเศษให้มีได้แล้วถึง ๑๐ นาย บัดนี้จอมพลซะลิมจึงทำให้รวมมีจำนวน ๑๑ นาย ภายในระหว่างจอมพล ๑๑ นายนั้นได้เคยเป็นเสนาธิการทหารบก ๔ นาย ในกองทัพ

อังกฤษนั้นไม่มีผู้ขัญชาการทหารบก ฉะนั้นเสนาธิการทหารบกจึงเป็น นายทหารผู้ใหญ่และสูงสุดในกองทัพ อยู่ใต้รมต. ว่าการ กลาโหม อันเป็น นักการเมือง และรับผิดชอบต่อรัฐบาล.

จอมพลชะลิม ซึ่งยังมีอายุ ๕๗ ปี ได้สมัครเข้าเป็น ทหาร เป็นครั้ง แรกใน การมหา สงครามโลก ครั้งแรกในยศต่ำที่สุด คือพลทหาร แล้วจึงได้เลื่อนยศเป็นร้อยตรีในกรมทหารราบประจำมณฑลวอร์ริค อันยังเอิญเป็นกรมเดียวกันกับจอมพล ลอร์ด มอนต์กะมอรี ผู้เพิ่งออกจาก ตำแหน่ง เสนาธิการ ทหารบก ไปเป็น นายกกรรมาธิการป้องกันยุโรปตะวันตกเมื่อเร็ว ๆ นี้ ในตอนปลาย การ มหาสงครามโลก ครั้ง สุดท้ายได้ ทำ ชื่อ เสียงมาก โดยได้เป็นแม่ทัพกองทัพที่ ๑๔ ทั้งเป็นแม่ทัพสูงสุด ของทหารบกสัมพันธมิตรในภาค เอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้.

การเมืองต่างประเทศ

ขณะนี้เป็นสมัยต้นปี จึงมีผู้เป็นห่วงและชอบไต่ถามกันมากว่าจะมีสงครามหรือไม่ภายในปี ค.ศ. ๑๙๔๙ หรือ

พ.ศ. ๒๔๙๒ นั้น ถ้าจะพูดถึงการสงครามธรรมดาแล้วก็ต้องตอบว่าจะมีเย็นอย่างแน่นอน เพราะยังมีอยู่แล้วคืออิสเรลรบกับซาวอาหรับ ฉะเพาะอย่างยิ่งประเทศอียิปต์ แขกอินเดียก็รบกันเองอยู่เรื่อยมา ถึงแม้ในที่แคว้นคาชเมียร์จะได้ประกาศสงบศึกก็จริง แต่ก็น่ากลัวจะรบกันขึ้นอีกทางด้านอื่นๆ ทางประเทศจีนก็รบกันเอง ทางซะวาและทางอินโดจีนก็ดูไม่มีทางสงบ ส่วนการมหาสงครามโลก คืออเมริกากับโซเวียตจะรบกันโดยมีชาติอื่นๆ เข้าด้วยทางฝ่ายโน้นฝ่ายนี้ อันจะเย็นสงครามโลกครั้งที่สามนั้น ข้าพเจ้าเชื่อว่าภายในปี พ.ศ. ๒๔๙๒ นี้จะยังไม่มี.

แต่ข้าพเจ้าอดกลัวไม่ได้ว่าภายในอย่างน้อยสามหรืออย่างมากห้าปี ถ้าทางฝ่ายโซเวียตยังไม่เปลี่ยนใจเสียก่อน การมหาสงครามโลกครั้งที่สามจะต้องบังเกิดขึ้นเย็นอย่างแน่นอน เมื่อเร็วๆ นี้ได้มีผู้คือกดใจกันมาก เพราะ มร. ทรูแมน ประธานาธิบดีสหปาลิรัฐอเมริกาได้เสนอข่าวว่าได้ยินมาว่าที่ในสำนักเครมลินนั้น ชั้นผู้ใหญ่ในรัฐบาลโซเวียต ได้เกิดมีความเห็นแตกแยกจากกัน

และมีฝ่ายที่อยากจะเข็นเพื่อนกับอเมริกา มร. ทรูแมน มิได้แถลงว่าทราบข่าวนั้นมาโดยวิธีใด มร. ทรูแมน มีความประสงค์อย่างแรงกล้าที่จะรักษาสันติภาพในโลก ถึงกับในยัตรอวยพรปีใหม่ที่ได้พิมพ์แจกข้าราชการประจำทำเนียบ ประธานาธิบดียังได้มีข้อความว่า "ข้าพเจ้าอยากจะได้เห็นโลกคงรักษาสันติภาพ มากกว่าที่จะอยากได้เข็นประธานาธิบดีอเมริกา" เมื่อ มร. ทรูแมนอยากจะสงวนสันติภาพถึงเพียงนั้น ถ้ามีข่าวลือมาอย่างใดว่ามีคนอื่น แม้คนเหล่านั้นจะเข็นใหญ่ในเครมลิน ก็อยากจะสงวนสันติภาพเช่นเดียวกัน แม้จะไม่มีเหตุผลสนับสนุนอย่างแข็งแรง มร. ทรูแมนก็เลยชักจะเชื่อ จึงมีผู้ออกความเห็นว่า มร. ทรูแมนออกจะ "อยากเชื่อ" ข่าวนั้นมากเกินไปสักหน่อย.

การโกงรัฐบาลในฝรั่งเศส

ทางอังกฤษยังมิทันได้เปิดการไต่สวนเรื่องการรับสินบนมาได้กี่วัน ขณะนี้ทางฝรั่งเศสก็เกิดจะต้องมีการไต่สวนขัญชีของกระทรวงต่างๆ สำหรับปี ค.ศ. ๑๙๔๖-๔๗ ทั้งนี้เพราะสำนักงานตรวจขัญชีของรัฐบาลได้เพ่งตรวจ

เสร็จและทำรายงานว่า บัญชีนั้นมีการใช้จ่ายที่ผิดอยู่เย็นอันมาก รัฐสภาจึงได้ออกเสียงลงคะแนนเย็นเอกฉันท์ให้มีการไต่สวน ทั้งนี้เพราะกระทรวงต่าง ๆ ได้เอาเงินของรัฐซึ่งได้เก็บมาโดยทางภาษีจากประชาชน ไปใช้จ่ายเสียอย่างฟุ่มเฟือยโดยมิได้คิดจะตัดรายจ่ายเสียบ้างเลย.

รายงานของสำนักงานตรวจบัญชี อันเย็นสำนักงานซึ่งพระจักรพรรดิ นะโปเลียน มหาราช ได้ทรงตั้งขึ้นเมื่อ ๑๔๐ ปีมาแล้ว ดูยืดยาวมาก ขอหยิบเอามาเล่าสู่กันฟังก็แต่บางเรื่อง เช่นปรากฏว่าข้าราชการในฝรั่งเศสชอบไปเที่ยวพักผ่อน โดยแสร้งทำว่าไปราชการ ฉะนั้นจึงได้ค่าเดินทาง การไปราชการต่างประเทศนั้นก็ดูไปกันมากมายมิได้หยุดหย่อน เมื่อกลับมาแล้ว ก็ไม่ปรากฏว่าได้ประโยชน์อะไรมาเพื่อประเทศ ทั้งการไปต่างประเทศก็มักจะเอาลูกเมียไปด้วย เรียกค่าเดินทางค่าเบี้ยเลี้ยงอย่างสูงสุด อีกเรื่องหนึ่งก็คือข้าราชการชั้นสูงมักจะเอาเงินของรัฐไปใช้ในการตกแต่งสำนักงานอย่างแพงและหรูหราเกินขนาด มีรถยนต์ใช้ในสำนักงานกันอย่างนับไม่ถ้วน ประชาชนกำลังตื่นเต้นในเรื่องนี้เย็นอันมาก ต่าง

แสดงความหวังกันอยู่ว่าเมื่อการไต่สวนได้จบลงแล้ว ผู้ทำความผิด ยิ่งผู้ที่อยู่ในตำแหน่งสูง คงจะต้องถูกลงโทษอย่างแสนสาหัส แต่ก็มีประชาชนมิใช่น้อย ที่พากันเกรงกลัวว่าพวกเพื่อนฝูงที่อยู่ในตำแหน่งสูงนั่นเองแหละ อาจจะช่วยกันจนคนที่มีความผิดเลยพ้นโทษเสียได้.

รางวัลนักกีฬาผู้มีชื่อเสียง

บรรดานักกีฬาชั้นสูงของโลกนั้น ดอน แบรดแมน นักคริกเกตชาวออสเตรเลีย เป็นนับกันได้ว่าเป็นคนเก่งและมีชื่อเสียงมากที่สุดคนหนึ่ง เมื่อฤดูร้อนคราวที่แล้วมาเขาได้นำทีมออสเตรเลียมาแข่งขันกับอังกฤษแลนด์ เขาเป็นกัปตัน ก็ได้ชัยชะนะอย่างง่ายดาย ทั้งตัวเขาเองก็เล่นเก่งกาจอย่างยิ่ง เมื่อจบฤดูการเล่นคริกเกต แบรดแมน ก็แถลงว่าเพราะอายุ ๔๐ ปีแล้ว ทั้งสุขภาพไม่สมบูรณ์ จึงได้ขอลาเลิกจากการเล่นคริกเกตระหว่างชาติอีกต่อไป ในปีใหม่คราวนี้มีประกาศพระราชทานยรรคาศักดิ์ให้ แบรดแมน ได้เป็น เซอร์ จึงมีผู้รักการ

กิฟ้าแสดงความยินดีด้วยกับ เซอร์ ดอนาลด์ แยรดแมน ทั่วไป.

วันที่ ๑๗ มกราคม ๒๔๘๒

พระราชวงศ์

ในจดหมายฉะบับที่แล้วมา ได้แถลงว่าสมเด็จพระเจ้ายอร์ชที่ ๖ ได้ทรงสบายขึ้นจึงจะแปรพระราชฐานไปยังวังไปรเวตที่แซนดริงแฮม บัดนี้ก็ได้เสด็จไปแล้ว คนโดยมากจึงรู้สึกโล่งใจกันมาก ว่าพระอาการไม่ร้ายแรงเท่าที่ได้เกรงกลัวกันมาแต่แรก ข้าพเจ้าทราบว่าพระอาการนั้นทุเลาลงมากจริง ๆ และทรงพระดำเนินได้อย่างแน่นอน แต่แพทย์เขาต้องการให้ทรงพักผ่อนให้มากที่สุดที่จะทำได้.

การไปประทับอยู่ที่แซนดริงแฮม พระเจ้าแผ่นดินมีพระราชประสงค์ที่จะให้พระประยูรญาติไปห้อมล้อมอยู่ เช่นเดียวกับเคยกระทำกันมาในสมัยคริสต์มาส สมเด็จพระพันปีแมรีก็ได้เสด็จไปอยู่ด้วย บัดนี้พระธิดาทั้งสอง

พระองค์กับพระเชย ดุ๊ก แห่งเอดินบะระ ร่วมทั้งพระราชนัดดาองค์เล็ก ๆ คือ เจ้าชายชาร์ลส์ ก็เสด็จไปอยู่ด้วยแล้ว ดุ๊กแห่งเอดินบะระเสด็จไปโดยรถยนต์ซึ่งทรงขับเอง เจ้าฟ้าหญิง มาร์กาเรต ประทับเคียงข้างตอนหลังมีเจ้าฟ้าหญิงเอลิซะเบธทรงอุ้มพระโอรส กับมีพระพี่เลี้ยงนั่งไปด้วยคนหนึ่ง ภายนอกประตูพระราชวังบัคกิงแฮมได้มีประชาชนไปยืนคอยชมเฝ้าอยู่ตั้งหลายชั่วโมงเป็นจำนวนหลายร้อยคน แม้แต่จะได้เห็นแวบเดียว เมื่อรถยนต์แล่นผ่านออกประตูพระราชวัง ตลอดทางผ่านชนบทไปแซนดริงแฮมก็มีคนคอยเฝ้าดูอยู่เสมอ.

การประทับอยู่ที่แซนดริงแฮม ได้เป็นไปตามธรรมเนียมอันถือกันมาตลอดนับตั้งแต่รัชชกาลพระเจ้าเอดเวอร์ดที่ ๗ เป็นเวลาเกือบ ๕๐ ปีแล้ว คือประทับอยู่อย่างผู้ดีตามชนบทธรรมดา ไม่มีกองรักษาการณ์ ไม่มีองครักษ์ โขลนพิเศษภายในวังก็ไม่มี ถึงวันอาทิตย์พระเจ้าแผ่นดินกับพระราชวงศ์ก็ทรงพระดำเนินผ่านสวนออกไปในหมู่บ้านและเข้าโบสถ์ปนกับประชาชนธรรมดา จึงมีคนไปโบสถ์อันเล็กนั้นมาก เบียดกันแน่น เมื่อวาน

นั้นเย็นวันแรกที่พระราชินีและพระราชวงศ์เสด็จออกไปเข้าโบสถ์ แต่พระเจ้าแผ่นดินไม่ได้เสด็จ ปรากฏว่ามีคนมาเฝ้าดูจากที่ทาง ใกล้เคียงโดย รถยนต์ตั้ง ๓๐๐ กว่าคัน ทั้งยังมีรถกระบะโดยสารอีก ๓๐ คันด้วย.

ข้าพเจ้าทราบมาจากภายในว่าองค์ดุ๊กแห่งเอดินบะระนั้น ทรงเบื่อหน่ายในการที่ต้องทรงออกจากราชการประจำทหารเรือ ทรงคุ้นเคยกับการทำราชการ ได้ทำราชการประจำเรื่อยมา นับตั้งแต่ออกเป็นนายทหารใหม่ๆ ฉะนั้นการอยู่เฉยๆ และทำหน้าที่เจ้านาย คือเสด็จเปิดโน่นเปิดนี่ เสด็จเยี่ยมโรงเรียนโรงพยาบาล เสด็จไปเป็นประธานในการแลี้ยงการรื่นเริงนั้น ไม่สู้จะถูกพระนิสสัย บังเอิญทรงเป็นนายกกิตติมศักดิ์ของสมาคมจัดหาและปรับปรุงสนามกีฬาสำหรับยุวชนทั่วประเทศ ซึ่งเพราะเป็นตำแหน่งกิตติมศักดิ์จึงไม่ควรจะมีงานประจำทำจน ต้องประทับออฟฟิศ แต่องค์ดุ๊กแห่งเอดินบะระได้เอาพระทัยใส่อย่างลึกซึ้งจนเวลาประทับอยู่ในกรุงลอนดอน ก็ไปประทับทำงานที่ออฟฟิศของสมาคมนั้นทุกๆ วัน.

มีข่าวอันทำให้มีผู้พอใจกันมาก คือมีประกาศว่า เมื่อวันที่ ๑ เดือนมีนาคม พระเจ้าแผ่นดินจะเสด็จออก พระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ด้วยพระองค์เอง แปลว่าแพทย์คงแน่ใจว่าจะทรงสบายขึ้นเย็นลำดับ ตามธรรมเนียมการแจกเหรียญตราที่อังกฤษนั้น พระเจ้าแผ่นดินทรงยืนอยู่บนยกพื้น ผู้ที่ได้รับเหรียญตรานั้งอยู่ที่เก้าอี้หลายแถวในห้องโถงอันใหญ่ เจ้าหน้าที่เชาะยอมให้ทุกๆ คนมีพวกพ้องมาดูด้วยได้สองคน มักจะเย็นภรรยากับบุตรเย็นส่วนมาก คนที่ได้รับตราขึ้นไปบนยกพื้นทีละคน เจ้าหน้าที่ถวายเหรียญตราต่อพระเจ้าแผ่นดิน ท่านก็ทรงแขวนคอหรือติดอกผู้ได้รับตามลำดับชั้นของตรา ถ้าเย็นเหรียญกล้าหาญชั้นเอก เช่น วิกตอเรีย ครอส์ ก็มีเจ้าหน้าที่อ่านคำอธิยายว่าผู้ได้รับเคยแสดงการกล้าหาญอย่างใด เมื่อลงจากยกพื้นก็มีเจ้าหน้าที่อีกคนหนึ่งส่งหีบสำหรับเหรียญตราที่ได้รับนั้นให้ ถ้ามีผู้ขึ้นไปรับตราชั้นหนึ่งหรือสอง ซึ่งยังไม่เคยมีบรรดาศักดิ์ชั้น ไน้ต์ (Knight มีนำนามว่า เซอร์) มาแต่ก่อน ก็มีพิธีตั้งเย็นไน้ต์ด้วย คือผู้นั้นต้องลงคุกเข่า

พระเจ้าแผ่นดินทรงชักพระแสงแตะที่ไหล่ มีประกาศว่าในการแจกเหรียญตรา วันที่ ๑ มีนาคม นั้น จะเปลี่ยนวิธีพระเจ้าแผ่นดินจะประทับอยู่ตลอดเวลา แทนที่จะทรงยืนอนึ่งเมื่อกำลังพูดถึงตราอังกฤษในที่นี้ ก็จะขอแก้การเข้าใจผิดซึ่งข้าพเจ้าทราบว่ามีอยู่บ้างในเมืองไทย คือ ข้าพเจ้าเคยได้ยินคนพูด และได้อ่านในหนังสือพิมพ์ว่าท่านผู้ใหญ่คนไทยบางคน ซึ่งเคยได้รับตราอังกฤษชั้น ๑ หรือ ๒ มีสิทธิที่จะเรียกตนว่า เซอร์ ถ้าอยากจะเรียกเช่นนั้น ขอแก้ว่าไม่เป็นความจริง ชาวต่างประเทศเป็นแต่เพียง ไนต์กิตมหาคด์ ไม่ใช่ไนต์อย่างเต็มที่ ถ้าเป็นคนไทยแล้วก็ไม่เคยได้คุกเข่า และรับพระแสงแตะที่ไหล่ จึงยังเป็นไนต์จริง ๆ ไม่ได้ ผู้ที่จะเรียกตนได้ว่าเซอร์นั้นต้องอยู่ในบังคับอังกฤษ คนต่างประเทศชาติอื่น ๆ ก็เช่นเดียวกัน นายพลแม่ทัพไอเซนเฮาร์ก็ได้ตรา บ๊าธ ชั้นที่ ๑ แต่ก็ไม่เป็นเซอร์ ดะไวต์ ไอเซนเฮาร์.

การเมืองภายใน

นายก รมต. อังกฤษ แอตตลี มีอาการไม่สบายมาเรื่อย ๆ ตั้งแต่ฤดูร้อนต้องเข้าโรงพยาบาลเพราะมี

โรคผิวหนังที่เท้า ทั้งเริ่มจะมีโรคลำไส้พิการ ระหว่างการหยุดพักคริสต์มาส มร. แอตลีได้ไปพักอยู่ที่บ้านเชกเกอร์ส เป็นคฤหาสน์ในชนบทอันเป็นที่พักผ่อนของนายก รมต. ซึ่งคนร่ำรวยคนหนึ่งได้ถวายหลวง เพื่อใช้ในทางนั้นเป็นเวลาหลายสิบปีมาแล้ว ครั้นพ้นเขตต์การหยุดพัก มร. แอตลีก็กลับกรุงลอนดอนไปอยู่ทำเนียบนายก ณ บ้านเลขที่ ๑๐ ถนนเดาน์นิงในกรุงลอนดอน คงมีข่าวลือกันอยู่แพร่หลาย ว่ายังไม่สบายอยู่มาก จนถึงกับมีคนพากันเริ่มเดาว่าคนใหญ่คนโตคนไหนในพรรคโซเชียลิสต์จะมีโอกาสได้เป็นนายก รมต. แทน แต่ในไม่ช้า มร. แอตลีก็ออกคำแถลงการณ์ว่าหายสบายดีเป็นปกติแล้ว ถึงกระนั้นคนโดยมากก็ยังอดคิดไม่ได้ว่า มร. แอตลีจะไม่มีสุขภาพสมบูรณ์พอจะทำการต่อสู้ในฐานะเป็นหัวหน้าพรรคโซเชียลิสต์ ในการเลือกตั้งใหญ่คราวหน้าใน พ.ศ. ๒๔๙๓

เมื่อเป็นเช่นนั้น มร. แอตลีจึงได้ตกลงใจจะบั่นเบาข่าวอกุศลนั้นโดยไปแสดงสุนทรพจน์ที่อำเภอวอลธาม-สะโต อันเป็นส่วนหนึ่งของพระมหานครลอนดอน เป็น

ขอยเขตต์เลือกตั้งซึ่ง มร. แอตตลีจะเข้าสมัครคราวหน้า ในนามของพรรคโซเซียลิสต์ ขออธิบายในที่นี้ว่าการแสดงสุนทรพจน์โดยหัวหน้าพรรคการเมืองในขอยเขตต์ใด ๆ นั้น สาขาประจำเขตต์ของพรรคการเมืองเป็นผู้จัดโดยไปเช่าโรงอะไรที่ใหญ่โตพอที่จะจุคนฟังมาก ๆ จะเป็นโรงภาพยนตร์หรือโรงลิลาศก็ดี แล้วก็มีการขายตั๋วหรือแจกตั๋วให้ผู้คนเข้ามาฟัง ถ้าผู้จัดการอยากจะให้มีคนฟังมากไม่ว่าพรรคใด ก็มักจะขายตั๋วอย่างเปิดเผย ใครซื้อตั๋วก็เข้ามาฟังได้ตามใจ ถ้าอยากจะมีแต่พวกของตนเท่านั้น ก็ใช้วิธีแจกตั๋ว พวกอื่น ๆ ก็เข้ามาฟังไม่ได้ การแสดงสุนทรพจน์ของ มร. แอตตลีที่วอลธามสะโตเป็นการขายตั๋ว ยินดีจะให้ใคร ๆ ไปฟังได้ทั้งนั้น เตรียมที่นั่งไว้สำหรับ ๑,๑๕๐ คน ปรากฏว่ามีผู้เข้าไปฟังเพียง ๖๐๐ คน.

ในระหว่างแสดงสุนทรพจน์ มร. แอตตลีได้ถูกตัดพูดและมีคนตะโกนเอะอะอยู่หลายครั้ง เช่นเมื่อ มร. แอตตลี แถลงว่าพรรคโซเซียลิสต์นั้นไม่ใช่แต่เป็นพรรคของกรรมกร เป็นพรรคของคนทุกชั้นทุกอาชีพ ก็มีผู้

ตะโกน ขัดคอขึ้น อย่างดังว่า "ถ้าเช่นนั้นทำไมเบแวน (รมต. ว่าการสุขาภิบาล) จึงเรียกพวกเรา (คอนเซอร์-เวทีฟ) ว่าเท่ากับเป็นสัตว์เดรัจฉาน" พอ มร. แอตตลีอวดว่ารัฐบาล พรรค โซเชียลิสต์ได้ ช่วยเหลือเด็กเป็นอันมาก ก็มีผู้ตะโกนว่า รัฐบาลพรรคคอนเซอร์เวทีฟได้เคยแจกน้ำนมเปล่า ๆ ให้เด็กดื่มที่โรงเรียน ประชาบาลมาตั้งสิบกว่าปีแล้ว ครั้น มร. แอตตลีอวดว่าอังกฤษจะกลับเจริญขึ้นอีกอย่างแน่นอนในไม่ช้า ก็มีคนหลายคนตะโกนตัดบทว่า "ไม่เจริญ อย่างแน่ ๆ ถ้าขืนยังมีท่านถือบังเหียนเป็นนายกอยู่ต่อไป."

มร. มอริสัน รองนายก รมต. ก็แสดงสุนทรพจน์เมื่อเร็ว ๆ นี้ แถลงอย่างมั่นใจว่าพรรคโซเชียลิสต์จะต้องชะนะในการเลือกตั้งใหญ่คราวหน้าโดยแน่นอน จึงจะได้กลับเป็นรัฐบาลอีก สำหรับข้าพเจ้าเองก็รู้สึกเช่นนั้น พรรคโซเชียลิสต์อาจจะไม่ได้เข้าสภามากกว่าพรรคคอนเซอร์เวทีฟเช่นขัดนี้ แต่ได้มากกว่า นั่นเห็นจะเป็นแน่ ถ้าข้าพเจ้ามีเหตุผลที่จะเปลี่ยนความคิดเช่นนั้นเมื่อใดก็จะแถลงทันที.

การตึงเครียดกันภายในวงการสหะอาชีพกรรมกร ระหว่างพวกโซเชียลิสต์กับคอมมูนิสต์ยังไม่สงบลงเลย มร. ดิกิน เลขาธิการใหญ่ของสหะชีพกรรมกรขนส่ง ถึงกับแถลงอย่างเปิดเผยและรุนแรงเมื่อเร็ว ๆ นี้ว่า คอมมูนิสต์มีนโยบายที่จะเตรียมก่อการยุ่งเหยิงต่าง ๆ ระหว่างกรรมกรในเดือนสิงหาคมปีนี้ เพื่อจะทำลายอุตสาหกรรมอังกฤษ และทำให้แผนการณ์มาร์แซลล์ของสหปาลิรัฐอเมริกาที่จะช่วยอังกฤษนั้นไร้ผลสำเร็จ ทางฝ่ายคอมมูนิสต์เมื่อได้ยินเช่นนั้น ก็ไม่ยอมแพ้โต้แถลงการณ์คัดค้านข่าวทันที ถึงกระนั้น มร. ดิกิน ก็ไม่ยอมถอนคำ เผ้ายืนยันว่าที่เขาพูดนั้นเป็นความจริง แต่ไม่ยอมบอกว่าได้เรื่องมาจากผู้ใด การต่อสู้กันภายในสหะอาชีพระหว่างโซเชียลิสต์กับคอมมูนิสต์ จะลดน้อยลงไม่ได้ จำจะต้องต่อสู้กันไปจนถึงที่สุด ถ้าโซเชียลิสต์ทุก ๆ คนเอาใจใส่จริง ๆ คอมมูนิสต์ก็จำจะต้องแพ้ เพราะความจริงมีจำนวนน้อยกว่ากันมาก แต่คอมมูนิสต์ทุก ๆ คนเอาใจใส่อย่างเต็มที่ ส่วนพวกอื่น ๆ นั้นมักจะมัวเฉยเมยเสีย พอเสร็จงานแล้วก็อยาก

จะพักผ่อนหรือไปเที่ยวเล่นสนุกสนานเสียมาก กว่าที่จะไปเข้าประชุมสหะอาชีพ ฉะนั้นเมื่อถึงเวลาเลือกตั้งกรรมการ คอมมูนิสต์จึงได้เข้าเป็นกรรมการเกินกว่าขนาดจำนวนสมาชิกทั่วไป ที่เป็น คอมมูนิสต์ มร. คิกิน ออกความเห็นว่าคอมมูนิสต์อาจจะเปลี่ยนใจและเลื่อนเวลาก่อการยุ่งเหยิง เพราะเขาได้บอกให้ประชาชนทราบล่วงหน้าเสียแล้ว การก่อการยุ่งเหยิงในเดือนสิงหาคม จึงจะไร้ประโยชน์ มร. คิกินว่าการเลื่อนกำหนดเวลานั้น คอมมูนิสต์เข้าใจทำเสมอ.

มร. วินสะตัน เชอร์ชิลล์ รัฐบุรุษอาวุโสของอังกฤษ ซึ่งผิดกันกับรัฐบุรุษอาวุโสในประเทศอื่น ๆ บางประเทศบางเวลา คือยอมไม่มีอำนาจอย่างใด เป็นแต่เพียงผู้นำของฝ่ายค้านในรัฐสภาทั้งเป็นหัวหน้าพรรคการเมือง คอนเซอร์เวทีฟ ได้ไปพักผ่อนหย่อนใจอยู่ในประเทศฝรั่งเศสภาคใต้คือที่เมืองมอนติคาร์โล การที่มร. เชอร์ชิลล์สามารถไปพักผ่อนในต่างประเทศ แม้การเอาเงินออกจากประเทศอังกฤษจะลำบากอยู่นั้น ก็เพราะการไปเที่ยวพักผ่อนเช่นนั้น มร. เชอร์ชิลล์มิต้อง

ออกเงินของตนเองเลย หนังสือพิมพ์อเมริกัน "ไลฟ์" ได้เชื้อเชิญให้ไปพักผ่อนได้เช่นนั้น โดยออกเงินให้ทั้งหมด ทั้งนี้เพราะ "ไลฟ์" ได้รับลิขสิทธิ์ พิมพ์เรื่องที่ มร. เชอร์ชิลล์แต่ง กล่าวถึงการมหาสงครามโลกครั้งที่สอง ก่อนหนังสือพิมพ์ใด ๆ ในอเมริกา "ไลฟ์" ถือว่าหนังสือของ มร. เชอร์ชิลล์สำคัญอย่างยิ่ง จึงได้ออกเงินซื้อลิขสิทธิ์เป็นราคาสูงที่สุด ทั้งยังหวังจะสงวนสุขภาพของผู้แต่งซึ่งนับว่าชราแล้วให้เย็นอย่างดี จึงยินดีออกเงินให้ไปพักผ่อนในที่ต่าง ๆ ที่อบอุ่นและสุขสบายโดยไม่คิดเสียดายรายจ่ายเลย.

การต่างประเทศ

ข่าวสำคัญยิ่งที่ผู้อ่านคงจะได้ทราบแล้ว จากหนังสือพิมพ์รายวันกับวิทยุ ก็คือการที่ มร. มาร์แชลล์ได้ลาออกจากตำแหน่ง รมต. ว่าการต่างประเทศแห่งสหปาลิรัฐอเมริกา เพราะสุขภาพไม่สมบูรณ์ แม้การผ่าตัดที่ได้รับเมื่อไม่นานมานี้ จะได้ผลดีก็ตาม แต่ มร. มาร์แชลล์มีอายุมากแล้ว ไม่แข็งแรงพอภายหลังการผ่าตัดที่จะปฏิบัติราชการในตำแหน่งอันสูงและสำคัญนั้น

ได้ การลาออกของ มร. มาร์แชลล์ เพราะร่างกายไม่แข็งแรงนั้น หนังสือพิมพ์ในอังกฤษทุก ๆ ฉะบับต้อนรับโดยมีจิตต์ใจสงสาร มีอยู่ฉะบับเดียวที่คิดไปคนละอย่าง คือ "เดลี่ย์ เวอร์เคอร์" หนังสือพิมพ์ของพรรคคอมมูนิสต์ แถลงว่า มร. มาร์แชลล์ มิได้ลาออกความจริงถูกไล่ออกเสียมากกว่า เพราะประธานาธิบดีทรูแมน อยากจะทำดีกับโซเวียตรุสเซีย แต่ มร. มาร์-แชลล์ ไม่อยากทำดีด้วย เพราะเหตุนั้นจึงต้องถูกออก.

ถ้าความเห็นของ "เดลี่ย์ เวอร์เคอร์" ถูกต้องกับความจริง ก็ออกจะแปลกที่ประธานาธิบดี ทรูแมน ได้ตั้ง แต่ง มร. คิน แอชะสัน เป็น รมต. ว่าการต่างประเทศแทน เพราะ มร. แอชะสัน ก็ไม่พอใจในการกระทำของโซเวียตรุสเซีย เช่นเดียวกันกับ มร. มาร์-แชลล์ ดังเขาเองได้เคยแถลงมานานแล้ว มร. แอชะสัน เคยเป็นรอง รมต. ว่าการต่างประเทศมาแต่ก่อน ได้เคยลาออกครั้งหนึ่ง แต่ไม่ใช่เพราะมีความคิดเห็นแตกต่างกับรัฐบาลของ มร. ทรูแมนอย่างใด ลาออกเพราะไม่มีเงินทองใช้สอยพอ ทั้งนี้เพราะตำแหน่งรอง รมต. ว่า

การต่างประเทศมีเงินเดือนเพียงปีละ ๒,๐๐๐ ปอนด์ กว่า ๆ เท่ากับ ๑๒๐,๐๐๐ บาท) เมื่อ มร. แอชะสันทำงานส่วนตัวเย็นทนายความนั้น มีรายได้ปีหนึ่งถึงตั้ง ๒๕,๐๐๐ ปอนด์ (เท่ากับ ๑,๕๐๐,๐๐๐ บาท) มร. แอชะสันว่าเขายินดีสละรายได้ส่วนตัวอันมากมายนั้นเพื่อรับรัฐการในสมัยมหาสงคราม เขาเห็นว่าถ้าจะต้องขาดรายได้เช่นนั้นในยามสงบ ก็ออกจะเย็นการเสียสละมากเกินขนาด ฉะนั้นในการที่ยินยอมกลับเข้ามารับรัฐการอีก โดยเย็น รมต. ว่าการกระทรวงการต่างประเทศก็ยังคงเย็นการเสียสละโดย มร. แอชะสัน เพื่อชาติอยู่นั่นเอง เพราะเงินเดือนของ รมต. ว่าการต่างประเทศคิดเย็นรายปีไม่ถึง ๔,๐๐๐ ปอนด์ (เท่ากับ ๒๔๐,๐๐๐ บาท) ซึ่งยังไกลกว่ารายได้ในฐานเย็นทนายความปีละ ๒๕,๐๐๐ ปอนด์เย็นอันมาก.

ในประเทศฝรั่งเศสรัฐบุรุษผู้เฒ่า มร. เอริโอต์ มีอายุ ๗๗ ปี ได้กลับรับเลือกเย็นประธานรัฐสภาอีกเมื่อสัปดาห์ก่อน โดยได้รับ ๒๗๔ เสียงในสภาซึ่งมีสมาชิก ๔๗๕ คน คือได้มากกว่าครึ่งอย่างสบาย ผู้ที่ได้เสียง

มากที่สุดถัดจาก มร. เอริโอต์ ก็คือสมาชิกผู้มีอายุมากที่สุด แก่ถึง ๘๐ ปี มร. คาแชง ซึ่งเป็นคอมมูนิสต์ เมื่อก่อนการเลือกตั้งประธาน มร. คาแชง ได้เป็นประธานชั่วคราว จึงถือโอกาสแสดงสุนทรพจน์ว่าโลกไม่ควรจะยอมให้มีมหาสงครามเกิดขึ้นอีก เขาแน่ใจว่าจอมพลสตาลินก็มีความรู้สึกเช่นเดียวกัน ว่าทุก ๆ ฝ่ายควรจะประสมประสานต่อกันเพื่อรักษาความสงบ ภายหลังจากที่พูดเช่นในรัฐสภาฝรั่งเศส มร. คาแชง ไปเยี่ยมพวกเพื่อนคอมมูนิสต์ในอิตาลี ก็ยังกล่าวอีกว่าจอมพลสตาลินไม่อยากจะให้มีมหาสงคราม หวังจะรักษาความสงบ เมื่อเช่นนั้นจึงมีผู้คนต่างพากันอยากจะทราบว่า ที่ มร. คาแชง พูดเช่นนั้น เป็นเพราะได้รับคำสั่งมาจากจอมพลสตาลินโดยทางโคมินฟอร์มหรือเปล่า.

ส่วนนายพลเอก เดอ โกลล์ และพวกพ้องของเขานั้น สังเกตได้ว่าอำนาจวาสนาออกจะลดลงและไม่รุ่งเรืองเช่นแต่ก่อน การขอจะให้รัฐสภายุบตนเองเสียเพื่อมีการเลือกตั้งใหญ่อีกครั้งหนึ่งโดยเร็ว ๆ นั้น ก็ดูรัฐสภาทำเฉย ๆ เสียเป็นส่วนมาก จะรอให้หมดอายุ

ไปเองตามรัฐธรรมนูญ เมื่อได้รับเลือกเป็นประธานใหม่ๆ มร. เอริโอต์ก็แถลงว่าจะไม่มีการยุบ ข้าพเจ้าได้เคยกล่าวมานานแล้ว ว่าถ้ารัฐบาลของริบ์บลิคชุดที่สิบปรายการก่อกำเริบและยุ่งเหยิงของคอมมูนิสต์ไม่ได้ ประชาชนจึงจะเรียกร้องและมอบอำนาจให้แก่นายพลเอก เดอ โกลล์ แต่เมื่อรัฐบาลก็ปรายปรามการยุ่งเหยิงต่าง ๆ ได้สำเร็จ นายพลเอก เดอ โกลล์ จึงยังไม่ได้ถูกเรียกร้องให้เข้ามาช่วยถือบังเหียนควบคุมประเทศ.

ในการที่ มร. ชูมานน์ รมต. ว่าการต่างประเทศฝรั่งเศส มาเจรจากับ มร. เบวิน รมต. ว่าการต่างประเทศอังกฤษ นอกจากจะพูดกันถึงเรื่องอื่น ๆ มากมายแล้ว เชื่อว่าจะคิดทำสัมพันธมิตรอย่างแน่นแฟ้นกันในทางตะวันออกไกล ระหว่างฝรั่งเศสกับอังกฤษ ซึ่งย่อมอาจจะมีส่วนสำคัญพาดพิงมาถึงไทยเราด้วย วันนี้มีข่าวว่าฝรั่งเศสจะทูลเชิญพระเจ้าเบาได ให้กลับเป็นพระเจ้าแผ่นดินญวนอีก ถ้าเป็นจริงเช่นนั้นก็น่าจะเป็นเพราะอังกฤษสนับสนุน ย่อมส่อให้เห็นว่าอังกฤษกับฝรั่งเศสทั้งน่าจะเป็นอเมริกาด้วย มีความเห็นว่าในทางตะวันออก

นั้น การมีพระเจ้าแผ่นดินเยี่ยงหนทางดีที่สุดที่จะป้องกันคอมมูนิสต์ เขาออกจะแน่ใจกันเอาเสียว่า ถ้าประเทศทางตะวันออกเยี่ยงวิยัตนาม ก็เลยจะกลายเยี่ยงคอมมูนิสต์ไปด้วย เพราะเหตุนี้อเมริกาจึงไม่ยอมให้มีการถอดพระจักรพรรดิญี่ปุ่นออกจากราชสมบัติ.

แขวนคอผู้หญิง

ผู้อ่านคงยังจำได้ว่าเมื่อปีกลายนี้ สภาสามัญของอังกฤษได้ออกเสียงโดยได้มากกว่าเล็กน้อยให้เลิกการประหารชีวิต ประชาชนโดยมากไม่เห็นด้วย ต่างพากันมีจดหมายไปถึง ส.ส. ประจำขอบเขตต์ของตน หรือมีจดหมายไปถึงหนังสือพิมพ์ ว่าควรจะยังมีการประหารชีวิตผู้ฆ่าคนตายอยู่ต่อไป เมื่อร่างบัญญัตินี้ขึ้นไปถึงสภาขุนนาง สภาขุนนางจึงล้มเลิกเสีย โดยอ้างว่าทำตามใจประชาชน สภาสามัญก็ยอมแพ้ การประหารชีวิตผู้ฆ่าคนตายจึงยังคงมีต่อไป เมื่อสองสามวันมานี้ได้มีผู้หญิงถูกประหารชีวิตโดยแขวนคอเป็นครั้งแรก นับเป็นระยะเวลาตั้งกว่า ๑๒ ปี สตรีที่ถูกประหารชีวิตได้ถูกหาว่าฆ่าหญิงคนแก่อายุ ๖๘ ตายโดยเอาขวานสับศีรษะ

การที่สภาขุนนางได้จัดให้ยังมีการประหารชีวิตอยู่นั้น ทั้งทางสภาขุนนาง และทางพรรคคอนเซอร์เวทีฟถือว่าเป็นโอกาสดีที่จะอวดได้ว่า สภาขุนนางเป็นประโยชน์มากที่จะยับยั้งบัญญัติต่าง ๆ ซึ่งสภาสามัญได้ผ่านขึ้นมา โดยได้เสียงมากกว่าเพียงเล็กน้อย แต่ความจริงประชาชนส่วนมากในประเทศนั้นยังไม่เห็นด้วย เขาจึงถือว่าการที่พรรคโซเชียลิสต์คิดจะตัดอำนาจสภาขุนนางลง ให้ยับยั้งกฎหมายได้เพียง ๑ ปีแทน ๒ ปี ดังเป็นมาแล้วนั้นเป็นความคิดที่ผิด.

วันที่ ๓๑ มกราคม พ.ศ. ๒๔๘๒

พระราชวงศ์

สมเด็จ พระเจ้า แผ่นดิน ยังประทับ อยู่ที่ วังไปรเวต แซนดริงแฮม ในมณฑลนอร์ฟอก ตามข่าวที่ได้ ยินมาปรากฏว่าทรงสบายขึ้นตามลำดับ ถึงแม้ว่าจะยังทรงยืนไม่ได้นาน ๆ หรือทรงพระดำเนินไกล ๆ ไม่ได้ ถึงจะทรงยิงนกอันเป็นของโปรดไม่ได้ก็ดี แต่ก็ทรงจัดให้

ดุ๊ก แห่งเอดินบะระกับพระสหายที่มีมาพักอยู่ที่แซนดริง-แฮมได้ยิงนกกันอย่างสนุกสนาน ทั้งพระองค์เองก็เสด็จโดยรถยนตร์ไปจอดทอดพระเนตรการยิงนก และยังได้เสวยพระกระยาหารกลางวันกับพระสหายเหล่านั้นด้วย เวลากลางคืนทรงจัดให้มีภาพยนตร์มาฉายถวายให้ทอดพระเนตร ทั้งพระเจ้าแผ่นดิน พระราชินี กับสมเด็จพระพันปี แมรี โปรดทอดพระเนตรภาพยนตร์กันทุกพระองค์.

เย็นที่น่ารำคาญ ในระหว่างประทับพักผ่อนกันอยู่ที่วังแซนดริงแฮม เจ้าฟ้าหญิงเอลิซะเบธเกิดประชวรเย็นโรคไข้หัด ทำให้ต้องถูกแยกออกจากที่จะอยู่ด้วยหรือพบปะพระโอรสเจ้าชายชาร์ลส์ ปรากฏว่าไม่ประชวรมาก แต่เย็นโรคติดกันได้ง่าย ๆ จึงต้องระวังไม่ให้ติดพระญาติองค์อื่น ๆ เย็นของแปลกที่มีคนพากันมีจดหมายไปถามหนังสือพิมพ์ว่า เจ้าฟ้าหญิงทรงเย็นเจ้านายชั้นสูง อย่างไรจึงจะมีโอกาสไปติดโรคไข้หัดอันเย็นโรคของคนชั้นสามัญได้ ส่อให้เห็นว่าแม้คนอังกฤษสมัยนี้ ซึ่งได้รับการศึกษาทั่วกันมาเย็นเวลานานแล้ว

ยังมีคนเย็นอันมากที่เห็นว่าเจ้านายนั้นผิดกับมนุษย์ปุถุชนสามัญ หนังสือพิมพ์ได้แถลงตอบว่า เจ้าฟ้าหญิงก็สามารถติดไข้หัดได้เช่นเดียวกับคนอื่น ๆ ทั้งเจ้านายอังกฤษเมื่อเสด็จไปในงานพิธีต่าง ๆ ก็มักจะให้ประชาชนเฝ้าใกล้ ๆ ทรงพระดำเนินขวักไขว่อยู่ในหมู่ประชาชนก็บ่อย ๆ ฉะนั้นการที่จะติดโรคได้จึงย่อมเป็นของธรรมดา.

เนื่องด้วยพระเจ้าแผ่นดินจะยังประทับพักผ่อนอยู่ที่วังแซนดริงแฮมเย็นเวลานานผิดปกติ สำหรับเวลาเดือนนี้ การประชุมองคมนตรีอันควรจะมีที่พระราชวังบัคกิงแฮมในกรุงลอนดอน จึงมีที่วังแซนดริงแฮมโดยที่ รมต. ที่จำเป็นต้องเข้าประชุมเดินทางไปเฝ้าที่นั้น มีท่านเฮอร์เบอร์ต มอร์ริสัน รองนายก รมต. ซึ่งมีตำแหน่งเป็นประธานองคมนตรีเป็นผู้นำไป เมื่อ รมต. เหล่านั้นกลับมายังกรุงลอนดอน พากันแถลงด้วยความยินดีว่าสังเกตเห็นพระเจ้าแผ่นดินทรงสบายขึ้นเป็นอันมาก.

วังแคลเรนซ์ที่กรุงลอนดอน อันอยู่ใกล้พระราชวังบัคกิงแฮม ซึ่งทางราชการกำลังจัดการตกแต่งซ่อม

แซม ตามพระราชประสงค์ของพระเจ้าแผ่นดิน เพื่อใช้เป็นวังที่ประทับของเจ้าฟ้าหญิงเอลิซะเบธ กับ ดุ๊ก แห่งเอดินบะระ มีข่าวว่าจะทำการตกแต่งซ่อมแซมยังไม่เสร็จจนถึงเดือนมีนาคม แต่แรกเคยหวังกันว่าจะสำเร็จเดือนนี้ เครื่องแต่งห้องบรรทมทั้งสิ้นนั้น เป็นของขวัญซึ่งถวายโดยประชนชาวเมืองกลาสโกว์ อันเป็นเมืองท่าเรือกับศูนย์กลางอุตสาหกรรมอันใหญ่ที่สุดในประเทศสก๊อตแลนด์ ทั้งเป็นเมืองใหญ่ที่สองในเกาะบริเตน มีพลเมือง ๑,๑๒๔,๐๐๐ คน ประชาชนได้เรี่ยไรกันนับตั้งแต่มีคนออกคนหนึ่งเพียงคนละ ๖ เพนนี (๑.๕๐ บาท) จนถึงบางคนออกคนเดียวตั้งหลาย ๑๐๐ ปอนด์ (๖,๐๐๐.๐๐ บาท) เครื่องแต่งห้องบรรทมนั้นได้ทำขึ้นในประเทศสก๊อตแลนด์ โดยใช้ไม้ที่ตัดมาจากต้นไม้ในสก๊อตแลนด์ ทั้งชาวสก๊อตเป็นผู้ทำ ผู้ออกแบบก็เป็นชาวสก๊อต ชื่อ นิล มอร์ริส เป็นผู้ออกแบบการตกแต่งภายในของเรือโดยสารมหึมาสองลำคือเรือ "ควีน แมรี" กับเรือ "ควีน เอลิซะเบธ"

เมื่อสองสามวันนี้มีข่าวลือถึงพระเจ้าเลโอโปลด์

ที่ ๓ แห่งเบลเยียม ซึ่งถึงแม้จะยังมิได้ทรงลาออกจาก ราชสมบัติ แต่ก็ยังเสด็จกลับไปครองราชย์ไม่ได้ ประทับอยู่ที่เมืองเล็ก ๆ ชายฝั่งทะเลสาบเยนีวา ไม่ไกลจากเมืองโลซานน์ อันเป็นที่ประทับ สมเด็จ พระเจ้าอยู่หัวของเรา ข่าวลือนั้นพาดพิงไปถึง เจ้าหญิง เดอ เรธี ซายา องค์ที่สองของพระเจ้าแผ่นดิน ซึ่งได้ทรงเศกสมรสด้วย ในระหว่างมหาสงคราม ผู้อ่านคงจะจำได้ว่าพระซายา องค์แรก ของพระเจ้า เลโอโปลด์นั้น คือ เจ้าหญิง อาสตริด แห่งพระราชวงศ์สวีเดน ได้เคยเสด็จมากรุงเทพ ฯ กับ พระสวามีในสมัยยังทรงเป็นมกุฎราชกุมารอยู่ ในรัชชกาลพระบาทสมเด็จพระปกเกล้า ฯ เมื่อก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครองมีนาน ต่อมาก็ทรงเลื่อนพระอิสริยยศเป็นพระราชินีอาสตริด เมื่อพระสวามีขึ้นครองราชสมบัติ แต่เคราะห์ร้ายมาก เพียงเวลาราวหนึ่งปีกับสิบพระชนม์เนื่องด้วยอุบัติเหตุ รถยนต์ซึ่งพระเจ้าแผ่นดินทรงขับอยู่ในการท่องเที่ยวในประเทศสวิสส์ ได้ลื่นตกจากถนนอันคดเคี้ยวไปชนกับต้นไม้ พระเจ้าเลโอโปลด์ได้ทรงโศกเศร้าเป็นที่สุด ครั้นต่อมาในสมัยสงคราม

เมื่อเยลเยียมแพ้เยอรมันใน พ.ศ.๒๔๘๓ (ค.ศ.๑๙๔๐) พระเจ้าเลโอโปลด์ไม่ทรงยอมย้ายมาอยู่ อังกฤษกับคณะรัฐบาลของพระองค์ ทรงเลือกอยู่ในเยลเยียมในฐานเชลยศึก อันเป็นเรื่องแรกที่ทำให้บังเกิดแตกร้าวกันระหว่างพระองค์กับคณะรัฐบาลและพรรคการเมืองหลายพรรค ในระหว่างอยู่ที่เยลเยียม นั้นได้ทรงเศกสมรสกับสุภาพสตรีที่ไม่มีกำเนิดเป็นเจ้าหญิง กฎหมายเยล-เยียมห้ามมิให้เป็นพระราชินี จึงได้ทรงสถาปนาขึ้นเป็นเจ้าหญิง เดอ เรธิ.

การเศกสมรสของพระเจ้าแผ่นดินนั้นมีผู้ไม่พอใจกันมาก เพราะเหตุสองประการ ประการที่หนึ่งเพราะว่ายิตามิลทินว่าเคยเข้ากับพวกเยอรมัน ประการที่สองเพราะการไม่เสด็จไปอังกฤษ ทรงอ้างว่าเพราะจะทำพระองค์เป็นเชลยศึก อย่างทหารของพระองค์ ส่วนมากผู้ไม่พอใจจึงว่าทหารของพระองค์เมื่อเป็นเชลยศึกก็เศกสมรสไม่ได้.

ข่าวลือนั้นมีว่าพระเจ้าเลโอโปลด์จะทรงขอให้สันตะปาปาล้มการเศกสมรสกับเจ้าหญิง เดอ เรธิ นั้น

เสียเลย ทั้ง ๆ ที่ได้มีโอรสด้วยกันแล้ว ทั้งนี้เพราะว่า ถ้าลัมการเศกสมรสนั้นเสีย แล้วก็ จะเสด็จกลับไปครองราชย์ได้อีก ถ้าจะเป็นไปดังนั้นจริง ๆ ก็คงจะมีผู้ตำหนิพระองค์เป็นแน่ เพราะการละทิ้งภรรยาที่ได้เคยตกทุกข์ได้ยากมาด้วยกันตั้งเกือบ ๙ ปี ทั้งมีบุตรด้วยกัน เพื่อจะกลับได้ดิบได้ดีตามเดิมของตนนั้น ย่อมไม่เป็นการกระทำที่สมควรแก่ สุภาพบุรุษ ผู้มีใจสมชาย ฉกรรจ์ เป็นแน่นอน เมื่อได้ยินเช่นนั้น ข้าพเจ้าจึงรู้สึกแปลกใจวันนี้จึงได้เห็นคำปฏิเสธโดยเลขานุการของพระองค์อย่างเด็ดขาดว่าจะไม่เป็นเช่นนั้น ถึงเรื่องการหย่าร้างหรือลบล้างการเศกสมรสของ พระเจ้า เลโอโปลด์ จะเป็น อันเหลวแหลกก็จริง แต่เรื่องการจะเสด็จกลับครองราชย์อีกหรือไม่นั้นยังไม่จบ จะต้องได้ยินเรื่องราวต่อไปอีกในไม่ช้า ข้อสำคัญคือพรรคการเมืองส่วนมาก (นอกจากคอมมูนิสต์) อยากจะให้มีกษัตริย์ต่อไป แต่ไม่อยากได้พระเจ้าเลโอโปลด์กลับ อยากจะได้มกุฎราชกุมารเป็นพระเจ้าแผ่นดินแทน ฝ่ายพระเจ้าเลโอโปลด์ก็ไม่ยอมลาออกจากราชสมบัติ ทั้งไม่ยอมให้พระราช

โอรสไปอยู่ในประเทศเบลเยียมเพื่อการศึกษา เรื่องมันจึงยังคาราคาซังกันอยู่จนบัดนี้.

สมาคมนักหนังสือพิมพ์ชาวต่างประเทศ

เมื่อวันที่ ๒๕ สมาคมนักหนังสือพิมพ์ชาวต่างประเทศที่ในกรุงลอนดอน ได้มีการเลี้ยงอาหารกลางวันเพื่อเป็นเกียรติแก่ มร. เออร์เนสต์ เบวิน รมต. ว่าการต่างประเทศ ข้าพเจ้าได้ไปร่วมงานนั้นด้วยในฐานที่เป็นสมาชิก เนื่องด้วยท่าน รมต. ว่าการต่างประเทศจะมาร่วมโต๊ะ นับว่าเป็นของสำคัญมาก จึงได้เปิดโอกาสให้สมาชิกเชิญคนอื่น ๆ ไปได้ ด้วยเพื่อจะได้มีโอกาสฟังสุนทรพจน์ของ มร. เบวิน ทั้งขอให้สมาชิกต่าง ๆ ชาติเชิญทูตของชาติตนไปด้วย หม่อมเจ้านักขัตรมงคล เอกอัครราชทูตไทยได้ทรงยินดีรับเชิญข้าพเจ้าไปร่วมงานด้วย มีทูตชาติต่างๆ ไปด้วยถึง ๑๔ ท่าน รวมหมดด้วยกันมีผู้นั่งลงกินอาหารกลางวันที่โรงแรมดอร์เชสเตอร์ถึง ๔๐๐ คน นอกจาก มร. เบวินแล้ว มร. เฮกเตอร์ แมกนิล รมต. ไม่มีกระทรวง แต่เป็นผู้ช่วย มร. เบวินที่กระทรวงการต่างประเทศ ก็ได้

มาด้วย ข้าพเจ้าเคราะห์ดีที่ได้นั่งติดกับ มร. แมกนิล ตลอดเวลากินอาหาร จึงได้คุยกันเย็นเวลานาน

มร. แมกนิล เย็นคนที่นับตามขนาด รมต. แล้วต้องนับว่าเย็นคนหนุ่มมีอายุเพียง ๓๙ ปี เย็นผู้ที่นับกันว่ามีความสามารถยิ่งคนหนึ่งในพรรคการเมืองโซเชียลิสต์ ฉะนั้นแม้จะได้เย็น ส.ส. ครั้งแรกมาเมื่อไม่ถึง ๑๐ ปีก็จริง แต่ก็ได้เย็น รมต. ชั้นสูงสุดมาตั้งเกือบ ๓ ปีแล้ว มีหน้าที่เย็นผู้ช่วย มร. เยวินในการต่างประเทศ แต่มิได้เย็นรอง รมต. หรือผู้ช่วย รมต. ตามตำแหน่งของเขาเย็น รมต. เต็มเกียรติ ที่ยูโน ถ้าไม่เย็นโอกาสอันสำคัญอย่างยิ่งแล้ว มร. แมกนิลก็เย็นหัวหน้าคณะผู้แทนอังกฤษ เย็นผู้ที่มักจะโต้เถียงปรักปรำอย่างรุนแรง และไม่ยอมแพ้ผู้แทนของโซเวียต มร. แมกนิล เย็นชาวสก๊อต ได้เล่าเรียนชั้นต้นในเมืองกล๊าสโกว์อันเย็นเมืองกำเนิด ภายหลังก็ได้เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยประจำเมืองกล๊าสโกว์นั้นเอง เมื่อก่อนได้รับตำแหน่งในรัฐบาลมีอาชีพเย็นนักหนังสือพิมพ์ และเขาก็ยังถือว่าตัวเขาเย็นนักหนังสือพิมพ์อยู่เสมอ

มร. แมกนิลนั้นเย็นคนค่อนข้างเตี้ย รูปร่างแข็งแรงล่ำสัน มีนิสัยใจคอกว้างขวาง พูดกันเข้าใจง่าย ตรงไปตรงมา ไม่มีพิธีรีตองอย่างไร เขาบอกว่าได้หวังจะมาเยี่ยมกรุงเทพฯ ในราวเดือนพฤษภาคม เพราะแต่แรกการประชุมมหาราชอาณาจักรอังกฤษจะมีที่เกาะลังกา จึงจะเลยแวะไปกรุงเทพฯ ต่อไป บัดนี้ได้เปลี่ยนเสียแล้ว จะไปมีที่ประเทศคานาดาแทน จึงน่ากลัวจะยังมาไม่ได้ มร. แมกนิลเย็นคนชอบพูดติดตลก เช่นเมื่อพูดชมเชยสุภาพสตรีไทยคนหนึ่งที่เขาเคยรู้จัก เขาก็หัวเราะและบอกว่า "เสียใจมาก ถ้าเย็นทางการเมืองแล้วฉันเห็นจะพูดผิดไปเสียแล้ว" ทั้งนี้เพราะสามีของสุภาพสตรีคนนั้นได้ถูกออกจากราชการโดยมีความผิดทางการเมืองในเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๙๐.

วันนั้นเย็นครั้งแรกที่ข้าพเจ้าได้พบ มร. เบวินนับตั้งแต่มีข่าวลือกันว่าร่างกายไม่สมบูรณ์และสุขภาพไม่ดี แต่วันนั้นดูสบายดีมาก หน้าตาสดใส ทั้งยังอ้วนตุ๊ อยู่ตามเดิม อาหารก็กินได้ดี ภายหลังก็สูบยุหรี่ซิการ์ตัวเบ้อ

เร่อ ดูทำให้คล้าย มร. เชอร์ชิลล์ พอ มร. เบวินได้พบข้าพเจ้าและทรายว่าข้าพเจ้าไปในงานนั้นโดยเป็นนักหนังสือพิมพ์ และเพราะทรายฐานะทางส่วนตัวของข้าพเจ้าก็เลยเอามือตบไหล่ข้าพเจ้าฉาดใหญ่ หวัวเราะลั่นว่าเป็นของแปลกที่คนอย่างข้าพเจ้าจะเป็นนักหนังสือพิมพ์ ทั้งมีคนอื่น ๆ อีกเห็นเช่นเดียวกัน ข้าพเจ้าอธิบายว่าอาชีพหนังสือพิมพ์สำคัญเท่าใดใน การไขข่าวให้ แก่ประชาชนในประเทศประชาธิปไตย ข้าพเจ้าว่าไทยเราเป็นประชาธิปไตยอันแท้ ฉะนั้น ทุกคนจึงควรทำหน้าที่ อันสมกับนิสสัยและความ สามารถ ของตนได้ จะมีฐานะ ตามกำเนิดอย่างใดก็ตาม.

สุนทรพจน์ของ มร. เบวิน ซึ่งได้แสดงภายหลังการกินอาหาร ไม่มีข้อความอะไรแปลกข้อสำคัญก็คือ มร. เบวินแถลงความหวัง และความ เชื่อมั่นในการ ที่จะมีการรวบรวมกันในระหว่างประเทศชาวยุโรป แต่การรวมกันนั้นไม่ใช่เพื่อจะท้าทายกับชาติใด มร. เบวินว่า "แต่เมื่อรวมกันได้แล้ว ข้าพเจ้าไม่ต้องการจะให้มีที่ประชุมอันเป็นเพียงที่คนจะมาพูดถกและมาตกลงกันด้วยปากเท่า

นั้น อยากจะเห็นการร่วมมือทำงานกันจริงๆ ข้าพเจ้าอยากจะเห็นคนอังกฤษเลิกเป็นอังกฤษ ฝรั่งเศสเลิกเป็นฝรั่งเศส อิตาเลียนเลิกเป็นอิตาเลียน เบลเยียมเลิกเป็นเบลเยียม ต่างคนต่างกลับกลายเป็นชาวยุโรปด้วยกันเท่านั้น" มร. เบวิน ว่าเขาจะถือว่าการที่จะทำให้ยุโรปตะวันตกได้ร่วมมือกันจริงๆ เป็นสหรัฐยุโรป เป็นงานชิ้นเอกในชีวิตของเขา มร. เบวิน บัดนี้จะมีอายุถึง ๖๘ ปี ในเดือนมีนาคม แรกเริ่มทีเดียวก็โดยเป็นเลขาธิการของสหะอาชีพการขนส่ง ได้เป็น รมต. ครั้งแรกในมหาสงครามโดยเป็น รมต. ว่าการกรรมกรในรัฐบาลรวมของ มร. เชอร์ชิลล์ แล้วจึงได้เป็น รมต. ว่าการต่างประเทศในรัฐบาลพรรคโซเชียลิสต์ของ มร. แอตตลี และยังคงรักษาตำแหน่งนั้นมาจนบัดนี้.

การเมืองภายใน

การไต่สวน รมต. ส.ส. และข้าราชการว่ารับสินบนโดยมีกรรมาธิการอันมีผู้พิพากษาศาลหลวง ลินสะกี เป็นประธาน ซึ่งข้าพเจ้าได้เคยกล่าวถึง ได้จบไปนานแล้ว แต่รายงานเพิ่งมีออกเมื่อเร็วๆ นี้ ปรากฏว่ามีผู้ที่ถูก

ประณามว่าผิดสองคนเท่านั้น คือ มร. จอห์น เบลเชอร์ รมต. ช่วยสั่งราชการในกระทรวงพาณิชยการ ซึ่งก็ได้ลาออกไปจากตำแหน่งแล้ว แต่ยังคงเป็น ส.ส. อยู่ ยังมีผู้ออกความเห็นกันเป็นอันมากว่า มร. เบลเชอร์ควรจะลาออกจากเป็น ส.ส. เสียด้วยซ้ำ แต่ มร. เบลเชอร์ก็ยังไม่ตกลงว่าจะลาออก และไม่มีกฎหมายอันใดที่จะบังคับให้ลาออกได้ สมาคมสาขาของพรรคการเมืองโซเชียลิสต์ประจำขอบเขตต์ที่ มร. เบลเชอร์ เป็น ส.ส. ผู้แทนอยู่ในสภาในบัดนี้ ประชุมกันตกลงว่าเมื่อจะมีการเลือกตั้งใหญ่ทั่วประเทศใน พ.ศ. ๒๔๙๓ พวกเขาจะไม่สนับสนุนให้ มร. เบลเชอร์เป็นผู้แทนในนามของพรรคโซเชียลิสต์อีกต่อไป จึงมีผู้สงสัยกันอยู่ว่า มร. เบลเชอร์จะยังคง "หน้าด้าน" ทนเป็น ส.ส. ของขอบเขตต์นั้นจนหมดอายุสภาสามัญชั่วขุนหรือไม่.

ผู้ที่ถูกกรรมาธิการไต่สวนประณามว่าผิดอีกคนหนึ่งก็คือ มร. กิบสัน ผู้เคยเป็นคนสำคัญในวงการสหะอาชีพ เป็นสมาชิกพรรคการเมืองโซเชียลิสต์ แต่มิได้เป็น ส.ส. ได้รับตำแหน่งสำคัญคือเป็นกรรมการของการธนาคารแห่ง

ชาติ ซึ่งก็ได้ลาออกจากตำแหน่งนั้นแล้ว นับตั้งแต่ยังมิได้ถูกประณาม ยิ่งนับเมื่อได้ถูกประณามแล้ว จึงได้ลาออกจากตำแหน่งประธานกรรมการ กรมไฟฟ้า ของรัฐในภาคตะวันตกเฉียงเหนือออกด้วย เป็นข้อแสดงให้เห็นว่าในอังกฤษนั้น ผู้ใดจะยังคงรักษาตำแหน่งสำคัญ จะเป็นทางราชการหรือกึ่งราชการก็ดี เมื่อตัวมีมลทินอยู่แม้แต่เล็กน้อย จะเป็นในทางเงินหรือทางการค้าขายนั้น เป็นไปไม่ได้เลยเป็นอันขาด อนึ่งกรรมาธิการได้สวนได้แถลงอย่างเด็ดขาดว่า ในเรื่องสงสัยรับสินบนอย่างยุ่งเหยิงครั้งนี้ ไม่มีข้าราชการประจำมีส่วนเสียหายด้วยเลยจนคนเดียว ส่วน รมต.หรือนักการเมืองคนอื่น ๆ ที่มีชื่อเสียงกล่าวถึงในระหว่างไต่สวน ก็ไม่มีความผิด แม้นักการเมืองสองคนที่มีความผิดก็มิได้รับสินบน เป็นจำนวนเงินทองมากมาย อย่างใด เป็นแต่ได้ของขวัญเท่านั้น ถึงกระนั้นก็ถูกประณามว่าผิดอย่างรุนแรง.

ในไม่ช้านี้จะมีการเลือกตั้งซ่อม ส.ส. สภาสามัญในขอยเขตภาคใต้ของแฮมเมอร์สมิธอันเป็นส่วนหนึ่งของพระมหานครลอนดอน ส.ส. เดิมนั้นอยู่ในพรรคโซ-

เชียลิสต์ นับตั้งแต่มีการเลือกตั้งใหญ่มาสามปีกว่าแล้ว พรรคโซเชียลิสต์ยังมิได้เสียขอบเขตต์ที่เคยมี ส.ส. ไว้แล้วเลย บัดนี้มีคนมิใช่น้อยที่คิดว่าพรรคโซเชียลิสต์จะเสียขอบเขตต์นี้เป็นครั้งแรก ทั้งสองฝ่ายจึงจะต่อสู้กันอย่างเต็มที่ เพราะต่างฝ่ายต่างรู้สึกว่าเป็นเหมือนประหนึ่งการซ้อมออกโรงสำหรับการเลือกตั้งใหญ่ คราวหน้า จะเป็นเพราะพรรคโซเชียลิสต์เป็นห่วงถึงกรรมาธิการไต่สวนเมื่อเร็ว ๆ นี้หรือเพราะเหตุใดก็ตาม พรรคโซเชียลิสต์จึง ได้ส่ง นักสอนศาสนาซึ่งเคย เป็นศาสตราจารย์ที่มหาวิทยาลัยอ๊อกสฟอร์ดเข้าเป็นผู้สมัครเลือก ฝ่ายใดจะได้เข้าเป็น ส.ส. คราวนี้สำคัญมาก เพราะอาจจะช่วยการทำนายว่าพรรคโซเชียลิสต์ที่เป็นตัวรัฐบาลบัดนี้หรือพรรคคอนเซอร์เวติฟอันเป็นฝ่ายค้าน จะได้เป็นรัฐบาลภายหลังการเลือกตั้งใหญ่ในคราวหน้า.

การต่างประเทศ

เรื่องราวที่สำคัญยิ่งอยู่ในเวลานี้คือ การรวบรวมยุโรปตะวันตกดังที่ มร. เบวินได้พูดถึงเป็นพิเศษ ในการเลี้ยงอาหารกลางวันของสมาคมนักหนังสือพิมพ์

ต่างประเทศในกรุงลอนดอนเมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม บัดนี้จะได้จัดสภาที่ปรึกษาขึ้น จะมีที่ประชุมที่เมืองสตร๊าส์-บูร์กอันเป็นเมืองใหญ่อยู่ทางด้านเหนือของประเทศฝรั่งเศส แม้ประเทศอิตาลีซึ่งเคยเป็นศัตรูมาในการมหาสงครามคราวก่อนก็ได้รับเชิญเข้าด้วย เป็นที่พอใจแก่อิตาลีมาก จนทำให้ เค้านต์ ซะฟอร์ซาร์ รมต. ผู้เฒ่าว่าการต่างประเทศอิตาลีแถลงว่า การที่ยุโรปภาคตะวันตกที่ยังรักประชาธิปไตย จะรวมกันจริง ๆ โดยทุก ๆ ชาติมีฐานะเท่าเทียมกันหมดนั้น เป็นหนทางดีที่สุดสำหรับป้องกันมิให้มีมหาสงครามโลกครั้งที่ ๓ อาจเกิดขึ้นได้อีก.

อีกเรื่องหนึ่งก็คือที่จะมีการตกลงกันระหว่างชาติที่มีชายแดนจดฝั่งทะเลของมหาสมุทรแอตแลนติก จะรวมกำลังป้องกันมิให้ชาติอื่นหรือหมู่ชาติอื่นมารังแกบุกรุกได้ ในการตกลงกันครั้งนี้ สหปาลีรัฐอเมริกากับอังกฤษย่อมเป็นชาติหัวหน้า มีฝรั่งเศสหนุนหลังอย่างแข็งแรง เมื่อได้พูดจากับนักหนังสือพิมพ์เป็นครั้งแรกภายหลังจากที่ได้เป็น รมต. ว่าการต่างประเทศ มร. คินแอชะสัน ได้ยืนยันอย่างแข็งแรงว่าอเมริกาจะสนับสนุน

การตกลงป้องกันชนชาติที่อยู่ฝั่งมหาสมุทรแอตแลนติก.

มร. แอชะสันแถลง ว่า "พวกเราที่อยู่ตามฝั่งมหาสมุทรแอตแลนติกนี้ มีความรักและนับถือในกฎหมาย เราเห็นว่าเมื่อบุคคลจะอยู่ด้วยกันได้โดยความสุข ก็เพราะต่างคนนับถือและทำตามกฎหมาย ชาติต่าง ๆ ในโลกนี้ ก็จะอยู่ด้วยกันได้อย่างสงบก็โดยนับถือและทำตามกฎหมายนานาชาติ เพราะฉะนั้นเราจะต้องสนับสนุนยุโนให้มีอำนาจรักษากฎหมายได้ดีกว่าขณะนี้."

การที่ทาง อเมริกากับ ยุโรปตะวันตก คิดจะรวมกันทำนุบำรุงกันในทางสันติสุข แต่เตรียมจะรวมช่วยกันในยามสงคราม ได้ดูทำให้ทางโซเวียตรุสเซียเกิดโกรธเคืองอย่างยิ่ง ถึงวันแถลงเมื่อวันเสาร์ที่ ๒๙ ว่าการรวบรวมกันทั้งหลายแหล่นี้ มีจุดหมายอย่างเดียว คือ คิดจะทำการ สงคราม บุกรุก ต่อ ประเทศ โซเวียต กับประเทศทางตะวันออก ของยุโรปที่ นับถือลัทธิคอมมูนิสต์ คำแถลงการณ์เช่นนั้นทางตะวันตกเขาย่อมคัดค้านอย่างรุนแรง มร. เบวินได้พูดอย่างเน้นถ้อยเน้นคำต่อหน้าข้าพเจ้า ที่ข้าพเจ้าได้ฟังเอง ในหมู่นักหนังสือพิมพ์

ต่างประเทศ ว่าการรวบรวมกันระหว่างประเทศตะวันตก มิได้มีความประสงค์จะทำผู้ใดเลย หรือจะรบกับใครเลย มีความประสงค์อันเดียว จะทำนุบำรุงหมู่ประเทศเหล่านั้นซึ่งล้วนได้รับความเสียหายมาในการมหาสงคราม ให้กลับเจริญรุ่งเรืองขึ้นเช่นเดิม ให้ประชาชนทุก ๆ คนมีความสุขเจริญ แต่ก็ต้องรวมกันในทางการทหารด้วย เผื่อมีชาติใดหรือหมู่ชาติใดคิดจะมาท้ารบบุกรุกเสียในระหว่างที่ยังทำนุบำรุงตัวไม่สำเร็จ ก็จะได้มีกำลังต่อสู้ต้านทานได้.

เมื่อทางโซเวียตได้กล่าวปรักปรำอย่างรุนแรงเมื่อสองสามวันมานี้เอง คนเย็นอันมากจึงแปลกใจเมื่อได้ฟังข่าวทางวิทยุกระจายเสียงจากกรุงมอสโกว์วันนี้ว่า จอมพลสตาลินนั้นมีความประสงค์อย่างแรงกล้าที่จะอยู่ในความสงบกับทางตะวันตก จนมีความประสงค์จะพบกับประธานาธิบดีทรูแมน เพื่อความตกลงกันในข้อความต่าง ๆ ที่ยังไม่มีความเห็นตรงกันอยู่ในขณะนี้ เมื่อทางโซเวียตดูเปลี่ยนเสียงอย่างกลับหน้ามือเป็นหลังมืออย่างรวดเร็วเช่นนี้ ทางฝ่ายตะวันตกจึงยังสงสัยอยู่

ว่าจะเย็นการเปลี่ยนใจอย่างจริงใจหรือไม่ คนโดยมากอดสงสัยไม่ได้ว่าทางโซเวียตพูดมาเช่นนั้น เพื่อจะทำให้คนที่ไม่อยากจะตั้งอกตั้งใจเตรียมตัวทำงานหนักเพื่อที่จะให้ตะวันตกแข็งแรงจริง ๆ จะได้เริ่มร้องเอะอะ ยุยงรัฐบาลว่าการเตรียมตัวเช่นนั้น ไม่จำเย็นเปลืองกำลังเปลืองเงินเปล่า ๆ โซเวียตมีแต่จะหวังดีเท่านั้น คนทางตะวันตกส่วนมากจึง ออกความเห็น ยังเชื่อความหวังดีของโซเวียตไม่ได้ ถ้าหากจะแสดงความหวังดีจริง ๆ ขออย่าใช้แต่คำพูดเท่านั้น ขอให้แสดงออกมาอย่างจริงจังสักอย่าง เช่นเลิกการยึดล้อมการคมนาคมทางยกกับกรุงเบอร์ลินเป็นต้น ถึงแม้ทางอังกฤษ–อเมริกาจะสามารถส่งอาหาร และถ่านหินเข้าไปได้ทางเรือบินได้สำเร็จ โดยโซเวียตจะยึดห้ามเสียไม่ได้ แต่ก็เย็นการเปลืองมากสำหรับฝ่ายที่ต้องส่ง ส่วนการที่จอมพลสตาลิน อยากจะพบเจรจากับประธานาธิบดีทรูแมนนั้น ทรูแมนก็ยินดีจะพบเจรจาด้วยเสมอ ขอแต่ให้สตาลินเดินทางไกลมาพบประธานาธิบดีข้างสิ เมื่อมหาสงครามโลกครั้งที่แล้วมา ในการพบกันระหว่างท่านจอมพล

โซเวียตกับประธานาธิบดีอเมริกา ประธานาธิบดีรูสเวลล์ก็ต้องบินไปเยี่ยมทางไกลลิบลับทั้งสองคราว ทางอเมริกาจึงว่าถ้าสตาลินมีความหวังดีจริง ๆ แล้ว ขออย่าเพียงพูดเท่านั้น ขอให้แสดงจริง ๆ และวิธีแสดงนั้นอย่างน้อยก็ควรจะบินไปหาประธานาธิบดีทรูแมน.

อีกเรื่องหนึ่งที่สำคัญก็คือเรื่องรัฐอิสเรล อันเป็นรัฐของชนชาติยิวในปาเลสไตน์ ซึ่งกำลังรบกับชาติอาหรับต่าง ๆ มีอียิปต์เป็นหัวหน้า ทางอาหรับได้พ่ายแพ้หลุดลุ่ย ส่วนอเมริกานั้นได้รับรองรัฐอิสเรลเป็นชาติอิสสระมานานแล้ว แต่ทางอังกฤษยังไม่รับ ยังมีกองทัพอียิปต์ได้พ่ายแพ้อย่างย่อยยับ ทางอังกฤษจึงมีผู้ร้องขอให้รัฐบาลรับรองอิสเรล มร. เบวิน ทนการคัดค้านของคนส่วนมากไม่ได้ จึงได้จัดการรับรองอิสเรล เรื่องนี้มีข้อขบขันก็คือเรื่องกองทัพบกอียิปต์ได้เคยมีนายทหารอังกฤษเป็นผู้ฝึกหัดสั่งสอนมาแต่เดิม ต่อมาก็ได้ไล่ออกหมด แถลงอวดตัวว่าอียิปต์เป็นอิสสระ ขอให้อังกฤษถอนทหารของตนออกจากประเทศให้หมด ยอมให้มีอยู่ก็ริมคลองซูเอซเพื่อป้องกันคลองเท่านั้น ส่วนกองทัพ

อิสสระของอียิปต์นั้นก็อวดว่าเก่งกาจ จะสู้ใครๆ ได้หมด มีนายพลนายพันนับตัวไม่ถ้วน ต่างคนต่างแต่งเครื่องแบบอย่างสวยงามหรูหรา พระเจ้าแผ่นดินเยื้นจอมพลมีราชองครักษ์ติดสายโยงยศกันนับเยื้นสิบๆ โก้เก๋กันยิ่งนัก การไปรบกับยิวนั้นอียิปต์ก็ได้เยื้น ผู้รู้ให้ ชาวชาติอาหรับอื่นๆ รวมกันทำ กองทัพกะจิดริดของยิวซึ่งโดยมากใส่เสื้อเชิ้ตกางเกงขาสั้น นายพลก็ดูเหมือนไม่มีใครโต้กองทัพอียิปต์จนแตกยับเยิน แทนที่จะไปช่วยบำรุงชาวอาหรับในแคว้นปาเลสไตน์ กลับต้องถอยหนีกลับเข้าดินแดนของตน ยิวก็ตีโต้ตามเข้ามาได้ จนอียิปต์ต้องขอสงบศึก กองทัพยกอียิปต์จึงกลายเยื้นกองทัพตลกของโลกในเวลาอันรวดเร็ว มร. เยวินนั้นถูกปรักปรำว่าเยื้นผู้ที่ได้สนับสนุนชาวอาหรับให้รบกับยิว ในเรื่องนี้ มร. เยวินคัดค้านอย่างเต็มที่ ในชั้นต้นมีข่าวลือว่า แม้ส.ส. พรรคโซเชียลิสต์เองก็จะยื่นยันถึงกับขอให้ มร.เยวินต้องออกจากเยื้น รมต. ว่าการต่างประเทศ ถึงวันจริงๆ เข้าก็มีแต่น้อยคน มร. เยวินก็ได้เสียงส่วนมากอย่างสบาย การออกเสียงในสภาสามัญนั้นคือวันรุ่งขึ้นจากที่

ได้ไปกินอาหารกับสมาคมนักหนังสือพิมพ์ ข้าพเจ้าเอง จึงมิได้สงสัยเลยว่า มร. เบวิน อาจจะถูกออก เพราะสังเกตดูตามอารมณ์ของ มร. เบวิน ในวันนั้นแล้ว เห็นได้ว่ามิได้มีใจเย็นห่วงแม้แต่เล็กน้อย ว่าอาจจะแพ้การออกเสียงในสภา.

วันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๘๒

ริปับลิค หรือ พระเจ้าแผ่นดิน?

ไอร์แลนด์นั้นเป็นเกาะที่แยกอยู่ห่างจาก เกาะเกรตบริเตนในทางตะวันตกโดยมีทะเลขวางอยู่ แต่ก็นับทางภูมิศาสตร์ได้ว่าอยู่ในหมู่เกาะอังกฤษ ไอร์แลนด์ได้เคยเป็นส่วนหนึ่งของราชอาณาจักรอังกฤษมานาน เพราะฉะนั้นนามเต็มของราชอาณาจักรอังกฤษจึงมีว่า ราชอาณาจักรอันรวมกัน แห่ง เกรตบริเตน และ ไอร์แลนด์

ไอร์แลนด์แต่ไหนแต่ไรมาแล้วแบ่งออกเป็น๔แคว้นใหญ่ๆ คือ อัลสเตอร์ มันสเตอร์ เลนสเตอร์ กับ คอนนอตประชาชนเป็นชาวไอริชทั้งสิ้น แต่แบ่งออกได้เป็น

สองพวก ส่วนมากนั้นสืบเนื่องโดยฉะเพาะมาจากชาว ไอริชโบราณ ซึ่งมักจะนับถือศาสนาคริสตังลัทธิโรมันคาธอลิค อีกพวกหนึ่งซึ่งมีจำนวนน้อยกว่าคือระหว่าง ๑ ใน ๔ ถึง ๑ ใน ๓ สืบเนื่องมาจากชาวสก๊อต ที่ได้อพยพไปอยู่ไอร์แลนด์ พวกนี้มักจะนับถือสาสนาคริสตังลัทธิโปรเต็สตันต์ พวกไอริชเดิมมีอยู่ทั่วทั้งเกาะ แต่ไม่มีอยู่อย่างหนาแน่นเย็นกลุ่มใหญ่ที่ใด ส่วนพวกสก๊อตเดิมนั้นมีอยู่อย่างหนาแน่นในทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คือแคว้นอัลสเตอร์ พวกนี้เขาจึงเรียกตัวเขาว่าเย็นชาวอัล-สเตอร์เพื่อจะให้แปลกกับชาวไอริชทั่วไป ภาษานั้นทั้งสองพวกพูดอังกฤษกันเย็นพื้น มีที่พูดภาษาเก—ลิกอันเย็นภาษาดึกดำบรรพ์ของชาวไอริชเดิมก็แต่ตามหมู่บ้านที่อยู่ไกลจากศูนย์กลางคมนาคม หรือระหว่างพวกที่มีความรู้สึกชาตินิยมอย่างแรงกล้าเย็นพิเศษ จนถึงกับพยายามเล่าเรียนวรรณคดีโบราณในภาษานั้น ทั้งพยายามแต่งต่อไปอีกด้วย.

เมื่อทั้ง ไอร์แลนด์ยังอยู่ใน ราช อาณาจักร์ อังกฤษ อุปราช อังกฤษ มีเคหะ สถาน อยู่ที่ กรุงดับลิน ทางฝ่ายใต้

ส่วนเมืองอันสำคัญรำรวยที่สุด เป็นท่าเรือใหญ่ มีอู่ต่อเรือ ทั้งเป็นศูนย์กลางของอุตสาหกรรมทอผ้าลินินด้วย นั้นเป็นเมืองใหญ่ของแคว้นอัลสเตอร์ ชื่อเมืองเบลฟาสต์ ในสมัยราชอาณาจักร์รวม ไอร์แลนด์ทั้งหมดส่ง ส.ส. เป็นจำนวนมากไปเข้าประชุมในสภาสามัญที่กรุงลอนดอน เช่นเดียวกับสก็อตแลนด์และเวลส์ยังคงทำอยู่จนบัดนี้.

หลายปีก่อนมหาสงครามโลกครั้งแรก มี ส.ส. ชาวไอริช ที่เป็นคาธอลิคส่วนมากอยากจะให้ไอร์แลนด์แยกออกจากราชอาณาจักร์ หรืออย่างน้อยก็ให้เป็นดอมิเนียนปกครองตนเอง พวกนี้จึงตั้งพรรคไอริชชาตินิยม แต่แต่พวก ส.ส. ที่ส่งมาจากอัลสเตอร์นั้นส่วนมากไม่อยากให้แยก พวกนี้จึงเป็นพรรคชอบรวม ทางอังกฤษพรรคการเมืองใหญ่ทั้งสองพรรคที่มีอยู่ในสมัยนั้น มีความเห็นแตกแยกกัน คือพรรคลิเบรัลอยากจะให้แยก จึงเป็นเพื่อนกันกับพรรคไอริชชาตินิยม ส่วนพรรคคอนเซอร์เวทีฟไม่ให้แยก โต้เถียงกันมาก จนถึงกับพรรคลิเบรัลเองก็แตกแยกกัน มีย้ายมาเข้ากับคอนเซอร์เวทีฟและ

ยูเนี่ยนิสต์ (ซอยรวม) อันเป็นนามที่เขายังใช้กันมาจนบัดนี้.

ครั้นถึง ๘ ปีก่อนมหาสงครามโลกครั้งแรก พรรคลิเบรัลเป็นพรรคที่มีสมาชิกมากกว่าพรรคคอนเซอร์เวทีฟในสภาสามัญที่กรุงลอนดอน ฉะนั้นจึงได้เป็นรัฐบาล เมื่อมีพรรคไอริชชาตินิยมหนุนหลัง ก็เลยผ่านร่างกฎหมายว่าด้วยการแบ่งแยกไอร์แลนด์ออกไปได้อย่างง่ายดาย แต่ในสภาขุนนางทางคอนเซอร์เวทีฟมีจำนวนมากกว่า เมื่อส่งร่างกฎหมายนั้นขึ้นไปสภาขุนนางจึงไม่รับ เรื่องจึงเลยคาราคาซังกันมาจน พ.ศ. ๒๔๕๘ รัฐบาลพรรคลิเบรัลจึงสามารถออกกฎหมายใหม่ลดอำนาจวิโตของสภาขุนนางลงเหลือให้ขัดขวางร่างกฎหมายต่าง ๆ ไว้ได้เพียง ๒ ปี ฉะนั้นจึงเตรียมกันว่าภายใน พ.ศ. ๒๔๕๖ ก็จะแยกไอร์แลนด์ออกไปได้แน่ ๆ.

พวกซอยการรวมในอัลสเตอร์ แม้ว่าจะเป็นนักประชาธิปไตยอย่างบริบูรณ์ จึงควรถือหลักว่าเรื่องใดถ้าฝ่ายมากตกลงไปอย่างหนึ่ง แม้ฝ่ายน้อยจะได้เคยคัดค้านอย่างรุนแรงมาเท่าใดก็ตาม เมื่อแพ้เขาในการ

ออกเสียงแล้ว ก็ต้องอนุโลมตาม ถ้าฝ่ายน้อยขัดขวางอย่างใดโดยใช้กำลัง นั่นไม่เป็นการกระทำตามระบอบประชาธิปไตย ต้องเป็นไปอย่างอื่น คือถ้าการขัดขวางโดยกำลังนั้นแพ้ ฝ่ายที่ทำก็ย่อมถูกประณามว่าเป็นกบฏ ถ้าชะนะจนทำได้สำเร็จก็ย่อมมีชื่อเสียงว่าได้ทำรัฐประหาร แต่พวกชาวอัลสเตอร์เขาเห็นว่าการที่จะแยกไอร์แลนด์ออกนอกราชอาณาจักร์นั้นเกินอำนาจของรัฐบาลประชาธิปไตย เขาถือว่าราชอาณาจักร์อังกฤษอันรวมกันนั้นเป็นของศักดิ์สิทธิ์ ไม่มีผู้ใดจะแยกส่วนหนึ่งส่วนใดออกไปได้ ฉะนั้นไม่จำเป็นที่ฝ่ายน้อยจะต้องอนุโลมตามฝ่ายมาก อัลสเตอร์จะไม่ยอมถูกแยก ถ้ารัฐบาลอังกฤษขืนบังคับจะให้แยกออกไปจริง ๆ แล้ว เขาพร้อมที่จะทำการรบ ซึ่งเขาเห็นว่าไม่เป็นการกบฏ

นี่ย่อมเป็นพฤติการณ์ที่แปลกที่สุด เพราะการรบของอัลสเตอร์ถ้ามีขึ้นจริง ๆ รัฐบาลอังกฤษก็อาจจะเรียกได้ว่าเป็นกบฏ การที่หมู่คนจะกบฏโดยดูเผิน ๆ ว่าเป็นเพราะอยากอยู่ใต้อำนาจอังกฤษนั้น ย่อมเป็นของแปลก

มิแต่คนเขากบฏเพราะอยากจะเลี่ยงหนีให้พ้นอำนาจที่จะกบฏเพื่อคงอยู่ใต้อำนาจต่อไป ย่อมเป็นของที่ไม่เคยมีใครเขาทำกันมา ความจริงชาวอัลสเตอร์เขาไม่ถือว่าเขาอยู่ใต้อำนาจอังกฤษ เขาถือว่าเขาเป็นส่วนหนึ่งของอังกฤษ ฉะนั้นการที่จะแยกออกไปเขาจึงเห็นว่าเป็นการถูกขับไล่ ไม่ใช่เป็นการได้รับอิสสระภาพ เช่นเดียวกันในชีวิตเอกชน ถ้าเราขับไล่ลูกชายลูกที่เติบโตขึ้นให้ออกไปอยู่ที่อื่น แต่ลูกชายคนนั้นเขายังอยากจะอยู่ในบ้านเรา เขาก็ย่อมไม่ถือว่าได้รับเสรีภาพ เขาย่อมถือว่าเขาถูกขับไล่เช่นนั้นเป็นต้น.

ทางอัลสเตอร์มีใจหนักแน่น แต่ไม่มีเก่งกาจพอที่จะเป็นผู้นำ ยังเอิญมีชาวไอริชผู้หนึ่งชื่อ คาร์สัน มีกำเนิดที่กรุงดับลิน จึงเป็นพวกทางใต้และไม่ใช่ชาวอัลสเตอร์ แต่ยังเอิญนับถือลัทธิโปรเต็สตันต์ เป็นเนติบัณฑิตที่เก่งกาจที่สุด ย้ายมาทำงานว่าความที่ลอนดอน ก็มีชื่อเสียงอย่างรวดเร็ว มีการเอาใจใส่ในการเมืองจนได้เข้าเป็น ส.ส. และสมัครอยู่ในพรรคคอนเซอร์เวติฟ จึงไม่ชอบการแบ่งแยกไอร์แลนด์ ชาวอัลสเตอร์เชิญ

คาร์สันให้เป็นผู้นำ คาร์สันก็รับเป็น ได้เตรียมหักกอง ทหารสมัครไว้จะทำการรบ ถ้าชินอัลสเตอร์ถูกบังคับให้ อยู่ใต้รัฐบาลไอร์แลนด์แทนอยู่ใต้ รัฐบาลที่กรุงลอนดอน ต่อไป ได้เริ่มซื้ออาวุธแอบขนเอาอาวุธเข้าประเทศและ เก็บซ่อนไว้เป็นอันมาก เรื่องราวดูจะไปกันไกล จนถึง กับนายทหารอังกฤษ หลายคนที่อยู่ใน กรมกองที่มีประจำ อยู่ในไอร์แลนด์ แถลงกับผู้บังคับบัญชาล่วงหน้าไว้ว่า ถ้ารัฐบาล อังกฤษจะส่งกอง ทหารไปรบกับชาวอัลสเตอร์ เพื่อบังคับให้อัลสเตอร์แยกออกจากอังกฤษ พวกนาย ทหารอังกฤษที่ถูกสั่งให้ไปรบจะลาออก.

เรื่องราวยังไม่ทันแตกหักกัน มหายุทธสงคราม โลกครั้งที่ ๑ ก็ยังเกิดขึ้น ชาวไอร์แลนด์ส่วนมากก็รวม กันได้อย่างดี ตกลงว่าช่วยอังกฤษรบกับเยอรมันเสียก่อน เมื่อสงคราม จบแล้ว จึงค่อยมาถกกันถึงอนาคต ของไอร์แลนด์ ชาวไอริชทั้งทางใต้และทางอัลสเตอร์ก็ ทำการรบให้กับอังกฤษต่อเยอรมันอย่างกล้าหาญ มีชื่อ เสียงโด่งดังเป็นอันมาก แต่มีชาวไอริชหมู่น้อยลงไปอีก ซึ่งมีความเลื่อมใสใน ชาตินิยม อย่างแรงกล้า เป็นพิเศษ

เห็นว่า ที่พวกชาตินิยมส่วนมากยอมเลิกการแยกไอร์-แลนด์ไว้เสีย ชั่วคราวนั้น เป็นของผิด เขากลับเห็นว่าอังกฤษนั้นเป็นศัตรู เยอรมันเป็นมิตร พวกนี้จึงคิดเตรียมตั้งกองทัพลับ เรียกว่า ไอ. อาร์. เอ. คือกองทัพริปับลิค ไอริช มิ มร. เดอ วาเลรา เป็นหัวหน้า เตรียมอยู่ราว ๒ ปีจึงสำเร็จ เริ่มทำการรบกับอังกฤษในไอร์-แลนด์ใน พ.ศ. ๒๔๕๙ ทำความลำบากแก่อังกฤษพอใช้ อังกฤษต้องเสียทหารไปคอยปราบพวกนี้มิใช่น้อย.

ครั้นมหายุทธสงครามจบลง อังกฤษก็ทำการตกลงกับฝ่ายที่ไม่รุนแรงเกินไปนักได้ จึงทำสัญญาด้วยกัน แยกไอร์แลนด์เกือบทั้งหมดออกไปเป็นดอมิเนียนปกครองตนเอง เรียกนามว่าเสรีรัฐไอร์แลนด์ ส่วนอัลสเตอร์เป็นอันว่าจะไม่แยก ยังคงอยู่ในราชอาณาจักรอังกฤษต่อไป แต่เพื่อจะไม่ให้พวกของตัวเองบางคนที่อาจจะรู้สึกว่าต่ำต้อยกว่าทางใต้ เพราะทางนั้นเขามีรัฐสภาของเขาเองที่กรุงดับลิน ทางอัลสเตอร์จึงจัดการกับอังกฤษให้ มีรัฐสภา ทางอัลสเตอร์ ก็มีรัฐบาลของตนเอง และมีนายก รมต. ควบคุมการภายในของตน ส่วนการ

ภายนอกนั้นยังอยู่ใต้นายก รมต. อังกฤษ และอัลสเตอร์ยังเลือกตั้ง ส.ส. ส่งมาที่กรุงลอนดอนอีกด้วย ทางฝ่ายใต้นั้นไม่มี ส.ส. ที่ส่งมากรุงลอนดอนอีกเลย มีแต่รัฐสภาของตนเท่านั้น จึงเป็นดอมินีเนียนอย่างเต็มที่ เช่นเดียวกันกับคานาดา ออสเตรเลีย ฯลฯ มีผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์อยู่ที่กรุงดับลิน และเพื่อที่จะมิให้ทางเหนือน้อยหน้า ก็เลยมีผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์อีกคนหนึ่งด้วย ฉะนั้นเกาะไอร์แลนด์อันมีพลเมืองไม่ถึง ๕ ล้านก็เลยมีเมืองหลวงสองเมือง ดับลินกับเบลฟาสต์ มีผู้สำเร็จราชการ ๒ คน มีรัฐสภาสองแห่ง คราวข้าพเจ้ามาถึงอังกฤษเป็นนักเรียนใหม่ ๆ เมื่อ ๒๗ ปีมาแล้ว สมเด็จพระเจ้ายอร์ชที่ ๕ กับสมเด็จพระราชินีได้เสด็จไปเปิดสภาภาคเหนือที่เมืองเบลฟาสต์ คนอังกฤษได้พากันหนักใจมาก กลัวว่าพวกรักชาตินิยมอย่างแรงกล้าทางภาคใต้อาจจะทำร้าย ข้าพเจ้าจำได้ว่ามีคนพูดกันว่ารัฐบาลทำผิดอย่างยิ่งที่เชิญเสด็จไป แต่ก็ไม่เป็นไร.

การแบ่งไอร์แลนด์ออกเป็นสองส่วนนั้น พวกชาตินิยมแรงกล้า ไอ.อาร์.เอ. ไม่เห็นด้วยเลย แม้หัวหน้าคน

หนึ่งของพวกตนเองที่เคยนับถือกันมามาก ชื่อ ไมเคิล คอลลินส์ เห็นด้วยกับพวกส่วนมากว่าทำสัญญากับอังกฤษ ถูกต้องแล้ว ก็เลย ถูกพวก ของตนเอง ลอบยิงเสีย.

การติดต่อกันระหว่างอังกฤษ เสรีรัฐไอร์แลนด์ กับ อัลสเตอร์ เป็นไปโดย เรียบร้อย จน เมื่อมีการเลือกตั้งใหญ่ที่ มร. เดอ วาเลรา ได้เป็นนายก รมต. ตั้งแต่นั้นมา ก็เริ่มจะยุ่ง คือ ถึงแม้ มร. เดอ วาเลรา จะยังไม่นำไอร์แลนด์ภาคใต้ออกจากหมู่ชาติอังกฤษก็ดี แต่ก็ทำของหลายอย่างที่ดูเข้ารูปนั้น เช่นเลิกเรียกชื่อประเทศว่า เสรีรัฐไอร์แลนด์ กลับเปลี่ยนไปเป็นไอเร อันเป็นนามเดิมของเกาะในภาษาเก—ลิก เริ่มใช้ภาษาเก—ลิกเป็นภาษาราชการเท่ากับภาษาอังกฤษ แม้พวกไอริชส่วนมากเข้าใจไม่กี่คำ ทราบว่าตัว มร. เดอ วาเลรา เองก็ไม่เข้าใจ ต้องเริ่มเรียนเมื่ออายุมากแล้ว พระรูปพระเจ้าแผ่นดินก็ไม่มีบนเหรียญเงินหรือไปรษณียากร แต่ประโยชน์ทุกๆอย่างที่จะได้รับในการเป็นสมาชิกของ หมู่ชาติอังกฤษ ไอเรก็ยังรับประโยชน์อยู่เต็มที่.

ครั้นถึงสมัยสงครามโลกครั้งที่ ๒ เมื่อชาติที่เป็นคอมมิเนียนต่าง ๆ ได้ประกาศสงครามต่อเยอรมนีโดยเข้าข้างฝ่ายอังกฤษหมด เช่น คานาดา อ๊อสเตรเลีย นิวซีแลนด์ อาฟริกาใต้ ไอเรกลับประกาศตนเป็นกลาง อธิบายว่าที่ไม่ยอมเข้ากับอังกฤษ ก็เพราะอังกฤษยังแบ่งแยกเอาส่วนหนึ่งของไอร์แลนด์ คือ อัลสเตอร์ ถ้าอังกฤษไม่คืนอัลสเตอร์ให้กับไอเร ให้เกาะไอร์แลนด์เป็นประเทศเดียวกันหมด ไอเรกับอังกฤษก็จะเป็นสัมพันธมิตรด้วยกันไม่ได้ ข้อที่พวกอัลสเตอร์ส่วนมากเองเขาไม่อยากเข้าร่วมกับไอเรนั้น พวกทางไอเรเขาไม่พูดถึงเสียเลย.

การที่ไอเรเป็นกลางนั้นเป็นประโยชน์แก่เยอรมนีอย่างยิ่ง คือ อังกฤษใช้ท่าเรือทางภาคใต้ของเกาะไอร์แลนด์ไม่ได้ การที่จะใช้เรือพิฆาตปรายปรามเรือใต้น้ำของเยอรมันก็ต้องไปไกล ทำการลำบากให้มาก ถ้าใช้ท่าเรือทางภาคใต้ของไอร์แลนด์ได้ก็จะทำให้ระยะทางเดินเรือออกไปในมหาสมุทรแอตแลนติกสั้นเข้า อีกประการหนึ่ง ปรากฏว่าสถานทูตเยอรมันที่ยังมีเหลืออยู่ ณ

กรุงดับลินตลอดสงคราม ก็เป็นศูนย์กลางของวีรบุรุษเยอรมัน ที่มาลี้ภัยข่าวใน อังกฤษ ก่อความลำบากแก่อังกฤษเป็นอย่างยิ่ง.

ภายหลังมหาสงคราม ทางไอร์แลนด์การเลือกตั้งใหญ่ มร. เดอ วาเลรา แพ้ ได้ลาออกจากเป็นนายกรมต. อย่างโดยดี ดังข้าพเจ้าได้เคยบรรยายมาแล้วในจดหมาย ฉะบับที่ ๑๒ ลง วันที่ ๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๙๑ หัวหน้าของพรรคที่เข้าเป็นรัฐบาลแทน คือ มร. คอสเตลโล ก็ได้เป็นนายก รมต. ถึงแม้ว่าเขาจะมีนโยบายภายในผิดแปลกกันกับ มร. เดอ วาเลรา แต่ทางการต่างประเทศ เขาคิดแนวเดียวกัน ร้องขอเลิกการแบ่งเขตต์แดนตลอดเวลา ขอให้อัลสเตอร์เข้ารวมกับไอร์แลนด์ได้ ทางอัลสเตอร์ก็ยืนยันไม่ยอม รัฐบาลโซเชียลิสต์อังกฤษจึงลำบาก จะขอให้ไอร์แลนด์เป็นสัมพันธมิตร จะให้เข้าการรวมชาติตะวันตก จะให้เข้าการรวมชาติที่อยู่ฝั่งมหาสมุทรแอตแลนติก ไอร์แลนด์ไม่ยอมเข้าอะไรหมด ร้องอยู่ว่า อังกฤษจะต้องปล่อยให้อัลสเตอร์เข้ารวมกับตัว

เสียก่อน ข้อที่อัลสเตอร์เองร้องอยู่เสมอว่าไม่อยากเข้าด้วยนั้น ไอเรไม่พูดถึง.

เมื่อวันศุกร์ที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ อัลสเตอร์มีการเลือกตั้งใหญ่สำหรับรัฐสภาของเขาที่มีสมาชิก ๕๓ คน ทางไอเรพยายาม อย่างเต็มที่ในการที่จะสนับสนุนพวกชาวอัลสเตอร์ส่วนน้อย ที่มีความคิดทางชาตินิยม ซึ่งสมัครลงนามรับเลือกตั้ง ถึงกับมีการเรี่ยไรเงินกันได้ ๕ หมื่นปอนด์ เพื่อส่งไปช่วยการเลือกตั้ง มีผู้มีใจคิดจัดส่งรถยนตร์ส่วนตัวของตนหลายร้อยคันไปช่วยพาคนที่จะออกเสียง ไปจากบ้านถึงที่ออกเสียง เป็นการช่วยอย่างวิเศษ เพราะอัลสเตอร์ส่วนมากมีภูมิประเทศเป็นท้องนา บ้านช่องห่างจากกัน การคมนาคมไม่ดี อนึ่งเจ้าของรถยนตร์ที่มาจากไอเรได้เปรียบพวกทางอัลสเตอร์ เพราะทางไอเรการบันส่วนน้ำมันได้ให้มากกว่าทางอัลสเตอร์ที่ทำอย่างเคียวกับอังกฤษ.

ถึงจะทำเช่นนั้น และพลเมืองก็ไปออกเสียงกันมาก ว่ามีคนไปออกเสียงเกือบ ๙๐ เปอร์เซนต์ของคนที่มีสิทธิทั้งหมด พวกชาตินิยมไอริชก็แพ้อย่างหลุดลุ่ย

รัฐสภามีสมาชิก ๕๓ คน พวกชาตินิยมได้เข้าเพียง ๘ พวก ซอยรวมกับอังกฤษ หรือที่เขาภาคภูมิใจเรียกตัวเขาว่า "เราพวกคนของพระเจ้าแผ่นดิน" จึงได้ชัยชะนะอย่างเต็มเปี่ยม.

แต่ทางไอเรก็คงจะไม่ยอมแพ้ การจะรวมไอร์แลนด์เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เป็นความประสงค์อันแรงกล้าที่สุด คงจะไม่เลิกคิดกันเป็นแน่ น่ากลัวว่าจะต้องเกิดยุ่งกันขึ้นอีกต่อไป ด้วยเหตุนี้ข้าพเจ้าจึงถือโอกาสเล่าเรื่องให้ฟังตั้งแต่ต้นจนจบถึงการเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๑๑ เดือนนี้ ถ้าเผื่อมีเหตุยุ่งเกิดขึ้นภายหน้าเกี่ยวกับไอร์แลนด์ หวังว่าผู้อ่านของข้าพเจ้าคงจะเข้าใจต้นเหตุอธิบายแก่คนอื่น ๆ ได้ว่าเรื่องราวมันมาแต่แรกเริ่มเดิมทีกันอย่างไร.

เจ้าฟ้าหญิงมาร์กาเรต

ข้าพเจ้าได้เคยบรรยายมาแต่ก่อน ว่านับตั้งแต่เจ้าฟ้าหญิงเอลิซะเบธได้ทรงอุปภิเศกสมรสไปแล้ว ประชาชนได้เกิดมีความใจใส่มากขึ้นในการเคลื่อนไหวของพระกิตาองค์รองของพระเจ้าแผ่นดิน คือ เจ้าฟ้าหญิง

มาร์กาเรต ไม่ว่าจะเสด็จไปไหน จะเป็นทางการหรือทางส่วนพระองค์ก็ดี มีหนังสือพิมพ์ลงอย่างละเอียด ผู้คนพากันฉกทั่วไป ทั้งฝรั่งเศสและอเมริกาก็ถกและเอาใจใส่กันมาก เมื่อวานนี้เองหนังสือพิมพ์วันอาทิตย์หลายฉะบับได้พากันตื่นเต้น เพราะเจ้าฟ้าหญิงมาร์กาเรตได้เสด็จไปทอดพระเนตรแข่งม้าที่ในมณฑลเซกส์กับครอบครัวนายทหารเรือนอกราชการ ซึ่งมีบุตรเป็นนายร้อยเอกนอกราชการกรมทหารรายรักษาพระองค์ ผู้ปรากฏว่าเป็นมิตรผู้ชายคนหนึ่งของเจ้าหญิง ได้เคยทรงพบปะรู้จักกันในระหว่างสงคราม.

การที่สุภาพสตรีสาว ๆ จะไปพักอยู่กับครอบครัวของมิตรชายที่พ่อแม่มีเคหะสถานอย่างดีในชนบทนั้น ที่อังกฤษเป็นของธรรมดา ถูกต้องขนบธรรมเนียมของเขา ไม่มีการเสียหายอย่างใดเลย เพราะตลอดเวลาที่อยู่นั้นพ่อแม่เขาก็ควบคุมอยู่ตลอด ทั้งถ้าเป็นครอบครัวที่มีเคหะสถานใหญ่โรงรวย เขาก็มักจะเชิญคนอื่น ๆ มาอยู่พร้อมกันด้วย แต่สุภาพสตรีทั่วไป เมื่อได้รับเชิญไปอยู่ในครอบครัวก็มักจะไปคนเดียว บิดาของตน

ย่อมรู้จักและไว้ใจยิดามารดาของมิตรผู้ชาย แต่สำหรับเจ้าหญิงนั้น ทางพระเจ้าแผ่นดินหรือพระราชินีมิได้ทรงปล่อยให้เสด็จไปองค์เดียวเลย มีข้าหลวงกิตติมศักดิ์ตามเสด็จไปด้วยเสมอ แม้แต่จะเสด็จเที่ยวในกรุงลอนดอนเช่นทอดพระเนตรละคร หรือไปลีลาศก็มีข้าหลวงตามเสด็จ เป็นการระวังระไวอย่างยิ่ง ที่จะมิให้ผู้ใดหาเรื่องครหานินทาได้แม้แต่เล็กน้อย อนึ่งการที่เจ้าฟ้าหญิงดูทรงมิมิตรผู้ชายเปลี่ยนหน้ากันหลาย ๆ คนนั้น เป็นเพราะพระเจ้าแผ่นดินและพระราชินีทรงเห็นว่าจะได้ทรงมีเลือกได้มาก ๆ เมื่อถึงเวลาจะเศกสมรส ฉะนั้นจะได้ทรงแต่งกับคนที่ทรงรักใคร่จริง ๆ และแน่พระทัยว่าเขารักพระองค์จริง ๆ.

การที่หนังสือพิมพ์ชอบเอาเรื่องการเสด็จเที่ยวไปรเวตโฆษณาเปิดเผย เป็นที่ไม่พอพระทัยพระเจ้าแผ่นดินกับพระราชินี ขณะนี้กำลังคิดอ่านจะป้องกันมิให้ผู้ใดภายนอกทราบถึงการเคลื่อนไหวของเจ้าฟ้าหญิง แต่เป็นการป้องกันที่ยาก เพราะใคร ๆ เห็นเจ้าฟ้าหญิงเข้า

ก็จำได้หมด แล้วก็เล่ากันต่อ ๆ ไป ประเดี๋ยวเดียว หนังสือพิมพ์ก็ทรายได้ทั่ว.

พระมหามงกุฎและเครื่องราชกกุธภัณฑ์ ซึ่งเคยตั้งแสดงอยู่ที่ย้อมใหญ่ในกรุงลอนดอน เคยถูกเก็บไปเสียชั่วคราวในระหว่างสงคราม บัดนี้ได้เอากลับมาแสดงอีก แต่ไม่ได้เปลี่ยนหีงกระจกที่ตั้งรับไว้อย่างหลายสิบปี เมื่อเร็ว ๆ นี้จึงเห็นกันได้ทันเวลาว่ากระจกร้าว ต้องขนเครื่องเหล่านั้นไปเก็บไว้ที่อื่นชั่วคราว เพื่อซ่อมแซมตู้ เคราะห์ดีมากที่เห็นร้าวเข้าทัน เพราะว่าถ้าเกิดหีงกระจกแตกตกออกล่างใหญ่ เครื่องประดับเหล่านั้นก็อาจจะเสียหาย เครื่องมงกุฎและราชกกุธภัณฑ์ของอังกฤษนี้รวมหมดมีราคาถึง ๒๐ ล้านปอนด์.

วันที่ ๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๙๒

โมโลตอฟ

พอ บี. บี. ซี. ประกาศข่าวเมื่อวันเสาร์ที่ ๕ ว่า โมโลตอฟ รมต. ว่าการต่างประเทศของประเทศโซเวียต

ได้ถูกปลดออกจากตำแหน่งนั้น คนอังกฤษที่ไม่ชอบคอมมูนิสต์ — และคนอังกฤษส่วนมากก็ยังไม่ชอบ คอมมูนิสต์ — จึงพากันคิดใจว่าน่าจะเย็นเพราะถูกไล่ออก เขาจึงเลยพากันคิดต่อไปว่า เมื่อคนสำคัญใหญ่โตถึงชั้นโมโลตอฟ อันนับว่าเย็นที่สองถัดลงมาจากตัวจอมพลสตาลินได้ถูกไล่ออกเช่นนั้น ความสามัคคีเย็นชักแผ่นในระหว่าง รัฐบุรุษชั้นสำคัญ ยิ่งในประเทศโซเวียต คงจะสุดสิ้นลงแล้ว เมื่อเช่นนั้นความเข้มแข็งของ รัฐบาลโซเวียตก็จะลดน้อยลง การที่จะคิดทำมหาสงครามก็น่าจะลดน้อยลงเย็นแน่ อีกพวกหนึ่งก็เชื่อว่าระหว่างในวงการภายในของรัฐบาลโซเวียตนั้นแบ่งกันเย็นสองพวก พวกหนึ่งอยากจะให้โซเวียตทำเกะกะกับทางหมู่ประเทศตะวันตกจนอาจจะเกิดมหาสงครามขึ้นได้ แต่อีกพวกหนึ่งนั้นอยากจะให้โซเวียตทำการอย่างละมุนละม่อม พยายามจะทำดีต่อหมู่ประเทศตะวันตก มหาสงครามก็จะไม่เกิดขึ้น ในการที่โมโลตอฟถูกออกเช่นนี้ เขาเลยคิดว่าเพราะเย็นหัวหน้าของพวกที่อยากจะเกะกะจนถึงกับจะกล้าท้ารบ เมื่อออกเสียแล้วก็เลยแปลว่าพวกที่เกะกะ

แพ้ พวกที่อยากจะทำโดยละมุนละม่อมชะนะ การที่โซเวียตกับทางตะวันตกจะวิวาทกันจนถึงกับจะมีมหาสงครามจึงไม่น่าจะเกิดขึ้น มหาสงครามก็จะไม่มี การคิดกันเช่นนั้นก็เพราะคนส่วนมากมีความเกรงกลัวมหาสงครามเย็นอย่างยิ่ง ไม่ใช่ว่าเพราะเขากลัวว่าอังกฤษอเมริกาจะแพ้ เขาวิตกเกรงกลัวมหาสงครามเพราะเพิ่งได้เห็นฤทธิของครั้งสุดท้ายมาได้ไม่กี่ปี ความเสียหายต่าง ๆ ในทางตึกรามก็ยังเห็นปรากฏชัดอยู่กับตา ความเสียหายในทางเศรษฐกิจ ในทางความประพฤติของบุคคล ในทางมิตลาดมืดและการฉ้อโกงต่าง ๆ ความเสียหายทั้งหลายแหล่เหล่านี้ยังปรากฏชัดอยู่เสมอ เขาจึงเลยพากันวิตกไปอยู่ว่า ถึงแม้ทางฝ่ายเขาจะชะนะก็คือความเสียหายต่าง ๆ จะร้ายแรงยิ่งขึ้นภายหลัง การมหาสงครามโลกครั้งที่สาม คนโดยมากจึงเฝ้าคอยแสวงหาคอยมองช่องใดที่จะทำให้เขาคิดได้ว่าจะไม่มีมหาสงคราม

แต่ถ้าเรารำพึงดูอย่างถี่ถ้วน จะเห็นได้ว่า ความจริงไม่มีข้อใดในข่าวที่ว่าโมโลตอฟพันจากตำแหน่งรมต. ว่าการต่างประเทศ อันจะเป็นข้อแสดงว่าโมโลตอฟ

ถูกไล่ออก โมโลตอฟมิได้เย็นแต่เพียง รมต. ว่าการต่างประเทศเท่านั้น เขาเย็นรองนายก รมต. อีกด้วย ทั้งยังได้เย็นสมาชิกกรรมาธิการการเมือง หรือที่มักจะเรียกทับศัพท์กันอยู่ทั่วไปว่า โปลิตบูโร อันเย็นกรรมาธิการที่มีอำนาจสูงสุดในประเทศโซเวียต ในข่าวที่ว่าโมโลตอฟพ้นตำแหน่ง รมต. ว่าการต่างประเทศ ก็ไม่มีกล่าวสักคำเดียวว่า ได้พ้นตำแหน่งรองนายกหรือตำแหน่งสมาชิกโปลิตบูโรเลย เมื่อเช่นนั้น เหตุไฉนเราจึงจะต้องคิดว่าเขาพ้นตำแหน่งนั้นๆ ด้วยเขาไม่จำเย็นจะต้องพ้นจากตำแหน่งอีกทั้งสองนั้นเลย ถ้าเขาไม่พ้นจริงเช่นนั้น เขาก็ยังใหญ่โตอยู่และยังไม่ตกกระป๋อง การที่พ้นจากตำแหน่ง รมต. ว่าการต่างประเทศอาจจะกลับเย็นการได้คืเสียด้วยซ้ำ คือจอมพลสตาลินอาจจะอยากมอบอำนาจให้มากขึ้นในการวางแผนนโยบายกลางของประเทศ จึงไม่อยากจะให้ต้องเย็นห่วงการควบคุมกระทรวงอีกด้วย สำหรับตัวข้าพเจ้าเอง เห็นว่า ถ้าผู้ใดได้เคยเย็นสมาชิกของโปลิตบูโร แม้ผู้นั้นจะพ้นตำแหน่งใดๆ ก็คี ถ้ายังคงอยู่ในโปลิตบูโรอยู่แล้ว ผู้นั้นก็ยังไกลอย่างยิ่งจาก

การตกกระป่องแม้แต่เล็กน้อย ทั้งนี้เพราะตามที่ทราบกันมา โปลิตบูโรมีอำนาจมากมาย และสำคัญกว่าการเป็น รมต. หลายเท่า.

จริงอยู่ มีผู้เดียงว่าโมโลตอฟอาจจะพ้นโปลิตบูโรแล้วด้วย แต่ทางกรุงมอสโคว์ยังไม่แถลง ผู้ที่เดียงเช่นนั้น เขาอ้างว่าน่าจะเป็นเช่นนั้น เพราะถ้าการที่โมโลตอฟพ้นจากเป็น รมต. ว่าการต่างประเทศ กลับเป็นการเลื่อนตำแหน่ง ทางหนังสือพิมพ์ที่กรุงมอสโคว์หรือหนังสือพิมพ์ที่อื่นๆ อันอยู่ใต้ความควบคุมของคอมมูนิสต์คงจะแถลงข่าวนั้นอย่างเปิดเผยที่หน้าแรก ทั้งมีการพาดหัวกันอย่างตัวโตๆ แต่นี่กลับมิได้เป็นเช่นนั้น ข่าวการพ้นตำแหน่งของโมโลตอฟกลับอยู่หน้าหลัง มีข้อความแต่เพียงเล็กน้อย ตัวอักษรก็ใช้ตัวเล็กๆ เขาจึงถือกันว่าน่าจะเป็นเพราะโมโลตอฟตกกระป่องเสียมากกว่า ก็เป็นการเดียงอ้างเหตุผลอย่างน่าฟังพอใช้ แต่ข้าพเจ้าเห็นว่ายังไม่มีข้อพิสูจน์ดีพอ.

อย่างไรก็ดี แม้โมโลตอฟจะพ้นจากเป็น รมต. ว่าการต่างประเทศ และแม้จะถึงตกกระป่องก็ดี เราก็ต้อง

ไม่ลืมว่าผู้ที่ได้รับตำแหน่ง รมต. ว่าการต่างประเทศแทน โมโลตอฟนั้นมิใช่ใครอื่น ผู้นั้นคือวิชินสะกี ผู้เคยเป็น รอง รมต. มาแล้ว และได้เคยเอาอะโต้เถียงกับผู้แทน ของประเทศทางตะวันตก อย่างรุนแรง ยิ่งกว่าโมโลตอฟ เสียด้วยซ้ำ.

ฉะนั้นข้าพเจ้าขอสรุปความว่า การที่โมโลตอฟ พ้นจากตำแหน่ง รมต. ว่าการต่างประเทศนั้น ยังไม่มี เหตุผลพอที่จะทำให้เรานึกไปได้ว่าจะมีการ เปลี่ยนแปลง ในแนววิถีทางการต่างประเทศของโซเวียตรุสเซีย.

เจ้าฟ้าหญิงมาร์กาเรต

แม้ว่า ประชาชน ทั่วไปจะ มีความ ยินดี เป็นอันมาก ที่พระเจ้าแผ่นดินดูทรงสบายดีขึ้นมาก เมื่อเสด็จกลับมา ยังพระราชวังบัคกิ้งแฮมจาก วังซนยทที่ แซนดริงแฮมก็มี คนไปคอยเฝ้าอยู่ที่หน้าพระราชวังอย่างหนาแน่น ถึงแม้ เจ้าฟ้าหญิงเอลิซะเบธจะเสด็จ ออกงาน ต่าง ๆ มากขึ้นเป็น ลำดับ แต่เจ้านายที่ประชาชนพูดเอาใจใส่มากที่สุดก็คือ พระราชธิดา องค์รอง ของพระเจ้าแผ่นดิน เจ้าฟ้าหญิง มาร์กาเรต ดูมีเรื่องเกี่ยวกับพระองค์ลงหนังสือพิมพ์

เกือบทุก ๆ วัน แต่การ ลงเรื่อง เกี่ยวกับ ที่จะเสด็จเที่ยว ไปรเวตและมี เพื่อนชายหนุ่ม ตามเสด็จไปด้วย ในหมู่คน มาก ๆ และการพูดเชิงจะแนะให้ผู้อ่านรู้สึกว่าชายหนุ่ม ผู้นั้น ๆ อาจจะเป็นคนที่เจ้าหญิงโปรดเป็นพิเศษ สังเกต ได้ว่าหนังสือพิมพ์ดูเลิกทำกันหมด ทั้งนี้เพราะหนังสือ-พิมพ์ฉบับที่ได้เคยทำอย่างรุนแรงที่สุด คือถึงกับมีพาด หัวตัวโต ๆ ว่า "เจ้าหญิงกับสหายชายคนใหม่" ได้ ถูกผู้อ่านของเขา หลายร้อยคน มีจดหมายไป แสดงความ ไม่พอใจ จนถึงกับหนังสือพิมพ์เองได้แสดงความเสียใจ ส่อให้เห็น ได้ว่าการ เอาเรื่อง การเที่ยว อย่าง ไปรเวตของ เจ้าหญิง มาลงเป็นข่าว ที่จะอ่าน กันเล่น เป็นของ สนุกนั้น มิใช่แต่จะเป็นที่ไม่พอพระทัย พระเจ้าแผ่นดิน กับพระราชินี เท่านั้น (ดังได้แถลงในจดหมายฉบับที่ ๓๔ ลงวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์) แต่เป็นที่ไม่พอใจประชาชนอังกฤษทั่ว ไปอีกด้วย.

ข่าวที่มีลงหมู่นี้ ดูเป็นข่าว การทรง เคลื่อนไหว ของ องค์เจ้าหญิง อันน่า จะเป็น ส่วนหนึ่ง ของ การ ศึกษา ของ พระองค์ ปรากฏว่าภายในไม่กี่วันนี่เองเจ้าหญิงเสด็จไป

ฟังการประชุมของสภาสามัญเป็นครั้งแรก เสด็จไปเยี่ยมที่ว่าการตำรวจกรุงลอนดอนที่สก๊อตแลนด์ ยาร์ด ซึ่งคงจะได้เสด็จเกือบทั่วเพราะทรงอยู่ที่นั่นเป็นเวลานาน ทั้งเสด็จไปทรงฟัง คดีในศาล ตำรวจ ที่พิจารณาคดีเกี่ยวกับยุวชนโดยฉะเพาะ.

บินรอบโลกโดยไม่หยุดลงพื้นดินเลย

การที่เรือบิน ทิ้งลูกระเบิด ของกองทัพ ส.ป.ร. อเมริกาบินได้รอบโลกเมื่อเร็ว ๆ นี้โดยไม่หยุดเลย บินไปเป็น ระยะ ทางถึง ๔๐,๘๐๐ กิโลเมตร ภาย ใน เวลา ๙๔ ชั่วโมงนั้น ประชาชนอังกฤษกับหนังสือพิมพ์อังกฤษทั่วไปดูตื่นเต้นเห็นว่าเก่งกันเป็นอันมาก เขาพากันเอาใจใส่ในผลสำเร็จอย่างพิเศษในทางเทฆนิคของอเมริกา แต่แน่ละเขาย่อมอดมิได้ที่จะต้องอวดว่า การที่ทำการบินทางไกลได้เช่นนั้นโดยไม่หยุดลงดินเลย ก็เพราะการเติมน้ำมันเรือบินลำนั้นจากเรือบินอีกลำหนึ่งที่บรรทุกน้ำมัน มีท่อน้ำมันห้อยลงมาให้รับเข้าในเรือบินลำที่จะไม่หยุดเลย อังกฤษเขาถือว่าการเติมน้ำมันขนอากาศนี้เขาได้เป็นชาติที่เริ่มทดลองทำมาก่อน เป็นเวลาหลาย

สิบปีมาแล้ว การที่อเมริกาทำการบินรอบโลกโดยไม่หยุดเลยนั้น เขาจึงถือว่าเขามีส่วนได้ชื่อเสียงในทางเทฆนิคด้วย.

มีหนังสือพิมพ์ที่อังกฤษฉะบับเดียว ซึ่งดูกลับเห็นการบินอันสำคัญนี้ไปในทางแง่อื่น หนังสือพิมพ์ฉะบับนั้นคือ "เดลี่ เวอร์เกอร์" อันเป็นปากเสียงของพรรคคอมมูนิสต์ที่อังกฤษ ถือเอาเสียว่าการที่อเมริกาทำการบินใหญ่ครั้งนี้ มิได้มีความมุ่งหมายอย่างอื่นใกลอะไรเลย นอกจากที่จะทำการท้าและข่มประเทศโซเวียตรัสเซียและเพื่อที่จะอวดว่าไม่มีดินแดนส่วนใดในโลกนี้ ที่จะพ้นอันตรายจากลูกระเบิดอะตอมิก ซึ่งอเมริกาอาจจะเอาเรือบินไปทิ้งได้ไม่ว่าที่ใดๆ ในโลกนี้.

ความทารุณของภรรยา

เมื่อเร็วๆ นี้ที่ในประเทศเวลส์ อันเป็นส่วนหนึ่งของเกาะบริเตน คือที่เมืองคาร์ดิฟฟ์ ซึ่งเป็นเมืองท่าเรือใหญ่ที่สุดในประเทศนั้น มีเจ้าของร้านขายยาผู้หนึ่งฟ้องหย่าภรรยา การที่จะมีคนฟ้องหย่าภรรยานั้นไม่เป็นของสำคัญพิเศษอย่างใด มีอยู่เสมอมากมายจนนับหนึ่งๆ

ยัดนัดฟ้องกันตั้ง ๔๐,๐๐๐ คู่ ที่แปลกอยู่ในคดีนี้ก็คือ สามีนั้นก็เป็นคนที่นับว่าร่างเล็กไม่ได้ เพราะมีน้ำหนัก ๖๒ กิโลแกรม แต่ภรรยากลับอ้วนใหญ่และหนักกว่านั้นอีก คือหนักถึง ๘๓ กิโลแกรม ศาลเชื่อคำให้การของสามีว่า ภรรยาเป็นคนที่มีใจคุดคันโกรธเคืองง่าย เป็นเวลามาตั้ง ๑๐ ปีกว่าแล้ว ภายใน ๓ ปีมานี้นับว่าร้ายแรงยิ่งขึ้น ถึงกับตบหน้าสามี ถ่มน้ำลายรดหน้า และเอาไม้ตะพดตี วันหนึ่งความที่สามีเกรงกลัว ถึงกับหนีเข้าไปอยู่กับเพื่อนบ้าน ภรรยาก็ตามเข้าไปในบ้าน จับกดลงนอนหงายบนเตียง แล้วนั่งทับโดยเอาเข่ากดอกสามี เมื่อภรรยามีน้ำหนักมากกว่าสามีถึง ๒๐ กิโลแกรม สามีก็กระดิกตัวไม่ได้ การที่ศาลเชื่อสามีก็เพราะเห็นรูปร่างท่าทางและกำลังกายของภรรยา ทั้งมีเพื่อนบ้านเป็นพะยานให้กับสามีด้วย สามีคนนั้นจึงได้หย่าร้างจากภรรยาสมประสงค์.

โซเชียลิสต์ชะนะที่แฮมเมอร์สมิธ

ในจดหมายฉะบับที่ ๓๓ ลงวันที่ ๓๑ มกราคม ข้าพเจ้าได้แถลงไว้ว่า ในการเลือกตั้งซ่อม ส.ส. ประจำ

ขอยเซตต์แฮมเมอร์สมิธภาคใต้ อันเป็นขอย เซตต์อันหนึ่งในพระมหานครลอนดอน นับว่าเป็น การ เลือก ตั้งซ่อมที่สำคัญอย่างยิ่ง เป็นการทดลองกำลังกันระหว่างพรรคโซเชียลิสต์อันเป็น ตัว รัฐบาล อยู่บัดนี้ กับ พรรคคอนเซอร์เวทีฟ ในการเลือกตั้งซ่อมครั้งนี้ เป็นการต่อสู้ตัวต่อตัวระหว่างพรรคใหญ่ทั้งสอง ไม่มีผู้ใดที่อยู่ในพรรคอื่น ๆ ไปสมัคร รับเลือกเลย ต่าง ฝ่าย ก็ต่างโฆษณากันอย่างเต็มที่ ถึงแม้เป็นฤดูหนาว แต่ยังเอิญยินในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ยังไม่หนาว จัดนัก ทางคอนเซอร์เวทีฟถึงกับเชิญเอาท่านหัวหน้าพรรค คือ มร. วินสตัน เชอร์ชิลล์ อดีตนายก รมต. ในสมัยมหาสงคราม ขึ้นรถยนต์เปิดประทุนออกแห่รอบขอยเซตต์ ในคราวเลือกตั้งใหญ่ ๓ ปีครั้งมาแล้ว ทางโซเชียลิสต์ได้ชะนะในขอยเซตต์นั้นโดยได้เสียงมากกว่าเพียง ๓,๕๐๐ เสียง ทางคอนเซอร์เวทีฟจึงมีหวัง อย่าง มากว่า จะเอาขอยเซตต์นั้นกลับคืนมาได้ การเลือก ตั้ง ซ่อมได้ มีขึ้นเมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ข้าพเจ้าได้พบกับสหายผู้หนึ่งผู้เป็นคนโตพอใช้ในพรรคคอนเซอร์เวทีฟ ถามเขาว่าจะ

ได้ไหม เขาสั่นหัวและบอกว่าจะหวุดหวิดกันเต็มที่ ในที่สุดก็เย็นเช่นนั้นจริง ๆ ถึงทางโซเชียลิสต์ชะนะก็จริง แต่ก็ได้เสียงมากกว่าไม่ถึง ๑,๐๐๐.

ชัยชะนะของโซเชียลิสต์ครั้งนี้ได้ทำให้ทางฝ่ายเขาปีติยินดีกันอย่างยิ่ง เขายังรักษาสถิติของเขาไว้ได้ว่านับตั้งแต่การเลือกตั้งใหญ่คราวที่แล้วมา ทางฝ่ายคอนเซอร์เวติฟยังมิได้เคยแย่งชอบเขตใดที่เป็นของโซเชียลิสต์เอากลับไปได้เลย การที่แพ้เขาอย่างหวุดหวิดโดยไม่ถึง ๑,๐๐๐ เสียง ดูทำให้ทางฝ่ายคอนเซอร์เวติฟเศร้าโศกกันอย่างที่สุด จนถึงกับเกิดความไม่พอใจอย่างรุนแรงขึ้นภายในวงการของ ส.ส. ผู้น้อยในเหล่าคอนเซอร์เวติฟหมู่หนึ่ง ซึ่งยังเกิดความสงสัยว่าท่านผู้ใหญ่ในพรรคอาจจะทำผิดพลาดไปในการดำเนินนโยบาย เช่นเขาว่าท่านวินสตัน เชอร์ชิลล์ ได้ไปคัดค้านงบประมาณของรัฐบาลโซเชียลิสต์ในเรื่องสาธารณสุขอย่างรุนแรงเกินไปว่าสุรุ่ยสุร่ายเหลือเกิน ผู้ออกเสียงเลือกตั้งได้ฟังเช่นนั้นก็เลยเข้าใจผิด แทนที่จะเข้าใจว่า มร. เชอร์ชิลล์มิได้คัดค้านแผนการณ์สาธารณสุขของรัฐบาล

พรรคโซเชียลิสต์ เป็นแต่เพียงคัดค้านวิธีปฏิบัติของรัฐบาลว่าทำอย่างหละหลวมในทางเงิน จึงเสียเงินของประเทศอย่างสุรุ่ยสุร่ายเกินกว่าประโยชน์ที่ได้รับ แต่พวกเลือกตั้งกลับคิดไปเสียว่า พรรคคอนเซอร์เวทีฟนั้นหวงห้ามไม่อยากจะให้มีการสาธารณสุขแบบใหม่อย่างเต็มที่เพื่อประชาชนทั่วไป เขาจึงเลือกเอาผู้สมัครที่เป็นโซเชียลิสต์ คือฝ่ายรัฐบาลเข้าเป็น ส.ส. ที่ขอบเขตต์แฮมเมอร์สมิธภาคใต้.

หมู่ ส.ส. ผู้น้อยคอนเซอร์เวทีฟเมื่อไม่พอใจเช่นนั้นก็มีการประชุมกัน แล้วจึงอัญเชิญท่านผู้นำแห่งพรรคคือ ท่านวินสตัน เชอร์ชิลล์ กับประธานกรรมาธิการอำนวยการพรรค คือ ลอร์ด วูลตัน ให้ไปแถลงการชี้แจงต่อที่ประชุม ท่านผู้ใหญ่ทั้งสองก็ยินดีรับเชิญไปเข้าประชุมด้วยโดยมีใจรักระบอบประชาธิปไตย อย่างเต็มเปี่ยม การประชุมนั้นเป็นการประชุมลับเพียงภายในของพรรค แต่ตามข่าวที่เล็ดลอดออกมาได้ปรากฏว่าท่านผู้ใหญ่ทั้งสองได้แถลงการแก้ตัวโดยความปรีชาสามารถ

อย่างยิ่ง จึงยังคงได้รับความนับถือและความไว้วางใจของผู้น้อย ส.ส. ในพรรคต่อไป.

มีผู้เขียนจดหมายไปถึงหนังสือพิมพ์ "ไทมส์" อันเป็นหนังสือพิมพ์อันมีชื่อเสียงที่สุดในประเทศอังกฤษ ออกความเห็นอย่างน่าฟังว่าเพราะเหตุใดพรรคคอนเซอร์เวติฟจึงเสียเปรียบพรรคโซเชียลิสต์ในการโฆษณาก่อนการเลือกตั้ง เขาว่าในการที่จะแข่งกันในการสัญญาว่าจะทำโน่นทำนี่เพื่อประโยชน์แก่ประชาชน เมื่อพรรคได้รับอำนาจตั้งเป็นรัฐบาลนั้น ทางฝ่ายคอนเซอร์เวติฟจะต้องแพ้โซเชียลิสต์ในการสัญญาต่าง ๆ เช่นนั้นเสมอทั้งนี้เพราะคอนเซอร์เวติฟต้องถือธรรมเนียมของพรรคอันได้เคยถือกันมานมนานแล้วว่า รัฐบาลจะทำโน่นทำนี่ได้ก็แต่ภายในกำลังทรัพย์ของชาติ ถ้าจะทำเกินไปจนอาจจะล่มจมในทางการเงินแล้ว ก็สัญญาว่าจะทำไม่ได แต่ทางโซเชียลิสต์เขาไม่เคยมีธรรมเนียมเก่าแก่มาเช่นนั้น เขาจึงสัญญาต่าง ๆ ไกตามชอบใจ จนกว่าการทำวิธีใหม่ ๆ นั้นจะทำให้กำลังทรัพย์ของชาติล่มจมจริง ๆ ก็ย่อมไม่ได้รับความเชื่อถือส่วนมาก คนส่วนมากย่อม

ชอบพึ่งสัญญาบุคพระศรีอารย์จากโซเชียลิสต์หรือคอม-มูนิสต์มากกว่า ด้วยเหตุนี้ทางฝ่ายพรรคคอนเซอร์เวติฟจึงเสียเปรียบ.

การฆาตกรรมอย่างน่าหวาดเสียว

เมื่อเร็ว ๆ นี้แม่ม่ายผู้ชราอายุ ๖๙ ปี ผู้หนึ่ง ซึ่งเป็นคนร่ำรวย แต่ไม่มีลูกหลานพี่น้อง จึงต้องเช่าห้องอยู่ในโรงแรมขนาดย่อมแห่งหนึ่งในกรุงลอนดอน ได้เกิดหายตัวไปเสียเฉย ๆ ดูไม่มีร่องรอย ในไม่ช้าจึงเกิดสงสัยกันขึ้นว่า แม่ม่ายร่ำรวยผู้นั้นได้ถูกฆ่าเสียแล้ว ต่อมาอีกไม่นานตำรวจก็ได้จับชายผู้หนึ่งอายุ ๓๙ ปี ผู้ซึ่งเคยอาศัยอยู่ในโรงแรมอันเดียวกันนั้นด้วย ตำรวจพ้องหาว่าเป็นผู้ฆ่าแม่ม่ายร่ำรวย และได้ใช้น้ำกรดเพื่อจะให้กัดและทำลายซากศพของแม่ม่ายผู้นั้นเสียหมด แต่ยังมีอวัยวะบางส่วนเหลืออยู่ที่ตำรวจค้นพบได้ จึงให้แพทย์กำลังทำการตรวจทดลองอยู่.

เนื่องด้วยการฆาตกรรมที่เกิดขึ้นอย่างน่าสยดสยองครั้งนี้ และการที่ผู้ถูกหาว่าเป็นคนร้ายได้ต้องหาว่าพยายามใช้น้ำกรดทำลายศพ จึงเกิดสงสัยกันขึ้นว่ามีคนอีก ๕ คนที่ได้

หายศูนย์ไปเป็นเวลาหลายปีแล้ว ก็อาจจะได้ถูกฆ่าแล้ว ศพถูกใช้น้ำกรดทำลายเสียอีกด้วย ยิ่งนี้ตำรวจกำลังทำการไต่สวนกันอย่างเข้มแข็ง การที่มีคนหลายคนอาจจะหายศูนย์ไปเสียได้เช่นนั้นในประเทศอังกฤษ ทำให้บังเกิดความตกใจหวาดเสียวกันมากในระหว่างประชาชน หนังสือพิมพ์ทุก ๆ ฉะบับจึงลงเรื่องอย่างละเอียดยืดยาวเต็ม ๆ หน้ากระดาษ เว้นไว้เสียแต่หนังสือพิมพ์ "ไทมส์" อันไม่ยอมจะตื่นเต้นในเรื่องราวเช่นนี้เลย.

บุรุษที่ถูกจับและถูกหาว่าฆ่าแม่ม่ายร่ำรวยนั้นชื่อจอห์น ยอร์ช เฮก เป็นคนที่มีหน้าตาดี แต่งกายเรียบร้อย ดูเป็นที่เอาใจใส่ของสตรีเป็นอันมาก นับตั้งแต่เขาได้มีรูปปรากฏในหนังสือพิมพ์เกือบทุก ๆ วัน เป็นของแปลกที่มีสตรีอังกฤษเป็นส่วนมากที่ชอบมีการเอาใจใส่เป็นในผู้ชายหน้าตาดี ที่ถูกหาว่าเป็นคนร้ายฆ่าคนตาย ยิ่งถูกหาว่าฆ่าผู้หญิงตายแล้วยิ่งดูเอาใจใส่กันมากขึ้น บัดนี้ตำรวจมิได้แถลงว่า เฮกนั้นถูกสงสัยว่าเป็นผู้ฆ่าคนอื่นๆ อีก ๕ คนที่หายศูนย์ไปด้วย แต่น่าจะเป็นเพราะ ๕ คนนั้น ศพอาจถูกทำลายด้วยน้ำกรดเช่นเดียวกัน

ประชาชนส่วนมากจึงพากันเชื่อว่า ตำรวจสงสัยว่าเฮกเย็นผู้ฆ่าทั้งหมด แต่ยังไม่แถลงเพราะยังไม่ได้เรื่องแน่นอนมากพอ.

คอมมูนิสต์จะเป็นแนวที่ห้า

ม. ธอเรซ หัวหน้าคอมมูนิสต์ในฝรั่งเศส แถลงว่า ถ้าเกิดสงครามขึ้นกับโซเวียต ถ้ากองทัพโซเวียตติดตามกองทัพของชาติที่บุกรุก จนถึงโต้กลับเข้ามาในฝรั่งเศส กรรมกรฝรั่งเศสจะต้องช่วยกองทัพแดงโดยทุกวิธี ในอิตาลี ซินยอร์ ตอกลิอาตี หัวหน้าคอมมูนิสต์ก็ว่า กรรมกรอิตาลีจะต้องมีหน้าช่วยเหลือกองทัพแดง ถ้ากองทัพนั้นรุกเข้ามาในอิตาลี ที่อังกฤษ มร. ปอลลิตต์ หัวหน้าคอมมูนิสต์ก็แถลงว่า ถ้าอังกฤษรบกับโซเวียต กรรมกรอังกฤษก็มีหน้าที่จะต้องหยุดงานหมด เพื่อรัฐบาลจะทำการรบต่อไปไม่ได้ เมื่อทั้งสามได้กล่าวเช่นนั้นแล้ว รัฐบาลทั้งสามก็ยังไม่ทำอะไร หรือแถลงว่าอย่างไร แต่ในอเมริกา มร. ทรูแมนได้แถลงอย่างหนักแน่นว่า ถ้าคอมมูนิสต์ในอเมริกาจะกระทำเช่นนั้น ก็ย่อมเย็นคนทรยศต่อชาติของตนเอง.

วันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๔๘๒

สนธิสัญญาอัตแลนติค

ข่าวที่สำคัญมากและประชาชนทั่วไปดูกำลังตื่นเต้นกันเป็นพิเศษเวลานี้ ก็คือสนธิสัญญาระหว่างประเทศที่ถือตนว่าตั้งอยู่ริมฝั่งมหาสมุทรอัตแลนติค ในข้อที่จะทำการช่วยเหลือต่อกันโดยรวดเร็ว ถ้าหากมีชาติอื่นหรือหมู่ชาติอื่นมาทำการบุกรุก ประเทศที่สำคัญที่สุดในหมู่ชาติอัตแลนติคก็คือ อังกฤษ อเมริกา กับฝรั่งเศส สนธิสัญญานั้นปรากฏว่าจะลงนามกัน อย่าง เป็น ทางการ ในต้นเดือนเมษายน.

หนังสือพิมพ์ "เคลีย์ มิเรอร์" แถลงเมื่อเร็ว ๆ นี้ว่า เจ้าหน้าที่ทางกรุงวอชิงตันได้คำนวณกำลังรวมของหมู่ชาติอัตแลนติค กับหมู่ชาติที่อยู่ใต้อิทธิพลของโซเวียตรุสเซียดังต่อไปนี้ คือเขากะว่าหมู่ชาติอัตแลนติคจะมีกำลังคนทางทหารมากกว่า ๑๕ เปอร์เซนต์ จะสามารถทำเครื่องเหล็กได้มากกว่าถึงสามเท่า มีถ่านหินมีจำนวนมากกว่าสองเท่า เพื่อที่จะใช้เดินเครื่องจักรสำหรับอุตสาหะกรรม ไฟฟ้ากับรถไฟ จะมีน้ำมันมาก

กว่าถึงแปดเท่าตัว จะมีเรือและรถทุก ๆ ชะนิดมากกว่า ๓๐ เท่า เขายังคำนวณต่อไปอีกว่าจำนวนพลเมืองทั้งหมดของหมู่ชาติตะวันตกบัดนี้ ๓๓๒,๓๓๘,๕๐๐ คน เวลานี้มีพลเมืองเป็นทหารอยู่แล้ว ๔,๑๔๘,๖๐๐ คน ส่วนทางหมู่ชาติโซเวียตนั้น ผู้คำนวณเขากะว่ามีพลเมือง ๒๘๙,๕๔๑,๑๐๐ คน แต่มีทหารประจำการอยู่ถึง ๕,๒๐๘,๐๐๐ คน จริงอยู่ในสนธิสัญญาที่ว่าจะช่วยกันต่อสู้ป้องกันตัว มิได้มีบ่งชัดลงไปว่าชาติใดหรือหมู่ชาติใดอาจจะเป็นข้าศึก แต่เมื่อเรากะดูนึกถึงกำลังของหมู่ชาติอัตแลนติคแล้ว จำจะต้องเห็นได้ทันทีว่าไม่มีชาติใดหรือหมู่ชาติใดในโลกนี้ที่จะสามารถเป็นข้าศึกแก่หมู่ชาติอัตแลนติคได้เป็นแน่ นอกจากประเทศโซเวียตกับหมู่ชาติเล็ก ๆ ที่มีอยู่ใต้อิทธิพล ฉะนั้นเมื่อถึงเวลาคำนวณเปรียบเทียบกำลังกันแล้ว จึงจำเป็นจะต้องเปรียบเทียบกับกำลังของหมู่ชาติโซเวียต ถึงแม้เราจะมีความหวังอย่างแรงกล้า ว่ามหาสงครามระหว่างหมู่ชาติทั้งสองนี้อาจจะไม่เกิดขึ้นเลย.

ภายหลังมหาสงครามครั้งที่แล้วมา เมื่อชาติฝ่าย

แอกซิสได้พ่ายแพ้ไปหมดแล้วทั้งสามชาติ คือ เยอรมนี อิตาลี กับญี่ปุ่น เราได้เคยพากันมีความหวังว่าโลกของเราจะได้รวมกันเป็นปึกแผ่นอันหนึ่งอันเดียวกัน บัดนี้ความหวังอันนั้นได้สูญย์หายไปเสียแล้ว ปรากฏว่าเรามีแบ่งเป็นหมู่ใหญ่สองหมู่ จึงเท่ากับเป็น ๒ โลก ทำให้คนพากันกลัวว่า ๒ หมู่นี้วันหนึ่งจะต้องเกิดทำการรบต่อกันเป็นอย่างแน่ แต่ยังมีคนบางพวกที่ไม่คิดเช่นนั้น เขากลับหันไปดูมหาสงครามที่แล้วมา เขาว่าเพราะเยอรมนี อิตาลี กับญี่ปุ่น รวมหัวกันดีจริง ๆ แต่อีกฝ่ายหนึ่งไม่รวมกันจริง ๆ ทางเยอรมนี อิตาลี กับญี่ปุ่น จึงยกรุกกลืนกินประเทศเล็ก ๆ ไปเสียได้มากมาย ครั้นถ้าแบ่งออกเป็นสองหมู่ เป็นปึกแผ่นกันดีจริง ๆ ต่างฝ่ายต่างแข็งแรง คงจะต่างฝ่ายต่างคุมเชิงกันไปได้อีกนาน คนอื่น ๆ ก็จะเลยพลอยได้ผลประโยชน์ไปด้วย คือได้รักษาสันติภาพ คนโดยมากที่ต้อนรับสนธิสัญญาอัตแลนติคโดยความดีใจ ก็ย่อมคิดเช่นนั้น แต่พวกที่เป็นคอมมูนิสต์ หรือ นิยมคอมมูนิสต์ ก็ย่อมจะปรักปรำสนธิสัญญานี้อย่างรุนแรง ถึงกับชะณามเรียก

เอาเสียว่า สนธิสัญญาทำสงคราม แม้หมู่ชาติที่รวมกันทำสัญญาเขาจะยืนยันอย่างรุนแรงว่า เขาไม่ได้จัดการรวมกำลังกันขึ้นเพื่อจะรบกับใคร เขารวมกันเพื่อป้องกันตัวของเขาเท่านั้น มีผู้เกรงกันมากว่าสนธิสัญญาอัตแลนติคคิดจะทำให้ยูโนล้ม ผู้อ่านของข้าพเจ้าอาจจะจำได้บ้างว่าในจดหมายฉะบับที่ ๒๓ ลงวันที่ ๑๔ กันยายน พ. ศ. ๒๔๙๑ ข้าพเจ้าได้เขียนไว้ว่า "แม้สงครามจะมีหรือไม่ก็ตาม โลกคงจะถูกแบ่งออกเป็นสองก๊กครั้งนี้อย่างแน่นอน."

คอมมูนิสต์แพ้ในการเลือกตั้งซ่อม

ในจดหมายฉะบับที่ ๓๕ ข้าพเจ้าเล่าถึงการที่พรรคโซเชียลิสต์ได้ชัยชะนะในการเลือกตั้งซ่อม และยึดขอบเขตต์แฮมเมอร์สะมิธภาคใต้ในกรุงลอนดอนไว้ได้ การเลือกตั้งซ่อมครั้งนั้นทางฝ่ายพรรคโซเชียลิสต์ กับ พรรคคอนเซอร์เวติฟสู้กันตัวต่อตัว ต่อมาเดือนนี้มีการเลือกตั้งซ่อมในขอบเขตต์ภายในกรุงลอนดอนอีกแห่งหนึ่ง คือ เซนต์ แปนแครส ตอนเหนือ ที่มีการเลือกตั้งซ่อมครั้งนั้นก็เพราะ ส. ส. คนเดิม ซึ่ง เป็นโซเชียลิสต์ ถึงแก่ กรรม

ผลของการเลือกตั้งนั้นก็คือ โซเชียลิสต์คนใหม่ได้เข้าอีก.

แต่ข้อสำคัญของการเลือกตั้งซ่อมครั้งนี้มีอยู่ในข้อที่มิได้เป็นการสู้กันตัวต่อระหว่างโซเชียลิสต์กับคอนเซอร์เวติฟเท่านั้น กลับมีคอมมูนิสต์เป็นผู้เข้าสมัครอีกคนหนึ่งด้วย จึงเป็นโอกาสเหมาะที่จะดูจำนวนคนในในอังกฤษที่เป็นคอมมูนิสต์หรือนิยมคอมมูนิสต์นั้นมีมากเท่าใด ทั้งนี้เพราะว่าทางคอมมูนิสต์เขาถือเอาการปรักปรำสนธิสัญญาอัตแลนติคเป็นนโยบายสำคัญในการโฆษณาตนเพื่อได้เลือกตั้ง โดยถือว่าสนธิสัญญานั้นเป็นการเตรียมรบ ดังได้บรรยายมาแล้ว ผลของการเลือกตั้งแสดงให้เห็นได้ว่าในอังกฤษเวลานี้มีคอมมูนิสต์หรือคนนิยมคอมมูนิสต์น้อยอย่างที่สุด ผู้สมัครเลือกที่เป็นคอมมูนิสต์ได้เพียง ๘๕๔ คะแนน เมื่อโซเชียลิสต์ได้ ๑๖,๑๘๕ และคอนเซอร์เวติฟ ๑๑,๑๑๘ คะแนน เป็นอันว่าคอมมูนิสต์ได้เพียง ๓ เปอร์เซนต์ของคะแนนทั้งหมด จึงเลยถูกปรับ.

ต่อจากนั้นก็มีการเลือกตั้งซ่อมที่เซาเออร์บี เป็น

ขอบเขตที่ มร. เบลเซอร์ เคยเย็น ส.ส. แต่ต้องลาออก เพราะมีมลทินในเรื่องสินบนเมื่อปลายปีก่อน โซเชียลิสต์ก็ยังยึดขอบเขตนั้นไว้ได้อีก ภายหลังจากการต่อสู้ตัวต่อตัวระหว่างโซเชียลิสต์กับคอนเซอร์เวทีฟ เมื่อสังเกตดูตามการเลือกตั้งซ่อมทุก ๆ ครั้งแล้ว ข้าพเจ้ายังคงต้องออก ความเห็นว่าในการเลือกตั้งใหญ่ทั่วประเทศนี้หน้า โซเชียลิสต์ยังน่าจะชะนะอีกเย็นแน่ แต่คงจะได้จำนวนขอบเขตน้อยลงบ้าง ส่วนคอมมูนิสต์นั้นข้าพเจ้าจะแปลกใจมาก ถ้าได้เกินกว่า ๒ ส.ส. ดังที่มีอยู่บัดนี้.

ศาสนาแบบใหม่

ประชาชนในประเทศสหปาลิรัฐอเมริกา ส่วนมากนับถือศาสนาคริสตังตามลัทธิเก่า ๆ ต่าง ๆ มากมาย แต่เย็นของแปลกที่ในประเทศนั้นมักจะมีผู้สอนศาสนาแบบใหม่อยู่เสมอ ทุก ๆ คนมักจะดำเนินตามหลักของศาสนาคริสตัง แต่ใช้วิธีสอนอย่างใหม่พิเศษของตนเอง และมักจะมีวิธีทำให้ประชาชนที่นับถือศาสนาแบบใหม่ของตนนั้น เสียเงินค่าบำรุงอย่างยิ่งอีกด้วย.

นักสอนศาสนาแบบใหม่ที่อเมริกาคนหนึ่งนั้นเย็น

นิโกร (ผิวดำ) มีนามว่า หลวงพ่อดิไวน์ ท่านผู้นี้แถลงว่าตนเป็นพระผู้เป็นเจ้ามาเกิดเป็นมนุษย์ ถึงแม้ว่าจะรับโดยถ่อมตัวว่าเป็นคนร่างเตี้ย แต่ก็ยืนยันว่ามีความรู้ลึกซึ้งไปถึงหมด ไม่ว่ามีอะไรยังเกิดขึ้นในโลกนี้ มีอำนาจเต็มที่สูงสุดถ้าอยากจะใช้อำนาจนั้น ผู้ที่นับถือมีโอกาสที่จะเข้าไปตั้งภูมิลำเนาอยู่ในขอบเขตต์ ซึ่งท่านหลวงพ่อได้จัดสร้างขึ้นคล้ายกับเป็นค่ายทหารอันใหญ่ หรือเมืองอันเล็กๆ แต่ก่อนจะเข้าไปอยู่ในตำบลนั้น ไม่ว่าจะมีทรัพย์สินเงินทอง ใบสัญญาประกันชีวิตหรืออะไรก็ตาม จำเป็นจะต้องยกมอบให้แก่ท่านหลวงพ่อเสียก่อนทั้งสิ้น แต่เมื่อเข้าไปอยู่ในนั้นแล้วก็ไม่มีรายจ่ายอย่างใด เพราะท่านหลวงพ่อเลี้ยงดูอย่างดี ทั้งยังสัญญาว่าผู้ที่อยู่ในค่าย ซึ่งเขาเรียกกันว่า "สวรรค์" นั้น จะไม่มีวันแก่หรือตาย จริงอยู่ผู้นับถือบางคนนานๆ ก็ย่อมต้องมีตายลงบ้างใน "สวรรค์" เมื่อเกิดเหตุเช่นนั้นขึ้น หลวงพ่อดิไวน์ก็แถลงแก่คนอื่นๆ ว่าเป็นเพราะผู้นั้นไม่เลื่อมใสในศาสนาของท่านพอ จึงต้องแก่เจ็บและตาย.

หลวงพ่อดิไวน์มีทรัพย์สมบัติมากมายอย่างยิ่ง ทั้ง

ทางหุ้นส่วนและทางที่ดิน มีหนังสือพิมพ์ของท่านเอง สองฉะบับ มีภัตตาคารหลายแห่ง มีร้านเครื่องสำอาง ร้านเสื้อผ้าหลายร้าน ล้วนนำรายได้มาสู่ท่านหลวงพ่ออย่างสูง ถึงแม้จะเย็นนิโกรผิวดำ หลวงพ่อคิไวน์มีภรรยาเย็นฝรั่งผิวขาว มีรถยนตร์อย่างโอ่โถงหลายคัน ทั้งยังมี "ฝูงนางฟ้า" ห้อมล้อมปรนนิบัติอยู่ไม่น้อยคนอีกด้วย เย็นของที่เราอดแปลกใจไม่ได้ ที่มีชาวอเมริกันเย็นจำนวนมากคนพอที่นับถือหลวงพ่อคิไวน์คนนี้ จนท่านสามารถทำการสอนศาสนาแบบใหม่นี้อยู่ได้อย่างสบาย.

ยังมีที่อเมริกาได้มีผู้สอนศาสนาแบบใหม่ขึ้นอีกคนหนึ่ง ผู้นี้เดินทางมาอังกฤษเมื่อเร็วๆนี้ มีนามว่า กฤษณา เวนตะ แต่งตัวแบบเดียวกับพระเยซู คริสต์ ดังที่มีชรากฏอยู่ในภาพทั่วไป ทั้งยังไว้ผมยาวมีหนวดเครา ทำให้หน้าของตนดูคล้ายพักตรของพระเยซู ตามที่มีอยู่ในภาพด้วย ท่านผู้นี้ได้เดินทางโดยเรือยินมายังกรุงลอนดอน เมื่อมาถึงก็ไปพักอยู่ที่โรงแรม แคลริดซ์ อันเย็นโรงแรมชั้นเอก และชั้นแพงที่สุด แห่งหนึ่งในกรุงลอนดอน.

กฤษณา เวนตะมีภรรยามาด้วย ภรรยานั้นแต่งการแบบชีคริสตัง ภรรยาแถลงกับนักหนังสือพิมพ์ว่า "ท่านผู้วิเศษไม่เอาใจใส่กับทรัพย์สมบัติหรือเงินทองอย่างใดเลย" ที่ท่านทำเฉย ๆ ได้และไม่ต้องเอาใจใส่ในการเงินทอง อาจจะเป็นเพราะคนที่นับถือท่านในอเมริกาเป็นจำนวน ๘ หมื่นคน จะเสียเงินบำรุงการสอนศาสนาของท่านอย่างเพียงพอละกระมัง ตามข่าวที่ได้ทราบมา คนที่นับถือท่าน กฤษณา เวนตะ ผู้นี้ท่านสามารถล้างชาปให้ได้หมด แต่ทุก ๆ คนจะต้องมอบ ๑ ใน ๑๐ ของทรัพย์สมบัติของตนให้แก่ท่านผู้วิเศษ ท่านผู้นี้มาอยู่อังกฤษไม่กี่วัน จึงเดินทางต่อไปยังประเทศสวิเดน กฤษณา เวนตะ นั้นเคร่งในการห้ามฆ่าสิ่งมีชีวิตอย่างที่สุด แม้แต่จะเก็ดดอกไม้มาปักขวดก็ถือว่าเป็นการทำบาป.

เพราะเหตุใดผู้สอนศาสนาอย่างแปลกๆ เช่นนี้จึงมีอยู่ได้ในอเมริกาเป็นของที่คนในประเทศอื่นๆ เป็นอันมากพากันสงสัยและประหลาดใจอยู่เสมอ.

โมโลตอฟ

ในจดหมายฉะบับก่อน ข้าพเจ้าได้สรุปความว่ายังไม่มีเหตุผลมากพอที่จะพิสูจน์ได้ว่าการที่ โมโลตอฟพ้นจาก ตำแหน่ง รมต. ว่าการต่างประเทศ ของโซเวียตรัสเซียนั้นเป็นการถูกไล่ออก ความจริงอาจจะเป็นการเลื่อนฐานะให้สูงขึ้นเสียอีกด้วยซ้ำ ต่อมาในไม่ช้าก็มีข่าวมาจากกรุงมอสโกว์ว่า เมื่อจอมพลสตาลินได้ไปในการประชุมรัฐสภาสูงสุดของโซเวียตเมื่อเร็วๆนี้ โมโลตอฟก็ติดตามไปด้วยในตำแหน่งรองนายก รมต. ทั้งสองก็ดูยิ้มแย้มแจ่มใสดี ย่อมส่อให้เห็นได้ยิ่งขึ้นอีกว่าไม่ถูกไล่ออก.

เมื่อวานนี้ หนังสือพิมพ์วันอาทิตย์อันนับว่าสำคัญและอยู่ในชั้นสูงของหนังสือพิมพ์กรุงลอนดอน "ออบเซอร์เวอร์" ได้ลงข่าวทั้งออกความเห็นอย่างแปลกมีใจความว่าตามประเทศขนาดย่อมทางด้านตะวันออกแห่งทวีปยุโรป ซึ่งอยู่ใต้อิทธิพลของโซเวียตคนส่วนมากในระหว่างพรรคคอมมูนิสต์มีความรู้สึกว่าโมโลตอฟนั้นถูกไล่ออก.

เขาพากันรู้สึกว่าตลอดปี พ.ศ. ๒๔๙๑ มีความเห็นแตกต่างกันในโปลิตบูโร (กรรมาธิการสูงสุดฝ่ายการเมือง) ของประเทศโซเวียต การมีความเห็นแตกต่างกันนั้น คือ แบ่งแยกกันออกเป็นสองหมู่ หมู่หนึ่งซึ่งมีโมโลตอฟเป็นหัวหน้า มีความรู้สึกว่าเศรษฐกิจใน ส.ป.ร. อเมริกา จะต้องตกต่ำลงอย่างแน่นอนในไม่ช้า ฉะนั้น อเมริกาคงจะไม่สามารถรักษาอิทธิพลทางการเมือง และอำนาจทางทหารในทวีปยุโรปได้อีกต่อไป เมื่อเป็นเช่นนั้น โซเวียตก็สามารถจะทำการเผยแผ่อำนาจทางการเมืองไปในประเทศอื่น ๆ ได้ โดยไม่ต้องเกรงกลัวว่าจะเกิดปะทะกันขึ้นกับอเมริกาอย่างรุนแรงจนถึงกับจะมีมหาสงคราม.

อีกหมู่หนึ่งนั้นมีจอมพลสตาลินเองเป็นหัวหน้า ไม่ยอมเชื่อว่าอเมริกาจะบังเกิดมีเศรษฐกิจตกต่ำ ฉะนั้นจะทำอะไรควรค่อยทำค่อยไป อย่าให้ถึงกับปะทะกันขึ้นกับอเมริกาจนอาจจะมีมหาสงคราม แทนที่จะเผยแผ่อำนาจต่อไป สู้รวบรวมอำนาจที่ได้มาแล้วให้แข็งแรงมั่นคงยิ่งขึ้นดีกว่า.

"ออบเซอร์เวอร์" ว่าการไม่ลงรอยกันในระหว่าง

สองหมู่ได้ยิ่งยุ่งเหยิงมากขึ้นอีกในตอนต้น พ.ศ. ๒๔๙๑ เพราะโมโลตอฟกับซะคานอฟได้เกิดมีการแก่งแย่งต่อกันเป็นทางส่วนตัวอีกด้วย แต่ซะคานอฟได้ป่วยและตายในเดือน กันยายน พ.ศ. ๒๔๙๑ ข้าพเจ้าได้บรรยายถึงเรื่องราวเกี่ยวกับการตายของซะคานอฟในจดหมายฉะบับที่ ๒๓ ลงวันที่ ๑๔ กันยายน พ.ศ. ๒๔๙๑ มาแล้ว ซะคานอฟนั้นผู้อ่านส่วนมากคงจะจำได้ว่าเคยเป็นหัวหน้าในโคมินฟอร์ม ตามความเห็นของ "ออบเซอร์เวอร์" โมโลตอฟได้คอยพยายามแกล้งมิให้นโยบายของโคมินฟอร์ม ดำเนินไปได้สำเร็จ เพราะเกลียดชังซะคานอฟเป็นทางส่วนตัว.

โมโลตอฟเป็นผู้คิดขัดการเข้าออกกรุงเบอร์ลิน แต่ก็ทำไม่ได้สำเร็จ เพราะทางตะวันตกเขาใช้เรือบินส่งเข้าของได้สำเร็จเรื่อยมา แผนการณ์ช่วยยุโรปของนายพลแม่ทัพมาร์แชลล์ ที่ทางโซเวียตพยายามจะทำลายก็กลับได้ผลสำเร็จดีอยู่ เศรษฐกิจตกต่ำที่อเมริกาก็ไม่ยังเกิดขึ้น การเจรจากันเพื่อจะทำสนธิสัญญาอัตแลนติคก็ดำเนินมาได้เรียบร้อย ทำให้ฐานะของ

โมโลตอฟผู้กะผิดหมดก็เลยต่ำต้อยลงมาก ในที่สุดจอมพลสตาลินจึงต้องไล่ออก.

ตามข่าวที่ "ออบเซอร์เวอร์" ได้รับมา ปรากฏว่าการที่โมโลตอฟถูกออกนั้น นำความลำยากและไม่แน่ใจเย็นอันมากมาสู่รัฐบุรุษในประเทศที่อยู่ภายในอิทธิพลของโซเวียตรุสเซีย จนกระทั่งรัฐบาลในประเทศเหล่านั้นได้ยับยั้งการประกาศข่าวอยู่เป็นเวลานาน ในประเทศย่อมๆเหล่านั้น "ออบเซอร์เวอร์" แถลงว่าเขามีความเห็นกันทั่วไป ว่าโซเวียตรุสเซียจะยังไม่ทำอะไรรุนแรงในบัดนี้ จะใช้วิธีรวบรวมกำลังมากกว่า ความเห็นทั้งหลายแหล่นจะเท็จจริงอย่างใด ข้าพเจ้าขอเตือนผู้อ่านว่าไม่ใช่ความเห็นของข้าพเจ้า เป็นความเห็นของผู้ส่งข่าวหนังสือพิมพ์ "ออบเซอร์เวอร์" อันเป็นหนังสือพิมพ์สำคัญยิ่งฉบับหนึ่งของอังกฤษ และข้าพเจ้านำมาเล่าสู่กันฟังเท่านั้น.

นักขับรถแข่งไทยในอเมริกาใต้

ผู้อ่านคงจะได้ทราบข่าวมาบ้างแล้วว่านักขับรถแข่ง

ไทย "พิระ" ได้รับเชิญไปทำการแข่งรถในประเทศอาร์เยนไตน์ทวีปอเมริกาใต้ในเดือนมกราคม-กุมภาพันธ์ ไม่มีพระองค์เจ้าจุลจักรพงษ์ไปด้วย เพราะได้เลิกการสนับสนุนแข่งรถ ดังได้แถลงอย่างทั่วถึงแล้ว รถแข่งที่ใช้ในครั้งนั้น คือ รถมาเซราติแยยมีสองซูเปอร์ชาร์-เจอร์ อันเป็นของขวัญแก่ "พิระ" จากคอกแข่งรถ "หนูขาว" อันเลิกล้มไปแล้ว ส่วนค่าใช้จ่ายนั้นรัฐบาลอาร์เยนไตน์ได้ออกเงินโดยตลอด "พิระ" ได้เข้าแข่ง ๔ เที่ยว ได้ที่ ๒ ครั้งหนึ่ง ที่ ๕ สองครั้ง รถเสียครั้งหนึ่ง ในการแข่ง ๔ เที่ยวนั้น ชาวอิตาเลียนชะนะที่ ๑ สองครั้ง ชาวอาร์เยนไตน์ชะนะที่ ๑ สองครั้ง โดยใช้รถอิตาเลียนอย่างชะนิดใหม่ที่สุด ซึ่งรัฐบาลอาร์เยนไตน์ได้ออกเงินซื้อให้ขับแข่ง ทั้งนี้เพราะไม่มีรถของอาร์-เยนไตน์ทำขึ้นเอง แต่เพราะประเทศเขามีนักขับแข่งอย่างเก่งกาจอยู่สองสามคน และเขาอยากจะอวดชาติอื่น ๆ ว่าเขาก็มีนักกีฬาชั้นเยี่ยมของโลกอยู่บ้าง คือ ในทางการแข่งรถ.

วันที่ ๔ เมษายน พ.ศ. ๒๔๘๒

มร. เชอร์ชิลล์

ในวงการเมืองประเทศอังกฤษนั้นย่อมมีผู้อื่นถือว่า มร. เชอร์ชิลล์ เป็นนักการเมืองผู้หนึ่ง จริงอยู่เป็นผู้มีอาวุโส เป็นอดีตนายก รมต. ในสมัย มหาสงคราม เวลาที่ประเทศกำลังอยู่ในที่คับขัน เป็นผู้นำพรรคการเมืองที่เก่าแก่ที่สุด คือพรรคคอนเซอร์เวติฟ แต่ถึงกระนั้นก็ยังคงเป็นนักการเมืองอยู่ดี ยังต่อสู้เต็มที่ในวงการเมือง ผู้ที่ไม่เห็นด้วยจึงมีสิทธิที่จะตำหนิปรักปรำได้อย่างเต็มที่ นักการเมืองในอังกฤษที่จะเลื่อนขึ้นอยู่ในอันดับรัฐบุรุษ อาวุโสนั้นย่อมสูงเกินไปที่ผู้ใดจะตำหนิติเตียนได้ และผู้นั้นต้องเลิกเล่นการเมืองเสียเลยทีเดียว แต่ มร. เชอร์ชิลล์ ยังเล่นการเมืองอยู่อย่างใกล้ชิด ยังมีหวังอยู่ว่าในการเลือกตั้งทั่วไปคราวหน้า พรรคคอนเซอร์เวติฟของท่านจะชะนะ ท่านเองจะได้กลับเป็นผู้ถืออังเหียนควบคุมรัฐบาล เป็นนายก รมต. อีก ฉะนั้นในวงการเมืองอังกฤษเขาจึงไม่นับว่า มร. เชอร์ชิลล์ เป็นรัฐบุรุษอาวุโส.

แต่นอกประเทศอังกฤษ ประชาชนมักจะนับถือเอา มร. เชอร์ชิลล์เป็นรัฐบุรุษอาวุโสของอังกฤษ นอกจากในประเทศโซเวียตรุสเซียและประเทศที่อยู่ภายในอิทธิพลของโซเวียต เมื่อประชาชนส่วนมากรู้สึกเอาเองว่า มร. เชอร์ชิลล์เป็นรัฐบุรุษอาวุโสเช่นนั้น เมื่อใดที่ มร. เชอร์-ชิลล์ ไปแสดงสุนทรพจน์ที่ต่างประเทศ ประชาชนส่วนมากจึงนึกไปเสียว่า มร. เชอร์ชิลล์ มิได้เพียงแต่ออกความเห็นส่วนตัวของท่าน หรือของพรรคคอนเซอร์-เวทีฟเท่านั้น กลับเลยนึกเอาเสียว่าท่านออกความเห็นของประเทศอังกฤษ.

ที่จริงถ้าจะนับเป็นทางการแล้ว มร. เชอร์ชิล ไม่มีสิทธิหรือหน้าที่ออกความเห็นในนามของประเทศอังกฤษเลย เพราะไม่มีตำแหน่งอยู่ในรัฐบาล แต่ถ้าจะว่าทางความจริงแล้ว ถ้า มร. เชอร์ชิลล์ พูดถึงการต่างประเทศ ก็นับว่าออกความเห็นในนามประเทศอังกฤษได้ทั้งนั้นเพราะทางการต่างประเทศ คนอังกฤษมีความเห็นคล้ายคลึงกันเกือบหมด มีที่แตกต่างอยู่บ้างก็เป็นจำนวนน้อย คือพวกที่เป็นคอมมูนิสต์ทีเดียว หรือที่ชอบคอม-

มนิสต์ดังที่ยกมานี้เขาเรียกกันว่า "เพื่อนเดินทาง" อันเป็นนามที่ มร. แอตลี นายก รมต. ปัจจุบันได้เป็นผู้คิดเรียกขึ้นก่อนเมื่อราวปีกว่าๆ มานี้ และที่ มร. เชอร์ชิลล์ เป็นผู้พูดแทนอังกฤษได้ดีก็เพราะนโยบายการต่างประเทศของพรรคโซเชียลิสต์ซึ่งเป็นฝ่ายรัฐบาล กับพรรคคอนเซอร์เวทีฟ อันเป็นฝ่ายค้านนั้น ยังเอิญเวลานี้ตรงกัน แต่คำพูดของ มร. เชอร์ชิลล์ ได้ผลจับใจชาวต่างประเทศ ฉะเพาะอย่างยิ่งคนอเมริกัน มากกว่าทางผู้แทนรัฐบาลอังกฤษ ทั้งนี้เพราะ มร. เชอร์ชิลล์เก่งกาจในทางการพูด รู้จักใช้ศิลปะในทางพูดได้ดีกว่า ช่างเลือกคำและสำนวนได้ดีกว่า จนคนทั่วไปมักจะยอมรับว่าในสมัยปัจจุบัน ในบรรดานักการเมืองหรือนักการพูดที่ใช้ภาษาอังกฤษ ไม่มีผู้ใดจะเก่งเท่า มร. เชอร์ชิลล์ได้.

สุนทรพจน์ของ มร. เชอร์ชิลล์ ครั้งนี้เป็นทำนองปาฐกถา แสดงให้แก่มหาวิทยาลัยวิทยาศาสตร์ของรัฐ แมสสาชูเสตส์ ที่เมือง บ๊อสตัน ทางภาคเหนือของสหรัฐอเมริกา เรื่องที่จะแสดงปาฐกถาก็คือ "คริสต-

สตวรรษที่ ๒๐ ความหวังของมนุษย์เมื่อตอนแรก และผลที่มีมาแล้วเกือบ ๕๐ ปี" ในตอนแรกเริ่มปาฐกถา มร. เชอร์ชิลล์ บอกว่าท่านรู้สึกประหม่ามากในการที่มาแสดงปาฐกถาแก่หมู่คาสตราจารย์กับผู้ที่มีความรู้ชั้นสูงของมหาวิทยาลัย ทั้งนี้เพราะท่านเองไม่เคยเข้ามหาวิทยาลัย และไม่เคยได้ปริญญามาเลย (ที่เป็นดังนี้ก็เพราะ มร. เชอร์ชิลล์ ได้เคยมีอาชีพเป็นทหารยกเมื่อออกจากมหาวิทยาลัยมัธยม แฮร์โรว์ แล้ว จึงมิได้เข้ามหาวิทยาลัย ได้ไปเข้าโรงเรียนนายร้อยทหารยกที่แซนด์เฮิสต์ แทน เมื่อ ออกจาก ที่นั่นจึง ได้เป็นนายทหารม้าประจำการ ต่อมาจึงลาออกจากราชการทหารไปทำงานหนังสือพิมพ์ แล้วจึงเป็นนักการเมืองต่อมาภายหลัง)

พูดถึงคริสตสตวรรษที่ ๒๐ มร. เชอร์ชิลล์ ว่าได้เริ่มต้นขึ้น โดยประเทศอังกฤษกำลังร่ำรวยมั่งคั่งแข็งแรงอย่างยิ่ง ประเทศอังกฤษนับตั้งแต่สมัยนั้นอยู่ในหมู่เดียวกันกับอเมริกาในแนวการปกครอง คือประเทศในโลกนี้นับตั้งแต่เมื่อ ๕๐ ปีมาแล้ว แบ่งออกได้เป็นสอง

หมู่ หมู่หนึ่งนั้นรัฐบาลเป็นนายประชาชน อีกหมู่หนึ่งประชาชนเป็นนายรัฐบาล ตลอด ๕๐ ปีมานี้ อังกฤษกับอเมริกาอยู่ในประเภทที่สอง ฉะนั้นจึงเป็นพวกเดียวกัน คิดเห็นอย่างเดียวกัน มร. เชอร์ชิลล์ว่าเมื่อพรรคลิเบรัลที่อังกฤษชะนะการเลือกตั้งทั่วไป ค.ศ. ๑๙๐๖ (พ.ศ. ๒๔๔๙) นั้น เป็นขณะที่มีการไม่เสมอหน้ากันระหว่างบุคคล คือการที่เคยมีผู้ที่ได้เปรียบเพราะยศหรือตระกูลก็เป็นอันจบลงกันในครั้งนั้น อย่างเด็ดขาด ทุก ๆ คนมีโอกาสที่จะได้ดีเท่ากันหมด แล้วแต่ความสามารถของตนเองเท่านั้น.

เป็นข้อน่าเสียดายที่วิทยาศาสตร์ได้ดำเนินก้าวหน้าเร็วไปกว่าความคิดอันดีงาม ของมนุษย์หรือความรักศีลธรรม เพราะอาศัยวิทยาศาสตร์เป็นที่พึ่ง ด้วยเหตุนี้บางชาติจึงมีอำนาจได้เหนือชาติอื่น ๆ วิทยาศาสตร์ได้ให้เรือยินแก่โลก การที่มนุษย์เรายินได้เร็วเกินไป เมื่อเรายังไม่สามารถบังคับใจเรา ให้บริสุทธิ์ได้นั้น จะเป็นของดีหรือชั่วไม่แน่ เป็นของแน่อย่างเดียวว่าบันดำนาจทางอากาศสำคัญกว่าทางใด ๆ หมด ถึงแม้การมีเรือยิน

จะมีทั้งดีและชั่วก็จริง การที่มนุษย์เราคิดเรื่องคำน้ำได้นั้น ไม่มีทางที่จะแก้ตัวได้ว่าดีเลย มีแต่ทางชั่วทั้งสิ้น.

ถึงมนุษย์จะเก่งกาจขึ้น ในทางวิทยาศาสตร์เท่าใดก็ดี แต่ทางจิตต์ใจและทางศีลธรรมยังไม่ก้าวหน้าขึ้นอีกเท่าใดนัก ฉะนั้นมหาสงครามโลกครั้งที่หนึ่งจึงบังเกิดขึ้นได้ และนอกจากนำความตายความหายนะลำยากมาสู่คนมากมายนับไม่ถ้วน ซ้ำยังได้ทำให้การก้าวหน้าของมนุษย์หยุดชงักไปเสียด้วย มร. เซอร์ซิลล์ เห็นว่าเมื่อมหาสงครามครั้งที่หนึ่งจบลงแล้วนั้น รัฐบุรุษของฝ่ายสัมพันธมิตรได้คิดผิดและทำผิดหลายอย่างในทางจัดการปกครองยุโรปเสียใหม่ ไปมัวคิดถึงแต่จะให้ประชาชนเลือกตั้งประเทศอิสระของตนขึ้นเอง เมื่อมีต่างชาติต่างภาษากันมากก็เลยพากันเลือกที่จะตั้งประเทศเล็ก ๆ ขึ้นและต่างประเทศต่างเป็นอิสระ เมื่อต่างเป็นประเทศเล็ก ๆ เช่นนั้น กำลังย่อมจะมีน้อย เมื่อมีอันตรายมาจากภายนอก ก็ไม่มีกำลังพอที่จะป้องกันตนเองได้ สิ่งที่ยุโรปต้องการภายหลังการมหาสงครามครั้งที่หนึ่งนั้น ไม่ใช่การมีประเทศเล็ก ๆ มากมาย ต่างอ่อนแอไปด้วย

กันทั้งนั้น ยุโรปควรจะเป็นสหะรัฐ หรืออย่างน้อยรวมกันเป็นหมู่ ๆ พอที่จะมีสหะรัฐใหม่ ๆ สองสามประเทศจะดีกว่า จะได้มีกำลังพอที่จะคอยต้านทานกันได้ มหาสงครามครั้งที่สองก็ไม่น่าจะเกิดขึ้นได้ ทั้งการที่จะไปปราบชาติที่พ่ายแพ้ คือ เยอรมนี เสียจนเขาล่มจมนั้นก็เป็นวิธีที่ผิด การปล่อยลัทธิคอมมูนิสต์ให้เผยแผ่มีกำลังขึ้นได้ก็ผิด เมื่อลัทธิคอมมูนิสต์ได้เริ่มผงกศีรษะขึ้นในรุสเซีย ปลายมหาสงครามครั้งที่หนึ่ง เวลานั้นรุสเซียเพิ่งจะแพ้เยอรมนีมาก่อนแล้ว กำลังอ่อนอิดโรยเต็มที ถ้าฝ่ายสัมพันธมิตรหมู่ชะนะได้ปราบปราม เสียอย่างเต็มที่ ก็น่าจะสำเร็จได้ แล้วก็จัดให้รุสเซียมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยจริง ๆ รุสเซียก็จะเป็นประโยชน์แก่ยุโรปและแก่โลกเป็นอย่างดี การคิดผิดทั้งหลายแหล่เป็นบ่อเกิดแห่งมหาสงครามโลกครั้งที่สอง.

จริงอยู่หมู่ชนชาติที่พูดภาษาอังกฤษได้ทำสงครามมีชัยชะนะอีกครั้งหนึ่ง แต่ก็โดยเสียเลือดเนื้อกำลังกาย กำลังทรัพย์อย่างเหลือคณนา มีผลดีอยู่อย่างเดียวคือ เวลานี้หมู่ชนชาติที่พูดภาษาอังกฤษ รวมจิตต์รวมใจกัน

แน่นแฟ้นดีกว่าเมื่อสมัยใดๆ ที่เคยมีมา การรวมกันนี้แหละจะเป็นการป้องกันอันตรายอันร้ายกาจ ที่อาจจะมีขึ้นอีก ทั้งนี้เพราะความหวังที่ว่ายูโนจะทำให้โลกปรองดองกันนั้นดูจะไม่สำเร็จเสียแล้ว เพราะความคิดอันแตกต่างระหว่างรุสเซีย ทั้งคอมมูนิสต์ทั่วไป กับคนอื่นๆ ในโลก.

การที่มนุษย์เราจะก้าวหน้าไปแต่ในทางวิทยาศาสตร์นั้นผิดอย่างแน่นอน จะต้องก้าวหน้าไปด้วยในทางใจ ทางศีลธรรม ทางปรัชญาศาสตร์ ทางประวัติศาสตร์ ฉะนั้น มร. เชอร์ชิลล์จึงขอชมเชยมหาวิทยาลัยวิทยาศาสตร์อันนั้น ที่มีการสั่งสอนและเล่าเรียนในทางจิตต์ใจของมนุษย์ แทนที่จะมุ่งหน้าเรียนแต่วิทยาศาสตร์โดยฉะเพาะ.

ในโอกาสที่แสดงปาฐกถา มร. เชอร์ชิลล์ ได้ขอชมเชยและขอบใจอเมริกา ที่กำลังอุดหนุนช่วยเหลือค้ำชูประเทศอื่นๆ อยู่ในขณะนี้ และได้ชมเชย มร. เบวิน รมต. ว่าการต่างประเทศของอังกฤษว่า ในทางการต่างประเทศ

ได้ยกประโยชน์ของชาติขึ้นไว้เหนือประโยชน์ส่วนตัวของพรรคโซเชียลิสต์อยู่เสมอ.

มร. เซอร์ชิลล์ แสดงความเสียใจที่โซเวียตรุสเซีย ซึ่งได้ทำการรบต่อเยอรมนีมาด้วยกันจนได้ชัยชะนะ บัดนี้กลับไม่อยากจะเป็นมิตรกันกับอังกฤษอเมริกา มร. เซอร์ชิลล์ว่าโซเวียตเกรงกลัวมิตรภาพของชาติตะวันตกมากกว่าการเป็นศัตรู เพราะฉะนั้นจึงไม่ยินดีจะให้ประชาชนในประเทศโซเวียต ติดต่อกันกับประชาชนภายนอกอย่างสบายใจตามอิสสระภาพ ทั้งนี้เพราะถ้าออกมาเห็นว่าภายนอกเขาอยู่กันอย่างไร ชาวโซเวียตหลายร้อยล้านก็จะไม่ยอมอยู่ใต้อำนาจอันเด็ดขาดของคนเพียง ๑๔ คน ซึ่งแอบซ่อนอยู่ในวังเครมลิน เมื่อเป็นเช่นนั้น การติดต่อ ระหว่างโซเวียต กับโลก ทั่วไป จึงอยู่ในสภาพอันแปลกประหลาดที่สุดที่เคยมีมา จนมีคนอเมริกันผู้มีชื่อเสียงได้เรียกสภาพนี้อย่างเหมาะเจาะว่า "สงครามเย็น" มร. เซอร์ชิลล์ยืนยันอีก เช่นเดียวกับเมื่อข้าพเจ้าเองได้ฟังท่านยืนยัน เมื่อพูดกับพรรคคอนเซอร์เวทีฟที่เมืองแลนดัดโนเมื่อปีกลาย ว่าถ้าอเมริกามิได้เป็นฝ่าย

ซึ่งมีลูกระเบิดอะตอมิก ข่านนี้โซเวียตก็คงจะยึดเอายุโรปเข้นคอมมูนิสต์เสียทั้งหมดแล้ว และอังกฤษคงจะถูกยิงข้ามช่องทะเลแคบและถูกเรือบินมาทิ้งลูกระเบิดอีก.

มร. เชอร์ชิลล์ ได้ลงเอยโดยแสดงความเสียใจอย่างยิ่งที่สภาพการณ์เข้นเช่นนั้น ทั้งยังคงยืนยันต่อไปอีกว่าอังกฤษกับอเมริกาอยากเข้นมิตรกับโซเวียต แต่ไม่ยอมจะให้โซเวียตข่มเหง ท่านว่าสงครามนั้นยังไม่จำเข้นจะต้องมีขึ้น แต่ทางตะวันตกจะต้องเตรียมตัวไว้ให้พร้อม.

ปาฐกถาของ มร. เชอร์ชิลล์ ได้ประสพการต้อนรับอย่างดียิ่งในประเทศอังกฤษ หนังสือพิมพ์ทุก ๆ ฉะบับนอกจากฉะบับเดียว ก็ลงความเห็นเข้นอันเดียวกันว่าท่านได้พูดแทนความคิด และความรู้สึก ของคนอังกฤษทั่วไป แม้ "เดลี่ เฮราลด์" อันเข้นหนังสือพิมพ์ของโซเชียลิสต์ ซึ่งธรรมดาในเรื่องการภายใน มักจะตำหนิติเตียน มร. เชอร์ชิลล์ อยู่เกือบทุก ๆ วัน ก็เออออวยเห็นด้วยกับข้อความในปาฐกถานั้น แม้ มร. เบวิน เมื่อถูกนักหนังสือพิมพ์ไต่ถามในขณะที่ไปถึงอเมริกา เพื่อ

จะลงในสนธิสัญญาแอตแลนติกกันนั้น ก็ตอบว่า มร. เชอร์ชิลล์ พูดถูกต้องแล้ว หนังสือพิมพ์ฉะบับเดียวในอังกฤษที่ไม่ชอบ ก็คือ "เดลี่ เวอร์เคอร์" อันเป็นหนังสือพิมพ์คอมมูนิสต์ ได้ตำหนิ มร. เชอร์ชิลล์ในครั้งนี้อย่างรุนแรงกว่าที่เคยทำมาแต่ไหนแต่ไร ถึงกับพาดหัวว่า มร. เชอร์ชิลล์ นั้นมิใช่เป็นผู้นำของคนอังกฤษอย่างคนโดยมากคิด กลับเป็นมหาศัตรูของอังกฤษ.

ละครกับชีวิต

ละครพูดเรื่องหนึ่งซึ่งกำลังมีคนดูนิยมกันมากที่กรุงลอนดอน ได้แสดงมาหลายเดือนแล้ว แต่ก็ยังมีคนไปดูกันแน่นทุกๆคืน มีสตรีดาราละครตัวสำคัญชื่อเกอร์ตรูด ลอเรนซ์ แสดง ดาราละครคนนี้ชื่อเสียงมาตั้งแต่สาวๆแล้วไปแสดงละครเสียที่อเมริกาหลายปี กลับมาอังกฤษอีก อายุมากเกือบจะ ๕๐ แล้ว แต่ดูยังสวยและสาวอยู่มาก เรื่องละครที่เขาแสดงจึงเลือกเหมาะกับตัวเขา เป็นเรื่องที่ แดฟนี ดู มอริเยร์ ผู้แต่งเรื่อง "เรเบกกา" อันเป็นภาพยนตร์ที่มีคนนิยมและเรื่องนามมาก เป็นผู้แต่ง ในเรื่องละคร เกอร์ตรูด

ลอเรนซ์ แสดงเป็นแม่ม่ายอายุ ๔๘ แต่ดูยังพริ้งอยู่ มีบ้านช่องอยู่ทางมณฑลคอร์นวอลล์ บุตรีของแม่ม่ายผู้นั้นอายุราว ๒๖ ได้เศกสมรสกับช่างเขียนอายุ ๓๙ ครั้นพาสามีไปเยี่ยมมารดาที่คอร์นวอลล์ พักอยู่ด้วยกัน ผู้ชายคนนั้นเลยเกิดหลงรักกับแม่ยายของตนเอง จึงเกิดยุ่งยากลำบากขึ้น.

ตอนนี้มีผู้ไม่เห็นด้วยกันมาก พากันว่า แดฟนี ดู มอริเยร์ ผู้แต่งได้มีความคิดพิ่งซ่านเกินไป แต่งถึงสิ่งที่เป็นไปไม่ได้ ผู้แต่งละครเรื่องนั้นน่าจะภูมิใจมาก เมื่อได้อ่านหนังสือพิมพ์ฉบับหนึ่งลงวันที่ ๑ เมษายน ได้พบข่าวดังต่อไปนี้ มีสตรีสาวคนหนึ่งอายุ ๑๘ ได้มีผู้แนะนำให้รู้จักกับชายหนุ่มอายุ ๒๔ ในไม่ช้าก็ชอบพอกัน พบกันอีกบ่อย ๆ จนหลงรักซึ่งกันและกันอย่างธรรมดาหนุ่มสาว ต่อมาสตรีสาวนั้นก็นำชายหนุ่มมาให้รู้จักกับมารดาของตน เป็นแม่ม่ายอายุเกิน ๔๐ สามีถูกอาวุธตายในการมหาสงคราม ในไม่ช้าชายหนุ่มนั้นก็เกิดหลงรักมารดาที่เป็นแม่ม่ายนั้นแทนลูกสาว จนในที่สุด

เลยเศกสมรสกับมารดาแทนลูกสาว ละครกับชีวิตก็เลยออกจะตรงกันด้วย ประการฉะนี้.

เจ้านายอังกฤษ

เมื่อเร็ว ๆ นี้เจ้าฟ้าหญิงเอลิซะเบธกับพระสวามี ดุ๊กแห่งเอดินบะระ เสด็จไปเยี่ยมมณฑลแลงกาเชียร์ ซึ่งอยู่ทางภาคตะวันตกเฉียงเหนือของอังกฤษ มีเมืองสำคัญใหญ่โตอยู่สองเมือง คือเมืองท่าเรือลิเวอร์พูล กับเมืองอุตสาหกรรมแมนเชสเตอร์ ประชาชนได้ออกต้อนรับเสด็จอย่างหนาแน่นที่สุด ครั้งหนึ่งได้กะตามหมายกำหนดว่า การจะเสด็จถึงที่แห่งหนึ่ง เวลา ๑๖.๕๐ น. แต่ช้าไปไม่ถึงจน ๑๘.๓๕ น. เพราะประชาชนเบียดเสียดกันคอยเฝ้าตามถนนจนแน่นไปหมด ตำรวจจะช่วยจัดให้หลีกทางได้ก็โดยลำบาก รถพระที่นั่งจึงต้องแล่นช้าเท่ากับคนเดิน.

ตามที่กะกันไว้เวลานี้ ดุ๊กแห่ง เอดินบะระจะทรงมีภาระมากตลอดเวลาสองสามเดือนต่อไปนี้ จะต้องเสด็จเย็น ประธานใน การเลี้ยง อาหาร กลางวัน หรือ อาหาร ค่ำ ของวงการหรือสโมสร สมาคม อย่างใดอย่างหนึ่ง อย่าง

น้อยสัปดาห์ละ ๔ ครั้ง จะยังมีการเสด็จไปเยี่ยมสถานที่หรือชมงานอะไรในตอนบ่าย หรือตอนเช้าอีกอย่างน้อยวันละหนึ่งแห่ง นอกจากนั้นยังจะต้องเสด็จไปเยี่ยมหัวเมืองเย็นเวลาสองวัน พร้อมกันกับเจ้าฟ้าหญิงเอลิซะเบธอีกเดือนละครั้ง.

ดุ๊ก แห่ง วินด์เซอร์ กษัตริย์นอกราชสมบัติของอังกฤษ ซึ่งตามธรรมดาประทับอยู่ที่ฝรั่งเศส เสด็จมาเยี่ยมประเทศอังกฤษเวลาสั้น และประทับอยู่ที่วังมอร์ล-บะระกับพระราชมารดา พระพันปีแมรี ในกรุงลอนดอนตามธรรมดา พระชายา ดัชเชสส์ แห่ง วินด์เซอร์ มิได้ตามเสด็จมาด้วย ครั้นเสด็จมาถึงกรุงลอนดอนแล้ววันรุ่งขึ้นก็เสด็จไปเยี่ยมพระเจ้าแผ่นดิน การเสด็จเยี่ยมที่พระราชวังบัคกิงแฮมนั้น ข่าวในพระราชสำนักลงบ่งชัดอยู่เสมอว่า ดุ๊ก แห่ง วินด์เซอร์ เสด็จเยี่ยมพระเจ้าแผ่นดินเท่านั้น ไม่เคยมีพระนามพระราชินีเอลิซะเบธอยู่ด้วยเลย ฉะนั้นตามที่ประชาชนจะทราบได้ แปลว่าตั้งแต่ลาออกจากราชสมบัติมาแล้ว ๑๓ ปี แม้จะเสด็จมาอังกฤษ เสด็จไปเยี่ยมพระเจ้าแผ่นดินราวปีละครั้ง

แต่ดุ๊ก แห่ง วินด์เซอร์ กับ พระราชินีเอลิซะเบธ ยังมิได้เคยพบกันเลย ส่วนดัชเชสส์ แห่ง วินด์เซอร์ พระชายานั้น แม้บางทีจะได้เคยตามเสด็จมาอังกฤษด้วย แต่ก็ไม่ได้เคยเข้าเฝ้าพระเจ้าแผ่นดิน พระราชินี หรือพระพันปีแมรี่เลย.

ดุ๊ก แห่ง วินด์เซอร์ ปรากฏว่าไม่ทรงสบายพระทัย ทรงเบื่อหน่ายกับการอยู่ที่ฝรั่งเศสโดยไม่มีราชการอะไรทำ ทรงอยากจะให้รัฐบาลอังกฤษถวายราชการให้มีทำ แต่ทางฝ่าย รัฐบาลก็ขลุกขลักไม่สามารถจะเลือกงานอะไรถวาย ที่จะเหมาะเจาะกับผู้ที่เคยทรงเป็นพระเจ้าแผ่นดินมาแต่ก่อนแล้ว.

นักขับแข่งรถไทย

"พ. พิระ" แม้จะได้กลับมาจากอเมริกาใต้ได้ไม่ถึงเดือน ก็ได้เริ่มทำการแข่งรถอีกแล้ว ที่ภาคพื้นยุโรป คือได้เข้าแข่งที่เมืองซาน เรโม ในประเทศอิตาลีเมื่อวานนี้ ในการแข่งครั้งนี้ได้ใช้รถแข่ง อิตาเลียน ซะนิค มาเซราติ ซึ่งเป็นของขวัญที่ "พิระ" ได้รับจากคอก แข่งรถ "หนูขาว" อันบัดนี้ได้เลิกล้มไปแล้ว เจ้าหน้าที่การแข่ง

ที่ซาน เรโม ได้ออกเงินค่าใช้จ่ายให้เพียงพอ "พิระ" จึงสามารถนำรถไปแข่งโดยทาสีไทยและในนามของชาติไทยได้ การแข่งก็ได้ผลดีคือเย็นที่สอง มิชาวอาร์-เยนไตน์ได้เย็นที่หนึ่ง.

ถ้ารถไม่มีการเสียหายมากที่จะต้องการเงินค่าปรับปรุงมากมายแล้ว "พิระ" ก็เห็นจะพอขับแข่งในนามของชาติไทยไปได้อีกหลายครั้ง เพราะการเดินทางไปแข่งและการกินอยู่ เจ้าหน้าที่จัดการแข่งเขาออกให้พอมีใช้ และถ้ายิ่งได้รางวัลที่ ๑, ๒ หรือ ๓ ก็ยิ่งสบาย แต่ถ้ารถเสีย การที่จะต้องซื้อเครื่องอาหลั่ยใหม่ ค่าจ้างช่างเครื่องปรับปรุงรถ นั้นจะเย็นของลำยาก ถ้าเย็นเช่นนั้น ก็จะต้องขับให้กับทีมของบริษัทในนามของชาติของบริษัทนั้น ๆ แต่อย่างไรก็ดี คนดูส่วนมากก็ยังจะทราบอยู่ดีว่าคนขับเย็นคนไทย จะขาดไปก็คือการชักธงไทย และบรรเลงเพลงสรรเสริญไทยในเมื่อมีโอกาสชะนะ.

ญาติของพระองค์เจ้าจุลจักรพงษ์

พระองค์เจ้าจุลจักรพงษ์มีญาติเย็นดาราในการแข่ง

รถ คือ "พิระ" บัดนี้อาจจะมีญาติอีกคนหนึ่งเข้นดารา ภาพยนตร์ ผู้อ่านบางคนอาจจะทรายอยู่แล้ว (ถ้าไม่ทรายก็จะมีโอกาสทรายในไม่ช้า ถ้าอ่านชีวประวัติของพระองค์เจ้าจุลจักรพงษ์ที่จะมีออกพิมพ์เรื่อง "เกิดวังปารุสก์") ว่ามารดาของพระองค์เจ้าจุลจักรพงษ์ ซึ่งมีกำเนิดเข้นรุสเซีย เคยมีพี่ชายคนหนึ่งชื่อ อิวาน เดส-นิตซะกิ ซึ่งเข้นลุงของพระองค์เจ้าจุลจักรพงษ์ แต่ตายไปนานแล้ว ลุงผู้นี้มีบุตรชายสองคน คนที่สองอายุ ๒๗ มีนามว่า อิวาน เหมือนกัน มีภูมิลำเนาอยู่ในฝรั่งเศส เคยแสดงละครและภาพยนตร์มาหลายปีแล้ว บัดนี้ได้รับเชิญมาอังกฤษโดยบริษัททำภาพยนตร์ของ จ. อาเธอร์ แรงค์ ให้แสดงในภาพยนตร์อังกฤษเรื่องใหม่คู่กันกับนางสาว แอน ทอดด์ ดาราสำคัญที่สุดคนหนึ่งของอังกฤษ เนื่องด้วยนามจริงของเขายาวมาก ในการแสดงภาพยนตร์เขาจึงใช้นามว่า อิวาน เดสนิ เมื่อวานนี้ข้าพเจ้าคุยกับดาราอังกฤษสำคัญคนหนึ่งชื่อ เอริค ปอร์ต-แมน เขาว่าทางอังกฤษเชื่อกันว่า อิวาน เดสนิ นี้จะมีชื่อเสียงเข้นดาราสำคัญต่อไป จะเข้นของแปลก ถ้า

นอกจากมิญาติทางไทยเย็นคาราแข่งรถ พระองค์เจ้าจุล-จักรพงษ์จะมิญาติอันสนิททางรุสเซียเย็นคาราภาพยนตร์ แต่เราจะต้องคอยดูต่อไป.

วันที่ ๒๖ เมษายน พ.ศ. ๒๔๖๒

การประชุมอันสำคัญยิ่ง

ในระหว่างนี้กรุงลอนดอนกำลังมิการประชุมอันสำคัญอย่างยิ่ง คือการประชุมระหว่างนายก รมต. ของคอมมิเนียนต่าง ๆ อันอยู่ในหมู่รวมของชาติอังกฤษ ที่ว่าสำคัญมากนั้น นอกจากเหตุอื่น ๆ แล้ว ครั้งนี้อาจจะเย็นครั้งสุดท้ายที่จะมิมาประชุมรวมกันทุก ๆ ประเทศ คือคราวนี้มีประชุมนายก รมต. ของประเทศเหล่านี้ ราชอาณาจักรรวมแห่งเกรตบริเตน คานาดา (มิ รมต. ว่าการต่างประเทศ มาแทน) อ๊อสเตรเลีย นิวซีแลนด์ อาฟริกาใต้ อินเดีย ปากิสตาน กัยลังกา.

เนื่องด้วยการประชุมยังไม่จบจึง ยังไม่มีรายงานออกมาเย็นทางการ แต่เท่าที่ข้าพเจ้าได้ยินได้ฟังมา

เรื่องหนึ่งที่สำคัญยิ่งก็คือฐานะในอนาคตของอินเดีย อันมีท่านเนห์รูมาเป็นผู้แทน ท่านเนห์รูกับพวกพ้องที่เป็นรัฐบาลของอินเดียขณะนี้ ปรากฏว่าอยู่ในความลำบาก เพราะได้พยายามร้องทุกข์ ทำการโฆษณา ก่อการก่อการยุ่งยากต่าง ๆ เป็นเวลาหลายปี เพื่อที่จะให้อินเดียเป็นประเทศอิสระ ไม่ต้องอยู่ใต้อำนาจของอังกฤษอีกต่อไป และออกจากมหาราชอาณาจักร์หรือหมู่ชาติรวมของอังกฤษเสียเลยทีเดียว ขณะนี้เมื่ออังกฤษได้ปล่อยให้เป็นดอมิเนียนไปแล้วแต่ยังคงอยู่ในหมู่ชาติรวม มีข่าวว่าในจิตต์ใจจริง ๆ ของท่านเนห์รูและพวกพ้องออกจะเห็นว่าดีพอแล้ว เพราะทางการภายในก็มีอิสระจะทำอะไรทำได้เช่นเดียวกับอิสระประเทศทั้งปวง แต่ถ้ามีภัยนอกประเทศบังเกิดขึ้นแล้ว ถ้ายังอยู่ในหมู่ชาติรวม อังกฤษกับประเทศอื่น ๆ ที่อยู่ในหมู่ชาติรวมก็คงจะมาช่วยทันที ท่านเนห์รูและพวกพ้องทราบดีว่าถึงแม้อินเดียจะเป็นประเทศอันมีพลเมืองมหึมาทั้งมีพลเมืองหลายร้อยล้าน แต่ถ้าถูกบุกรุกโดยมหาประเทศอันแข็งแรงจริง ๆ แล้ว อินเดียก็ยังไม่มีกำลัง

พอ ฉะเพาะอย่างยิ่งกำลังทัพเรือกับทัพอากาศที่จะต่อสู้ป้องกันตนเองได้.

แต่การอยู่ในหมู่ชาติรวมนั้น ตามธรรมดาเท่าที่เป็นมาแล้ว ถึงแม้จะมีอิสระอย่างยิ่ง ทั้งภายใน และภายนอก สมกับที่ท่านเนห์รูและพวกพ้องจะได้พยายามนำมาสู่อินเดียก็จริง แต่ยังมีข้อเสียอยู่ข้อหนึ่ง คือ บรรดาประเทศที่อยู่ในหมู่ชาติรวมนั้น นับจนบัดนี้ ต่างก็ต้องยอมรับรองว่าสมเด็จพระเจ้าแผ่นดิน อังกฤษ เป็นพระมหากษัตริย์อยู่เหนือประเทศเหล่านั้นด้วย ทุก ๆ ประเทศ สำหรับประเทศที่พลเมืองส่วนมากเป็นฝรั่ง ที่ปู่ย่าตายายเป็นอังกฤษมาแต่ก่อน เช่นคานาดา อ๊อสเตรเลีย กับนิวซีแลนด์ การนับถือจงรักภักดีต่อ พระเจ้า แผ่นดินอังกฤษเลย เวลานี้พรรคชาตินิยมนั้นกำลังเป็นรัฐบาล นายก รมต. คือ ดร. เมแลน ก็ได้มาประชุมอยู่ด้วยที่กรุงลอนดอน เวลานี้รู้สึกว่ายังไม่มีกำลังทางเสียงในรัฐสภาพอ ที่จะนำอาฟริกาใต้ออกจากหมู่ชาติรวมและเป็นริปับลิค.

แต่สำหรับอินเดียนั้น ลำบาก ท่านเนห์รู กับพวก

พ้องได้เคยสั่งสอนอบรมประชาชน มานาน แล้ว ว่าพระเจ้าแผ่นดินอังกฤษนั้นทรงเป็นประมุขของชาว อังกฤษ ซึ่งเป็นชาวต่าง ประเทศ ที่เคยมา กดขี่ ปกครอง อินเดีย ฉะนั้นเมื่อได้รับอิสสระภาพมาแล้ว กลับ จะต้อง เกลี้ยกล่อมประชาชนว่าควรจะยังอยู่ในหมู่ชาติรวม และควรจะยินดีรับรองพระเจ้าแผ่นดินอังกฤษเป็น พระเจ้า แผ่นดินของตนอยู่อีกต่อไป ออกจะเป็นการเหลือวิสัยที่จะทำได้ เนห์รูจึงอยู่ในฐานะที่ไทย เรา มัก จะเรียก กัน ง่าย ๆ ว่า กลืนไม่เข้าคายไม่ออก คือถ้าจะออกไปเสีย จากหมู่ชาติรวมเสียเลยแล้ว จะหวังว่าเขาจะพา กันมา ช่วย ทันที ถ้ามีภัย ก็ออกจะกะไรอยู่.

ด้วยเหตุนี้จึงมีผู้เดากันว่า เนห์รูกำลังพยายามที่จะเกลี้ยกล่อมนายก รมต. คนอื่น ๆ ให้ยอมให้อินเดียยังคงอยู่ในหมู่ชาติรวม แต่จะเป็นริปับลิคด้วยก็ได้ ข้อนี้ข้าพเจ้าเข้าใจว่าทางราชอาณาจักร์รวม แห่ง บริเตน นั้นจะไม่ขัดข้อง แต่ดอมินียนอื่น ๆ เป็นผู้ขัดข้อง และต่างขัดข้องกันโดย เหตุผล ต่าง ๆ คานาดา ออสเตรเลีย กับนิวซีแลนด์ นั้นขัดข้องเพราะเขาพากันซื่อสัตย์จงรัก

ภักดีต่อพระเจ้าแผ่นดินจริง ๆ เมื่อมีประเทศหนึ่งยังอยาก
อยู่ในหมู่ชาติรวม แต่ไม่ยอมรับรองพระเจ้าแผ่นดินของ
เขา ๆ ก็ไม่ชอบ ส่วนปากิสตาน ลังกา กับ อาฟริกา
ใต้นั้นขัดข้องด้วย เหตุผลคนละ อย่าง ถึงแม้ประเทศ
เหล่านี้จะไม่จงรักภักดีต่อพระเจ้า แผ่นดินอังกฤษ เท่ากัน
กับคานาดา ออสเตรเลีย กับนิวซีแลนด์ แต่เมื่อเห็น
ประโยชน์ในการยังอยู่ในหมู่ชาติรวม จะรับรองพระเจ้า
แผ่นดินอังกฤษก็ไม่เย็นไร ยินยอมรับรองได้ แต่ถึง
กระนั้นก็ดีในประเทศเหล่านั้นมีคนหมู่น้อย ที่อยากจะ
เย็นริบ่ยลิค แต่หมู่มากห้ามปรามได้โดยอ้างว่าประ-
โยชน์ในการอยู่ในหมู่ชาติรวมนั้นใหญ่หลวงนัก ยอม
มีพระเจ้าแผ่นดินอังกฤษไว้ดีกว่า มิฉะนั้นจะอยู่ในหมู่
ชาติรวมไม่ได้ แต่ถ้าอินเดียเย็นริบ่ยลิคได้ ทั้งยังอยู่ใน
หมู่ชาติรวมได้ ฝ่ายมาก จะห้ามปรามฝ่ายน้อยใน
ปากิสตาน ลังกา กับ อาฟริกาใต้ ก็จะยากขึ้น.

เรื่องคูยุ่งยากซับซ้อนกันมาก ยากที่จะทำนายได้
ว่าจะไปกันต่อไปทางใด เราต้องรอจนการประชุมจบลง
แต่ข้าพเจ้าเองคิดว่าถ้าอินเดียอยากจะอยู่ในหมู่ชาติรวม

จริง ๆ แล้ว ถึงแม้จะเป็นริปับลิคก็คงอยู่จนได้ ทั้งนี้เพราะอังกฤษเองอยากจะให้อยู่ และอังกฤษเขาเก่งในการประสมประสาน ในที่สุดก็คงจะชักชวนดอมินิยนให้ยอมจนได้ การที่จะขอให้อังกฤษยอมให้อินเดียอยู่ในหมู่ชาติรวมแต่จะเป็นริปับลิคนั้น ข้าพเจ้าเห็นไม่ยากเท่ากับที่เนห์รูจะกลับไปเกลี้ยกล่อมพวกพ้อง ของตน เองว่าควรจะอยู่ ข้าพเจ้าเห็นว่าเมื่อพวกอินเดียถูกสั่งสอนและเพาะน้ำใจให้อยากเป็นอิสสระมาเสีย มากมายเกินไปแล้ว ถึงแม้จะได้เป็นริปับลิคก็คงจะไม่อยากอยู่ในหมู่ชาติรวม ถ้าเนห์รูสามารถเอาอินเดียให้ยังคงอยู่ใน หมู่ชาติรวมได้จริง ๆ ข้าพเจ้าจะต้องยอมรับว่าเนห์รูเก่งวิเศษอย่างยิ่ง แต่ข้าพเจ้ายังอดสงสัยไม่ได้ว่าเนห์รูจะทำไม่สำเร็จ และอินเดียจะต้องออกจาก หมู่ชาติรวม จนเป็น อิสสระอย่างเต็มที่.

พระราชวงศ์อังกฤษ

ถึงแม้ว่าจะพูดจา กันในที่ประชุม ถึงประเทศโน้นประเทศนี้อาจจะเป็น ริปับลิค อาจจะไม่ นับถือ พระเจ้าแผ่นดินอังกฤษเป็นพระเจ้าแผ่นดินของตนต่อไปก็จริง แต่

เมื่อได้รับเชิญไปในการเลี้ยงอาหารกลางวันที่พระราชวังบัคกิงแฮม ท่านนายกรมต.ของทุกๆประเทศต่างก็พากันรับเชิญไปโดยเต็มใจยิ่ง และในรูปที่ถ่ายกับพระราชวงศ์นั้น ดูพากันยิ้มแย้มพอใจที่ได้เข้าใกล้ชิดสนิทสนมกับพระราชวงศ์กันทุกๆคน เนห์รูนั้นที่อินเดียต้องแต่งกายแบบอินเดียสมัยใหม่ คือหมวกหนีบขาวที่เขาเรียกกันว่าหมวกพรรคคองเกรสส เสื้อยาวถึงเข่าปิดคอมีกระดุมถึงหลายเม็ด กางเกงขาวรัดแนบกับขา แต่พอมาเมืองอังกฤษก็แต่งเครื่องสากลอย่างแบบใหม่ที่สุด เมื่อวันไปเฝ้าพระเจ้าแผ่นดินยังแถมเหน็บดอกไม้ที่รังกระดุมเสื้อตอนเปิดคอเสื้อด้วย ดูโก้เก๋อย่างแบบสากลเต็มที่ ไม่เหมือนมหาตมะคานธีซึ่งไม่ว่าไปที่ไหน แม้เมื่อมาอังกฤษก็นุ่งผ้าขาวม้าของเขาอยู่เรื่อย.

ในการเลี้ยงอาหารกลางวันเมื่อวันที่ ๒๓ เมษายน ปรากฏว่าสมเด็จพระเจ้ายอร์ชที่ ๖ ดูทรงสบายดีขึ้นมาก ทรงพระดำเนินและทรงยืนได้ดีพอใช้ แต่เวลาถ่ายรูปจะสังเกตได้ว่าพระอิสาองค์รอง เจ้าฟ้าหญิงมาร์กาเรตได้ยืนเคียงพระเจ้าแผ่นดินอย่างใกล้ชิด และทรงเอาพระกร

รวยรัดพระองค์เจ้าแผ่นดินไว้ทางด้านหลัง พระราชวงศ์องค์สำคัญ ๆ ได้เสด็จออก สนับสนุนพระเจ้าแผ่นดินในวันนั้นเกือบทุกพระองค์ รวมทั้งสมเด็จพระพันปีแมรี ซึ่งจะมีพระชันษา ๘๒ ในเดือนหน้า จะเป็นโดยยังเอิญหรือโดยจัดขึ้นพิเศษก็ตาม การเลี้ยงอาหารนายก รมต. คอมมิเนียนต่างๆ ยังเอิญเป็นวันตรงกับวันประสูติของเจ้าฟ้าหญิงเอลิซะเบธ พระรัชชทายาท มีพระชันษา ๒๓ บริบูรณ์.

คนทั่วไปยังกำลังเอาใจใส่ในข่าวคราวทุก ๆ อย่างเกี่ยวกับเจ้าฟ้าหญิงมาร์กาเรต แต่ข่าวการเคลื่อนไหวของพระองค์ในทางส่วนพระองค์นั้น มีน้อยลงมาก เนื่องด้วยพระเจ้าแผ่นดินไม่พอพระทัย และประชาชนส่วนมาก ทั้งท่านผู้ใหญ่ในราชการ ก็แสดงความไม่พอใจที่เคย มีข่าว ส่วนพระองค์ ลง หนังสือพิมพ์มากเกินไป หนังสือพิมพ์จึงซา การ ลงข่าว เกี่ยว กับ พระองค์ ลงมาก แต่ถึงกระนั้นก็ดี ถ้ามีข่าวอะไรที่จะพอลงได้โดยไม่น่าเกลียด ก็ย่อมพากันลงเสมอ พระรูปก็มีลงบ่อยที่สุด สรุปได้ว่าในพระราชวงศ์เวลานี้ ดูไม่มีเจ้านายพระองค์ไหน ที่ประชาชนดูเอาใจใส่สอดส่องคอยฟังข่าว เท่า

กับเจ้าหญิงสาวอันงามน่ารักพระองค์นั้น ดูออกจะเริ่มตามรอยพระยาทของสมเด็จลุง คือ ดุ๊ก แห่ง วินด์เซอร์ ดังในสมัยที่เคยทรงเป็น ปรินซ ออฟ เวลล์ ก่อนเสด็จขึ้นครองราชสมบัติ.

เวลานี้ประชาชนกำลังตื่นเต้นที่ได้ยินข่าวว่าพระเจ้าแผ่นดินโปรดให้เจ้าฟ้าหญิงมาร์กาเรต เสด็จไปประพาสประเทศอิตาลีเป็นเวลาหนึ่งเดือน เพื่อเป็นการเล่าเรียนไปด้วยในตัว เพราะประเทศอิตาลีย่อมเต็มไปด้วยโบราณวัตถุและศิลปะวัตถุอันจำเป็นสำหรับผู้ที่ถือว่ามีความรู้ควรจะได้เคยเห็น ในการเสด็จครั้งนั้นราชเลขานุการประจำพระองค์พระราชินีกับภรรยาของเขาจะเป็นผู้ตามเสด็จ จะเป็นการประพาสไปรเวต มีข่าวว่ารัฐบาลอิตาลีมีความประสงค์จะรับรองพระองค์เป็นทางการ แต่สมเด็จพระเจ้ายอร์ชไม่พึงมีประสงค์จะให้เป็นเช่นนั้น.

การที่ประชาชนเอาใจใส่ในเจ้าฟ้าหญิงมาร์กาเรตนั้นมิใช่แต่ในประเทศอังกฤษเท่านั้น ชาวต่างประเทศดูก็เอาใจใส่กันมาก ข้าพเจ้ากล้าทำนายได้ว่าแม้การเสด็จประพาสอิตาลีจะเป็นที่ว่าไปรเวตเท่าใดก็ตาม ไม่ว่าเสด็จ

ไปไหนจะมีคนมาคอยเฝ้าเพื่อดูพระองค์กันอย่างหนาแน่น ข้าพเจ้าได้ข่าวว่าชาวฝรั่งเศสเมื่อได้ยินว่าเจ้าหญิงองค์นี้จะเสด็จไปอิตาลี ก็พากันตื่นเต้นอยากจะให้ทรงแวะที่ฝรั่งเศสด้วย อย่างน้อยก็เพียงแวะกรุงปารีส เพราะอยากเห็นพระองค์.

ดุ๊ก แห่ง เอดินบะระ พระเขยหลวง ข้าพเจ้าได้เคยแถลงแล้วว่า โปรดการทหารเรืออย่างที่สุด ที่ต้องเลิกเป็นนายทหาร ประจำการ เพราะมีราชกิจมากมายนั้น ทำให้เสียพระทัย อย่างยิ่ง บัดนี้มีข่าวว่า แม้จะทรงทำราชกิจต่าง ๆ มากมายเท่าใดก็ดี ได้ทรงกะไว้ตามกำหนดการว่าจะทรงว่างนับตั้งแต่วันที่ ๓๑ กรกฎาคม จึงมีผู้ทำนายกันว่าคงจะทรงจัดการเสด็จ ออกทะเลกับกองทัพเรือเป็นวาระหนึ่งอย่างแน่นอน.

อุบัติเหตุที่แม่น้ำยังซี

คนอังกฤษทั่วไปทุกเหล่าทุกชั้นทุกพวก มีความโศกเศร้าเสียใจ และโกรธเคือง อย่างยิ่ง ที่เรือรบ อังกฤษอันกำลังแล่นอยู่ตามลำแม่น้ำยังซี ได้ถูกยิ่นใหญ่ของ

กองทัพยก คอมมูนิสต์จีน ยิงจน เสียหาย มิทหาร เรือ อังกฤษถูกยิงตายและบาดเจ็บมิใช่น้อย.

ตามความสังเกตของข้าพเจ้า คนโดยมากดูโกรธ เจ้าหน้าที่ทางรัฐบาลอังกฤษที่ส่งเรือรบไปที่นั่นหรือปล่อย ให้ไปที่นั่น เมื่อควรจะทรายดีอยู่แล้วว่าจีนเขากำลังทำ การรบกันอยู่ทั้งสองฝั่งแม่น้ำ มากกว่าที่จะโกรธกองทัพ คอมมูนิสต์จีนที่ทำการยิง เนื่องด้วยเหตุนั้นพรรคคอม-มูนิสต์อังกฤษจึงถือโอกาสปรักปรำรัฐบาลเสียอย่างรุน-แรง หาว่าซุ่มซ่ามส่งทหารเรือไปให้ถูกฆ่า ประชาชน ทั่วไปก็เห็นด้วย หนังสือพิมพ์ทุก ๆ ฉะบับก็เดินตามรอย ขอให้รัฐบาลสืบสวนและลงโทษผู้ใหญ่คนใดที่ได้ทำการ พลาดไปเช่นนั้น ค่ำวันนี้นายก รมต. มร. แอตตลี ได้ อธิบายในสภาสามัญว่าที่เรือรบแล่นไปนั้น ก็เพื่อไปรับ คนอังกฤษและเข้าของออกมาจากเมืองนานกิง ได้คิด กันว่าจะปลอดภัย เพราะจีนทั้งสองฝ่ายได้ทำสัญญาสงบ ศึกต่อกัน แต่จีนได้เริ่มรบกันอีก เรือจึงถอยกลับออก มาไม่ทัน คำอธิบายนี้ดูยังไม่เย็นที่พอใจ แก่คนทั่วไป นายก รมต. จึงได้สัญญากับท่านผู้นำฝ่ายค้าน มร. เชอร์-

ชิลล์ว่า จะต้อง มีการ ถกเรื่องนี้ กันอย่าง ละเอียด ในสภา สามัญในไม่ช้า.

หัวหน้าคอมมูนิสต์มาในภาคตะวันตกของอังกฤษ

ถึงแม้ว่า หนังสือพิมพ์ไม่ว่า จะเป็นอิสระ หรือของ พรรคใด ๆ และประชาชนทั่วไป จะเดินตามรอยของพรรค คอมมูนิสต์อังกฤษในการ ปรักปรำรัฐบาลว่าทำผิดในการ ส่งเรือรบไปประสพอันตราย ในแม่น้ำยังซีกิ๋ง แต่การที่ คอมมูนิสต์จนยิงเรือรบ อังกฤษทำให้คนอังกฤษส่วนมาก รังเกียจคอมมูนิสต์อังกฤษมากขึ้นอีก อันเป็นข้อที่หัว-หน้าของพรรคคอมมูนิสต์อังกฤษ มร. แฮร์รี ปอลลิตต์นึกไม่ทัน.

ในการเลือกตั้งผู้แทนในเทศบาล มณฑลที่ได้เลือกกันทั่วประเทศเมื่อเร็ว ๆ นี้ พรรคคอนเซอร์เวติฟได้ผลดีมาก จนพรรคโซเชียลิสต์อดตกใจไม่ได้ แต่พรรคคอมมูนิสต์นั้น พ่ายแพ้อย่าง ราบคาบ ไม่มีได้เข้าเป็นสมาชิกเทศบาลในมณฑลได้เลยจนคนเดียว ไม่ช้าจะมีการเลือกตั้งผู้แทนท้องถิ่น หัวหน้าพรรคคอมมูนิสต์จึงเที่ยวเดินทางทั่วประเทศ เพื่อจะพูดโฆษณาช่วยผู้สมัคร

รับเลือกตั้งของตน มร. ปอลลิตต์ เลขาธิการกลางและผู้นำของพรรคคอมมูนิสต์อังกฤษได้กะไว้ตั้งแต่เดือนมกราคม ว่าวันที่ ๒๓ – ๒๔ เดือนเมษายน จะมาพูดในมณฑลเดวอน ยังเอิญเย็นสมัยเวลาที่เรือรบอังกฤษได้ถูกคอมมูนิสต์จีนยิง ทั้งยังเอิญเรือลำนั้นมีฐานทัพอยู่ในมณฑลเดวอน ทหารเรือที่ตายกับบาดเจ็บก็เย็นคนแถบนั้นโดยมาก.

เมื่อวันที่ ๒๓ มร. ปอลลิตต์ ได้พูดกลางแจ้งที่เมืองคาร์ดมัธ คนที่ไปฟังเย็นชั้นกรรมกรทั้งสิ้น พอ มร. ปอลลิตต์ แสดงความเสียใจที่ทหารเรืออังกฤษไปตายและบาดเจ็บในเมืองจีน ผู้ฟังก็โกรธเคืองทันที หาว่า มร. ปอลลิตต์ก็เย็นพวกเดียวกับจีนที่ทำการยิง เพราะเย็นคอมมูนิสต์ด้วยกัน คนหนึ่งเย็นบิดาของทหารที่ตาย ได้ขึ้นไปยนเวทีส่งเชือกเส้นหนึ่งให้แก่ มร. ปอลลิตต์ ยอกให้เอาไปแขวนคอตัวเองเสีย ยังนั้นคนอื่น ๆ ก็พากันโกรธพวกคอมมูนิสต์ ต่างเอาอะไรต่ออะไรขว้างทั้งตรูกันเข้าไปจะทำร้าย แต่ตำรวจมาช่วยทันจึงพาพวกคอมมูนิสต์หลบหนีพ้นอันตรายไปได้ ที่ทำเช่นนั้นมิใช่

เพราะตำรวจเย็นคอมมูนิสต์ เย็นเพราะตำรวจอังกฤษเขาถือตนว่าเขาเย็นข้าราชการประจำ จะเข้าในทางการเมืองฝ่ายใดไม่ได้ เขามีหน้าที่จะคุ้มครองประชาชนทั่วไปที่มิได้ทำผิดกฎหมาย และการที่ มร. ปอลลิตต์กับพวกขึ้นเวทีกลางแจ้งพูดโฆษณาทางการเมือง ไม่ผิดกฎหมายที่ให้เสรีภาพในการพูด.

วันรุ่งขึ้น มร. ปอลลิตต์กับพวกก็ยังกล้าจะขึ้นเวทีอีก คราวนี้เย็นการประชุมภายในโรงใหญ่ที่เมืองปลีมัธ อันเย็นเมืองท่า ในหมู่คนที่ไปที่ไปฟังก็เย็นกรรมกรเกือบทั้งสิ้น แต่มีทหารปนอยู่ด้วย ตามธรรมดาคนอังกฤษชั้นกรรมกรนั้น เวลาฟังผู้พูดการเมืองก็มักจะไม่กลัวจะเย็นคนใหญ่โตถึง รมต. หรือใครก็ตาม ถ้าไม่เห็นด้วยก็เถียงเอะอะ แต่วันนั้นดูพากันเย็นหน้า มร. ปอลลิตต์กันอย่างมาก พอเริ่มพูดก็มีคนขัดคอเอะอะเรื่อยมา มีคนตะโกนว่า "พูดบ้าเหลวไหล" "กลับบ้านเถิด" "กลับไปรุสเซียเสียเถิด" ในไม่ช้าประตูที่ปิดล้นกลอนไว้ก็ถูกพังได้ มีคนวิ่งตรูกันเข้ามาอีกมาก ทหารเรือคนหนึ่งกระโดดขึ้นไปยนเวทีจับ มร. ปอลลิตต์ส้นเล่นเสีย

ราวกับเย็นหุ่น จนตำรวจที่มีประจำการดึงเอาออกไปเสียได้ คราวนี้คนอื่นๆ ก็พากันเอามันเทศเน่า ไข่เน่า เก้าอี้เหล็ก ขว้างปาขึ้นไปบนเวที มร. ปอลลิตต์กับพวกหัวหน้าคอมมูนิสต์ต้องถอยไปอยู่หลังเวที จนตำรวจห้ามปรามได้สำเร็จ และยังคับให้ผู้ฟังทั้งหมดนั่งลงเงียบๆ.

พอ มร. ปอลลิตต์ขึ้นเวทีอีกก็พูดว่า "เพื่อนทั้งหลาย" ก็ถูกผู้ฟังโห่ร้อง และฮาป่าพลาง ร้องกันว่า "แกไม่มีเพื่อนที่ เพื่อนของแกอยู่รุสเซีย" ในที่สุด มร. ปอลลิตต์พูดอะไรไม่ได้ เลยต้องยอกเลิกการประชุม ตำรวจได้ขับไล่คนอื่นๆ ออกจากโรงได้สำเร็จ แต่เขาก็พากันไปคอยอยู่ข้างนอก ต่างมีก้อนอิฐและอะไรต่างๆ เพื่อจะขว้างหน้าพวกคอมมูนิสต์ พวกนั้นเลยออกจากโรงนั้นไม่ได้ ถูกล้อมอยู่ถึง ๔ ชั่วโมง ขืนออกไปอาจจะเย็นอันตรายอย่างสาหัส ในที่สุดตำรวจก็สามารถขับไล่คนทั้งหลายให้กลับบ้านได้หมด จึงพา มร. ปอลลิตต์ออกจากโรงที่ประชุมนั้นได้.

ถึงแม้ประชาชนทั่วไป จะไม่พอใจในเจ้าหน้าที่รัฐบาลที่ส่งเรือรบไปสู่อันตรายก็จริง แต่การที่คอมมูนิสต์

จีนยิ่งเรืออังกฤษครั้งนั้น ทำให้ยังเกิดการโกรธเคืองและเกลียดแค้นต่อคอมมูนิสต์รุนแรงขึ้นกว่าแต่ก่อนเป็นอันมาก.

วันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๔๙๒

สะแตนลีย์ผู้ลึกลับ

ผู้อ่านคงจะจำได้ว่าในระหว่างการไต่สวนเรื่องมีผู้ถูกหาว่าติดสินบนเมื่อต้นปีนั้น มีพะยานสำคัญผู้หนึ่งเป็นคนมีเลือดยิวเดิมมาจากประเทศโปลันด์ เป็นผู้ที่ทำการติดต่อกันระหว่างผู้ที่ถูกกล่าวหา และคนๆ นั้นเองก็เลยมีชื่อเสียงว่าเป็น "เจ้าแห่งตลาดมืด" ผู้นั้นมีนามมากมายหลายอย่าง แต่ที่เรียกกันทั่วไปนั้นคือ ซีดนีย์ สะแตนลีย์.

เมื่อการไต่สวนได้จบลง รัฐบาลอังกฤษได้ตกลงจะขับไล่ให้สะแตนลีย์ออกไปเสียจากประเทศอังกฤษ แต่ก็ทำไม่สำเร็จ เพราะไม่ปรากฏแน่ว่ามีสัญชาติอะไรมาแต่เดิม จริงๆ จึงไม่ทราบว่าจะส่งกลับไปประเทศไหน

เมื่อจะถูกส่งกลับโปลันด์ สะแตนลิย์ตกใจมาก ทั้งนี้เพราะรัฐบาลชั่วขณะนั้นของโปลันด์เป็นคอมมูนิสต์ สะแตนลิย์ได้เคยแสดงตนเป็นปรปักษ์อันรุนแรงของคอมมูนิสต์ถึงกับยอกว่าถ้าถูกส่งกลับโปลันด์เป็นถูกฆ่าตายแน่ ๆ ต่อมาสะแตนลิย์ถูกบังคับให้ไปมีการไต่สวนที่สถานกงสุลโปลันด์ ณ กรุงลอนดอนก็แก้ตัวได้สำเร็จว่าไม่มีสัญชาติโปลันด์ จึงถูกส่งกลับไปประเทศนั้นไม่ได้ เมื่อเป็นเช่นนั้นจึงมีคนอังกฤษมิใช่น้อยที่เห็นว่ารัฐบาลควรจะถอนคำสั่งเนรเทศสะแตนลิย์เมื่อทำไม่ได้จริง ๆ แต่รัฐบาลก็ไม่ยอมถอน ตามกฎหมายที่อังกฤษ ชาวต่างประเทศที่กำลังคอยการเนรเทศ คงอยู่ตามบ้านช่องตนหรือญาติพี่น้องได้ แต่ต้องไปรายงานตนเองกับตำรวจตลอดเวลา.

ในกลางเดือนกุมภาพันธ์ ข้าพเจ้าได้ไปดูละครพูดเรื่องหนึ่งที่กรุงลอนดอน นั่งอยู่ที่แนวเก้าอี้อันอยู่เกือบติดเวที เมื่อละครกำลังแสดงอยู่ เผอิญมองขึ้นไปทางบ็อกซ์อันหนึ่งอยู่เบื้องบนข้าง ๆ เวที เห็นคนดูผู้หนึ่งชะโงกหน้าออกมาดูจากบ็อกซ์ หวังเราะเฮฮาสนุกสนานในเรื่องละคร อันมีบทบาทตลกขบขันเกี่ยวกับตลาดมืด

ทั้งสิ้น ข้าพเจ้าอดประหลาดใจไม่ได้ เพราะจำได้ถนัดว่าผู้นั้นมิใช่ใครอื่นไกล คือสะแตนลีย์ผู้มีฉายาว่าเป็น "เจ้าแห่งตลาดมืด" นั่นเอง.

ต่อมาก็มีข่าวอันน่าตื่นเต้นว่าสะแตนลีย์ขาดไปรายงานตนเองต่อตำรวจ ในไม่ช้าก็มีข่าวอย่างแน่นอนว่าสะแตนลีย์หนีหายไปจากอังกฤษได้สำเร็จ แม้ตนจะไม่มีหนังสือเดินทางเลย ยังนึกทายกันแล้วว่าสะแตนลีย์ได้ลงเรือกรรเชียงเล็ก ๆ ออกไปในทะเล เป็นทีว่าไปเที่ยวประเดี๋ยวประด๋าวหรือไปตกปลาเล่นสนุก ๆ แล้วก็มีเรือกลไฟขนาดย่อมมารับไปฝรั่งเศส เมื่อไปถึงก็แอบเข้าฝรั่งเศสจนได้ แล้วหลีกหลบตำรวจไปได้ตลอดประเทศจนไปลงเรือที่เมืองมาร์เซย์ เดินทางต่อไปจนถึงประเทศอิสเรล นามใหม่ของรัฐยิวที่ปาเลสไตน์ อันบัดนี้เป็นอิสสระ เมื่อสะแตนลีย์แถลงที่อังกฤษว่าเขาถือตัวเขาเป็นราษฎรประเทศอิสเรล เจ้าหน้าที่ของประเทศนั้นไม่ยอมรับ ทั้งไม่เปิดโอกาสให้เข้าประเทศ แต่บัดนี้เมื่อหลบหนีเข้าไปได้จริง ก็ดูไม่แสดงการขัดข้องอย่างใด.

เมื่อสะแตนลีย์หลบหนีไปได้จากอังกฤษ ทั้ง ๆ ที่ไม่

มีหนังสือเดินทาง ทำให้ประชาชนอังกฤษส่วนมากไม่พอใจอย่างยิ่ง บ้างก็ว่าตำรวจหละหลวมเหลวไหล จึงแสดงความโกรธเคืองตำรวจกันเป็นอันมาก บ้างก็หัวเราะเยาะเย้ยตำรวจว่าพลาดท่าอย่างยิ่ง ความจริงที่คิดดังนั้นเป็นการอยุติธรรมต่อตำรวจ ไม่ว่าประเทศใดผู้ที่มิได้ถึงกับอยู่ในที่คุมขัง ถ้าตั้งใจจะหนีจริง ๆ ตำรวจก็ห้ามปรามไม่ได้ เขตต์แดนของประเทศโดยมากยาวเหยียดตั้งหลายพันกิโลเมตร จะไปคอยเฝ้ายามอยู่ทั่วไปอย่างไรได้ ยิ่งเป็นผู้มีเงินทองหรืออิทธิพลแล้วยิ่งหนีได้ง่าย เมืองอังกฤษแม้จะเป็นเกาะมีน้ำทะเลล้อมรอบก็เช่นเดียวกัน การหนีโดยเรือยินของเอกชนง่ายที่สุด ยิ่งเป็นขนาดเยาที่ขึ้นลงได้ในสนามอันไม่ต้องกว้างนัก ผู้ขับเรือยินไปลงที่สนามทางราชการ พยกับเจ้าหน้าที่ให้ตรวจหนังสือเดินทาง ฯลฯ ฯลฯ ทำเป็นที่จะไปฝรั่งเศสคนเดียว พอตรวจเสร็จแล้วก็แสร้งทำเป็นยินไป แล้วหวนกลับมาลงอีกในสนามที่ลับ แล้วก็รับผู้หนียินขึ้นต่อไปได้ ข้าพเจ้ายังไม่แลเห็นว่าตำรวจจะห้ามปรามได้อย่างไร ถ้าจะป้องกันมิให้สะแตนลีย์หนี รัฐบาล

ก็จะต้องสั่งให้ตำรวจจับสะแตนลีย์คุมขังไว้ รัฐบาลน่าจะเห็นว่าไม่มีเหตุผลเพียงพอจึงมิได้สั่งให้ ทำเช่นนั้น.

ขณะเมื่อได้หนีไปถึง อิสเรล แล้ว อย่าง เรียบ ร้อย สะแตนลีย์ก็เผยหน้าออกมา มีการให้อินเตอร์วิวกับนักหนังสือพิมพ์ บอกว่ายังไม่แน่ว่าจะทำมาหากินอย่างไร แน่ เขาถือว่าเขาเป็นชาติอิสเรลมาแต่กำเนิด ได้เคย เป็น สมาชิก สมาคมลับที่ พยายามจะ ยกย่อง อิสเรล ขึ้น เป็นประเทศอิสระมานมนานแล้ว เรื่องที่เอาใจใส่มาก ที่สุดก็คือหนังสือชีวประวัติของเขา ที่ได้แต่ง ขึ้น เขา อยากจะให้หนังสือเล่ม นั้นออก พิมพ์ขายได้ สำเร็จ ก่อน การเลือกตั้งใหญ่ในอังกฤษคราวหน้า เขาแน่ใจว่า ถ้า ออกมาทันก่อนรัฐบาลชุดนี้จะ หมดอายุ จะมี รมต. ต้อง ถูกประณาม และ จะต้อง ลาออก เพราะมี มลทิน หลายคน ว่ามี รมต. ที่เกี่ยวข้องเรื่องสินบน ที่ยังไม่ถูก เอ่ย นามใน การไต่สวนอีกหลายคน แต่ยังไม่พูดเพิ่มเติมว่าเป็น ใคร.

สะแตนลีย์ว่าเมื่อยังอยู่ในอังกฤษ ภายหลังการไต่สวนเขาได้รับจดหมายจากบุคคลจากทุกอาชีพทุกชั้น

เป็นจำนวนตั้งกว่าแสน ชมเชยเขาว่าเป็นคน ๆ เดียวที่กล้าประชันหน้า และต่อสู้กับรัฐบาล ฉะเพาะอย่างยิ่งท่านหัวหน้าอัยยการ (อันเป็นตำแหน่งการเมือง) เซอร์ฮาร์ตลีย์ ชอครอสส์ ในจดหมายหลายฉะบับผู้เขียนออกความเห็นว่า สะแตนลีย์ควรจะได้รับตำแหน่งนายก รมต. แทน มร. แอตตลี หรือ รมต. ว่าการคลังแทน เซอร์สะแตฟฟอร์ด คริปปส์ พอมาถึงในไม่ช้าสะแตนลีย์ ส่งโทรเลขไปถึง เซอร์ ฮาร์ตลีย์ ชอครอสส์ อย่างเยาะเย้ยในการที่เขาหนีไปถึงอิสเรล แทนจะได้ถูกส่งไปโปลันด์ตามความประสงค์ของรัฐบาลอังกฤษ.

การกินอยู่ของสะแตนลีย์ที่ในอิสเรลดูหรูหรามั่งคั่งสบายดียิ่ง แม้ว่าที่ทางอังกฤษจะล้มละลายแล้วก็ดี ต้องนับว่าสะแตนลีย์ผู้นี้เป็นบุคคลที่แปลกยิ่งคนหนึ่ง อันคงจะเรืองนามไปอีกนานเป็นแน่.

พระราชวงศ์

หมู่นี้ประชาชนกำลังมีความพอใจกันมาก ที่สมเด็จพระเจ้ายอร์ชที่ ๖ ดูกลับทรงสบายดีขึ้นเรื่อยตามลำดับ ได้มีหมายกำหนดการเสด็จงานต่าง ๆ หลาย

อย่างในระหว่างฤดูร้อนออกมาแล้วมิใช่น้อย การตรวจพลสวนสนามทหารรักษาพระองค์เมื่อต้นเดือนหน้า พระเจ้าแผ่นดินก็จะเสด็จตรวจเอง แต่คราวนี้คงจะไม่ทรงม้าเช่นเคย แต่ยังไม่มีกำหนดแน่ว่าจะเสด็จรถม้าพระที่นั่งหรือรถยนตร์สมัยใหม่ของกองทัพบก ข้าพเจ้าเชื่อว่าน่าจะเป็นรถม้า ทั้งนี้เพราะทหารที่เข้าสวนสนามจะแต่งเต็มยศสวมเสื้อแดงหมวกขนสัตว์ดำอย่างเต็มที่ พระเจ้าแผ่นดินก็จะทรงเต็มยศ ทรงรถม้าน่าจะงามมากกว่ารถยนตร์ของทหารยกทาสีกากีเป็นแน่.

การแข่งม้าหลวงที่สนามแอสกอต เป็นงานสนุกสนานประจำปีอันสำคัญยิ่งแห่งหนึ่งของอังกฤษ นอกจากเป็นการแข่งม้าแล้วยังเป็นการเข้าเผ้าด้วยกลายๆ คือเขาจัดสนามกับอัฒจันท์คนดูเป็นหลายๆ แห่ง ขายตั๋วราคาต่างๆ กัน แต่มีแห่งหนึ่งเรียกว่า สนามหลวง มีรั้วกั้นใครเข้าไม่ได้ ถ้าไม่มีตั๋วติดเสื้อ ตั๋วนั้นต้องมีนามของผู้ถือเขียนไว้ด้วย การเข้าสนามหลวงนั้น แม้ผู้ใดจะร่ำรวยเท่าใด จะเอาเงินเข้าทุ่มเทเท่าใด ก็ซื้อไม่ได้ ถ้ามิได้รับอนุญาตจากเจ้าหน้าที่กรมวัง การได้เข้าจึงยัง

นับว่าหรูหรา การที่อังกฤษเขาทำเช่นนั้น เขาไม่ถือว่าขัดกับลัทธิประชาธิปไตยที่เขานับถือ ทั้งนี้เพราะเขารู้สึกว่าถ้าไหน ๆ จะมีพระเจ้าแผ่นดินไว้แล้ว ต้องมีการเชิดชูท่านไว้บ้าง มิฉะนั้นจะเสื่อมเสียหมด การมีพระเจ้าแผ่นดินก็เลยไร้ประโยชน์ ความจริงผู้ที่เข้าในสนามหลวงได้ก็นับหมื่น เป็นพวกทูตานุทูตกับภรรยา คณะรัฐบาล ข้าราชการชั้นสูง นายทหารชั้นผู้ใหญ่ นายทหารรักษาพระองค์ บุรุษสตรีที่ได้เคยเข้าเฝ้าเป็นทางการ ข้อสำคัญก็คือผู้ที่ประพฤติตนไม่ดี หรือมีอาชีพอย่างไม่สมควร เข้าไม่ได้ นอกจากนั้นภายในสนามหลวงยังมีบ๊อกซ์หลวง แต่นั้นขึ้นไปได้แต่ผู้ที่สมเด็จพระเจ้าแผ่นดินและสมเด็จพระราชินีทรงเชิญเป็นพิเศษ.

ในสมัยสี่วันของการแข่งม้าที่แอสกอต พระเจ้าแผ่นดินประทับที่พระราชวังวินด์เซอร์ เสด็จโดยรถยนต์ไปจนถึงใกล้สนาม แล้วเสด็จขึ้นรถม้าพระที่นั่งเทียมสี่มีกระบวนรถม้าตามหลายคัน ขบวนรถม้าก็แล่นผ่านสนามแข่งไปสู่สนามหลวง มีคนขี่ม้าแซงสวมเสื้อแดงน่าดู ประชาชนที่มาดูนับหมื่นนับแสนก็โยกหมวกโยก

มือโห่ร้องแสดงความยินดี ถวายพระพรเย็นที่น่าปลื้มใจแทนพระเจ้าแผ่นดินมาก ถึงแม้ผู้ที่เข้าไปดูได้ในสนามหลวงจะมีเพียงหมื่นคน แต่แอสกอตมีคนไปดูนับแสนที่ดูมีทุกราคาสำหรับคนทุก ๆ ชั้น เย็นที่ประกวดการแต่งกายระหว่างสตรีอย่างสนุกสนานกันมาก.

เนื่องด้วยพระเจ้าแผ่นดินประชวร ปีนี้จึงมีผู้เกรงกลัวกันมากกว่าจะกร่อย เพราะถ้าพระเจ้าแผ่นดินไม่เสด็จก็จะดูไม่ครึกครื้นอย่างธรรมดา ขาดกระบวนและอะไรต่าง ๆ บัดนี้ยังไม่มีประกาศว่าจะเสด็จหรือไม่ แต่เท่าที่ผู้เชี่ยนทรายมาทางภายในเชื่อว่าจะเสด็จเย็นแน่.

สมเด็จเจ้าฟ้าหญิงเอลิซะเบธ พระรัชชทายาทกับพระสวามี ดุ๊ก แห่ง เอดินบะระ ก็ดูทรงมีราชกิจประจำอยู่อย่างมิได้หยุดหย่อน ดูต้องเสด็จไปโน้นไปนี่ทั่วพระราชอาณาจักร์ แต่เย็นราชกิจที่ไม่ควรจะทำให้ทรงเหน็ดเหนื่อย แม้จะทรงเหนื่อยทางพระกาย ก็คงจะอิ่มพระทัย เพราะเสด็จไปไหนก็ดูมีคนยินดียินดีชื่นชมยอมรับเสด็จอยู่ทั่วไป.

สมเด็จเจ้าฟ้าหญิงมาร์กาเรต ยังไม่เสด็จกลับมา

จากการเที่ยว ประเทศอิตาลี การเสด็จอิตาลีคราวนี้ ดูไม่เย็นที่ถูกใจคนอังกฤษทั่วไป แต่เขาก็ไม่เห็นว่าเย็น ความผิดของเจ้าหญิง เขาไม่พอใจในการจัดการของเจ้าหน้าที่อังกฤษมากกว่า คือคนโดยมากอยากจะให้เจ้าหญิงได้ พัก ผ่อน และ อยู่ อย่าง เงียบ ๆ สบาย พระทัยจริง ๆ แทนที่จะเย็นเช่นนั้นไม่ว่าจะเสด็จไปไหน ก็มีประชาชนชุลมุนกันมาเฝ้าทุกหนทุกแห่ง ทั้งนักถ่ายรูป หนังสือพิมพ์ ทุกชาติ ทุกภาษา ก็รุมกันถ่าย อย่างแน่นอยู่เรื่อย คนอังกฤษส่วนมากเขาทราบดีว่าเจ้าหญิงอันงามของเขาย่อมเย็นที่สนใจแก่ชาวอิตาเลียน และกับนักหนังสือพิมพ์ เขาจึงเห็นว่าทางอังกฤษควรจะร่วมมือกันกับทางอิตาลี จัดให้เสด็จออกอย่างเปิดเผยให้ประชาชนได้เฝ้าเสียเย็นครั้งเย็นคราว ให้เสด็จออก พบ กับคณะหนังสือพิมพ์เช่นเดียวกัน ให้เขาถ่ายรูปเสียจนเต็มพอใจ นอกจากนั้นก็ให้ทรงพักผ่อนอย่างสบายพระทัย นี่ทางเจ้าหน้าที่แสดงว่า จะให้ทรงอยู่ อย่างเงียบ ๆ ตลอดเวลา ไม่ยอมจักเปิดเผยเสียเลย แล้วก็ป้องกันคนและหนังสือพิมพ์ไม่ได้ ยืนกันมาหนาแน่นไม่ว่าจะเสด็จไปไหน แม้

ทรงเสื้ออาบน้ำจะดำเนินลงทะเล ก็ถูกถ่ายรูปโดยกล้องมิเลนส์ทางไกล ความจริงก็ทรงเสื้ออาบน้ำอย่างแบบที่หญิงสาว ๆ รุ่นเดียวกับพระองค์ใช้กันอยู่ทั่วไป แต่เมื่อมีพระรูปเจ้าหญิง ของเขาลง หนังสือพิมพ์เช่นนั้น คนอังกฤษเขาก็ไม่ชอบ.

การที่ถูกห้อมล้อมไปด้วยประชาชนและกล้องถ่ายรูปในเมื่อควรจะเย็นเวลาพักผ่อน เจ้าหญิงเองทรงรู้สึกอย่างไรไม่ปรากฏ แต่ผู้เขียนหวังว่าจะมีโอกาสได้ทรายสักวันหนึ่ง.

เสด็จเที่ยวอิตาลีครั้งนี้ได้เกิดเรื่องอื้อฉาวขึ้นในประเทศฝรั่งเศส คือรัฐบาลฝรั่งเศสเมื่อเร็ว ๆ นี้ได้ถึงกับยึดและทำลายหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์ชื่อ "ฝรั่งเศส–วันอาทิตย์" รวมทำลายเสียเมื่อวันออกนั้นเป็นจำนวนถึง ๔๕๐,๐๐๐ ฉะบับ.

เหตุเกิดขึ้นเพราะเจ้าหน้าที่ทางสถานทูตอังกฤษที่กรุงปารีสทรายขึ้นว่า หนังสือพิมพ์ฉะบับนั้นจะมีภาพออกพิมพ์อันไม่สมควร จึงโทรศัพท์ไปร้องทุกข์ยังกระทรวงการต่างประเทศของฝรั่งเศส ม. ชูมาน รมต. ว่า

การต่างประเทศได้เอาใจใส่สอดส่องในเรื่องนั้นโดยตนเอง จนถึงกับออกคำสั่งให้ยึดและทำลายหนังสือพิมพ์ที่ทำผิดเสียทั้งหมด โดยอ้างเหตุผลว่าได้เตรียมจะนำพระรูปของเจ้าฟ้าหญิงมาการ์เรตออกพิมพ์อันอยู่ในขนาด "ลามก."

รมต. ได้ปฏิบัติไปตามบทกฎหมายฝรั่งเศส ซึ่งเปิดโอกาสให้รัฐบาลยึดหนังสือพิมพ์ที่มีเรื่องราวหรือภาพอันจะทำให้ผู้อ่านลบหลู่ดูหมิ่นประมุขแห่งชาติต่างประเทศ หนังสือพิมพ์นั้นได้เตรียมจะลงภาพเจ้าฟ้าหญิงมาร์กาเรตในอิตาลีถึง ๘ ภาพ ศาลก็ได้เริ่มไต่สวนจะเอาความผิดแก่ผู้รับผิดชอบในการพิมพ์ภาพเหล่านั้น เพราะเป็นภาพที่จะนำความเสื่อมเสียมาสู่ประมุขแห่งชาติต่างประเทศ เป็นความผิดที่อาจจะทั้งถูกจำและปรับ.

คนภายนอกก็ย่อมไม่ทราบว่าภาพนั้นเสียหายอย่างใด แต่การใช้กล้องมิเลนส์ยาวกันนั้นย่อมนำอันตรายมาได้มาก เพราะอาจจะถ่ายตอนใดตอนหนึ่งซึ่งผู้ถูกถ่ายไม่ทราบเลยว่ามีคนถ่ายรูปตนอยู่.

เปิดทางเข้ากรุงเบอร์ลินอีก

การที่รัฐบาลโซเวียตตกลงจะเปิดหนทางให้อังกฤษ ฝรั่งเศสกับอเมริกา ส่งคนและเข้าของเข้าไปในเขตต์ย่อยของตนในกรุงเบอร์ลินได้เมื่อวันที่ ๑๒ แทนที่จะต้องนำหรือขนเข้าของไปได้โดยทางเรือบิน ๆ ผ่านของเขตต์ใหญ่ควบคุมเยอมนีของโซเวียต ดูเย็นที่พอใจแก่คนหมู่มาก เพราะการยึดป้องกันมิให้สัมพันธมิตรภาคตะวันตกติดต่อกับเขตต์ย่อยของตนในกรุงเบอร์ลิน ทำให้มีคนพากันคิดกลัวกันอยู่มากว่าอาจจะเย็นข้อแสดงว่าโซเวียตจะท้ารบ นโยบายของ มร. เบวิน ซึ่งรัฐบาลอังกฤษสนับสนุน และมีคนโดยมากสนับสนุนด้วย จึงเคยมีคนไม่เห็นด้วย เกรงกลัวไปว่าจะทำให้เกิดมหาสงครามอีก ถึงกับคนหมู่น้อยนั้นย่นว่าเมื่อกรุงเบอร์ลินยังเอิญอยู่ในเขตต์ใหญ่ของโซเวียต ถูกตัดออกห่างไม่ติดต่อกับเขตต์ใหญ่ในเยอรมนีของสัมพันธมิตรภาคตะวันตก สามชาตินั้นก็ควรจะเลิกมีเขตต์ย่อยในกรุงเบอร์ลินเอาเสียเลย สู้มาควบคุมกันอยู่แต่เพียงในเขตต์ใหญ่ทั้งสามของตนดีกว่า.

ยัดนั้เมื่อทางโซเวียตตกลงจะเปิดทางเดินให้เข้าได้ทางรถไฟรถยนตร์และเรือในคลองคนเกือบทั่วไปก็พากันยินดีว่า มร. เบวินได้คิดถูก แล้วที่ไม่ยอม แพ้โซเวียตเลยพากันพูดว่าทางโซเวียตนั้นชอบขู่ ยิ่งยอมแพ้โดยหวังว่าเขาจะดีด้วย และกลัยอมทางอื่นบ้าง เขาก็กลัยขู่ยิ่งขึ้น สู้ยืนยันไม่ยอมแพ้โซเวียตดีกว่า ถึงแม้จะมีอันตรายจนอาจจะเกิดมหาสงครามก็ดี เมื่อเป็นเช่นนี้ใคร ๆ โดยมากเลยนึกว่าโซเวียตยอมแพ้แล้ว ไม่กล้าจะรบจริง ๆ จึงได้เปิดทางให้ได้.

ผู้ที่ไม่เห็นด้วยในความคิดเช่นนั้นก็มีอยู่ นับแบ่งออกได้เป็นสองพวก พวกหนึ่งนั้นว่าที่โซเวียตยอมเปิดทางเข้ากรุงเยอร์ลิน ก็เพราะโซเวียตเกรงกลัวสนธิสัญญาแอตแลนติก ฉะนั้นถ้าเปิดทางเข้ากรุงเยอร์ลินเสียเร็ว ๆ ชาติที่เข้าร่วมอยู่ในหมู่เซ็นสนธิสัญญาโดยไม่เต็มใจจริง ๆ ได้เข้าไปอยู่ด้วยเพราะกลัวโซเวียตจะบุกรุก ก็จะเริ่มเถียงได้ว่าโซเวียตนั้นมีใจดีคิดหวังแต่จะรักษาสันติภาพ ดูสิ การเปิดทางเข้ากรุงเยอร์ลินยัดนี้ก็กลัยเปิดให้แล้ว ฉะนั้นจะต้องบำรุงกำลังรวบรวมชาติ

ภาคตะวันตกกันไว้ทำไม ศัตรูอย่างอื่นที่อาจจะมีได้ก็ไม่มี มีแต่โซเวียตเท่านั้น เมื่อโซเวียตคืออย่างนี้แล้ว ก็ไม่ต้องกลัวอะไรอีกต่อไป การรวบรวมกำลังสะสมเยื่นพวกพ้องภาคตะวันตก โดยสนธิสัญญาแอตแลนติกก็ไม่จำเป็น จะละทิ้งเสียได้ เมื่อเป็นเช่นนั้นก็จะเป็นประโยชน์แก่โซเวียต ที่จะเลยเป็นมหาอำนาจโดดเดี่ยวที่มีกำลังทหารมากที่สุด.

อีกพวกหนึ่งเขาออกความเห็นว่าการที่โซเวียตทำดีในยุโรปขณะนี้ จนแม้แต่ทางวิทยุกระจายเสียงที่เคยด่าว่าประเทศภาคตะวันตกมาตลอดเวลา ก็กลับเลิกการด่า กลับกล่าวว่ามิตรภาพระหว่างมหาประเทศทั้งสาม คือ อังกฤษ อเมริกา กับโซเวียต ซึ่งได้โค่นมหายักษ์เยอรมนีลงเสียได้ด้วยกันนั้น เป็นของดีประเสริฐที่สุดในโลก คนพวกนี้เขาเห็นว่าการทำดีของโซเวียตนั้นเป็น การตบตาที่กำลังได้ผลประโยชน์อย่างดียิ่ง ในทวีปอาเซีย มัวให้อังกฤษอเมริกาโล่งใจคือกดใจอยู่ทางตะวันตก จะแลไม่เห็นว่าทางตะวันออกโซเวียตกำลังใช้คอมมูนิสต์ในประเทศต่าง ๆ ฉะเพาะอย่างยิ่งในประเทศจีน

แผ่อำนาจและอิทธิพลของโซเวียตได้เท่าใด ผู้เขียนเองเห็นว่ามีเหตุผลปนกันทั้งสามประการ เหตุรวมคือจอมพลสตาลินได้หันกลับเข้าหานโยบายทางต่างประเทศของเลนิน ผู้นำเดิม ที่ว่านโยบายการต่างประเทศนั้นต้องยึดและหดไปได้ทุกทางแล้วแต่จะอนุโลมตาม พฤติการณ์.

ข้อที่โซเวียตอยากจะเผยแผ่อิทธิพลไปทุกทางนั้นไม่มีปัญหา เพราะในหนังสือที่เลนินและสตาลินเองเคยแต่งได้ก็ยิ่งชัดไว้แล้ว แต่เขาชอบแผ่โดยสันติภาพ โดยให้ประชาชนเย็นคอมมูนิสต์ไปเองดีกว่า ดังได้พยายามทำในอิตาลีแต่ยังไม่สำเร็จ ถ้าประชาชนไม่เย็นคอมมูนิสต์เร็วพอ ก็ใช้ยุยงพวกใดพวกหนึ่งให้ก่อการจลาจลภายในดังทำได้สำเร็จในเชโกสโลวาเกีย แต่ถ้าทำดังนั้นไม่ได้ก็ต้องใช้การรบเช่นในประเทศจีน ในยุโรปภาคตะวันตกการเผยแผ่ลัทธิคอมมูนิสต์ได้ชงักลง เพราะแผนการณ์ช่วยยุโรปของมาร์แชลล์ ดังนั้นจึงเกลียดชังแผนการณ์มาร์แชลล์อย่างยิ่ง ถ้าท่านอ่านหนังสือของคอมมูนิสต์หรือฟังคอมมูนิสต์หรือ "เพื่อนเดินทาง" พูดจะได้ฟังคำด่าแผนการณ์นั้นอย่างรุนแรง แต่ถ้าจะใช้

การรบก็ออกจะหมด การได้เปรียบ เพราะสนธิสัญญาแอตแลนติก จึงโกรธการเซ็นสนธิสัญญานั้นอย่างเย็นไฟจนถึงกับหาว่าก่อสร้าง หมู่สัมพันธมิตรขึ้นเพื่อจะทำการรบยุกรุกโซเวียต แม้แต่เขาจะได้บ่งไว้อย่างชัดเจนในสนธิสัญญานั้นแล้วว่าเขารวมกันเพื่อต้านทานรับ ไม่ใช่คิดจะรุก.

รัฐบาลโซเวียตมีอำนาจ และอิทธิพลเหนือคอมมูนิสต์ทั้งหลายทั่วโลกในเวลานั้น นอกจากจอมพลติโต ผู้นำประเทศยูโกสลาเวีย อันเป็นคนเดียวที่ถึงเป็นคอมมูนิสต์ แต่ไม่ยอมอยู่ใต้อำนาจของโซเวียต จึงถูกด่าว่าปรักปรำทางวิทยุและทางหนังสือพิมพ์อยู่ทุก ๆ วัน ทั้งของโซเวียตเองและทั้งของประเทศคอมมูนิสต์อื่น ๆ ที่อยู่ใต้อำนาจของโซเวียตโดยตรงเช่น โปลันด์ เชโกสโลวาเกีย รูเมเนีย ฮังการี บัลกาเรีย เป็นต้น นอกจากด่าว่าอยู่ทุกวันแล้ว ยังยึดการส่งสินค้าอีกด้วย ถึงกระนั้นติโตก็ไม่ยอม จะเอาติโตให้แพ้ได้ก็มีวิธีเดียวคือโดยทำการรบ แต่กำลังทหารของติโตก็ไม่น้อย ทั้งประเทศก็มีภูเขามาก ทำการรบยาก โซเวียตเคย

เห็นฤทธิ์ติโตมาแล้ว เมื่อสมัยเย็นแม่ทัพของกองทัพใต้ดิน ทำการรบกับกองทัพเยอรมันอันมีจำนวนถึง ๒๒ กอง พลใหญ่อยู่ได้เย็นนาน.

ถ้าจะสังเกตดูความรู้สึกของ รัฐบาลโซเวียตอันมีอำนาจเหนือคอมมูนิสต์ทั่วโลก นอกจากติโตและพวกพ้อง ก็จะเห็นได้โดยวิธีหนึ่ง คือผู้ใดหรือสิ่งใดที่รัฐบาลโซเวียตกลัว ผู้นั้นและสิ่งนั้นจะต้องถูกด่าว่าปรักปรำโดยคอมมูนิสต์ทั่วโลกอย่างไม่มีเวลาพักผ่อน ผู้ที่ถูกด่ามากที่สุดเวลานี้คือ เชอร์ชิลล์ กับ ติโต เบวินนั้นค่อยซาลงไปแล้ว แต่แผนการณ์มาร์แชลล์กับสนธิสัญญาแอตแลนติกละไม่ได้ที่เดียว ได้ยินถึงเย็นไม่ได้ เย็นขมิ้นกับปูนสำหรับคอมมูนิสต์อย่างรุนแรงยิ่งเสมอ.

คอมมูนิสต์ในอาเซีย

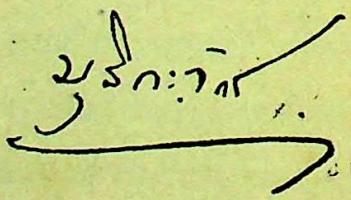
ทางอังกฤษเวลานี้กำลังเย็นห่วงถึงการขยายตัวของคอมมูนิสต์ในทวีปอาเซียอยู่มาก ฉะนั้นจึงอยากจะเย็นมิตรไว้กับอินเดีย ฉะเพาะอย่างยิ่งกับตัวนายกรมต. เนห์รู เอง เพราะเชื่อว่าไม่ชอบคอมมูนิสต์ ฉะนั้น ข้าพเจ้าจึงได้ทำนายไว้ในจดหมายฉะบับก่อนว่า

ถ้าอินเดียอยากจะอยู่ในหมู่ชาติรวมแม้จะเย็นริบ๋ยลิค ก็คงจะอยู่ได้ ก็ได้เย็นไปจริงดังที่ข้าพเจ้าทำนายไว้ทุกประการ แต่การที่ว่าเนห์รูจะกลับไปเกลี้ยกล่อมพวกของตนเองได้ยากที่จะให้อยู่ในหมู่ชาติรวมนั้น ดูข้าพเจ้าออกจะผิดเพราะเนห์รูกำลังทำได้ดี อันน่าจะส่อให้เห็นได้ละกระมังว่าชาวอินเดียส่วนมากกลัวคอมมูนิสต์มากกว่ารังเกียจอังกฤษอันเย็นนายเดิม.

วันนี้ข้าพเจ้ามีโอกาสคุยกับ ส.ส. อังกฤษคนสำคัญผู้หนึ่ง เย็นสมาชิกสภาสามัญ เขาว่าในหมู่ ส.ส.อังกฤษกำลังเอาใจใส่ในเมืองไทยกันเย็นอันมาก ไม่ว่าพรรคไหน เพราะเชื่อกันว่าเมืองไทยจะเย็นป้อมค่ายสำคัญอันหนึ่งที่จะต้านทานการเผยแผ่คอมมูนิสต์ในอาเซีย แต่เขาว่าเย็นข้อน่าเสียดายที่ในหมู่ ส.ส. ไม่มีผู้ใดเข้าใจซาบซึ้งถึงสภาพการณ์ในเมืองไทยดีจริง ๆ เลย จะไปหาหนังสืออะไรมาอ่านเล่าเรียนก็ไม่มี เขาว่าพวก ส.ส. พากันหนักใจมากกว่าหมู่นี้เมืองไทยเราดูมีการดึงเครียดและจลาจลกันบ่อย ๆ ทำให้ออกจะลดความไว้ใจของพวก ส.ส. เขาอยากทราบว่าจลาจลกันทำไม แต่ข้าพเจ้า

ตกลงใจอยู่แน่วแน่ว่าจะไม่แตะต้องหรือเกี่ยวข้องกับการเมืองของไทยอย่างใดเลย ข้าพเจ้าจึงไม่มีความรู้หรือความรู้สึกที่จะตอบเขาได้ ขอนำความรู้สึกในหมู่ ส.ส. อังกฤษมาเล่าสู่กันฟังเท่านั้น และขอเตือนว่าเย็นความรู้สึกของ ส.ส. ทั่วไป ไม่ใช่เย็นความรู้สึกของรัฐบาลอังกฤษ ซึ่งข้าพเจ้าจะทราบไม่ได้.

เข้าใจว่า จดหมาย ฉะบับนี้ จะนำ ปีที่สอง ของหน้าที่ขยายข่าวโดยข้าพเจ้าจบลง และถ้าจดหมายเช่นนี้จะยังคงมีต่อไปจากปากกาของข้าพเจ้าอีกแล้ว ฉะบับหน้าก็จะเริ่มต้นปีที่สาม จึงขอขอบใจผู้อ่านที่ได้กรุณาเอาใจใส่มาตลอด.

พิมพ์ที่โรงพิมพ์ อุดม ใกล้ ป.ณ. บ้อมปราบ
ถนนเจริญกรุง พระนคร
นางประหยัด ชาตบุตร ผู้พิมพ์และผู้โฆษณา
พ.ศ. ๒๔๙๒

สำนักพิมพ์จำหน่าย
อุดม

ความรับผิดชอบ

ชั้นที่ 1

การเรียนรู้เพื่อเด็ก

ดุสิต กรุงเทพฯ 10300 โทร. 668 7123
Dusit, Sukhothai Rd. Dusit Bangkok